

**Rīgas domes Labklājības departamenta
GADAGRĀMATA
„Sociālā sistēma un veselības aprūpe 2013. gadā”**

Rīga, 2014

**RĪGAS DOMES
LABKLĀJĪBAS
DEPARTAMENTS**

AUTORI

Atbildīgā redaktore:

Irēna Kondrāte, Rīgas domes Labklājības departamenta direktore

Projekta koordinatori:

Mārtiņš Moors, Sociālās pārvaldes priekšnieks

Inga Solovjova, Veselības pārvaldes priekšiece

Lita Brice, Iedzīvotāju informēšanas nodaļas vadītāja

Gadagrāmatas autori:

Agnese Igaune, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem vadītāja

Ainārs Judeiks, RSAC „Mežciems” direktors

Aldis Strapcāns, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists

Aldis Virbulis, RSAC „Gailezers” direktors

Andris Izinkēvičs, Projektu koordinācijas sektora galvenais speciālists

Anita Liepiņa, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra direktora vietniece

Antuāna Kalviške, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītājas vietniece

Baiba Skuja, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītāja

Dagnija Kamerovska, Rīgas patversmes direktore

Daina Nereta, Finanšu nodaļas vadītāja

Laura Kalniņa, Juridiskās nodaļas vadītājs

Edgars Kainaizis, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists

Ervins Alksnis, Rīgas Sociālā dienesta vadītājs

Gundega Klauža, Personāla un kvalitātes vadības nodaļa kvalitātes vadītāja

Ieva Dortāne, RSAC „Stella maris” vecākā sociālā darbiniece

Inga Dreimane, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas apmācību un informācijas sektora vadītāja

Irēna Anaškēviča, Tehniskās nodaļas vadītāja

Kaspars Jasinkevičs, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra direktors

Kristaps Supe, Projektu koordinācijas sektora vadītājs

Liene Baumanne, Personāla un kvalitātes nodaļas vadītāja

Linda Lagūna, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas vadītāja, Veselības pārvaldes priekšnieces vietniece

Ruta Klimkāne, Nodarbinātības nodaļas vadītāja

Sandra Rancāne, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste

Skaidrīte Vasaraudze, Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas vadītāja

Skarleta Kalniņa, Nodarbinātības nodaļas galvenā speciāliste

Solvita Smilga, Sociālo pakalpojumu administrēšanas nodaļas vadītāja, pārvaldes priekšnieka vietniece

Taiga Kantāne, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Tija Rauga, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Velga Rudzīte, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām vadītāja

Vija Kursiša, Personāla un kvalitātes vadības nodaļas lietvede – arhivāre

Saturs

AUTORI.....	3
IEVADS	6
AKTUĀLIE NOTIKUMI 2013. gadā	8
RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS	10
RD LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA DARBINIEKI	11
IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ.....	12
PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI	14
LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS IESTĀDES UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS	15
RĪGAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU.....	19
Rīgas Sociālais dienests	19
Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	21
Rīgas patversme	23
Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”.....	25
Sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers”	27
Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”	29
SOCIĀLIE PABALSTI.....	31
Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra	33
GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts.....	33
Pabalsti citiem mērķiem	36
SOCIĀLIE PAKALPOJUMI	38
Sociālais darbs un sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem.....	40
Sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem	43
Dienas centri un dienas aprūpes centri bērniem un jauniešiem	44
Dienas aprūpes centri bērniem	45
Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem	47
Krīzes centri	51
Konsultatīvie krīzes centri	53
Ārpusģimenes aprūpe.....	54
Aizbildnība	54
Audžuģimenes	54
Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas	57
Sociālais darbs ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās	60
Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām	62
Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā	62
Aprūpe mājās	63
Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās	63
Pakalpojums „Drošības poga”	64
Pakalpojums „Silto pusdienu piegāde mājās”	64
Pavadoņa-asistenta pakalpojums	64
Dienas centri pilngadīgām personām	65
Dienas aprūpes centri personām ar demenci	66

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem	67
Specializētās darbnīcas	67
Grupu mājas (dzīvokļi)	68
Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti	70
Transporta pakalpojumu samaksa personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās	70
Vides pieejamība	73
Pabalsts mājokļa pielāgošanai	73
Pacēlāju ierīkošana dzīvojamās mājās	73
Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums	74
Sociālais darbs veselības aprūpes iestādēs	75
Īslaicīga sociālā aprūpe ārstniecības iestādē	76
Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā	77
Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām	79
Rīgas patversme un naktspatversmes	79
Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem	81
Rīgas patversmes Dienas centrs	81
Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem	82
Zupas virtuves	83
Ēdiena piegāde un izdalīšana Rīgas mazaizsargātajiem iedzīvotājiem	84
NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA	85
Sociālais darbs ar bezdarbniekiem	87
Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem	91
Nodarbinātības atbalsta pakalpojums invalīdiem.....	94
Pašvaldības sabiedriskie darbi.....	95
Algotie pagaidu sabiedriskie darbi	98
VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBA	100
Sadarbība ar Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām	100
Sadarbība primārās veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanā	101
VESELĪBAS VEICINĀŠANA	104
Veselības veicināšanas pasākumi un īstenotās programmas	104
Veselības veicināšanas un slimību profilakses, tai skaitā atkarības profilakses, programmas bērniem un jauniešiem, un pieaugušajiem	114
SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM.....	119
Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome.....	119
Finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros.....	120
ĪSTENOTIE PROJEKTI	123
Sociālajā jomā	123
Veselības aprūpes pieejamība	126
INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM	128

IEVADS

Vislielākā vērtība ir cilvēks, un nav cildenāka darba, kā palīdzēt citam. Mums novēlēts mīlēt savu tuvāko kā sevi pašu. Daudz grūtāk ir mīlēt svešo. Šajos vārdos ir izteikta mūsu sociālā darba būtība: mīlēt svešo. Atbalstīt grūtdieni, aprūpēt nespējnieku, palīdzēt piecelties paklupušajam.

Aizvadītais gads mums bija īpaši smags. Zolitūdes traģēdija izdzēsa daudzu cilvēku dzīvības, sagrāva likteņus, iedzina izmisumā simtiem bērnu un vecāku, brāļu un māsu, vīru un sievu. Šajā postā un haosā tika ierauti arī mūsu ļaudis – sociālā darba darītāji. Es apbrīnoju viņu pašai dziedību un izturību, atbildības izjūtu un spēju organizēties. Mūsu dienesti strādāja godam. Mūsu sociālās aprūpes sistēma ļāva sakārtot visu, kas bija sakārtojams. Taču pats svarīgākais – mūsu darbinieki pierādīja, ka viņi patiesi dzīvo ar apziņu, ka viņu darbs liela vērtība un svēta misija. Kamēr pastāvēs šī apziņa, dzīve turpināsies, un turpināsies arī darbs. Paldies Jums, mani mīļie!

Olga Veidiņa

Rīgas domes Sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētāja

Rīgas domes Sociālo jautājumu komiteja:

Pirmajā rindā no labās puses: Irina Vinnika (partija „Gods kalpot Rīgai”), Anna Vladova (Politisko partiju apvienība „Saskaņas centrs”) (turpmāk – PPA „Saskaņas centrs”).

Otrajā rindā: Igors Solovjovs (PPA „Saskaņas centrs”), Olga Veidiņa (PPA „Saskaņas centrs”), Genādijs Sevastjanovs (PPA "Saskaņas centrs").

Trešajā rindā: Aigars Pētersons (partija „Vienotība”), Viktors Fedotovs (PPA "Saskaņas centrs").

Ceturtajā rindā: Andris Vilks (Nacionālā apvienība „Visu Latvijai!”- „Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”), Kārlis Dombrovskis (Nacionālā apvienība „Visu Latvijai!”- „Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”), Ainārs Baštiks (partija „Gods kalpot Rīgai”).

Komitejā darbojas arī deputāti Svetlana Savicka (PPA „Saskaņas centrs”), Jurgis Klotiņš (Nacionālā apvienība „Visu Latvijai!”- „Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”), Baiba Rozentāle (PPA „Saskaņas centrs”), Pēteris Vinķelis (partija „Vienotība”), Vadims Jerošenko (PPA "Saskaņas centrs"), Igors Solomatins (partija „Gods kalpot Rīgai”), Viktors Gluhovs (PPA „Saskaņas centrs”).

Katrs gads nāk ar kādu izaicinājumu un, pagājušais, 2013. gads, bija izaicinājumiem bagāts. Katram no mums bija iespēja pārliecināties par savu profesionālo varēšanu, cilvēciskumu, iejūtību, izturību. Manuprāt, pagājušā gada notikumi – gan jaukie, gan bēdīgie, ir saliedējuši Labklājības departamenta kolektīvu. Esam sapratuši, cik dažādi un cik unikāli esam. Cieņas un ievērības vērti. Apzināties, ka protam kopā priecāties, atbalstīt viens otru un strādāt līdz spēku izsīkumam, lai atbalstītu nelaimē nonākušos.

2014. gads savus izaicinājumus mums jau ir iezīmējis - ir uzsākti nopietni pārkārtojumi sociālās un veselības aprūpes pieejamības jomā, turpinās sabiedrības veselības projektu ieviešana. Ir milzums daudz darāmā, lai neiesūnotu, spētu just līdzcilvēku sāpes un vajadzības un adekvāti reaģētu uz tām. Mūsu darbs un misija ir palīdzēt, motivēt, atbalstīt, lai cilvēki spētu dzīvot pilnvērtīgi! Novēlu, lai, pildot šo nebūt ne vieglo uzdevumu, spējam gūt no tā gandarījumu un priecāties par sevi, dzīvi un līdzcilvēkiem!

Irēna Kondrāte

Rīgas Domes Labklājības departamenta direktore

2013. gadu es nevaru vērtēt viennozīmīgi. No vienas puses to raksturo daudzas pozitīvas tendences Rīgas pašvaldībā – samazinājās bezdarbnieku un trūcīgo personu skaits, sociālās palīdzības pabalstu saņēmēju, kā arī testēto pabalstu saņēmēju bezdarbnieku skaits, gandrīz trešdaļa no ilgstošajiem bezdarbniekiem, kuri sadarbojās ar sociālajiem darbiniekiem, atrada algotu darbu, daudzi ilgstošās aprūpes institūcijās dzīvojošie bērni uzsāka patstāvīgu dzīvi vai arī dzīvi alternatīvās aprūpes formās, kā arī atgriezās ģimenēs. No otras - palielinājās pensionāru – GMI un dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits, pieauga aprūpējamo veco cilvēku, invalīdu skaits, ģimeņu ar sociālās funkcionēšanas traucējumiem, krīzes centra pakalpojuma saņēmēju un bezpajumtnieku skaits. Tas liecina par to, ka vispārējās makroekonomiskās situācijas uzlabošanas laikā sociālo darbinieku darba apjoms palielinās un sociālā darba loma kļūst vēl nozīmīgāka, jo palielinās arī tā sabiedrības daļa, kura nespēj pielāgoties šī brīža dzīves tempam, prasībām un izaicinājumiem. Rīgas sociālā sistēma ir pietiekoši profesionāla, lai arī šādā – pretrunīgā laikā kalpotu par sociālās drošības tīklu rīdziniekiem un sniegtu risinājumus situācijās, kad citas sociālā atbalsta sistēmas to nespēj.

Mārtiņš Moors

Rīgas Domes Labklājības departamenta Sociālās pārvaldes priekšnieks

Ir aizritējis vēl viens gads, jau piecpadsmitais Labklājības departamenta darbībā. Savu veikumu rīdzinieku veselības aprūpes pakalpojumu pieejamībā un iedzīvotāju veselīga dzīvesveida nodrošināšanas labā veikuši gan veselības pārvaldes darbinieki gan Rīgas pašvaldības 9 ārstnieciskā profila komercsabiedrības. 2013. gadā tika turpināts iepriekš uzsāktais Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrību reorganizācijas process, kā rezultātā Rīgas 1. Slimnīca ir ieguvusi jaunu veidolu un kļuvusi par vienu no lielākajām ambulatorajām ārstniecības iestādēm ar vienu no lielākajiem dienas stacionāriem

Rīgā. Lai uzlabotu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, ir uzsākta pārējo sešu Rīgas pašvaldības ambulatorā profila kapitālsabiedrību reorganizācija. Šodien svarīgi ir turpināt iesākto, kā arī pieņemt jaunus izaicinājumus sabiedrības veselības veicināšanai un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošanai. Paldies Veselības pārvaldes speciālistiem par paveikto, Sociālās pārvaldes, Rīgas sociālā dienesta kolēģiem un sadarbības partneriem NVO par profesionālu un starpnozaru sadarbību! Lai mums kopīgi izdodas uzlabot sabiedrības veselību un veicināt labklājību!

Inga Solovjova

Rīgas Domes Labklājības departamenta Veselības pārvaldes priekšiece

AKTUĀLIE NOTIKUMI 2013. GADĀ

❖ 2013. gada 22. janvārī stājās spēkā Rīgas domes (turpmāk – RD) 2013. gada 5. janvāra saistošie noteikumi Nr. 202 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā”, kuros atjaunots iepriekšējo normatīvo aktu regulējums un persona (ģimene) atkal var tikt atzīta par trūcīgu, ja tai pieder noteikta veida kustamais un nekustamais īpašums. Neskatoties uz labvēlīgākiem nosacījumiem trūcīgas personas (ģimenes) atzīšanai par trūcīgu personu (ģimeni), trūcīgo personu skaits palielinājās tikai 2013. gada pirmajos trijos mēnešos (vidēji par 1% mēnesī). **Sākot ar 2013. gada aprīļa mēnesi, trūcīgo personu skaitam ir tendence samazināties, vidēji par 3,9% mēnesī.** Trūcīgo personu skaita samazināšanās ir saistāma arī ar kompleksu, profesionālu sociālo darbinieku darbu ar klientiem, kā arī ar bezdarba samazināšanos Rīgā.

❖ Lai uzlabotu klientu apkalpošanas kvalitāti, precīzu datu ievadi un apstrādi, kā arī nodrošinātu nepārtrauktību apmeklētāju pieņemšanā, no 2013. gada 2. septembra visos deviņos Rīgas Sociālā dienesta (turpmāk – RSD) rajonu nodaļu teritoriālajos centros ir ieviesta divu līmeņu sociālās palīdzības administrēšanas sistēma, kas nodrošina, ka pirmajā līmenī sociālā darba speciālists ievada un apstrādā klienta datus, bet otrā līmeņa sociālā darba speciālists tos pārbauda, līdz ar to izvairoties no neprecizitātēm.

❖ 2013. gada 22. maijā Ūnijas ielā 49 tika atklāts jauns daudzfunkcionāls sociālo pakalpojumu Dienas centrs bērniem un pilngadīgām personām „Paaudzes”.

❖ 2013. gada 4. aprīlī Ķīpsalā tika atklāts dienas aprūpes centrs bērniem no sociālā riska ģimenēm un bērniem ar funkcionāliem traucējumiem.

❖ 2013. gada maijā tika uzsākts sniegt jaunu sociālo pakalpojumu veidu - īslaicīgās mītnes pakalpojumu Rīgā, Burtnieku ielā 37, kas ir pieejams RSD klientiem, kuru deklarētā dzīvesvieta ir Rīga. Ja ģimene (persona) ir atzīta par trūcīgu, pakalpojums ir bezmaksas, tas ir, izmaksas tiek segtas no RSD budžeta. Pakalpojums prioritāri tiek nodrošināts ģimenēm ar bērniem, katrai ģimenei ir sava istaba. Uzturēties īslaicīgajā mītnē ir paredzēts uz laiku līdz trīs mēnešiem, bet, izvērtējot katras ģimenes individuālo sociālo situāciju, pakalpojuma sniegšanas termiņu var pagarināt līdz 6 mēnešiem. Īslaicīgās mītnes pakalpojums tiek nodrošināts līdz 52 cilvēkiem dienā.

❖ No 2013. gada 1. augusta sešas siltā ēdiena izsniegšanas vietas sāka strādāt katru dienu, kopā izsniedzot līdz 3600 porcijas silta ēdiena dienā. Ēdienu var saņemt trūcīgas un maznodrošinātas ģimenes, kā arī tie rīdzinieki, kam ir izsniegta izziņa par ēdināšanas pakalpojuma saņemšanu. Siltā ēdiena izdales vietas darbojas darba dienās no plkst.10.00 līdz 16.00 un brīvdienās no plkst. 10.00 līdz 15.00.

❖ 2013. gadā atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem tika vērsti uz ilgstošo bezdarbnieku aktivizēšanu un integrēšanu darba tirgū, ne tikai turpinot iepriekšējo gadu pasākumus, bet arī ieviešot jaunu sociālo pakalpojumu – „Psihosociālās rehabilitācijas, adaptācijas un motivācijas programmu” ilgstošajiem bezdarbniekiem ar mērķi uzlabot klientu psihosociālo funkcionēšanu un reintegrāciju darba tirgū. Pakalpojums tika nodrošināts ar regulāru un kompleksu rehabilitācijas pasākumu palīdzību 2 mēnešu garumā. 2013. gadā motivācijas programmas pasākumos iesaistījās 28 RSD klienti – ilgstoši bezdarbnieki.

❖ 2013. gada 19. aprīlī notika plaša konference „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā.” „Sabiedrības veselība Rīgas pilsētā”, kuras mērķis bija aktualizēt sabiedrības veselības nozīmīgu cilvēkresursu stiprināšanā kā ekonomiskās attīstības pamatu Rīgas pašvaldībā un sniegt speciālistiem/iedzīvotājiem ieskatu (informāciju) par pašvaldības institūciju starpsektoru sadarbību sabiedrības veselības programmu īstenošanā.

❖ 2013. gadā no 11. – 15. maijam dažādos Rīgas priekšpilsētu rajonos pirmo reizi norisinājās „Ģimenes veselības dienas”, uz kurām tika aicināti visu paaudžu rīdzinieki, lai uzzinātu un atklātu daudz jaunu par savu un apkārtējās vides veselību, par veselīgu dzīvesveidu, sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem rīdziniekiem. Pasākums guva lielu atsaucību rīdzinieku vidū.

- ❖ 2013. gada septembrī Rīgas domes Labklājības departaments (turpmāk - Labklājības departaments) sadarbībā ar Latvijas Tautas sporta asociāciju sniedza iespēju iedzīvotājiem piecās Rīgas brīvdabas „trenažieru zālēs” piedalīties fizisko vingrinājumu nodarbībās.
- ❖ Lai uzlabotu rīdzinieku informētību par veselību ietekmējošiem faktoriem, saslimšanas riskiem un to profilaksi, kā arī par citiem veselības veicināšanas jautājumiem Rīgā 2013. gada sākumā, ņemot vērā iedzīvotāju pieprasījumu, tika atvērta sestā biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” veselības istaba Šarlotes ielā 1B. Vidēji katru mēnesi vienu veselības istabu apmeklē vairāk nekā 100 Rīgas iedzīvotāji.
- ❖ Lai uzlabotu veselības aprūpes pieejamību Rīgas iedzīvotājiem, 2013. gadā turpinājās iepriekšējos gados uzsāktais Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrību reorganizācijas process. 2012. gada nogalē atklāts renovētais Rīgas 1. slimnīcas poliklīnikas „Bruņinieku” korpuss Bruņinieku ielā 5, pie kuras atklāta aizsaulē aizgājušajam ilggadējam Rīgas domes deputātam un Sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētājam Leonīdam Kurdjumovam veltīta piemiņas plāksne pateicībā par viņa neatlaidīgo darbu Rīgas 1. slimnīcas saglabāšanā un attīstībā.
- ❖ 2013. gada 24. oktobrī svinīgi tika atklāts Rīgas 1. slimnīcas 23. korpuss - „Šarlotes poliklīnika”, kur strādā speciālisti, kas iepriekš sniedza pakalpojumus bijušajās pašvaldības ambulatorajās ārstniecības iestādēs Grēcinieku ielā 34 un Brīvības ielā 100, kā arī Stabu ielā 9.
- ❖ 2013. gada 11. maijā Sociālo jautājumu komitejā tika akceptēts un 2013. gada 12. novembrī Rīgas domē tika pieņemts lēmums Nr. 354 par Rīgas pašvaldības SIA (turpmāk- RPSIA) „Bērnu veselības centrs „Ķengarags””, RPSIA „Bolderājas poliklīnika”, RPSIA „Ilģuciema poliklīnika”, RPSIA „Primārās veselības aprūpes centrs „Ziepiņkalns””, RPSIA „Torņakalna poliklīnika” un RPSIA „Veselības centrs „Imanta”” reorganizācijas uzsākšanu, apvienojot minētās RP SIA un, izveidojot jaunu kapitālsabiedrību.

Rīgas domes priekšsēdētājs Nils Ušakovs sveic Rīgas sociālās sistēmas labākos sociālos darbiniekus.

Pateicību par izcili un profesionāli veikto darbu, sniedzot rīdziniekiem sociālo atbalstu saņēma, no labās puses: RSD sociālā darbiniece Ilva Krastiņa, RSAC „Gaiļezers” sociālā darbiniece Aija Ļitvīnova, RSD sociālās palīdzības organizatore Zenta Lipša, RPBJC sociālais darbinieks Māris Posts, RSAC „Mežciems” sociālā darbiniece Anna Plauča, RSD Sociālās palīdzības nodaļas vadītājas vietniece Velga Brūvere, RPBJC sociālā darbiniece Aira Višņakova, Nils Ušakovs, RPBJC sociālā darbiniece Ira Vetrova, RSD Sociālā darba nodaļas vecākā sociālā darbiniece Zanda Puncule, Rīgas patversmes vecākā sociālā darbiniece Iveta Karašniece, RSD vecākā sociālā darbiniece Sandra Simsone, RSAC „Stella maris” aprūpētāja Lolita Medvedeva, RP sociālā darbiniece Aija Grosa, RPBJC sociālais darbinieks Arnis Bētiņš.

RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS

Rīgas domes Labklājības departaments ir Rīgas pilsētas pašvaldības vadošā iestāde Rīgas pilsētas pašvaldībai noteiktās kompetences ietvaros sociālo pakalpojumu, sociālās palīdzības, veselības aprūpes pieejamības, veselības veicināšanas un profilakses, tostarp atkarību izplatības ierobežošanas un iedzīvotāju nodarbinātības veicināšanas jautājumos.

Labklājības departamenta mērķis ir izveidot stabilu un atbildīgu sociālo sistēmu, kura sniedz materiālo nodrošinājumu minimālā līmenī, kā arī atbalstu sociālo problēmu risināšanā un personu sociālās funkcionēšanas spēju samazināšanās gadījumā, nodrošinātu veselības aprūpes pieejamību un veselības veicināšanas pasākumus.

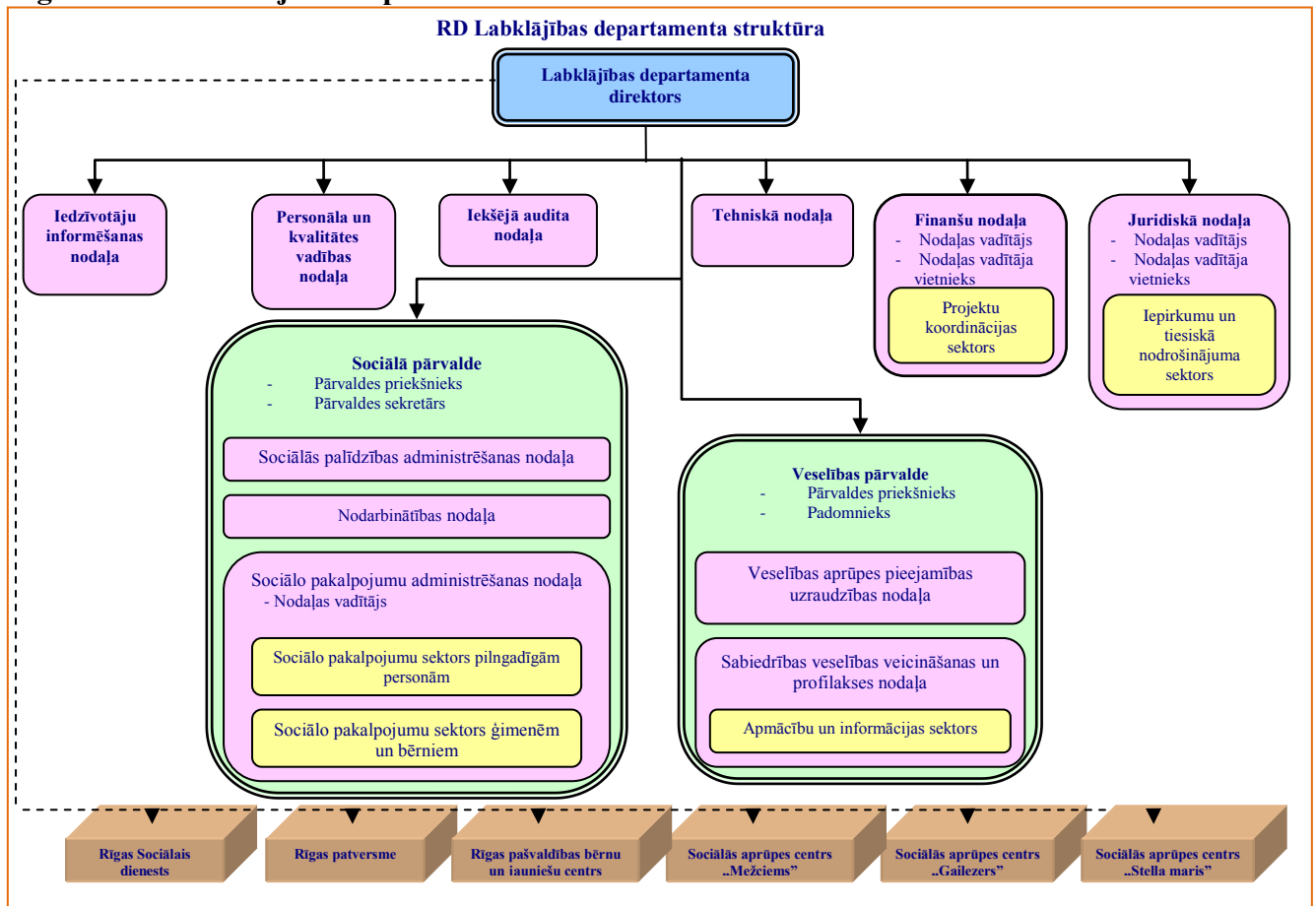
Labklājības departamenta darbības prioritātes ir noteiktas Rīgas pilsētas attīstības stratēģijā, Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģijā, kā arī citos plānošanas dokumentos.

Labklājības departaments ir tieši pakļauts Rīgas domes priekšsēdētājam, tā darbību pārrauga Rīgas domes Sociālo jautājumu komiteja.

Labklājības departamentā 2013. gadā saņemti 4747 dokumenti no dažādām juridiskām, fiziskām personām, un sniegtas 1476 atbildes. No iedzīvotājiem saņemti 514 iesniegumi un sniegtas atbildes. Sagatavotas 980 dienesta vēstules, 58 Rīgas domes lēmuma projekti, 204 rīkojumi pamatdarbības nodrošināšanai, noslēgti 196 dažādi līgumi, kā arī notikuši 82 iepirkumi.

2013. gada nogalē Labklājības departamentā strādāja 62 speciālisti (48 sievietes un 14 vīrieši), viņu vidū 22 darbinieki ar augstāko izglītību, 27 darbinieki ar maģistra un viens ar doktora grādu, 8 ar vidējo speciālo izglītību. 2013. gadā 2 darbinieki turpina izglītību doktorantūrā.

Rīgas domes Labklājības departamenta struktūrshēma

RD LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA DARBINIEKI

No labās sēž: Ilze Baltiņa – Mežgaile, Ainārs Judeiks, Solvita Rudoviča, Mārtiņš Moors, Irēna Kondrāte, Inga Solovjova, Kaspars Jasinkevičs, Dagnija Kamerovska, Baiba Skuja, Solvita Smilga

2.rindā no labās: Līta Brice, Taiga Kantāne, Inga Dreimane, Valda Apšeniece, Gundega Klauža, Nikola Tilgale, Andris Izinkēvičs, Benita Brūdere, Zanda Puncule, Velga Rudzīte, Kristīne Ločmele – Manevska, Eva Kārlsone, Skarleta Kalniņa, Valentīna Vanaga, Ineta Zīriņa

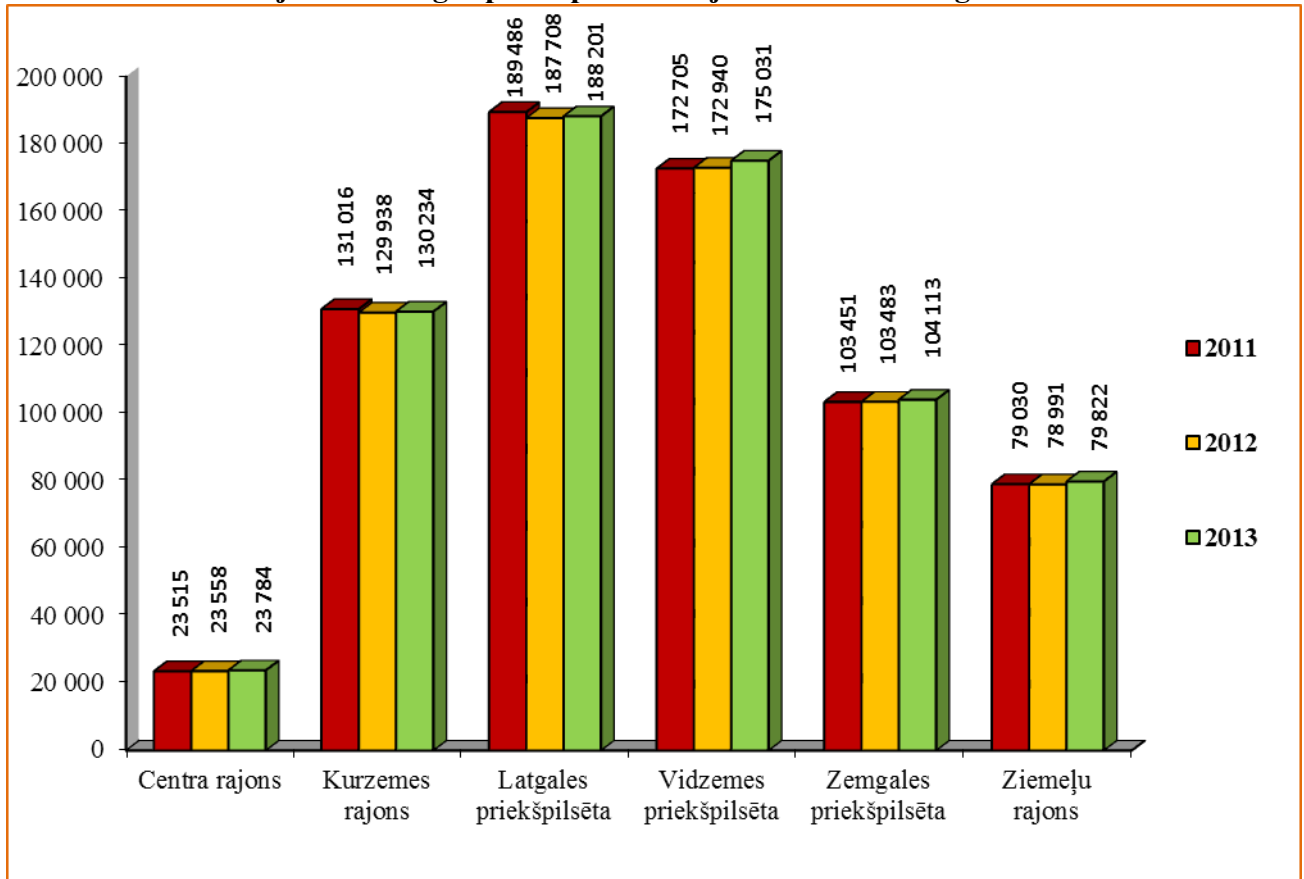
3.rindā no labās: Aldis Strapcāns, Kristaps Supe, Antuāna Kalviške, Laima Līduma, Inita Zaltāne, Santa Nevarževska, Anita Zīda, Gunta Balcūna, Lilīta Lejiete, Dace Bautre, Dainis Špeļš, Svetlana Harlamova, Agnese Igaune, Daina Nereta

4.rindā no labās: Jānis Skuja, Guntis Linters, Edgars Kainaizis, Jekaterīna Tjurina, Skaidrīte Vasaraudze, Katerina Žiga, Alvīna Geida, Aina Žubeviča, Sandra Rancāne, Baiba Repša, Anna Auziņa, Rūta Raude, Liene Baumanē, Laura Kalniņa, Tija Rauga, Jānis Krasts

IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ

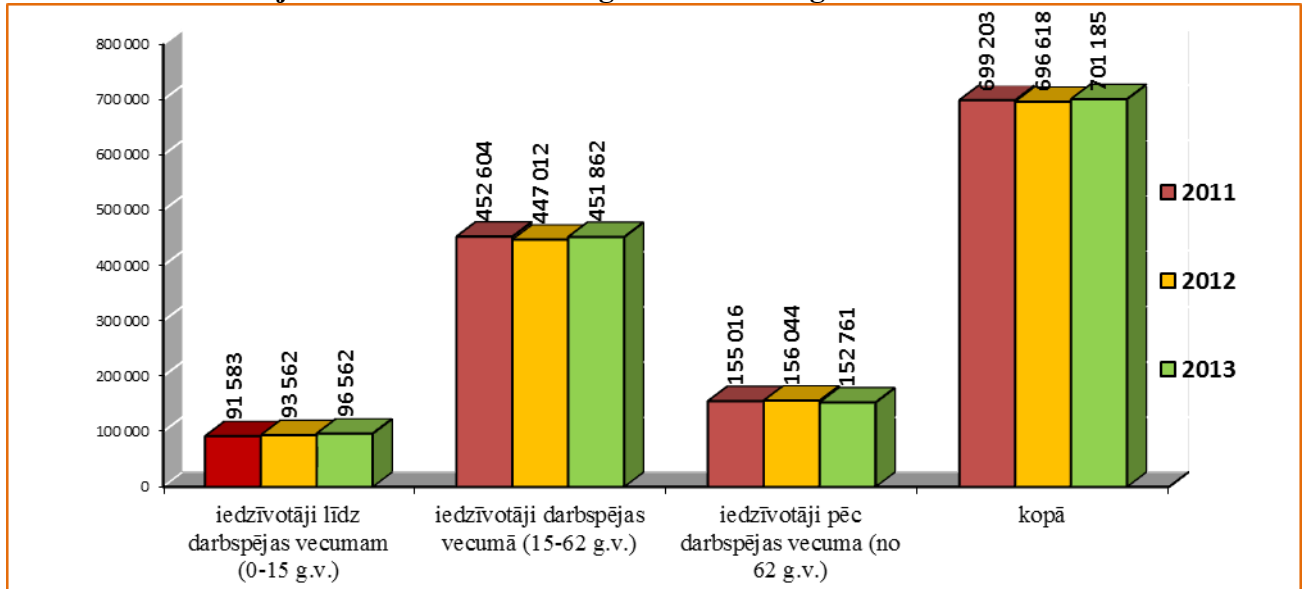
Rīgā 2014. gada 1. janvārī reģistrēti **701 185 iedzīvotāji**¹.

1. attēls. Iedzīvotāju skaits Rīgas priekšpilsētās/rajonos 2012.-2013. gadā¹

Vislielākais iedzīvotāju skaits ir Latgales priekšpilsētā - 27% no kopējā iedzīvotāju skaita Rīgas pašvaldībā, Vidzemes priekšpilsētā - 25%, savukārt Ziemeļu rajonā - 11%, Centra rajonā tikai 3%.

2. attēls. Iedzīvotāju vecuma struktūra Rīgā 2011.- 2013. gadā¹

No Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2013. gadā 13,8% bija iedzīvotāji līdz darbības vecumam, savukārt darbības vecumā 64,4% no iedzīvotāju kopskaita, pēc darbības vecuma 21,8 % no iedzīvotāju kopskaita (2011. gadā attiecīgi 13,1%; 64,7%; 22,2%, 2012. gadā 13,4%; 64,2%; 22,4%). Līdz ar to jāsecina, ka pretēji pensijas vecuma personu un bērnu skaitam, darbības vecuma personu skaitam Rīgā saglabājas tendence samazināties.

¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati www.pmlp.gov.lv.

1. tabula. Pensiju un valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji, to % īpatsvars no Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2011. - 2013. gada decembrī²

		2011		2012		2013	
		Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %
Pensijas saņēmēji		187 621	26,83	188 109	27,00	186 151	26,55
No tiem:	Vecuma pensijas saņēmēji	158 601	22,68	159 138	22,84	157 200	22,41
	Invaliditātes pensijas saņēmēji	20 182	2,89	20 504	2,94	20 882	2,97
	Apgādnieku zaudējuma pensijas saņēmēji	5 038	0,72	4 718	0,68	4 446	0,62
	Izdienas pensijas saņēmēji	4 359	0,62	4 285	0,62	4 169	0,58
Personas ar invaliditāti		44 363	6,34	45 929	6,59	48 074	6,85
Tai skaitā:	Personas ar 1.grupas invaliditāti	5 549	0,79	5 769	0,83	6 250	0,89
	Personas ar 2.grupas invaliditāti	22 506	3,22	22 715	3,26	23 076	3,29
	Personas ar 3.grupas invaliditāti	14 488	2,07	15 498	2,22	16 673	2,38
	Bērni invalīdi	1 820	0,26	1 947	0,28	2 075	0,29

² Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati.

PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI

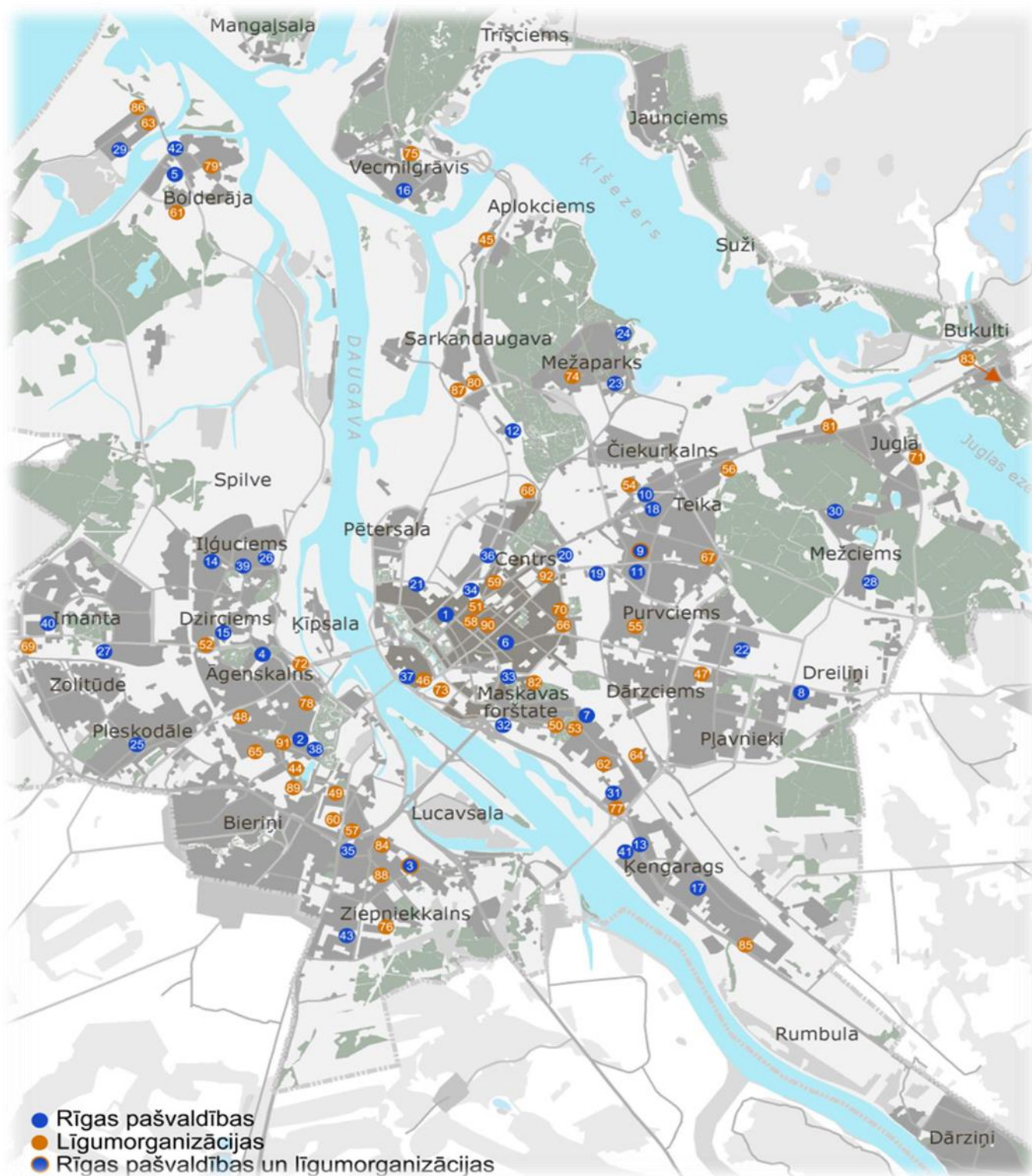
2. tabula. Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finanšu līdzekļi

	2011	2012	2013
Rīgas pilsētas pašvaldības izdevumi (pamatbudžets un speciālais budžets), milj. Ls, no tā	471,04	487,31	528,59
Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālajiem pakalpojumiem un veselības aprūpei, milj. Ls	41,98	39,64	37,40
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu un veselības aprūpei izlietoto finanšu līdzekļu īpatsvars Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā, %	8,91	8,13	7,08
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotā finansējuma pieaugums/samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, %	+21,51	-5,57	-5,65
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie finanšu līdzekļi vidēji vienam Rīgas iedzīvotājam, Ls	60,04	56,69	53,77

3. tabula. Pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietoto finanšu līdzekļu struktūra, milj. Ls

	2011	2012	2013
Sociālā palīdzība	23,79	20,22	16,20
Sociālie pakalpojumi	17,03	18,18	19,79
Veselības aprūpe un veicināšana	0,38	0,44	0,58
Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām	0,05	0,06	0,06
Labklājības departamenta administratīvie izdevumi	0,72	0,74	0,77

LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS IESTĀDES UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS

1. Sociālie pakalpojumi personām bez noteiktas dzīves vietas		
Evanģēlisko kristiešu draudze „Zilais krusts”	85	Maskavas iela 336
SIA „V.L.G.A.”	86	Esplanādes iela 1
Biedrība „PINS”	87	Tvaika iela 2, korp.12
SIA „V.L.G.A.”	88	Kartupeļu iela 8
Biedrības „Labā cerība”	17	Aglonas iela 35/3 (vīriešiem)
Biedrības „Labā cerība”	89	Mārupes iela 31-11 (sievietēm)
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	73	Gaižiņa iela 7
Biedrība „Žēlsirdības misija „Dzīvības ēdiens”	90	Kr.Barona iela 56
Biedrība „Svētā Jāņa Palīdzība”	68	Hospitāļu iela 55
Nodibinājums „Latvijas Evanģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centrs”	91	Skvērā starp Mazo Nometņu ielu un Zeļļu ielu
Rīgas Sv. Trijādības - Sergija sieviešu klosteris	92	Kr.Barona iela 156
Rīgas patversmes (vīriešu nodaļas)	31	Maskavas iela 208
Rīgas patversmes (sieviešu nodaļas)	32	Bārdžiņa iela 2
Rīgas patversmes dienas centrs	33	Katoļu iela 57
Rīgas patversmes Mobilā brigāde		Mob.263099 75
2. Sociālie pakalpojumi pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti		
2.1. Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā		
Rīgas SAC „Gaižezers”	28	Hipokrātu iela 6
Rīgas SAC „Mežciems”	30	Malienas iela 3
Rīgas SAC „Stella maris”	29	Birzes iela 54
LR Labklājības ministrijas valsts SAC „Rīga” filiāle „Ezerkrasti”	83	Berģu iela 142
LR Labklājības ministrijas valsts SAC „Rīga” filiāle „Jugla”	71	Pāles iela 12
Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” „Pārdaugava”	84	Garozes iela 15
Biedrības „Dzintarkrasta serviss”, SAC - pansionāts „Liepa”	69	Zolitūdes iela 30
SIA „Āgenskalna saulriets”, SAC „Āgenskalna saulriets”	44	Mārupes iela 14
2.2. Īslaicīga sociālā aprūpe institūcijā		
Rīgas SAC „Gaižezers”	28	Hipokrātu iela 6
Rīgas SAC „Stella maris”	29	Birzes iela 54
PR SIA „Rīgas 1. slimnīca”	34	Bruniņieku ielu 5
2.3. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”	3	Putnu iela 6

bērns” „Mēness māja”		
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Šūpoles”	61	Platā iela 9
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	62	Maskavas iela 221
SIA „Bērnu oāze”	49	Biešu iela 6
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
2.4. Specializētās darbnīcas pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Skaida”	64	Lubānas iela 41
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
2.5. Dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Cerību māja”	64	Rēzeknes iela 2a
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Cerību līgзда”	53	Balvu iela 11
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Mēness māja”	3	Putnu iela 6
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Cerību tilts”	19	Ieriķu iela 2b
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Cerību sala”	62	Maskavas iela 221
SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule”	65	Ventspils iela 29
SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule”	45	Ezera iela 21
Biedrības „Atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas stars”	66	Pērnavas iela 62
Nodibinājuma „Fonds „Kopā”	67	Raunas iela 64
Biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” „Saulsvece”	68	Hospitāļu iela 55
2.6. Citi dienas aprūpes centri un dienas centri pilngadīgām personām		
SIA „Bērnu oāze” „Oāze”	49	Biešu iela 6
Biedrības „Dzintarkrasta serviss” „Liepa”	69	Zolitūdes iela 22a
Biedrības „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācija „Aspazija”	70	Pērnavas iela 54-14
Biedrības „Latvijas Neredzīgo biedrība” (LNB) Strazdumuižas rehabilitācijas dienas centrs	71	Pāles iela 14/2
DC „Ābeļzieds”	15	Dzirciema iela 24
DC „Vecmīlgrāvis”	16	Emmas iela 3
DC „Ķengarags”	17	Aglonas iela 35/3
DC „Ābeļzars”	6	Avotu iela 31/1
DC „Kamene”	8	Salnas iela 2
DC „Kastanis”	7	Lomonosova iela 1 k-19
Nodibinājuma „Latvijas Evanģēliski Luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Paaudzes”	9	Ūnijas iela 49
Dienas centrs „Rīdzene”	10	Brīvības 266
Biedrība „Rīgas aktīvo senioru alianse „Rasa”	34	Šarlotes ielā 1b
DAC (personām ar demenci) „Ozolaine”	12	Patversmes iela 30/2
DC „Čiekurs”	13	Maskavas iela

		285/6
DC „Skudrupūznis”	14	Vaidelotes iela 12
2.7. Sociālās aprūpes personas dzīvesvietā pakalpojumu sniedzēji		
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	68	Hospitāļu iela 55
SIA „Aprūpes birojs”	9	Ūnijas iela 40
SIA „Mājas aprūpe”	72	Bezdelīgu iela 12
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	73	Gaižiņa iela 7
Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”	3	Ziepju iela 13
Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”	17	Aglonas iela 35/3
	74	Visbijas prospektā 18
SIA „Mentamed”	75	Skuju iela 29
SIA „Aleks un V”	76	Valdeķu iela 54/11-116
SIA „Pirmais Patronāžas Serviss”	77	Krasta iela 86-4
3. Citi līgumi		
Pilnsabiedrība „Rīgas virtuve”	78	Slokas iela 3
	79	Stūrmaņa iela 25
	80	Ceļinieku iela 4a
	81	Brīvības gatvē 399
	82	Daugavpils 41
	76	Zaļenieku iela 40
Dienas aprūpes centri bērniem		
Nodibinājums „LBLB Diakonijas centrs” „Roku rokā”	50	Liksnas iela 13
Nodibinājums „LBLB Diakonijas centrs” „Sirdsgaisma”	3	Ziepju iela 13
SIA „Bērnu oāze” „Torņakalns”	49	Biešu iela 6
Reliģiskā organizācija ”Pestīšanas armija” „Patvērums”	51	Bruņinieku iela 10a
Biedrība „Latvijas Sarkanais krusts” „Stropiņš”	52	Slokas iela 161
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem un funkcionāliem ierobežojumiem		
Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Asniņš”	53	Balvu iela 11
Biedrība rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”	54	Lēdmanes iela 2
Biedrība „Latvijas bērniem ar kustību traucējumiem”	55	Varžu iela 3
Valsts SAC „Rīga” Filiāle „Pļavnieki”	47	Zebiekstes iela 3
Valsts SAC „Rīga” Filiāle „Teika”	56	Stāmerienas iela 4
Rīgas 3. Speciālā pamatskola DAC „Torņakalna Rūķi”	57	Telts iela 2a
Biedrība „Latvijas Portīdzas mācībsistēmas asociācija”	58	Tērbatas iela 42/44-1
Biedrība „Apvienība ģimeņu atbalstam” „Baltā Zvaigzne”	59	Miera iela 19-20
Biedrība „Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība”	60	Vienības gatve 45
Institūcijas, kurās tiek nodrošināta klātienē sociālpsiholoģiskās individuālās un grupu konsultācijas		
SIA „Atbalsta un izaugsmes centrs „Droša skola”	58	Stabu iela 33-25
Nodibinājums „Centra Dardedze”	44	Cieceres iela 3a

4. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs (pakļautībā)		
Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	22	Marsa gatve 16
Struktūrvienība „Ziemeļi”	23	Sudrabu Edžus iela 11/11a
Struktūrvienība „Apīte”	10	Apes iela 8
Struktūrvienība „Ezermala”	24	Ezermalas iela 36
Struktūrvienība „Vita”	25	Kalnciema iela 131
Struktūrvienība „Ilga”	26	Motoru iela 3a
Struktūrvienība „Imanta”	27	Imantas 7.līnija 4
5. Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas		
Valsts SAC „Rīga” filiāle „Pļavnieki”	47	Zebiekstes iela 3
Valsts SAC „Rīga” filiāle „Rīga”	48	Kapseļu iela 31/18
SIA „Bērnu oāze”	49	Biešu iela 6
6. Krīzes un ģimeņu atbalsta centri		
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	44	Cieceres iela 1
Nodibinājums Sociālo pakalpojumu aģentūra	45	Ezera iela 21
Biedrība „Skalbes”	46	Kungu iela 34
7. Rīgas Sociālais dienests (pakļautībā)		
Centrālā administrācija	1	Baznīcas iela 19/23
PĀRDAUGAVAS RAJONA NODAĻA		
TC „Āgenskalns”	2	E. Smiļģa iela 46
	3	Ziepju iela 13
TC „Dzirciems”	4	Baldones iela 2
TC „Bolderāja”	5	Dolomīta iela 1A
LATGALES RAJONA NODAĻA		
TC „Avoti”	6	Avotu iela 31 k.2
TC „Ķengaraga krasts”	7	Lomonosova iela 19-1
TC „Pļavnieki”	8	Salnas iela 2
ZIEMEĻU RAJONA NODAĻA		
TC „Vidzeme”	10	Vidrižu iela 3
	18	Brīvības gatve 266
TC „Purvciems”	19	Ieriķu iela 2b
	20	Pērnavas iela 1
TC „Ziemeļi”	21	Hanzas iela 7
8. Kapitālsabiedrības (pārraudzībā)		
RP SIA „Rīgas 1. slimnīca”	34	Bruņinieku iela 5
RP SIA „Rīgas 2. slimnīca”	35	Ģimnastikas iela 1
RP SIA „Rīgas Dzemdību nams”	36	Miera iela 45
RPSIA „Torņakalna poliklīnika”	39	Kokles iela 12
RP SIA „Ilģuciema poliklīnika”	40	Buļļu iela 7
RP SIA „Veselības centrs „Imanta”	41	Anniņmuižas bulvāris 70
RP SIA „Bērnu veselības centrs „Ķengarags”	42	Kaņiera iela 13
RP SIA „Bolderājas poliklīnika”	43	Kapteiņa iela 7
RP SIA „Primārās veselības aprūpes centrs „Ziepniekkalns”	44	Valdeķu iela 57

Labklājības departamenta pakļautības iestāžu, pārraudzības iestāžu un līgumorganizāciju adresu saraksts ĀRPUS RĪGAS	
Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā	
SIA „Pansionāts Dzimtene”	Emīla Dārziņa ielā 24, Jūrmalā
Engures novada domes pensionāts „Rauda”	Smārdes pagastā, Engures novadā
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Stūrīši”	Laidzes pagasts, Talsu novads
Alojas novada dome „Urga”	Aloja, Alojas novads, Jūras iela 13
Kalnciema pilsētas pārvaldes „Veselības un sociālās aprūpes centrs”	Lielupes ielā 27, Kalnciemā, Jelgavas novadā
Talsu novada pašvaldība pensionāts „Lauciene”	Kareivju ielā 7, Talsi, Talsu novads
Nodibinājuma „Fonds „Cilvēks Cilvēkam” SAC „Pāvilosta”	Cīruļu ielā 6, Pāvilosta, Pāvilostas novads
IK „Ārlavas pansija”, „Ārlavas”	Valdemārpils lauku teritorija, Talsu novads
Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem	
Camphill nodibinājums „Rožkalni”	Rencēnu pagasts, Valmieras rajons, p/n Lizdēni
SIA „Bērnu oāze”	Lauderu pagasts, Zilupes novads
Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas	
SIA „Bērnu oāze”	Rāznes ielā 10, Lipušku ciemā, Mākoņkalna pagastā, Rēzeknes novadā, LV-4626
Nodibinājums „Fonds Grašu bērnu ciemats”	Grašu pils, Cēsaines pagasts, Cēsaines novads, LV-4871
Irlavas bērnu nams – patversme	Bērnu nams, Irlavas pagasts, Tukuma novads, LV – 3137
Ventspils novada bērnu nams „Stikli”	Stikli, Puzes pagasts, Ventspils novads
Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”	Valmieras SOS Bērnu ciemats, Ganību ielā 3, Valmierā, LV – 4201
Īslīces SOS Bērnu ciemats	Imantas ielā 1, Īslīces pagastā, Bauskas novadā, LV – 3901

Projekta „Viens otram” – dienas centra „Ābeļzieds” apmeklētāju līnijdeju koncerts pensionāta „Stella maris” iemītniekiem

RĪGAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU

Rīgas Sociālais dienests

Rīgas Sociālais dienests izveidots 01.12.2009., un kopš pirmās dienas to vada Ervins Alksnis.

2013. gada nogalē RSD strādāja 447 darbinieki, no kuriem sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus Rīgas iedzīvotājiem sniedza 380 sociālā darba speciālisti (Rajonu nodaļās 325 darbinieki, Sociālā darba nodaļā 46 darbinieki un Sociālās palīdzības nodaļā 9). No 447 darbiniekiem 416 ir sievietes un 31 vīrietis. 345 RSD sociālā darba speciālistiem ir augstākā izglītība, bet 35 darbinieki studē, lai iegūtu amata prasībām atbilstošu izglītību un turpinātu profesionālo izaugsmi. Maģistrantūrā studē 8 speciālisti.

2013. gada precizētais pamatbudžets - Ls 3 472 080. Darbinieku vidējā mēneša alga - Ls 452, vecākajam sociālajam darbiniekam darba alga mēnesī - Ls 492, sociālajiem darbiniekiem - Ls 445, sociālās palīdzības organizatoriem - Ls 415.

2013. gadā RSD darbiniekiem tika sniegtas 49 supervīzijas (tajā skaitā grupu un individuālās supervīzijas), tādējādi pildot „Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma” un MK noteikumu Nr. 291 „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” prasības darba devējiem.

2013. gada februārī RSD ārstniecības iestāžu sociālo darbinieku funkcijas ar RD lēmumu tiek deleģētas ārstniecības iestādēm Lai nodrošinātu klientu vajadzībām atbilstošu darba organizāciju, RSD struktūrvienībās tika izveidotas atsevišķas sociālā darba specializācijas:

- ❖ sociālais darbinieks sociālās palīdzības jomā;
- ❖ sociālais darbinieks sociālā darba jomā;
- ❖ sociālās palīdzības organizatori;
- ❖ ergoterapeits;
- ❖ galvenais speciālists atkarības profilakses jomā.

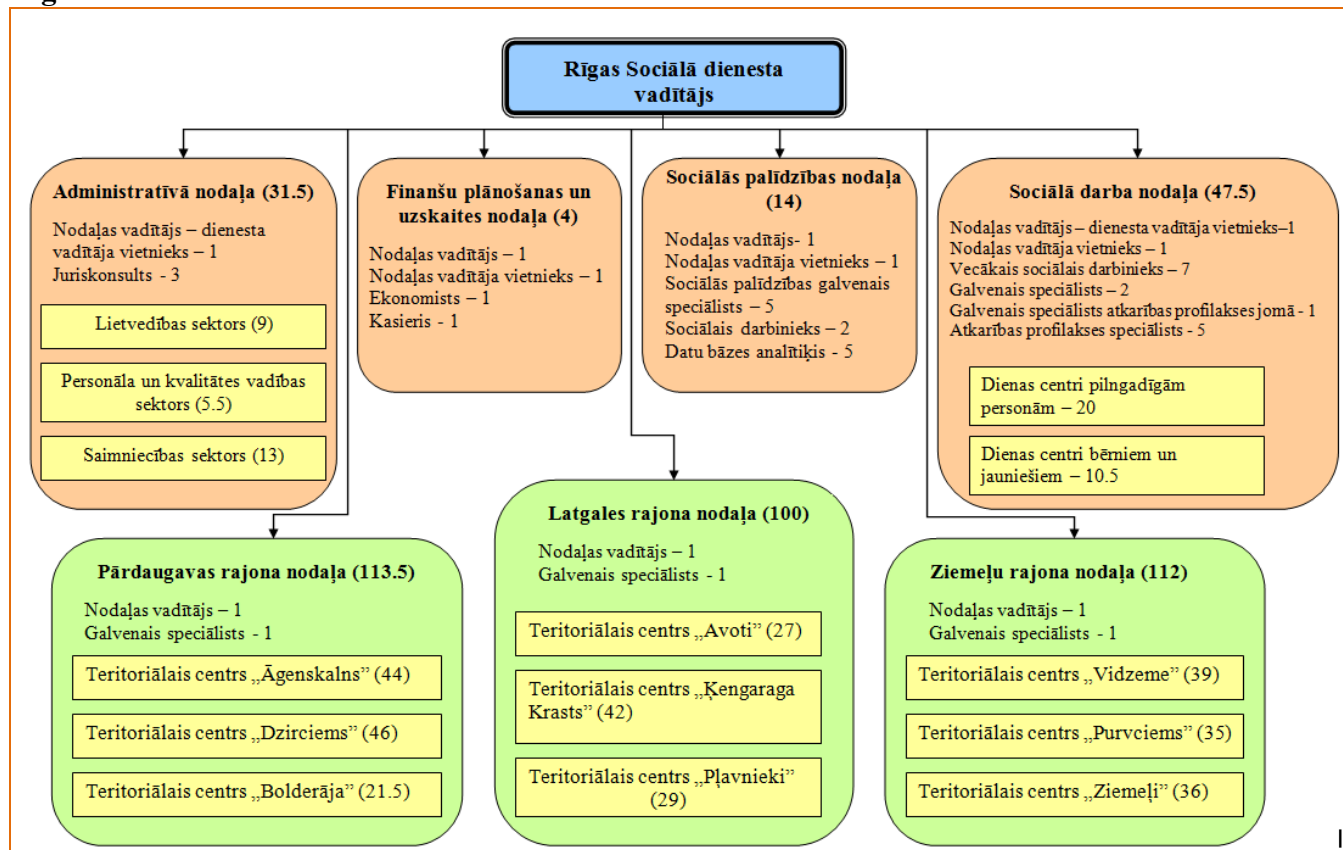
RSD aktīvi sadarbojas ar 15 Latvijas augstskolām, nodrošinot topošos sociālā darba speciālistus ar prakses vietām. Studenti nereti pēc prakses veikšanas ir kļuvuši arī par RSD darbiniekiem. 2013. gadā RSD praksē strādājuši 115 studenti, no tiem 41 RSD darbinieks. 94 praktikanti strādāja mācību praksi, 21 veica diplomdarba pētījumus. Visvairāk studentu bija no Rīgas Stradiņa universitātes.

2013. gadā klientu apkalpošanas kvalitātes uzlabošanai tika paplašinātas un uzlabotas telpas teritoriālajā centrā (turpmāk – TC) „Ziemeļi”, Hanzas ielā 7, TC „Āgenskalns”, Ed. Smiļģa iela 46 un Dienas centrs (turpmāk – DC) „Ābeļzars” Avotu ielā 31 k 1. Papildus telpu piešķiršana ļāva paplašināt apmeklētāju pieņemšanas vietas, un uzlabot apkalpošanas līmeni.

2013. gada sākumā tika uzsākts II līmeņu sociālās palīdzības sniegšanas projekts ar mērķi uzlabot klientu apkalpošanas kvalitāti - RSD TC tika ieviesti divu līmeņu sociālās palīdzības administrēšanas sistēma, no 2013. gada septembra sociālās palīdzība visos TC tiek sniegta II līmeņos. Uzlabojot klienta apkalpošanas kvalitāti, TC „Pļavnieki” (Salnas ielā 2) un TC „Purvciems” (Ieriķu ielā 2b) uzgaidāmajās telpās tika uzstādītas rindmašīnas. 2014. gadā RSD paredz TC uzstādīt vēl 3 rindmašīnas.

Pilnveidota pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvā sistēma (turpmāk - SOPA), iekļaujot tajā datus par sociālā dienesta klientu personas apliecināša dokumenta spēkā esamību/neesamību, ieviesta iespēja pārbaudīt visām mājāsaimniecībā esošām personām kopīgi datus SOPA pieejamajos ārējos reģistros, ieviestas SOPA datu kontroles, iespēja iegūt informāciju par personu no grāmatvedības sistēmas *Horizon*, kurā tiek pārbaudīti šīs personas ienākumi iepriekšējo 3 mēnešu laikā: darba prakses pašvaldībās stipendijas un/vai RD darbinieku alga, personas formā sadaļa „Izglītība” papildināta ar datiem par klientu bērnu pirmskolas izglītības iestāžu apmeklējumu, maksājumiem un parāda esamību.

Rīgas Sociālā dienesta struktūrskāme

Konkursā „Labākais sociālais darbinieks Latvijā” trešās vietas ieguvēja bija sociālā darbiniece ģimenēm ar bērniem **Sandra Darkēvica** (RSD Latgales rajona nodaļas TC "Avoti"). Kopā ar kolēģēm no augšas Sarmīte Krūmiņa, Iveta Roma, Sandra Darkēvica, Aiga Apse, Irīna Paščenko, Inita Gaidlazda, Kristiāna Puniņa.

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs (turpmāk – RPBJC) kā iestāde, kura apvieno septiņas struktūrvienības, izveidota 2009. gada 1.decembrī. Līdz 2014. gada 24. janvārim RPBJC vadītājs no izveidošanas brīža bija Arnis Kauķis. No 2014. gada 3. marta RPBJC direktors ir Kaspars Jasinkevičs.

2013. gada nogalē darbu veica 252 darbinieki, no kuriem 206 bija sievietes un 46 vīrieši. No tiem 22 bija sociālā darba speciālisti un 165 sociālās aprūpes speciālisti. Pārējie darbinieki veica grāmatvedības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus.

2013. gada nogalē 129 darbinieki bija ar augstāko izglītību, no tiem 22 maģistri un viens darbinieks ar doktora grādu. 34 darbinieki ieguvuši 1. līmeņa augstāko izglītību, 56 – vidējo profesionālo vai vidējo speciālo izglītību.

2013. gada precizētais pamatbudžets – Ls 2 400 141. Darbinieku vidējā mēneša alga – Ls 340, sociālajiem darbiniekiem un sociālajiem pedagogiem – Ls 455, sociālajiem audzinātājiem – Ls 365, bet bērnu diennakts aprūpētājiem – Ls 225.

2013. gadā darbinieki aktīvi apmeklēja kursus, seminārus, konferences un cita veida apmācības, tādējādi paaugstinot savu profesionālo kvalifikāciju.

RPBJC visa gada garumā Eiropas Sociālā fonda projekta ietvaros „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībā”, iesaistīja cilvēkus pagaidu darbos, kuri ļoti priecājās par iespēju palīdzēt struktūrvienību labiekārtošanas darbos.

RPBJC struktūrvienības „Ziemeļi” 16 jaunieši sadarbībā ar Sauriešu dienas centru un biedrību „Raibais kaķis” laika periodā no 01.02.2013. līdz 01.06.2013. kopīgi īstenoja projektu „Pieskāriens ārpusaulei”. Jaunieši iepazīs tuvāk viens ar otru, strādāja saliedētā komandā, piedalījās sporta aktivitātēs - peintbola spēlēs un stafetēs, atraktīvās spēlēs, iepazīs ar neformālo izglītību un programmu „Jaunatne darbībā”. Visi kopīgi apmeklēja Dobeles amatu māju, katrs varēja mācīties aušanas prasmi, apskatīt izstādi un redzēt pašreiz uzaustos tautu tērpus, piedalīties radošajās darbnīcās. Kopīgi darbojoties tika uzgleznotas divas stikla gleznas, kuras dalībniekiem vienmēr atgādinās par šo projektu. Viena glezna tiks izvietota dienas centrā „Saurieši” un otra Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienībā „Ziemeļi”.

RPBJC struktūrvienībā „Ziemeļi” sadarbībā ar Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu īstenoja projektu „Bērni apgūst kokapstrādi!” laika periodā no 18.03.2013. līdz 26.06.2013. Projekta ietvaros tika gatavotas mēbeles dažāda vecuma bērniem.

RPBJC struktūrvienība „Vita” un 8 cilvēku grupa no ASV ar saukli „The River's Love Overflowing into Latvia” laika periodā no 01.07.2013. līdz 06.07.2013. struktūrvienībā „Vita” izveidoja *sensory room* jeb sajūtu/sensoro istabu.

RPBJC struktūrvienības "Ziemeļi" neformālā jauniešu grupa "Ziemeļu bērni" sadarbībā ar Vecumnieku novada jauniešiem realizēja Jauniešu iniciatīvas projektu "Iespēju pasaule" no 28.10.2013 līdz 30.10.2013. Semināra laikā, atbilstoši iepriekš noteiktajām aktivitātēm, jaunieši piedalījās dažādās radošajās darbnīcās - stikla trauku mākslinieciskā apgleznošanā, gaumīgu pašdarinātu ziepju izgatavošanā, kā arī varēja izmēģināt savus talantus mūzikas instrumentu spēles apgūvē. Norisinājās interesantas diskusijas par Eiropas pilsonību un ar to saistītajiem jautājumiem.

RPBJC Mobilā brigāde 23 reizes ir iesaistījusies dažādu RPBJC uzdevumu izpildē, kas saistīti ar jauniešu pārvietošanu vai nogādāšanu kādā no institūcijām, piemēram, bērnu nogādāšanu ārstniecības iestādē vai institucionālās aprūpes iestādē.

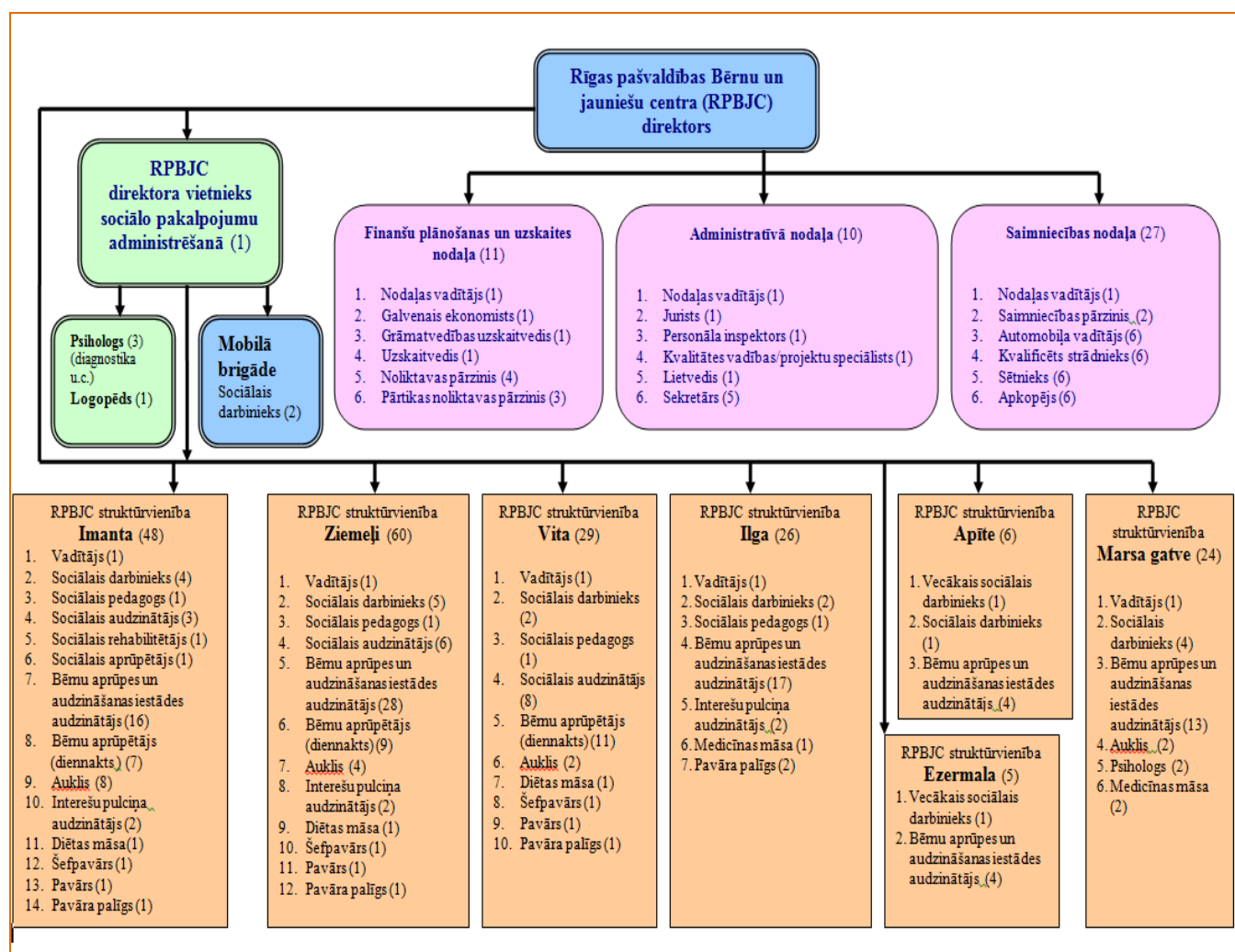
2013. gadā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem sniedza RPBJC 7 struktūrvienības ar 313 vietām. 2013. gadā turpinās RPBJC struktūrvienību specializācija, t.i. pietuvināts ģimenes aprūpes modelis struktūrvienībās „Imanta” un „Ziemeļi”, Jauniešu mājas modelis struktūrvienībā „Apīte” kur palielināts jauniešu skaits no 21 uz 27 jauniešiem un struktūrvienībā „Ezermala”, kurā dzīvo 12 jaunieši.

Struktūrvienībā „Ilga” tiek turpināta programma „Ilgtermiņa sociālās korekcijas un rehabilitācijas programma pusaudžiem ar sociālās uzvedības novirzēm”

Pēdējā gadā ir palielinājies to bērnu skaits, kuri ievietoti audžuģimenēs, bet samazinājies adoptēto bērnu skaits no RPBJC. Pieaudzis bērnu skaits, kuru izstāšanās iemesla norādīts „cits iemesls”, kas izskaidrojams ar to, ka vairākiem bērniem izvērtēts un piešķirts atbilstošāks pakalpojums viņa vecumam, vai veselības stāvoklim, vai beidzies piešķirtais pakalpojums RPBJC. 2013. gadā RPBJC iestājušies 134 klienti. Diviem bērniem piešķirts valsts sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums.

2013. gadā bērnu nama pakalpojumus saņēma visa vecuma bērni. Lielākais bērnu skaits, kuri nonāca bērnu namos bija vecumā no 15-17 gadiem. Šie jaunieši ir pārņēmuši tās nelabvēlīgās sociālās vides uzvedības normas, kādā ilgstoši uzturējušies un viņiem ir grūti piemēroties modelim ārpusģimenes aprūpē. Ar šiem jauniešiem ir jāstrādā individuāli, lai viņi spētu iekļauties grupā, kurā viņi dzīvo, kas veiksmīgi tiek realizēts pateicoties iespējām darbā ar šiem jauniešiem piesaistīt dažādus speciālistus, piemēram, psihoterapeitus, psihiatrus un narkologus.

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrshēma

Rīgas patversme

Rīgas patversme ir pašvaldības iestāde, kura izveidota 2002. gadā. No 2007. gada līdz šim brīdim to vada direktore Dagnija Kamerovska. 2013. gada jūnijā Rīgas patversme atzīmēja vienpadsmito pastāvēšanas gadadienu.

Rīgas patversmes struktūru veido 4 nodaļas – Sociālās rehabilitācijas nodaļa, Mobilā brigāde, Dienas centrs un Saimniecības nodaļa. 2013. gada nogalē Rīgas patversme nodarbināja 72 darbiniekus, (t.sk., 49 sievietes un 23 vīrieši). Rīgas patversmē strādā medmāsa, psihologs, 15 sociālā darba speciālisti un 16 sociālās aprūpes speciālisti. Pārējie darbinieki veic grāmatvedības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus.

Augstākā izglītība Rīgas patversmē ir 31 darbiniekam, 15 sociālajiem darbiniekiem ir augstākā izglītība sociālajā darbā, 2 no tiem ir profesionālā maģistra grāds sociālajā darbā. 2 sociālajiem rehabilitētājiem ir profesionālā bakalaura izglītība sociālajā darbā. Lielākā daļa sociālo darbinieku izglītību ieguvuši SIA Vadības un sociālā darba augstskolā „Attīstība”, bet divi sociālie darbinieki absolvējuši Latvijas Kristīgo akadēmiju. Aprūpes speciālistu vidū otrās pakāpes augstākā izglītība ir diviem darbiniekiem, pirmās pakāpes augstākā izglītība vienam darbiniekam. Pārējiem aprūpes speciālistiem ir vidējā vai vidējā profesionālā izglītība. Psihologam ir sociālo zinātņu maģistra grāds psiholoģijā un maģistra grāds pedagoģijā.

2013. gada precizētais pamatbudžets - Ls 603 011. Darbinieku vidējā mēneša alga - Ls 324, sociālajiem darbiniekiem - Ls 472, aprūpētājiem - Ls 285.

Katru gadu tiek rūpīgi sekots darbinieku tālākizglītības nodrošināšanai, ievērojot darbinieku izteiktās vēlmes, kā arī vadības un tiešo vadītāju ieteikumus un prasības. Katrs sociālā darba speciālists gadā apmeklē mācības vismaz 24 stundu apmērā, bet aprūpes speciālisti - 8 stundu apmērā. Sociālā darba speciālisti periodiski apmeklē seminārus profesionālās saskarsmes/komunikācijas jomā ar dažādiem klientiem (agresīviem, atkarīgajiem, personām ar invaliditāti u.c.). 2013. gadā sociālie darbinieki apmeklēja seminārus sociālā darba speciālistiem, apmeklēja semināru par sociālā darbinieka profesionālās kompetences saglabāšanu apgūstot - ASV pieredzi šajā jomā, vairāki speciālisti apguva zināšanas vienlīdzīgu iespēju dzimumu līdztiesības, invaliditātes un novecošanas aspektu integrēšana sociālo pakalpojumu jomā, kā arī piedalījās daudzos citos, aktuālos ar sociālās palīdzības sniegšanu saistītos semināros. Aprūpes speciālisti apmeklēja darbam nepieciešamās apmācības Pirmās palīdzības sniegšanā, minimālo higiēnas prasību ievērošanā, kā arī saskarsmes un komunikāciju prasmju pilnveidošanā. Darbinieki periodiski apmeklē seminārus par stresa, profesionālās izdegšanas mazināšanu un pašpalīdzības principiem šajā jomā, jo darbs ar Rīgas patversmes klientiem ir ļoti specifisks.

Rīgas patversmes darbiniekiem tika nodrošinātas 98 stundas kovīzijas un 25 individuālās supervīzijas nodarbības, kuras izmantoja 5 sociālie darbinieki.

Rīgas patversme sadarbībā ar Rīgas 1. medicīnas koledžu, Rīgas Stradiņa Universitāti un Latvijas Kristīgo akadēmiju nodrošinājusi prakses vietas 4 studentiem.

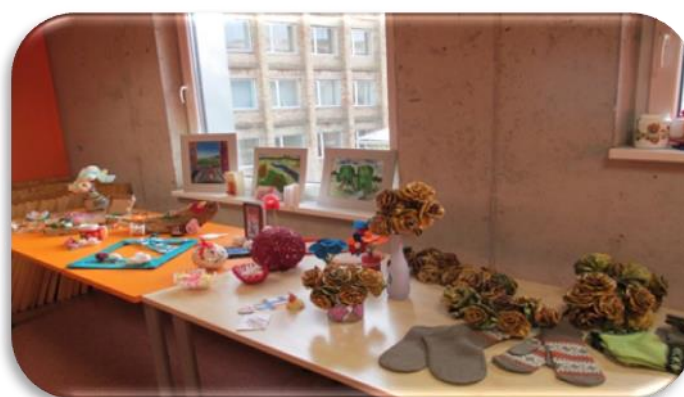
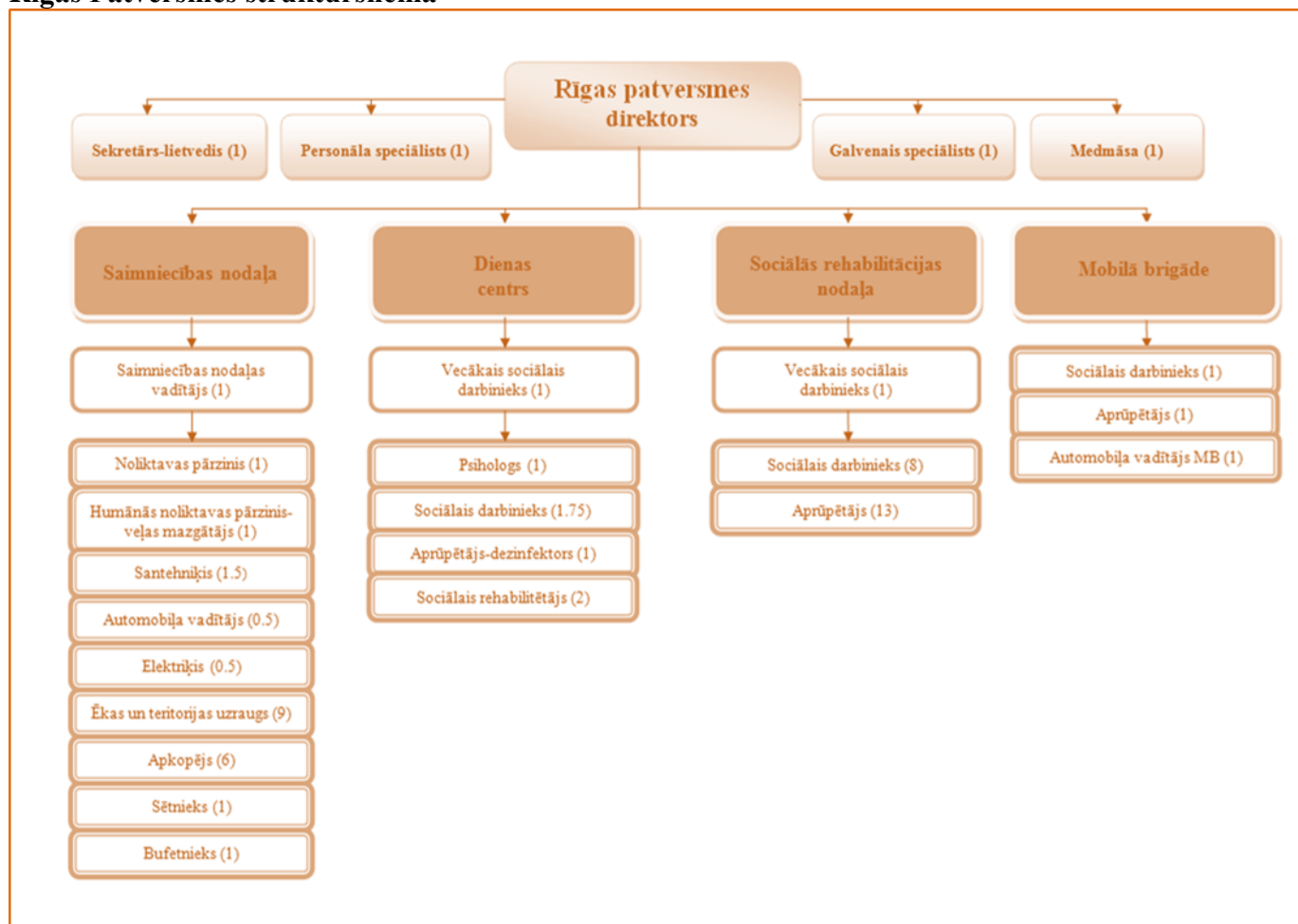
2012. - 2013. gadā Rīgas patversme realizēja ESF simtprocentīgi finansētu projektu Nr.1DP/1.4.1.2.4./11/APIA/NVA/179 „Motivācijas programmu izstrāde un ieviešana bezpajumtniekiem - bezdarbniekiem”, kura mērķis bija izveidot un ieviest pasākumu kopumu, kas vērsts uz bezpajumtnieku pašvērtējuma celšanu un sapratnes veidošanu par sevi kā pilntiesīgu sabiedrības locekli, sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, darba iemaņu un spēju atjaunošanu vai apgūšanu, lai nodrošinātu sociālā statusa atgūšanu un iekļaušanos sabiedrībā. Projekta laikā 240 dalībniekiem bija iespēja saņemt speciālistu konsultācijas, darboties grupās, klausīties lekcijas, saņemt individuālas konsultācijas un pilnveidot savas prasmes praktiskās nodarbībās. Projekta laikā 6 dalībnieki atrada pastāvīgu darbu, 60 dalībnieki uzsāka īslaicīgus gadījuma darbus. Novērtējot savu dalību projektā dalībnieki atzina, ka apzinājuši savu šā brīža situāciju un ir radusies vēlme mainīt savu dzīvi.

Projekta rezultātā izveidota apmācību programma ar 3 daļām un vairāk nekā 50 dažādu nodarbību aprakstiem, kas turpmāk tiks izmantoti grupu darbā ar Rīgas patversmes klientiem.

Projekts tika prezentēts 2013. gada 26. - 27. novembrī Briselē EK trešajā ikgadējā konferencē par nostādni cīņā pret nabadzību un sociālo atstumtību, ar projektu var iepazīties konferences mājas lapā: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=961&eventsId=927&furtherEvents=yes>

Turpinājās ESF projekta „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībās” realizācija. Projekta ietvaros Rīgas patversme nodarbināja 33 bezdarbniekus. NVA reģistrētiem bezdarbniekiem patversmē tika norīkoti kā palīgi pamatdarbā strādājošajiem. Šie darbinieki varēja iegūt prasmes dažādos mazkvalificētos darbos, iepazīties ar Rīgas patversmes darba specifiku un kopīgi risināt problēmas.

Rīgas Patversmes struktūrshēma

Bezpajumtnieku Dienas centrā Katoļu ielā 57

Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”

Rīgas sociālās aprūpes centrs (turpmāk – RSAC) „Mežciems” atrodas Rīgas klusajā un zaļajā zonā. 2013. gada 3. novembrī RSAC „Mežciems” palika 38 gadi. Kopš 2008. gada to vada direktors Ainārs Judeiks.

Lai iemītnieki būtu aprūpēti, un justos kā mājās, iestādē strādā 112 cilvēki. 21 darbiniekiem ir pirmā vai otrā līmeņa augstākā izglītība, 56 - vidējā vai vidējā speciālā izglītība, savukārt 35 - ir pamatizglītība un papildus dažādos kursus iegūta izglītība.

2013. gadā RSAC „Mežciems” strādāja 94 sievietes un 18 vīrieši. Vairāk nekā 95 darbinieki ir tieši saistīti ar iemītnieku ikdienu: rīta un vakara higiēnu, ēdināšanu, dažādām ikdienas aktivitātēm (sporta aktivitātes, rokdarbi, lasītāju pulciņš, galda spēles, atmiņas trenēšana, dziedāšana u.c.), medicīnisko palīdzību, ķermeņa un gara aprūpi, kultūras pasākumiem un ekskursijām.

RSAC „Mežciems” administrācijā strādā 3 darbinieki, finanšu un plānošanas nodaļā 2 darbinieki, kā sociālie darba speciālisti strādā 9 darbinieki. Iestādē strādā 8 medicīnas māsas, 58 aprūpētāji. Saimnieciskais personāls ir 11 darbinieki.

2013. gada precizētais pamatbudžets - Ls 1 110 955. Darbinieku vidējā mēneša alga - Ls 303,59, sociālajiem darbiniekiem – Ls 416,67, sociālajiem aprūpētājiem - Ls 345, aprūpētājam - Ls 279.

Aktīvi sadarbojoties ar dažādām mācību iestādēm RSAC „Mežciems” nodrošināja prakses iespēju 36 studentiem no 6 dažādām izglītības iestādēm.

2013. gadā vietu skaitu RSAC „Mežciems” bija 290.

RSAC „Mežciems” nodrošina klientu sociālo un medicīnisko aprūpi, kā arī dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim. Vienlaicīgi tiek nodrošināta diennakts palīdzība 283 rīdziniekiem 365 dienas gadā. Sociālā aprūpes centra iemītnieki tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem. Iemītnieki dzīvo 64 vienvietīgās, 110 divvietīgās istabās.

Vidējais iemītnieku vecums pagājušā gadā bija 76,4 gads, 129 iemītnieks bija vecumā virs 80 gadiem. Vecākajai iemītniecei 2013. gadā bija 101 gadi, jaunākajai iemītniecei - 36 gadi. Viena piektdaļa no iemītniekiem ir vīrieši. 237 iemītnieki bija vecuma pensijas saņēmēji, 39 invaliditātes un 7 valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji. 2013. gadā no jauna RSAC „Mežciems” tika uzņemti 78 rīdzinieki.

Iemītnieki tiek ēdināti 4 reizes dienā. No kopējiem izdevumiem 46 % tika izlietoti algām un nodokļiem, 22 % iemītnieku ēdināšanai, bet 7 % komunālajiem pakalpojumiem.

2013. gadā par uzturēšanos ilgstošā sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļā diennaktī tika noteikta maksa - Ls 9,61, īslaicīgās aprūpes pakalpojumus RSAC „Mežciems” nesniedz.

2013. gadā RSAC „Mežciems” turpināja realizēt ESF projektu „Apmācība darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība”. Projekta ietvaros 39 NVA reģistrētam bezdarbniekam bija iespēja strādāt sociālā aprūpes centrā, kas sniedza lielu atbalstu darbiniekiem. Ar projektā iesaistīto bezdarbnieku palīdzību tika sakārtota pansionāta zaļā zona, veikti telpu uzkopšanas darbi un nelieli kosmētiskie remontu.

2013. gadā turpinājās sadarbība ar Valsts probācijas dienestu. Šajā gadā RSAC „Mežciems” piespiedu darbu strādāja 6 cilvēki, kuri palīdzēja sakopt pansionāta apkārtni un iekštelpas.

Lai brīvprātīgie apgūtu jaunus sociālos kontaktus, īstenotu savas idejas, spējas, un profesionālo pieredzi, lai iepazītu SAC institūcijas darba specifiku, normatīvos aktus, tika izstrādāta un realizēta SAC „Mežciems” Brīvprātīgo darba organizēšanas apmācības programma 20 stundām (14 stundas - teorija, 6 stundas - prakse). Programmas mērķis ir apgūt nepieciešamās zināšanas brīvprātīgo darbā, drošas vides, saskarsmes un ētikas pamatprincipu veicināšanā.

2013. gadā realizēts brīvprātīgo programmas darba projekts „Brīvprātīgo atbalsts – senioru dzīvotpriekam”. Projekta īstenošana risinājās ar brīvprātīgā darba izmantošanu nodarbībās un aktivitātēs. Projekta darba gaitā tika iesaistīti 10 brīvprātīgie dalībnieki.

Īstenojot projekta aktivitātes Rīgas Dabas zinību skola dāvināja RSAC „Mežciems” vasaras puķu stādus apkārtnes labiekārtošanai, klientu uzturēšanās vides uzlabošanai.

Nodarbību aktivitātēs notika zaļā stūrīša veidošana aprūpes centra telpās, puķu stādīšana puķu podos kopā ar brīvprātīgajiem no Rīgas Dabaszinību skolas.

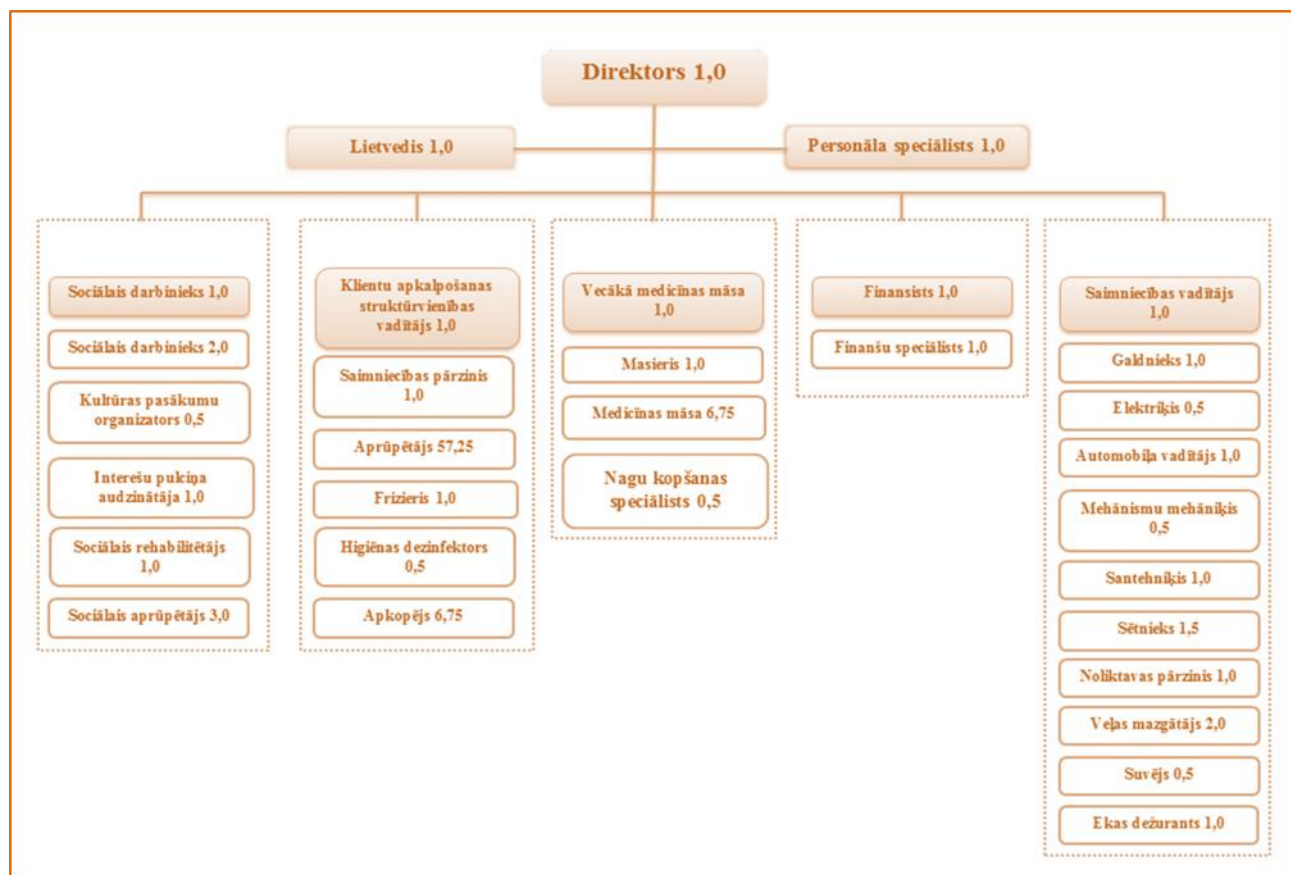
Daudzām esošajām interešu nodarbībām šīnī gadā pievienojās klāt stikla apgleznošana. Atbilstoši vajadzībām tika sagatavota materiālā resursu bāze. Turpinās iepriekšējā gadā uzsāktie kustību un veselību veicinošie nūjošanas pasākumi.

Lai pilnveidotu iestādes darba kvalitāti, plānojot darbu turpmākajiem pieciem gadiem, tika sagatavota un veikta darbinieku aptauja, kurā lūdzām sniegt vērtējumus, ierosinājumus, kā arī palīdzēt atklāt iespējamās risināmās problēmas. Aptaujas rezultāti tiks apkopoti un iekļauti iestādes darba pilnveidošanas plānos nākotnē.

2013. gadā notika daudzas ekskursijas uz Rīgas zaļajām zonām – Rīgas pilsētas Arkādijas parku, Kronvalda parku, Rīgas Dabas zinību skolas apstādījumu zonu, Ziemeļu izpilddirekcijas ziemas dārzu, Ziemeļblāzmas atjaunotā pili un dārzu

Vairāki SAC „Mežciems” iemītnieki ar saviem darbiem piedalījās dažādās izstādēs, piemēram, Rīgas un Šarlotes ielas svētkos, RSU karjeras nedēļas pasākumā, kā arī Ziemsvētku labdarības pasākumos Rīgas domē. Vairāku dalībnieku darbi – B. Plociņas, I. Vintes, G. Lipskas u.c. izdaiļo RSAC „Mežciems” foajē telpas un priecē katru interesentu.

RSAC „Mežciems” struktūrhēma

Sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers”

RSAC „Gaiļezers” ir viena no Rīgas pašvaldības ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kura savas durvis vērā 1988. gada 1. novembrī. No 1989. gada 1. novembra līdz 2013. gada 28. janvārim RSAC „Gaiļezers” direktore bija Ļubova Zaka. No 2014. gada 3. marta RSAC „Gaiļezers” direktors ir Aldis Virbulis.

RSAC „Gaiļezers” nodrošina aprūpi 429 klientiem. Centrā aprūpe tiek nodrošināta vispārējā tipa nodaļā, tajā skaitā invalīdiem ar kustību traucējumiem un klientiem ar demenci, kurā ir 277 vietas, nodaļā klientiem ar garīga rakstura traucējumiem - 147 vietas un īslaicīgās uzturēšanās nodaļā, kurā ir 5 vietas un aprūpe tiek nodrošināta līdz 60 dienām.

RSAC „Gaiļezers” nodrošina savus klientus ar dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim, kā arī ar sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju. Sociālā aprūpes centra iemītnieki tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem. Iemītnieki dzīvo 79 vienvietīgās, 41 divvietīgā, 36 trīsvietīgās, 15 četrvietīgās un 11 piecvietīgās un 8 sešvietīgās istabās. RSAC „Gaiļezers” atrodas skaistā vietā meža ielokā, kam blakus ir ērti pieejams sabiedriskais transports.

RSAC „Gaiļezers” dzīvo dažāda vecuma klienti: vecumā no 18 līdz 35 gadiem - 9 klienti, vecumā no 36 līdz 61 gadiem - 98 klienti, vecumā no 62 līdz 89 gadiem - 290 klienti, savukārt virs 90 gadiem - 28 klienti. 222 klienti ir vecuma pensijas saņēmēji, 164 - invaliditātes un 39 - valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta un citu pabalstu saņēmēji.

2013. gada nogalē RSAC „Gaiļezers” strādāja 184 darbinieki, t.sk. 172 sievietes un 12 vīrieši, no kuriem 3 darbinieki strādāja Centra administrācijā, 3 darbinieki finanšu nodaļā, 11 ir rehabilitācijas un sociālā darba speciālisti, 19 ir medicīnas darbinieki, 77 - klientu aprūpētāji, 37 - aprūpes personāla pārējie darbinieki (apkopēji, frizieri, higiēnas dezinfektors u.c.), savukārt 34 darbinieki ir saimniecības un tehniskā nodrošinājuma speciālisti.

Lai sniegtu kvalitatīvus sociālās aprūpes pakalpojumus darbinieki regulāri pilnveido savas zināšanas dažādos semināros un pieredzes apmaiņas braucienos, kā arī mācās augstskolās.

27 darbiniekiem ir augstākā izglītība, 128 - vidējā vai vidējā speciālā un 29 ir pamatizglītība un dažādos semināros iegūta papildizglītība.

2013. gada precizētais pamatbudžets - Ls 1 726 449. Darbinieku vidējā mēneša alga Ls 289, sociālajiem darbiniekiem - Ls 415, aprūpētājiem - Ls 275.

2013. gadā par uzturēšanos RSAC „Gaiļezers” diennaktī tika noteikta sekojoša maksa:

- ❖ ilgstošā sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļā Ls 9,66;
- ❖ īslaicīgās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļā Ls 9,95.

RSAC „Gaiļezers” personāls palīdz studentiem no dažādām mācību iestādēm apgūt praktiskās iemaņas, piedaloties prakses organizācijā. 2013. gadā prakse tika nodrošināta 9 praktikantiem no Rīgas Stradiņa universitātes, Latvijas Universitātes un mācību centra „Buts”.

Centrā darbojas 3 medpunti, kuros strādā sertificētas medicīnas māsas ar labām profesionālām zināšanām. Medicīnas uzraudzība un aprūpe tiek nodrošināta visu diennakti. Nepieciešamības gadījumā tiek nodrošināta neatliekamā medicīniskā palīdzība.

Klienti tiek ēdināti 4 reizes dienā, ievērojot īpašu ēdienkarti. No kopējiem izdevumiem 50 % tika izlietoti algām un nodokļiem, 25 % klientu ēdināšanai, 14 % komunālajiem pakalpojumiem, bet 11% pārējiem uzturēšanas pakalpojumiem.

Centra klienti ir nodrošināti ar tehniskajiem palīglīdzekļiem, kuri atvieglo viņu ikdienas aktivitātes un pašaprūpi.

RSAC „Gaiļezers” tiek organizētas daudzveidīgas aktivitātes - dzimšanas dienu, nacionālo svētku svinēšana, dažādi turnīri, galda spēles, izklaides programmas (koncertu, muzeju, izstāžu, cirka un citu pasākumu apmeklēšana, gan RSAC „Gaiļezers”, gan ārpus tā, kā arī dodās dažādās ekskursijās pa Latviju). Klienti piedalās teātra uzvedumos un iesaistās dziedošajā kopā „Jautrie iemītnieki”. Ticīgiem klientiem ir iespēja piedalīties sarunās ar savu konfesiju garīdzniekiem.

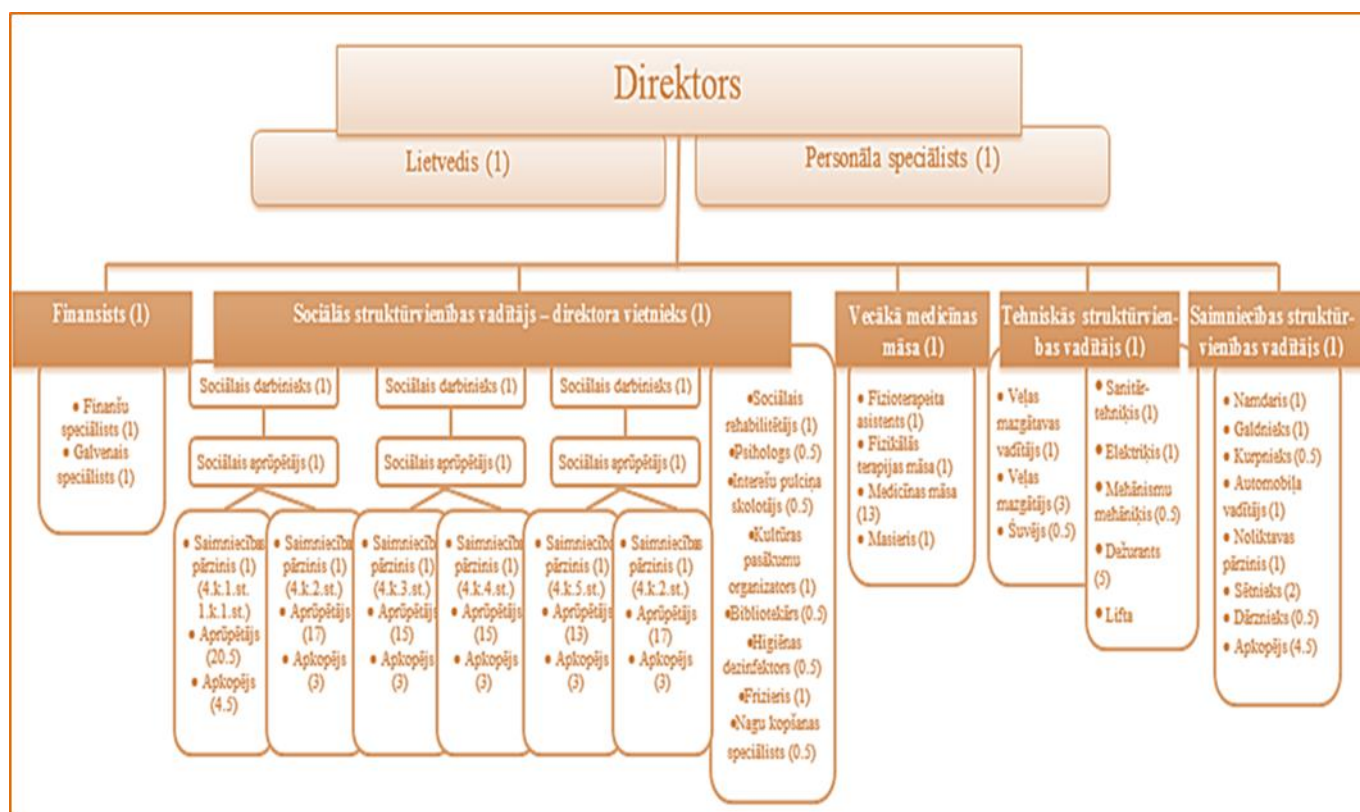
RSAC „Gaiļezers” sadarbībā ar Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu laika posmā no 18.03.2013. – 29.11.2013. realizēja projektu „Jaunu sporta aktivitāšu apmācība RSAC „Gaiļezers” iemītniekiem”. Projekta ietvaros RSAC „Gaiļezers” iemītnieki apguva jaunus sporta veidus, kā nūjošanu, ķeģlus, šautriņu mešanu, basketbolu. Projekts tika realizēts, piedaloties RSAC „Gaiļezers” iemītniekiem un darbiniekiem.

Projekta „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībās” ietvaros RSAC „Gaiļezers” 2013. gada janvārī tika izveidotas 27 darbavietas, kura skaits vēlāk, 2013. gada jūnijā, samazinoties bezdarbnieku pieprasījumam pēc darba vietām tika samazināts līdz 22. Kopumā 2013. gadā projekta ietvaros RSAC „Gaiļezers” tika nodarbināti 75 bezdarbnieki. Daļa bezdarbnieku tika nodarbināti teritorijas uzkopšanas un telpu uzturēšanas darbos, taču lielākais vairums – 50 bezdarbnieki strādāja roku rokā ar aprūpētājām tām palīdzot tiešajā darbā ar Centra klientiem. Projekta norises laikā 13 bezdarbnieki par savu turpmāko darbavietu izvēlējušies RSAC „Gaiļezers” un šobrīd vairāki no viņiem ir iekļāvušies kolektīvā, lai godprātīgi veiktu aprūpētāja pienākumus.

2013. gadā tika uzsākta RSAC „Gaiļezers” 3. korpusa sanitārtehnisko mezglu renovācija, vienlaicīgi veicot kosmētiskos remontus klientu istabiņās. Līdz gada beigām 34 klientu istabiņās tika renovēti sanitārtehniskie mezgli un arī pašas istabiņas ir ieguvušas jaunu, daudz gaišāku nokrāsu.

Pašu saimniecības darbinieku spēkiem un piedaloties palīgiem no projekta „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībās” ir veikti kosmētiskie remontu stomatologa kabinetā, psihiatra kabinetā un sociālo darbinieku kabinetos, paplašinot tiem telpas un moderni tās aprīkojot.

RSAC „Gaiļezers” struktūrhēma

Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”

RSAC „Stella maris” ir viena no Rīgas pašvaldības ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kas darbu uzsāka 1994. gada 15. septembrī. No 2010. gada 6. aprīļa to vadīja Aldis Virbulis. No 2014. gada 6. maija direktore ir Solvita Rudoviča.

Pansionāts nodrošina sociālās aprūpes pakalpojumu 116 klientiem. Pansionāta priekšrocība ir lieliskā atrašanās vieta starp jūru un upi, jo pensionāts atrodas uz Daugavgrīvas salas. Ir savs parks, kurš ieskauj institūcijas ēkas.

2013. gadā RSAC „Stella maris” bija 51,7 amata vietas, kurās tika nodarbināti 53 darbinieki. 12 darbiniekiem ir augstākā izglītība, 38 darbiniekiem vispārējā vidējā, speciālā un arodizglītība, 3 darbiniekiem vispārējā pamatizglītība un dažādosursos iegūta papildus izglītība. Centrs darbojās saskaņā ar apstiprinātu struktūru; administratīvais personāls – 3,7 amata vietas (4 darbinieki), sociālās aprūpes personāls – 31,5 amata vietas (32 darbinieki), saimniecības personāls – 13,5 amata vietas (14 darbinieki), veselības aprūpes personāls – 3 amata vietas (3 darbinieki). Gada nogalē tika nodarbinātas 44 sievietes un 9 vīrieši.

2013. gada precizētais pamatbudžets - Ls 506 957. Darbinieku vidējā mēneša alga bija Ls 304, sociālo darbinieku - Ls 401, aprūpētāju - Ls 285.

2012. gada augustā par uzturēšanos RSAC „Stella maris” ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļā tika noteikta maksa diennaktī Ls 10,91 apmērā.

RSAC „Stella maris” klienti ir pensijas vecuma cilvēki, pilngadīgas personas ar fiziska rakstura vai vieglas garīgas atpalcības invaliditāti. No 116 klientiem 11 ir vīrieši, 105 sievietes. 18 klientiem noteikta invaliditāte, no viņiem 8 ir darbaspējīgā vecumā. Pārējie klienti ir pensijas vecumu sasnieguši cilvēki. Lielākai daļai no viņiem ir diagnoze – demence. Daudzi klienti ir mazkustīgi un viņiem nepieciešama ievērojama palīdzība pašaprūpē. Jaunākajiem klientiem šobrīd ir 30 gadi, vecākajam – 94 gadi.

RSAC „Stella maris” klientiem nodrošina dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim. Lai uzlabotu klientu aprūpes kvalitāti, RSAC „Stella maris” iegādājas tehniskos palīgīdzekļus (pacelājus, ratiņkrēslus un tml.). 2013. gadā klientu vajadzībām iegādāts jauns autobuss, kas ļauj ērti pārvadāt klientus ratiņkrēslos.

Klienti tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem. Klienti saņem ģimenes ārsta izrakstītus medikamentus un higiēnas preces. Klientiem ir nodrošināta ēdināšana 4 reizes dienā.

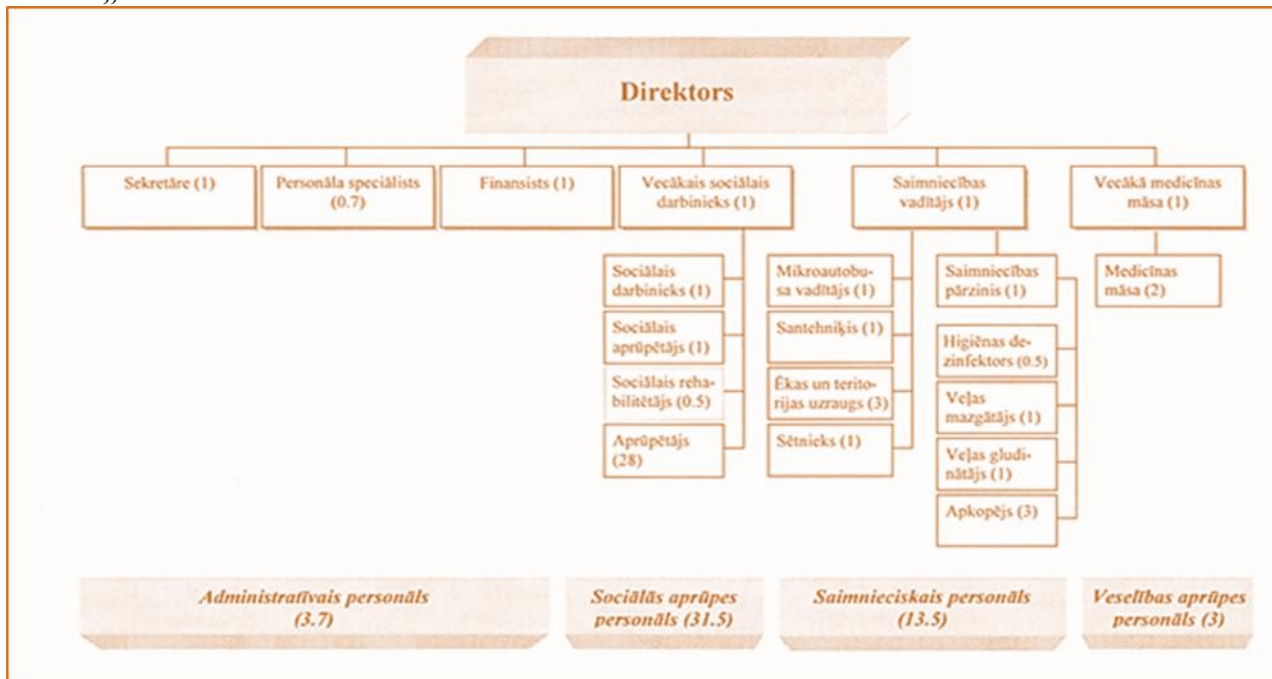
RSAC „Stella maris” tiek organizētas dažādas aktivitātes - plašs nodarbību un pasākumu klāsts (rokdarbi, floristika, galda spēles, dārzkopība, vingrošana, mūzikas terapija u.c.).

Svētkos tiek izstrādātas īpašas programmas – tiek rīkotas radošas darbnīcas kā arī organizēti koncerti ar viesmāksliniekiem. Bez tam klientiem tiek organizēti izbraukumi uz teātri, operu, cirku un izstādēm. Pansionātā ir sava kapela, kurā klientiem tiek nodrošināta garīgā aprūpe atbilstoši konfesijai piederībai.

RSAC „Stella maris” regulāri piedalās Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta organizētajos Sabiedrības integrācijas un Brīvprātīgo darba projektu konkursos. 2013. gadā sekmīgi īstenots projekts: „Viens otram”. Realizējot šo projektu, sadarbībā ar dienas centra „Ābeļzieds”, aprūpes centra iemītniekiem radīta ne tikai iespēja saturīgi pavadīt brīvo laiku, bet arī apgūt jaunas prasmes, iegūt jaunus sociālos kontaktus, tādejādi, satuvinot dažādas sabiedrības grupas un veicinot sabiedrības integrāciju.

Vairāku gadu garumā RSAC „Stella maris” veiksmīgi darbojas ESF projektā „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībā”. Projekta ietvaros realizēti SAC telpu remonts, parka teritorijas sakopšana, telpu uzkopšana un nodrošināta palīdzība klientu aprūpē. 2013. gadā projektā piedalījās 71 dalībnieks. Šāda veida projekti ir liels ieguvums gan institūcijai, gan pašiem dalībniekiem. Tie, kas sevi ir pierādījuši, kā teicami palīgi, pēc projekta beigām papildinājuši SAC daudzīgo darbinieku kolektīvu. 2012. gadā institūcija ieguva 8 jaunus darbiniekus, bet 2013. gadā - 3 darbiniekus no šī projekta.

RSAC „Stella maris” struktūrshēma

„Stella maris” iemītnieku daudzveidīgās nodarbības

SOCIĀLIE PABALSTI

Sociālie pabalsti Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem tiek piešķirti atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma, Ministru kabineta (turpmāk – MK) noteikumu un Rīgas domes saistošo noteikumu prasībām.

2013. gadā Rīgas Sociālais dienests sociālos pabalstus piešķir 18.02.00. RD budžeta programmas – „Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” – ietvaros.

Pašvaldības iedzīvotājiem tiek piešķirti gan testēti pabalsti (izvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli), gan netestēti pabalsti (konkrētās dzīves situācijās, neizvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli). Turpmāk tekstā tiks lietots termins „sociālie pabalsti”, kas ietver gan testētos, gan netestētos pašvaldības pabalstus.

2013. gadā RSD saņēma un izskatīja 202 328 iesniegumus sociālo pabalstu, sociālo pakalpojumu un normatīvajos aktos noteikto statusu piešķiršanai un šo statusu apliecināšanai (2011. gadā tika saņemti un izskatīti 225 475 iesniegumi, 2012. gadā 203 059 iesniegumi) un izmaksāja 419 387 sociālos pabalstus (2011. gadā 589 185, bet 2012. gadā 537 067 sociālos pabalstus).

2013. gadā sociālo pabalstu izmaksu nodrošināšanai bija plānots izlietot Ls 17 426 477, no kuriem 2013. gadā izlietoti 93% jeb Ls 16 199 443.

Kopējā sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma samazinājums 2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu ir 20%, jo samazinājās izdevumi pabalsta garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai (turpmāk – GMI pabalsts) (par 36% salīdzinājumā ar 2012. gadu), dzīvokļa pabalsta (par 17% salīdzinājumā ar 2012. gadu) un pabalsta citiem mērķiem nodrošināšanai (par 23% salīdzinājumā ar 2012. gadu) (skat. 4. tabulu).

4. tabula. Sociālo pabalstu saņēmēju skaits, izlietotie finanšu līdzekļi (Ls) un vidējais pabalsta lielums personai (Ls) 2011. - 2013. gadā

Pabalstu veidi	Personu skaits, kurām izmaksāti pabalsti			Sociālo pabalstu apmaksai izlietotie līdzekļi, Ls			Pabalsta lielums vidēji vienai personai, Ls		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
„Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” KOPĀ, t.sk.:	82 508	72 380	60 250	23 791 436	20 217 908	16 199 443	288	279	269
GMI pabalsts	32 966	27 105	19 456	6 990 626	5 098 356	3 242 203	212	188	167
Dzīvokļa pabalsts	52 776	45 316	37 007	11 342 882	10 189 266	8 496 860	215	225	230
Pabalsts veselības aprūpei	4 536	5 370	6 181	256 865	252 649	430 186	57	47	70
Vienreizējs pabalsts ārkārtas situācijā	2 445	2 449	2 573	307 164	297 672	447 954	126	122	174
Pabalsti citiem mērķiem, t.sk.	41 767	35 703	24 957	4 072 049	3 512 139	2 693 205	97	98	108
pabalsti audžuģimenēm ³	215	249	247	354 968	446 976	451 775	1 651	1 795	1 829
pabalsti pilngadīgiem bāreņiem ⁴	706	637	593	551 317	501 767	555 709	781	788	938
piemaksa pie GMI līmeņa	4 258	3 592	2 553	1 720 125	1 361 343	881 179	404	379	345
pabalsts pārtikas iegādei	26 522	22 685	13 937	990 510	804 780	417 510	30	30	30
pabalsts mācību līdzekļu iegādei	6 972	5 484	3 962	174 425	136 950	99 050	25	25	25
pabalsts politiski represētajām personām	3 738	3 600	3 434	187 650	180 450	171 700	50	50	50

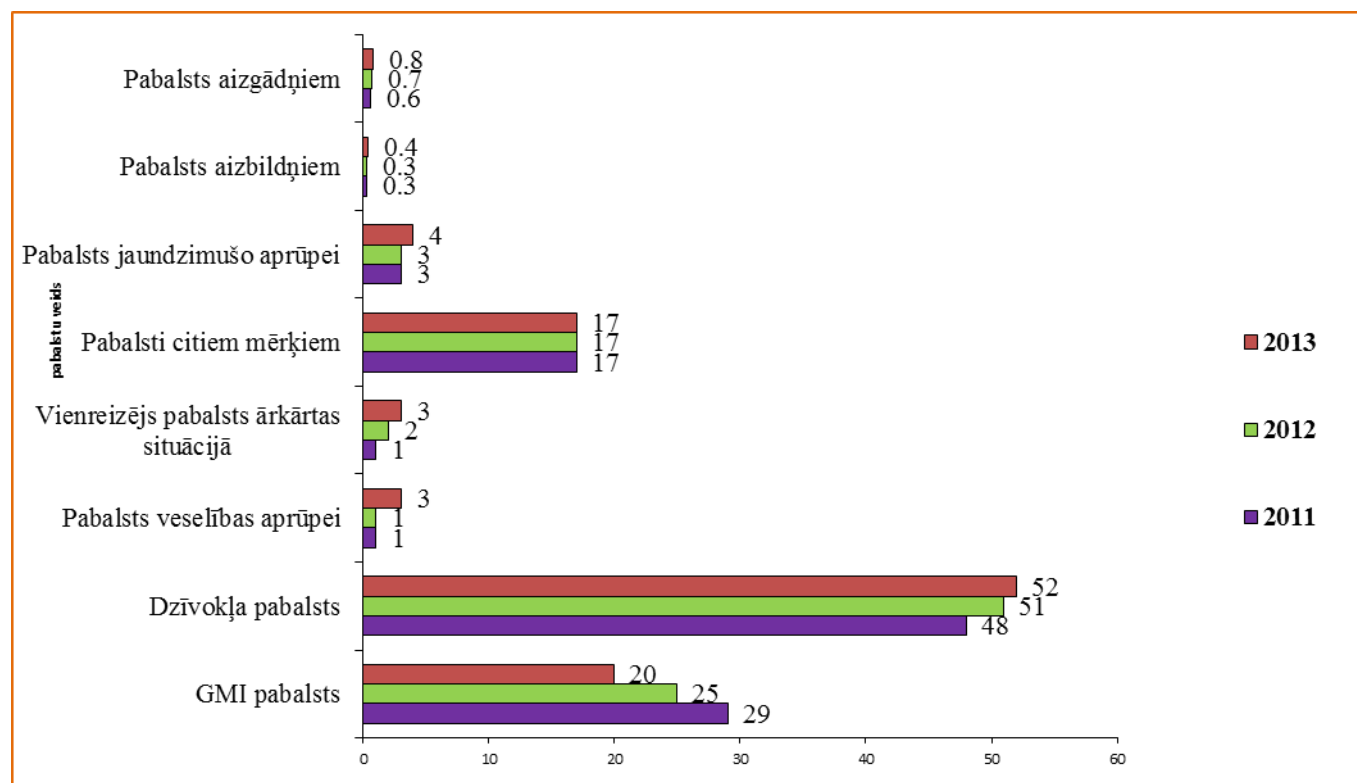
³Pabalsts bērna uzturam audžuģimenē, pabalsts audžuvecākiem apģērba un mīkstā inventāra iegādei, atbildība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu.

⁴Pabalsts pilngadīgam bāreņim sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, pabalsts pilngadīgam bāreņim patstāvīgas dzīves uzsākšanai, pabalsts pilngadīgam bāreņim ikmēneša izdevumiem, pabalsts pilngadīgam bāreņim dzīvojamās telpas īrei.

pabalsts mājokļa pielāgošanai	33	29	65	43 473	43 250	90 501	1 317	1 491	1 392
pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķiem	345	377	686	43 781	29 522	18 281	127	78	26
pabalsts simtgadniekiem	58	71	75	5 800	7 100	7 500	100	100	100
Pabalsts jaundzimušajiem rīdziniekiem	6 139	6 496	6 710	613 900	649 600	671 000	100	100	100
Pabalsts aizbildņiem	181	193	189	71 559	77 086	76 432	395	399	404
Pabalsts aizgādņiem	755	758	769	136 391	141 141	141 603	181	186	184

2013. gadā būtiski mainījies atsevišķiem sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma īpatsvars no kopējiem finanšu līdzekļiem sociālajiem pabalstiem. 2011. gadā GMI pabalstam tika izlietoti 29% no kopējā sociālo pabalstu finansējuma, savukārt 2013. gadā tikai 20% no kopējā finansējuma sociālo pabalstu nodrošināšanai. 2011. gadā dzīvokļa pabalstam tika izlietoti 48% no kopējā sociālo pabalstu finansējuma, bet 2013. gadā jau 52% no kopējā finansējuma sociālo pabalstu nodrošināšanai (skat. 3. attēlu).

3. attēls. Sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma īpatsvars 2011. – 2013. gadā, % no kopējiem finanšu līdzekļiem sociālajiem pabalstiem

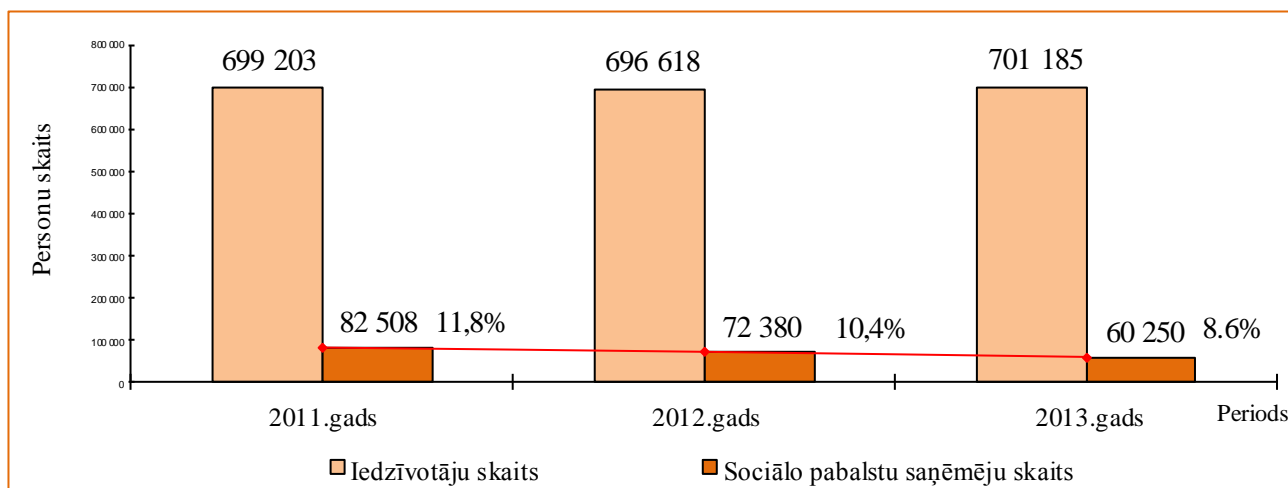

No Ls 16 199 443, kuri 2013. gadā izlietoti sociālo pabalstu nodrošināšanai, Ls 11 739 063 vai 72% izlietoti GMI un dzīvokļa pabalstam (2011. gadā attiecīgi 77%, 2012. gadā 76%).

Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra

Analizējot iedzīvotāju skaitu Rīgas pašvaldībā, var secināt, ka pēc pēdējo gadu iedzīvotāju skaita samazinājuma (2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu samazinājums bija 0,4%) 2013. gadā iedzīvotāju skaits Rīgā ir pieaudzis par 0,6%, savukārt sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars 2011. gadā ir vidēji 12%, 2012. gadā vidēji 10%, bet 2013. gadā 8,6 % no visiem Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem ir sociālo pabalstu saņēmēji (skat. 4. attēlu).

4. attēls. Iedzīvotāju, sociālo pabalstu saņēmēju skaits Rīgā un sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars no iedzīvotāju skaita, % 2011. – 2013. gadā

No visiem 60 250 sociālo pabalstu saņēmējiem 2013. gadā, 46 913 personām, jeb 78%, tika piešķirti testēti pabalsti. No visiem testēto pabalstu saņēmējiem 2013. gadā 41% personu saņēmušas GMI pabalstu un 79% personu saņēmušas dzīvokļa pabalstu.

GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts

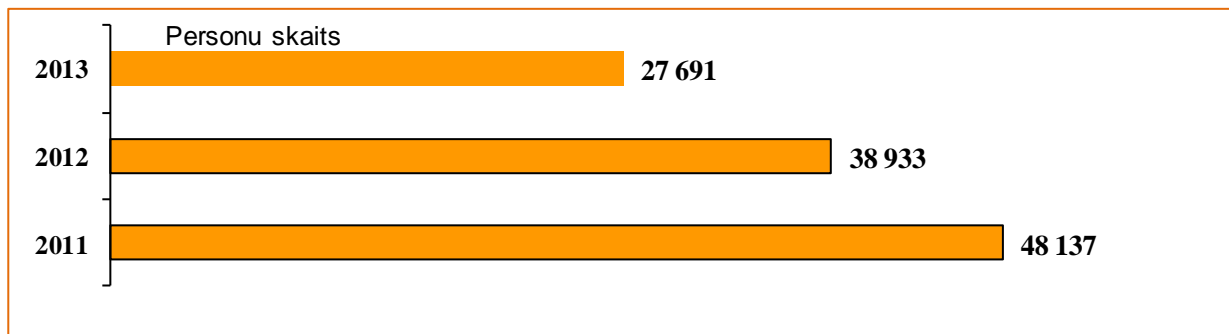
Saskaņā ar RD 2007. gada 3. jūlija saistošajiem noteikumiem Nr. 84 „Noteikumi par Rīgas pilsētas pašvaldības sociālajiem pabalstiem” (spēkā līdz 21.01.2013.) un RD 2013. gada 15. janvāra saistošajiem noteikumiem Nr. 202 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā” (spēkā no 22.01.2013.) nosacījumiem GMI līmenis pilngadīgām personām ir Ls 40 mēnesī, bērniem Ls 45 mēnesī, savukārt vecuma un invaliditātes pensiju saņēmējiem Ls 90 mēnesī.

2013. gadā GMI pabalstu saņēma 19 456 personas, jeb 32% no visiem sociālo pabalstu saņēmējiem (2011. gadā 40%, 2012. gadā 37%). Izlietotais finansējums 2013. gadā bija Ls 3 242 203, jeb 20% no kopējā finansējuma visiem sociālajiem pabalstiem (2011. gadā 29%, 2012. gadā 25%).

GMI pabalstu lielākoties saņem ģimenes ar bērniem - 55% no visiem GMI pabalsta saņēmējiem (2011. gadā 59%, 2012. gadā 58%), ģimenes bez bērniem, kurās ir darbaspējīgas personas 26% (2011. gadā 32%, 2012. gadā 30%), pensionāri/invalīdi 19% (2011. gadā 9%, 2012. gadā 12%) (skat. 6. attēlu).

GMI pabalsta saņēmēju skaita samazinājumu ietekmē trūcīgo personu skaita samazinājums. Ja 2011. gadā bija reģistrētas 48 137 trūcīgas personas, tad 2012. gadā 38 933 trūcīgas personas, bet 2013. gadā tikai 27 691 trūcīga persona (samazinājums 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu 19%, samazinājums 2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu 29%) (skat. 5. attēlu).

5. attēls. Trūcīgo personu skaits Rīgā 2011. – 2013. gadā

Trūcīgo personu skaita samazinājums saistīts ar sociālekonomisko situāciju valstī (bezdarba rādītāju uzlabošanās un iedzīvotāju ienākumu palielināšanās) un izmaiņām normatīvajos aktos. Līdz 2012. gada jūnijam trūcīgo personu skaits samazinājās vidēji par 2% mēnesī, bet sākot ar 2012. gada jūliju, trūcīgo personu skaits samazinās vidēji par 6% mēnesī. 22.01.2013. stājās spēkā RD 2013. gada 15. janvāra saistošie noteikumi Nr. 202 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā”, kuros tika atjaunots iepriekšējo normatīvo aktu regulējums un persona (ģimene) atkal var tikt atzīta par trūcīgu, ja tai pieder noteikts kustamais un /vai nekustamais īpašums. Līdz ar to 2013. gada februārī un martā bija vērojams neliels trūcīgo personu skaita pieaugums, bet sākot no 2013. gada aprīļa atkal bija vērojams trūcīgo personu skaita samazinājums, līdz 2013. gada decembrim sasniedzot vidēji 4% mēnesī.

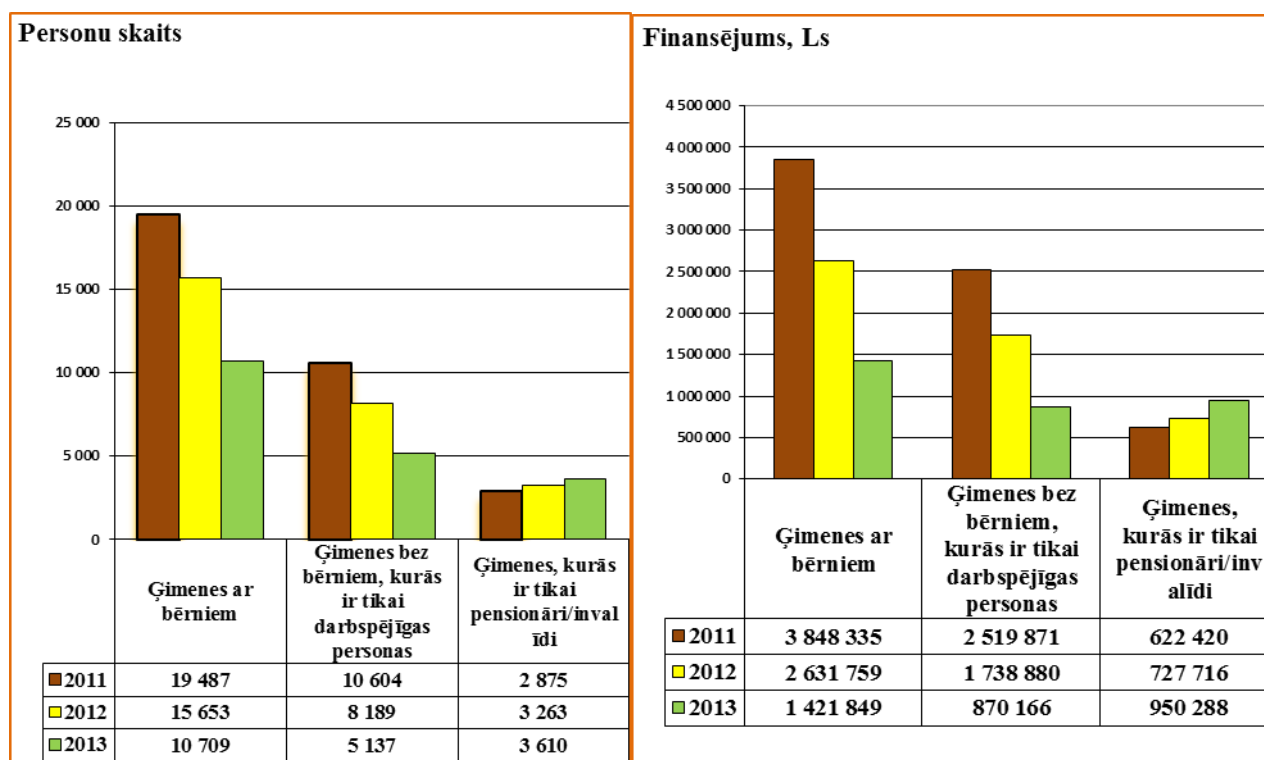
Trūcīgo personu skaita samazināšanās vērojama ne tikai Rīgā, bet valstī kopumā. Latvijas Republikas Labklājības ministrijas apkopotā informācija liecina, ka 2012. gada decembrī visās Latvijas pašvaldībās kopā reģistrētas 109 595 trūcīgas personas, 2013. gada augustā Latvijas pašvaldībās bija reģistrēta 83 811 trūcīga persona, bet 2013. gada decembrī – 83 339 trūcīgas personas.

No visām personām (ģimenēm), kuras saskaņā ar RSD lēmumu atzītas par trūcīgām personām (ģimenēm), 2013. gada decembrī 41% bija darbaspējīgas personas, 33% bērni, 17% personas ar invaliditāti un 9% pensijas vecuma personas. Salīdzinoši 2013. gada janvārī no visām trūcīgām personām (ģimenēm) 47% bija darbaspējīgas personas, 32% bērni, 14% personas ar invaliditāti un 7% pensijas vecuma personas. Var secināt, ka trūcīgo personu (ģimeņu) struktūrā visstraujāk samazinās darbaspējīgo personu skaits (no 2013. gada janvāra līdz 2013. gada decembrim par 3 326 personām). Vienlaicīgi 2013. gadā bija vērojama tendence vidēji par 34 personām mēnesī samazināties trūcīgo darbaspējīgo personu skaitam, kuras piedalās NVA realizētajā Eiropas Struktūrfondu projektā „Algotie pagaidu sabiedriski darbi”.

2013. gadā GMI pabalstam izlietoto finanšu līdzekļu apmērs, salīdzinot ar 2012. gadu, ir samazinājies par 36% (2012. gadā salīdzinot ar 2011. gadu izlietoto finanšu līdzekļu apmērs samazinājās par 27%).

Visvairāk finanšu līdzekļu izlietots ģimenēm ar bērniem – 2011. gadā 55%, 2012. gadā 52%, 2013. gadā 44% no kopējā GMI pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma. Ģimenēs bez bērniem, kurās ir darbaspējīgas personas, GMI pabalsta nodrošināšanai tika izlietoti - 2011. gadā 36%, 2012. gadā 34%, 2013. gadā 27% no kopējā GMI pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma, pensionāru/invalīdu ģimenēm - 2011. gadā 9%, 2012. gadā 14%, 2013. gadā 29% no kopējā GMI pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma (skat. 6. attēlu).

6. attēls. GMI pabalsta saņēmēju skaits un pabalstam faktiski izmaksātie līdzekļi, Ls

2013. gadā dzīvokļa pabalstu saņēma 37 007 personas, jeb 61% no visiem sociālo pabalstu saņēmējiem (2011. gadā 64%, 2012. gadā 63%). Izlietotais finansējums 2013. gadā bija Ls 8 496 860, jeb 52% no kopējā finansējuma sociālajiem pabalstiem (2011. gadā 48%, 2012. gadā 51%).

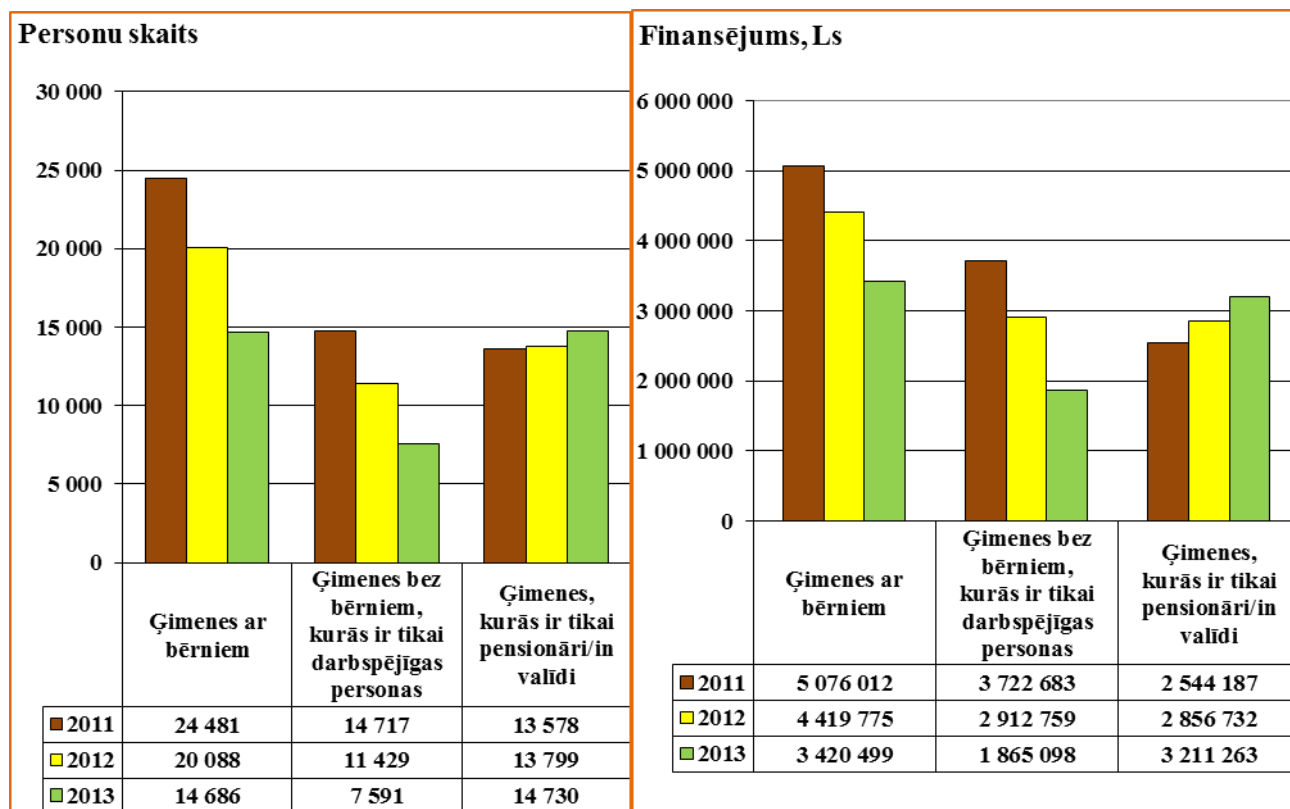
2013. gadā procentuāli no kopējā finansējuma dzīvokļa pabalstam izlietots vairāk nekā 2011. gadā un 2012. gadā, jo līdz ar izdevumu par dzīvojamās telpas lietošanu pieaugumu (piemēram, 2012. gada sākumā dabasgāzes tarifs palielinājās par 9%, 2012. gada vidū par 3%; 2012. gada sākumā siltumenerģijas tarifs palielinājās par 13%, savukārt 2013. gadā vērojama tendence, ka pieaug īres maksa mājokļiem, kas tiek īrēti no privātpersonām) vidēji vienai personai izmaksātā dzīvokļa pabalsta apmērs ir palielinājies no Ls 215 vidēji vienai personai 2011. gadā līdz Ls 230 vidēji vienai personai 2013. gadā.

Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits 2013. gadā, salīdzinot ar 2012. gadu, samazinājās par 18% (2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits samazinājās par 14%), ko ietekmēja trūcīgo personu skaita samazinājums un iedzīvotāju ienākumu līmeņa palielināšanās (skat. 7.attēlu).

2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits ģimenēs ar bērniem samazinājās par 27% (samazinājums 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu ir 18%), bet personu skaits ģimenēs bez bērniem, kurās ir darbspējīgas personas, samazinājās par 34% (samazinājums 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu ir 22%). Savukārt ģimenēs, kurās ir tikai pensionāri/invalidi, dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits turpināja pieaugt. 2013. gadā salīdzinot ar 2012. gadu dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits starp pensionāriem/invalidiem ir pieaudzis par 7% (pieaugums 2012. gadā salīdzinot ar 2011. gadu ir 2%)

Visvairāk finanšu līdzekļu izlietots ģimenēm ar bērniem – 2011. gadā 45%, 2012. gadā 43%, 2013. gadā 40% no kopējā dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma. Ģimenēs bez bērniem, kurās ir darbspējīgas personas, dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai 2011. gadā tika izlietoti 33%, 2012. gadā 29%, 2013. gadā 22% no kopējā dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma, pensionāru/invalidu ģimenēm - 2011. gadā 22%, 2012. gadā 28%, 2013. gadā 38% no kopējā dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma.

7. attēls. Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits un faktiski izlietotie līdzekļi, Ls

Pabalsti citiem mērķiem

Pabalstiem citiem mērķiem 2013. gadā tika izlietoti 17% no visiem sociālajiem pabalstiem izlietotajiem finanšu līdzekļiem. Šo pabalstu saņēmēju personu skaita samazinājums salīdzinājumā ar 2012. gadu ir 30%, izlietotā finansējuma samazinājums ir 23%.

Tas pamatā saistīts ar to, ka 2013. gadā, samazinoties trūcīgo personu skaitam un GMI pabalsta saņēmēju skaitam, samazinājās arī piemaksas pie pabalsta GMI līmeņa nodrošināšanai saņēmēju skaitam (2012. gadā piemaksu pie pabalsta GMI līmeņa nodrošināšanai saņēma 3 592 personas, 2013. gadā 2 553 personas, samazinājums 29%); samazinājās pabalsta mācību līdzekļu iegādei saņēmēju skaits (2012. gadā vienreizējo pabalstu mācību līdzekļu iegādei saņēma 5 484 personas, 2013. gadā 3 962 personas, samazinājums 28%) (skat. 4. tabulu).

Jau otro gadu pēc kārtas vērojama pozitīva tendence palielināties pabalsta jaundzimušajiem rīdziniekiem saņēmēju skaitam. 2013. gadā tika piešķirti 6 710 pabalsti jaundzimušajiem rīdziniekiem, kas ir par 3% vairāk kā 2012. gadā (6 496 pabalsta saņēmēji). Kopumā 2013. gadā Latvijā ir reģistrēti 20 340 jaundzimušie, 33% no tiem – rīdzinieki.

Saistībā ar 21.11.2013. Zolitūdē notikušo traģēdiju⁵, Rīgas Sociālais dienests saskaņā ar Rīgas domes 26.11.2013. lēmumu Nr.457 „Par pabalstiem 21.11.2013. traģēdijā – ēkas Priedaines ielā 20, Rīgā, sabrukšanas rezultātā cietušajām personām un bojāgājušo personu tuviniekiem” 2013. gada novembrī un decembrī 44 ģimenēm piešķīra pabalstu apbedīšanas izdevumu segšanai Ls 44 117 apmērā, kā arī 12 ģimenēm piešķīra pabalstu ārkārtas situācijā kā bojā gājušo tuviniekiem Ls 90 000 apmērā.

Kopumā sociālo pabalstu saņēmēju skaita samazinājumu 2013. gadā pret 2012. gadu ietekmēja sekojoši būtiski faktori:

⁵ 2013.gada 21.novembrī, iebrūkot lielveikala „Maxima” griestiem, Rīgā, Priedaines ielā 20 gāja bojā 54 cilvēki, tostarp trīs ugunsdzēsēji, bet smagus savainojumus guva vēl vairāki desmiti cilvēku.

- ❖ 2013. gadā palielinājās GMI pabalsta saņēmēju vidējie ienākumi pirms pabalstu saņemšanas no Ls 32,43 vidēji vienai personai 2012. gada decembrī līdz Ls 39,24 vidēji vienai personai 2013. gada decembrī.
- ❖ 2013. gadā salīdzinot ar 2012. gadu par 29% vai 11 243 personām ir samazinājies trūcīgo personu skaits.
- ❖ 2013. gadā pret 2012. gadu samazinājās GMI pabalsta saņemšanas vidējais ilgums (2012. gadā GMI pabalsta vidējais saņemšanas ilgums vienai personai bija 7,25 mēneši, 2013. gadā 6,5 mēneši).
- ❖ Intensīvs Rīgas Sociālā dienesta sociālo darbinieku, kuri strādā ar personām ar bezdarba problēmām, veiktais sociālais darbs.
- ❖ Rīgā 2013. gadā salīdzinot ar 2012. gadu reģistrēto bezdarbnieku skaits ir samazinājies par 14% (no 21 381 personas 2012. gada decembrī līdz 18 305 personām 2013. gada decembrī). Testēto pabalstu saņēmēju skaits bezdarbnieku vidū 2013. gadā samazinājās par 44% (no 5 386 personām 2012. gada decembrī līdz 3 030 personām 2013. gada decembrī).

Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvā sistēma

Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvā sistēma (turpmāk - SOPA) ir paredzēta pašvaldības sociālās palīdzības klientu uzskaitēi un sociālās palīdzības procesa administrēšanai. Sistēmas lietotājam ir iespēja strādāt ar programmu tieši klienta pieņemšanas laikā, nodrošinot operatīvu klientu informācijas iegūšanu un apstrādi.

2013. gadā pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvā sistēma SOPA tika papildināta ar:

- ❖ iespēju pārlūkot datus par klienta aktuālajiem amatiem un dalību uzņēmumos, kā arī komercķīlām;
- ❖ sasaisti ar Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas datiem tiešsaistes režīmā;
- ❖ komunālo maksājumu datu pārņemšanu no SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” un to apstrādi. SOPA reģistrētajām personām (ģimenēm) piešķirtā trūcīgas/maznodrošinātas personas (ģimenes) statusa informācijas nodošanu SIA „Rīgas namu pārvaldnieks”;
- ❖ datu kontrolēm;
- ❖ papildus SOPA tika pilnveidota atbilstoši pārejai uz eiro no 01.01.2014.

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

Saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām”, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu un RD saistošajiem noteikumiem Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek sniegti sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām, kā arī sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem. Sociālie pakalpojumi tiek nodrošināti atbilstoši personas vajadzībām, pamatojoties uz sociālā darba speciālista veiktu personas vajadzību un resursu novērtējumu. Pašvaldība sniedz vai nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personas dzīvesvietā, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus institūcijā, kā arī sociālā darba pakalpojumu (sociālās aprūpes un/vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas ietvaros, RSD un ārstniecības iestādēs, kurās strādā sociālais(ie) darbinieks(i).

2013. gadā sociālos pakalpojumus Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja 7 pašvaldības institūcijas (Rīgas Sociālais dienests, Rīgas pašvaldības bērnu un jauniešu centrs, 3 Rīgas sociālās aprūpes centri, Rīgas patversme, Rīgas 3. speciālā pamatskola), kā arī 105 sociālo pakalpojumu sniedzēji, ar kuriem pašvaldība noslēgusi līgumus par sociālo pakalpojumu sniegšanu Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem (30 nevalstiskās organizācijas, 63 privātpersonas, sabiedrības ar ierobežotu atbildību, individuālie komersanti, pašnodarbinātas fiziskas personas (nodrošina ģimenes asistenta, uzticības personas, asistenta u.c. pakalpojumus), 12 valsts/citu pašvaldību iestādes).

2013. gadā sociālie pakalpojumi Rīgas iedzīvotājiem tika apmaksāti 13 RD budžeta programmu ietvaros. Kopumā sociālo pakalpojumu nodrošināšanai izlietoti Ls 20 126 461 (skat. 5.tabulu). Šim mērķim izlietotais finansējums 2012. gadā bija Ls 18 458 519.

2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu par Ls 1 667 942 jeb 9% pieauga sociālajiem pakalpojumiem izlietotais finansējums – sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem personas dzīvesvietā, invalīdu transporta pakalpojumam, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas bērniem pakalpojumam, kā arī īslaicīgas sociālās aprūpes ārstniecības iestādē pakalpojumam.

Budžeta programmas „Sociālie pakalpojumi dzīvesvietā Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” ietvaros 2013. gadā papildu finansējuma nepieciešamība skaidrojama ar to, ka:

1. 2013. gadā turpinājās 2012. gada tendence - aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaita un apjoma pieaugums saistībā ar pensijas vecuma personu un personu ar invaliditāti/prognozējamu invaliditāti skaita palielināšanos un iedzīvotāju veselības stāvokļa pasliktināšanos:

❖ par 11% palielinājās sociālās aprūpes pakalpojumu personas dzīvesvietā (aprūpe mājās, „drošības poga”) saņēmēju skaits un aprūpes mājās pakalpojuma apjoms (nodrošināto aprūpes stundu skaits pieauga par 30%), līdz ar to arī par 10% palielinājās minēto pakalpojumu samaksai izlietotais pašvaldības budžeta finansējums (skat. 5. tabulu);

❖ par 20% palielinājās samaksas invalīdu transporta pakalpojumiem saņēmēju skaits, līdz ar to arī par 15% palielinājās minētā pakalpojuma samaksai izlietotais pašvaldības budžeta finansējums (skat. 5. tabulu).

2. 2013. gadā tika uzsākts finansēt jaunus pakalpojumus – dienas aprūpes centru bērniem, daudzfunkcionālo sociālo pakalpojumu centru pilngadīgām personām un bērniem, kā arī dienas centru senioriem.

3. 2013. gadā lielāks finansējums bija nepieciešams šādiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem – ģimenes asistenta pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem, kā arī samaksas par ģimenes asistenta pakalpojuma sniegšanu palielināšana līdz Ls 4/stundā, pakalpojums personu ar funkcionāliem ierobežojumiem nodarbinātības veicināšanai (projektu uzsākts finansēt 2012. gadā), motivācijas programma bezdarbniekiem, kuriem zema motivācija iesaistīties reģistrētā nodarbinātībā, īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums krīzes situācijā nonākušām personām, galvenokārt, ģimenēm ar bērniem bez noteiktas dzīvesvietas.

2013. gadā bija nepieciešams lielāks finansējums RPBJC darbības nodrošināšanai, kā arī vietu skaita palielināšanai par 20 vietām līgumorganizācijās, kas nodrošina ģimeniskas aprūpes tipa institucionālās aprūpes pakalpojumu bērniem.

Pieaugot pieprasījumam pēc īslaicīgas sociālās aprūpes ārstniecības iestādē no 2012. gada otrā pusgada tika palielināts pašvaldības finansēto vietu skaits līdz 90 vietām. Savukārt, lai saglabātu pakalpojuma kvalitāti, nodrošinot pakalpojumu atbilstoši klientu vajadzībām, 2013. gadā tika palielināta pakalpojuma cena. Līdz ar to 2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta minētā pakalpojuma nodrošināšanai bija nepieciešams lielāks finansējums.

5. tabula. Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izdevumi sociālajiem pakalpojumiem sadalījumā pa Rīgas domes budžeta programmām 2011. - 2013. gadā, Ls

Nr.p.k.	Rīgas domes budžeta programma	2011	2012	2013
Kopā, Ls		17 252 934	18 458 519	20 126 461
1.	18.02.01. Sociālie pakalpojumi dzīvesvietā Rīgas pilsētas iedzīvotājiem, t.sk.	4 990 604	5 993 169	6 803 770
1.1.	<i>Sociālpsiholoģiskie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem</i>	237 214	307 867	423 945
1.2.	<i>Dienas centri un dienas aprūpes centri pilngadīgām personām</i>	672 434	676 482	720 183
1.3.	<i>Invalīdu transporta pakalpojumi</i>	630 802	694 699	798 121
1.4.	<i>Sociālās aprūpes pakalpojumi</i>	2 728 608	3 293 254	3 628 225
1.5.	<i>Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi</i>	26 645	40 934	78 764
1.6.	<i>Sociālā darba pakalpojums ārstniecības iestādēs</i>	*	*	51 797
1.7.	<i>Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums</i>	**	**	256 385
1.8.	<i>Ēdiena piegāde un izdalīšana personām sociālā drošības tīkla ietvaros</i>	694 901	979 933	846 352
2.	18.03.00. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	2 073 041	2 055 082	2 387 425
3.	18.03.01. Bērnu uzturēšanās iestādes - līgumorganizācijas	870 382	755 806	765 516
4.	18.04.00. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes	2 942 331	3 054 182	3 298 091
5.	18.04.01. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes - līgumorganizācijas	1 446 708	1 467 611	1 399 047
6.	18.05.00. Rīgas patversme	562 830	577 151	590 494
7.	18.06.00. Rīgas patversmes - līgumorganizācijas	465 885	463 795	463 990

8.	18.07.00. Rīgas Sociālais dienests***	3 113 001	3 239 017	3 438 875
9.	18.09.00. Invalīdu pacēlāju uzstādīšana, apkope un remonts	55 961	59 305	68 934
10.	18.11.00. Krīzes un ģimeņu atbalsta centri	265 195	273 707	272 359
11.	18.14.00. Grupu mājas/dzīvokļi	243 587	239 098	242 858
12.	18.19.00. Īslaicīga hronisko slimnieku kopšana un rehabilitācija	223 109	280 596	395 102

*pakalpojumu līdz 2013. gadam nodrošināja RSD darbinieki budžeta programmas 18.07.00 „Rīgas Sociālais dienests” ietvaros

**pakalpojumu uzsākts finansēt no 2013. gada marta

***uzturēšanas izdevumi, t.sk. finansējums sociālā darba speciālistu atalgojumam un pašvaldības dienas centru/dienas aprūpes centru pakalpojuma nodrošināšanai.

Sociālais darbs un sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem

Sociālā darba ar ģimenēm ar bērniem mērķis ir nodrošināt profesionālu un mērķtiecīgu sociālā darba un sociālo pakalpojumu sniegšanu, kas orientēti uz ģimenes sociālo problēmu risināšanu un bērna psihosociālo drošību, attīstot pašas ģimenes resursus un iesaistot atbalsta sistēmas. Sociālā darba pakalpojumu sniedz sociālais darbinieks darbam ģimenēm ar bērniem.

Sociālo darbinieku galvenie darba uzdevumi:

- ❖ sociālā darbinieka konsultācijas;
- ❖ bērnu vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšana un pakalpojuma piešķiršanas organizēšana;
- ❖ ģimenes apmeklēšana dzīvesvietā (apsekojumi);
- ❖ ģimenes vēstures un sociālās situācijas un apstākļu izvērtēšana;
- ❖ klientu pārstāvniecība dažādās iestādēs;
- ❖ ģimenes motivēšana;
- ❖ līdzdalība dažādās sociālajās akcijās un svētku pasākumos;
- ❖ sadarbība ar valsts, pašvaldības institūcijām un nevalstisko sektoru;
- ❖ sociālais darbs ar grupām - atbalsta un pašpalīdzības grupu organizēšana un vadīšana.

Nodrošinot sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem, sociālie darbinieki visbiežāk strādā ar ģimenēm, kurām ir grūtības bērnu audzināšanā, tās nonākušas konfliktsituācijās, bērni neapmeklē skolu, konstatēta bērnu pamešana novārtā vai ģimene nonākusi krīzes situācijā (vecāku šķiršanās, tuvinieku smaga slimība vai nāve u.c.), kāds no ģimenes locekļiem ir cietis no vardarbības, ir alkohola, narkotiku, azartspēļu problēmas un citu atkarību gadījumi. RSD sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem 2013. gadā nodrošināja 68 sociālie darbinieki.

Sociālie darbinieki sniedz individuālas konsultācijas, veic intervijas ar ģimeni, motivē un iedrošina ģimenes līdzdarboties un patstāvīgi risināt problēmas, sniedz nepieciešamo informāciju un emocionālo atbalstu, palīdz attīstīt nepieciešamās prasmes (konfliktsituāciju risināšanai, bērnu audzināšanai u.c.), lai uzlabotu ģimenes dzīves situāciju, kā arī iesaista citu institūciju un organizāciju speciālistus atbalsta sniegšanā ģimenei vai sociālā pakalpojuma nodrošināšanā. Sociālais darbinieks iegūstot informāciju par ģimenes situāciju, veic sociālās funkcionēšanas izvērtējumu, t.i. novērtē klienta resursus un iespējamās atbalsta sistēmas, palīdz klientam saprast un atzīt identificētās problēmas un iesaistās to risināšanā.

2013. gadā turpina pieaugt to ģimeņu skaits, kuri saņēmuši sociālā darba pakalpojumu. 2012. gadā sociālā darba pakalpojums tika sniegts 3416 ģimenēm, kurās kopējais ģimenes locekļu skaits ir 12 680, no tiem 5181 bērns un 7499 pilngadīgie ģimenes locekļi, bet 2013. gadā sociālā darba

pakalpojums tika sniegts 3618 ģimenēm, kur kopējais ģimenes locekļu skaits ir 13 592, tai skaitā, 5656 bērni un 7936 pilngadīgi ģimenes locekļi, kas ir par 202 ģimenēm vairāk.

6. tabula. Sociālā darbinieka ģimenēm ar bērniem klientu skaits

Gads	Sociālā darba pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits	Kopējais ģimenes locekļu skaits	Pilngadīgie ģimenes locekļi	Kopējais bērnu skaits ģimenēs
2011	3216	11 947	7565	4382
2012	3416	12 680	7499	5181
2013	3618	13 592	7936	5656

Visbiežāk konstatētās sociālās problēmas pilngadīgajiem klientiem bija vardarbība ģimenē, krīzes situācija, saskarsmes problēmas starppersonu komunikācijā, sociālo prasmju trūkums, nodarbinātības problēmas, kā arī pieaug dažādu atkarību izraisīto vielu lietošana un jauno tehnoloģiju atkarības. Savukārt, bērniem visbiežāk tika konstatēta vardarbība ģimenē no pieaugušo puses, neatbilstoši sadzīves un mājokļa apstākļi, izglītības problēmas, t.sk., mācīšanās grūtības, skolas kavējumi. Aktualizējas atkarību izraisīto vielu lietošana un jauno tehnoloģiju atkarība nepilngadīgo vidū. Joprojām, aktuālas ir saskarsmes problēmas un konflikti gan starp vienaudžiem izglītības iestādēs, paaudžu attiecībās, kā arī vecāku šķiršanās gadījumos.

2013. gadā sociālie darbinieki darbam ar ģimenēm kopā snieguši 44 428 konsultācijas, t. sk 19 692 konsultācijas klātienē un 24 736 konsultācijas pa tālruni. Salīdzinot ar 2012. gadu, tas ir par 1 917 konsultācijām vairāk.

Nozīmīgi ir apsekojumi klientu (ģimenes) dzīvesvietā. Apsekojumi dzīvesvietā nodrošina iespēju sociālajam darbiniekam novērtēt klienta sadzīves apstākļus, kā arī novērot viņa izturēšanos un komunikāciju ar ģimenes locekļiem klientam ierastā vidē. Apsekojumi dzīvesvietā ir būtiska sociālā gadījuma risināšanas sastāvdaļa, jo komunikācija ar ģimeni notiek tās dabiskajā vidē, kur sociālajam darbiniekam ir iespējams novērtēt ne tikai sadzīves apstākļus, bet arī ģimenes locekļu savstarpējo komunikāciju. 2013. gadā sociālie darbinieki apsekoja klientus viņu dzīvesvietā 10 856 reizes, kas ir par 2 137 reizēm vairāk kā 2012. gadā (skat. 7. tabulu).

Sociālā gadījuma vadīšanas procesā sociālie darbinieki sadarbojas ar dažādu nozaru institūcijām un speciālistiem (starpinstitucionālā sadarbība) – Rīgas bāriņtiesu, valsts un pašvaldības policiju, izglītības iestāžu sociālajiem pedagogiem, krīzes centriem, kā arī dienas, atbalsta un dienas aprūpes centriem bērniem. Tā kā risināmās klientu situācijas ir komplicētas, skar dažādus sabiedriskās dzīves aspektus, viens no būtiskiem komandas darba instrumentiem ir starpnozaru komandas tikšanās. Tikšanās reizēs profesionāli sniedz rīcībā esošo informāciju par ģimenes sociālo situāciju un izmaiņām tajā, kā arī katra iesaistītā puse izvirza savai kompetencei atbilstošus uzdevumus, lai sekmētu ģimeņu sociālo problēmu risinājumu, vienojas par saskaņotu rīcību. 2013. gadā sociālie darbinieki sociālo gadījumu risināšanas ietvaros ir organizējuši 527 tikšanās reizes ar dažādiem profesionāļiem, kas sekmējis ģimenes sociālo problēmu risināšanu. 2013. gadā sociālie darbinieki piedalījušies 756 bāriņtiesas sēdēs, kas ir par 90 bāriņtiesas sēdēm vairāk kā 2012. gadā.

Kvalitatīvai sociālā gadījuma risināšanai sociālie darbinieki darbā ar ģimenēm un bērniem regulāri organizē sociālo gadījumu izskatīšanu kovīzijās. 2013. gadā ir izskatīti 1354 sociālie gadījumi.

7. tabula. Sociālo darbinieku darbā ar ģimenēm ar bērniem veiktās darbības

Gads	Konsultācijas klātienē	Konsultācijas pa tālruni	Apsekošanas	Piedalīšanās bāriņtiesas sēdēs	Sagatavotās vēstules, atzinumi
2011	23 710	7637	8185	Nav datu	2705
2012	20 872	21 639	8719	666	3489
2013	19 692	24 736	10 856	756	3454

2012. un 2013. gadā Rīgas pašvaldībā tika aktualizēts jautājums par Bērnu tiesību aizsardzības likuma (turpmāk-BTAL) 58. panta realizāciju, kas nosaka, ka likumpārkāpumu profilakses darbu ar bērniem veic pašvaldība sadarbībā ar bērnu vecākiem, izglītības iestādēm, Valsts policiju, Valsts probācijas dienestu, ja bērns ir probācijas klients, sabiedriskajām organizācijām un citām iestādēm.

Pašvaldība profilakses lietu iekārto un uzvedības sociālās korekcijas programmu izstrādā katram bērnam, kurš:

- 1) izdarījis noziedzīgu nodarījumu un pirmstiesas izmeklēšanas laikā nav apcietināts;
- 2) atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, bet sods nav saistīts ar brīvības atņemšanu;
- 3) atbrīvots no kriminālatbildības;
- 4) atbrīvots no ieslodzījuma vai soda izciešanas vietas;
- 5) izdarījis Krimināllikumā paredzētās prettiesiskās darbības pirms 14 gadu vecuma sasniegšanas;
- 6) vairāk nekā divas reizes izdarījis Administratīvo pārkāpumu kodeksā paredzētās prettiesiskās darbības;
- 7) ubago, klaiņo vai veic citas darbības, kas var novest pie prettiesiskas rīcības.

Līdz šim Rīgas pašvaldībā nav noteikta konkrēta atbildīgā institūcija, kuras funkcijās būtu noteiktas Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. panta realizācija.

2012. un 2013. gadā BTAL 58. panta izpratnē profilaktisko darbu Rīgas pašvaldībā, savu iespēju un resursu robežās realizē RSD. 2012. gadā Rīgas pašvaldība no Valsts policijas saņēma informāciju par nepieciešamību iekārtot „Nepilngadīgo profilakses lietas” un izstrādāt sociālās korekcijas programmu – 246 bērniem/jauniešiem, bet 2013. gadā Rīgas pašvaldība no Valsts policijas ir saņēmusi informāciju par 213 bērniem/jauniešiem, kuriem nepieciešams iekārtot lietu un izstrādāt sociālās korekcijas programmu/sociālās rehabilitācijas plānu, pašlaik notiek intensīvs darbs.

RSD darbinieki un citu institūciju pārstāvji savā darbā kā resursu izmanto Mobilās brigādes sniegtos pakalpojumus.

Mobilā brigāde sniedz sociālu un informatīvu atbalstu sociālā riska grupu bērniem un viņu ģimenēm, veicot apsekojumus dzīvesvietā, preventīva rakstura pārrunas, kā arī reaģējot uz krīzes un ārkārtas situācijām.

Mobilā brigāde ir RPBJC struktūrvienība, un tā strādā visā Rīgas pilsētas teritorijā. Mobilajā brigādē strādā divi sociālie darbinieki, no kuriem vienam ir psihologa izglītība.

Mobilās brigādes mērķis ir, pamatojoties uz Rīgas sociālā dienesta, Rīgas bāriņtiesas u.c. institūciju pieprasījuma, veikt ģimeņu ar bērniem apsekojumus dzīvesvietā vakara stundās, lai izvērtētu sociālo situāciju ģimenēs, kā arī veikt reidus jauniešu pulcēšanās vietās.

Mobilās brigādes darbības funkcijas:

❖ apsekošana dzīvesvietā (Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā) pēc plkst. 17.00 darba dienās (laiks var tikt mainīts atbilstoši iesniegtajam pieteikumam vai pieprasījumam) – pamatojoties uz Rīgas bāriņtiesas, Rīgas Sociālā dienesta, krīzes centru sniegto Apsekošanas pieteikumu, kā arī Rīgas pašvaldības policijas, skolas sociālā pedagoga sniegto pamatoto pieprasījumu. Pēc apsekošanas tiek sniegts ziņojums pieteikuma iesniedzējam, kā arī vajadzības gadījumā sniegti ieteikumi tālākas situācijas risināšanā;

❖ reidi sadarbībā ar Rīgas pašvaldības policiju, kas tiek veikti jauniešu pulcēšanās vietās, ja nepieciešams, notiek arī apsekojumi dzīvesvietā;

❖ sadarbība ar iesaistītajām institūcijām - Rīgas bāriņtiesu, RSD, krīzes centriem, sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijām, vispārējās izglītības iestādēm, Rīgas pašvaldības policiju u.c.

2013. gadā Mobilā brigāde ir veikusi 660 apsekojumus dzīvesvietās, kas ir par 89 apsekojumiem vairāk nekā 2012. gadā. Pieteikto apsekojumu iemesli galvenokārt ir bijuši saistīti ar bērna drošības un pamatvajadzību nodrošināšanu, piemēram, ģimenē tiek lietots alkohols, narkotiskās vielas, kādi ir sadzīves apstākļi, vai neuzturas nepiederošas personas, u.c. jautājumi.

Mobilā brigāde ir iesaistījusies dažādu RPBJC uzdevumu izpildē, kas saistīti ar jauniešu pārvietošanu vai nogādāšanu kādā no institūcijām, piemēram, nogādāšana ārstniecības iestādē, bērnu nogādāšana institucionālās aprūpes iestādē, u.c. 2013. gadā Mobilā brigāde saskaņā ar Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta sniegto informāciju ir veikusi apsekošanu 246 adresēs, noskaidrojot situāciju par bērniem, kuri neapmeklē skolu.

2013. gadā veikti 4 reidi, t.sk. 1 reids kopā ar pašvaldības policiju. Reidu skaits nav liels, kas izskaidrojams ar to, ka ir palielinājies pieprasījums apsekot ģimenes dzīvesvietās.

8. tabula. Mobilās brigādes veiktie apsekojumi dzīvesvietā un reidi

	2011	2012	2013
Apsekojumu dzīvesvietā skaits	508	571	660
Reidu skaits	4	4	4

Sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem

Lai klientu ģimenēm tiktu piedāvāts pēc iespējas pilnīgāks un vajadzībām atbilstošāks pakalpojumu klāsts, sociālie darbinieki izmanto dažādus pieejamos resursus. Tiek izmantoti gan valsts, gan pašvaldību apmaksātie pakalpojumi. Rīgas pašvaldībā tiek nodrošināti sociālie pakalpojumi bērniem no sociālā riska ģimenēm un viņu ģimenes locekļiem, gan bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem

Sociālpsiholoģisko pakalpojumu mērķis ir nodrošināt klientiem profesionālu psiholoģisko, sociālā darba un informatīvi izglītojošo atbalsta grupu pakalpojumus ģimenēm un bērniem Rīgas pašvaldībā. Sociālpsiholoģiskos pakalpojumus 2013. gadā sniedza 2 līgumorganizāciju iestādes. Individuālās konsultācijas un Bērnu emocionālās audzināšanas grupas sniedz iespēju bērna vecākiem izprast bērna vecumposmam atbilstošākās vajadzības, uzzināt vairāk par bērnu attīstību, spējām un to, kā veicināt šo spēju attīstību, pilnveidot zināšanas par audzināšanas principiem, izprast saikni starp pašu vecāku bērniības pieredzi un viņu izmantotajām audzināšanas metodēm, iegūt praktiski izmantojamas idejas, lai pilnveidotu bērna uzvedību un veicinātu attīstību. Būtisks ieguvums ir vecāku savstarpējā pieredzes apmaiņa, kā arī atbalsts jauno prasmju apgūšanā. Nodibinājums „Centrs Dardedze” un SIA Atbalsta un izaugsmes centrs „Droša skola” 2013. gadā 254 personām nodrošināja (95 bērniem, 159 pieaugušajiem) 1471 klātienē individuālās konsultācijas, no tām konsultācijas vardarbībā cietušām personām (681 bērniem, 790 pieaugušajiem). Tika novadītas 18 mazo bērnu vecāku informatīvi izglītojošās atbalsta grupas nodarbības 16 personām un 71 „Bērnu emocionālā audzināšana” grupas nodarbības 124 vecākiem. Izlietotais finansējums 2013. gadā bija Ls 6619.

2013. gadā tika attīstīts psiholoģiskās palīdzības nodrošināšana ģimenēm un bērniem Rīgas Sociālā dienesta Teritoriālajos centros, kur psihologi sniedza 1423 konsultācijas 219 personām.

Arvien lielāku atbalstu sociāliem darbiniekiem darbā ar ģimenēm un bērniem sniedz ģimenes asistenta un atbalsta ģimenes un uzticības personas pakalpojuma nodrošināšana sociālā riska ģimenēm.

Ģimenes asistenta pakalpojums nodrošina personai atbalstu un apmācību sociālo prasmju apgūšanā, bērnu aprūpē un audzināšanā, mājsaimniecības vadīšanā saskaņā ar individuāli izstrādātu

sociālās rehabilitācijas plānu. 2013. gadā ģimenes asistenta pakalpojumu saņēma 59 ģimenes un pakalpojumu sniedza 23 ģimenes asistenti.

Atbalsta ģimenes un Uzticības personas pakalpojums nodrošina atbalstu bērnu aprūpē un audzināšanā.

9. tabula. Ģimenes asistenta un uzticības personas pakalpojumu saņēmēju un sniedzēju skaits

Gads	Ģimenes asistenta pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits	Ģimenes asistentu skaits	Uzticības personu pakalpojumu saņēmušo personu skaits	Uzticības personas
2011	13	10	26	26
2012	27	14	16	17
2013	59	23	16	17

Dienas centri un dienas aprūpes centri bērniem un jauniešiem

Dienas centri bērniem un jauniešiem (turpmāk – dienas centrs) ir Rīgas Sociālā dienesta struktūrvienības, kas nodrošina bērnu sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanu un attīstīšanu, sniedz profesionālu individuālo psihosociālo palīdzību, organizē problēmu risināšanu grupu darbā ar bērniem, nodrošina attīstošu un saturisku brīvā laika pavadīšanu, pilnveido un attīsta sociālās prasmes, kā arī veicina bērnu motivāciju mācīties.

Dienas centra uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- ❖ preventīvā darba veikšana (brīvā laika saturiska pavadīšana, attīstot bērna personību, sociālo problēmu pazīmju identificēšana, speciālistu starpinstitucionālā sadarbība);
- ❖ bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
- ❖ dažādu speciālistu individuālo konsultāciju bērniem un viņu ģimenēm nodrošināšana;
- ❖ grupu nodarbību (izglītojošās, socializācijas, radošās, dzīves prasmju darbnīcas) bērniem un vecākiem realizēšana;
- ❖ ārpus centra aktivitāšu organizēšana bērnu socializācijas un motivācijas veicināšanai.

Dienas centra klients ir bērns, kuram ir Rīgas Sociālā dienesta rajona nodaļas nosūtījums sociālā pakalpojuma saņemšanai un/vai bērna likumiskā pārstāvja iesniegums, un/vai dienas centra izvērtējums par pakalpojuma nepieciešamību.

2013. gadā dienas centru pakalpojumu nodrošināja pieci dienas centri:

- ❖ Kurzemes rajonā – dienas centrā bērniem un jauniešiem „Skudrupūznis” (Vaidelotes iela 13);
 - ❖ Latgales priekšpilsētā – dienas centrā bērniem un jauniešiem „Čiekurs” (Maskavas iela 285/6) un dienas centrā „Kamene” (Salnas iela 2);
 - ❖ Ziemeļu rajonā – dienas centrā „Vecmīlgrāvis” (Emmas iela 3);
 - ❖ Vidzemes priekšpilsētā - dienas centrā bērniem un jauniešiem „Pirmais stāvs” (Ieriķu iela 2b).
2013. gada 10. maijā darbību pārtrauca RSD dienas centrs bērniem un jauniešiem „Pirmais stāvs”.

2013. gadā turpinājās dienas centros pakāpeniska pāreja uz nosūtījumu sistēmu. Tādējādi katram dienas centra klientam tiek piesaistīts un nodrošināts optimālākais, viņa vajadzībām atbilstošākais pakalpojums. 2013. gadā dienas centra pakalpojumus saņēma 465 bērni, par 365 bērniem jeb 55% mazāk nekā 2012. gadā, no tiem, 162 klienti un 303 apmeklētāji.

10. tabula. Dienas centri bērniem un jauniešiem

	2011	2012	2013
Dienas centru bērniem un jauniešiem skaits	5	5	5
Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu	1181	830	465

2012. gadā dienas centru sociālie darbinieki aktualizēja jautājumu par iespēju bērniem nodrošināt centros siltas pusdienas, jo lielākā klientu daļa atzina, ka ģimenēs trūkst materiālu

līdzekļu, lai nodrošinātu ēdināšanu skolā. Lai apmierinātu klientu pamatvajadzības pēc ēdiena, no 2013. gada pavasara Rīgas pašvaldībā budžeta iespēju robežās rastas iespējas bērniem darba dienās pēc skolas dienas centros saņemt pilnvērtīgu silto maltīti.

Dienas aprūpes centri bērniem

Dienas aprūpes centrs - nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju un iemaņu attīstību, izglītošanu un saturīgu brīvā laika pavadīšanas iespēju Rīgas pilsētas pašvaldības bērniem un viņu ģimenēm. Tiek sniegtas dažādu speciālistu individuālās un grupu konsultācijas, kā arī atbalsts bērnu vecākiem, organizējot atbalsta un pašpalīdzības grupas.

Dienas aprūpes centra uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

1. saturīgu brīvā laika aktualitāšu nodrošināšana interešu, sociālo un radošo prasmju pilnveides nodarbībās;
2. bērna pamatvajadzību un aprūpes nodrošināšana (ēdināšana, higiēnas pakalpojumi, apģērba mazgāšana, apģērba, apavu izsniegšana/maiņa, primārā veselības aprūpe);
3. dažādu speciālistu (sociālā darbinieka, psihologa, klīniskā psihologa, psihoterapeita, sociālā pedagoga, pedagoga u.c.) individuālo un grupu konsultāciju sniegšana;
4. bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
5. atbalsta grupu un pašpalīdzības grupu vecākiem organizēšana un vadīšana.

2013. gadā dienas aprūpes centra pakalpojumus saņēma 342 bērni, kuriem bija RSD nosūtījums pakalpojuma saņemšanai.

2013. gadā pirmajā pusgadā dienas aprūpes centra pakalpojuma sniegšanu uzsāka pakalpojuma sniedzēji: no 2013. gada aprīļa - SIA „Ķīpsalas peldbaseins”; no 2013. gada maija - Nodibinājums „Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centrs” Daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs „Paaudzes”.

Pakalpojuma saņēmēju skaits salīdzinājumā ar 2012. gadu ir palielinājies par 99 bērniem jeb 14%. Palielinājums izskaidrojams ar divu jaunu dienas aprūpes centru atvēršanu.

2013. gadā pakalpojumu nodrošināja piecas līgumorganizāciju iestādes:

1. SIA „Bērnu oāze” Konsultatīvais dienas centrs „Torņakalns” (Biešu iela 6);
2. reliģiskās organizācijas „Pestīšanas armija” dienas aprūpes centrs „Patvērums” (Bruņinieku iela 10a);
3. Latvijas Sarkanā Krusta dienas aprūpes centrs „Stropiņš” (Slokas iela 161);
4. SIA „Ķīpsalas peldbaseins” dienas aprūpes centrs „Ķīpsala” (Ķīpsalas iela 5);
5. Nodibinājuma „Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centra” Atbalsta centri bērniem un ģimenēm „Roku rokā” (Līksnas iela 13), „Sirdsgaisma” (Ziepu iela 13) un Daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs „Paaudzes” (Ūnijas ielā 49).

Daudzfunkcionālā sociālo pakalpojumu centra „Paaudzes” atklāšana

11. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši dienas aprūpes centra pakalpojumu, un dienas aprūpes centra pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

Dienas aprūpes centra nosaukums	Vietu skaits 2013. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2011	2012	2013
ACBĢ „Roku rokā”	33	66	61	61
ACBĢ „Sirdsgaisma”	25	45	65	50
KDC „Tornakalns”	25	72	57	52
DAC „Patvērums”	10	36	20	20
DAC „Stropiņš”	20	-	40	37
DAC „Kipsala”	20	-	-	58
DSPC „Paaudzes”	35	-	-	64
Kopā	168	219	243	342
Izlietotie finanšu līdzekļi Ls	-	131 833	143 737	198 936

Dienas centru un dienas aprūpes centru klientu galvenās problēmas ir bērnu saskarsmes un komunikācijas prasmju trūkums, sadzīves un pašaprūpes iemaņu trūkums, nesekmība, problēmas mācībās, pedagoģiskā ielaistība, emocionālā vardarbība ģimenē, bērnu pamešana novārtā, sociālās atstumtības problēma, saturīga brīvā laika pavadīšanas iespēju trūkums, valsts valodas nezināšana un grūtības komunicēt ar vienaudžiem.

Dienas centru un dienas aprūpes centru pakalpojuma ietvaros tiek pilnveidotas un attīstītas bērnu sociālās un saskarsmes prasmes, veicināta bērnu motivācija mācīties. Bērniem tiek nodrošinātas dažādas grupu nodarbības: izglītojošās, atbalsta, interešu, socializācijas un radošās dzīves prasmju darbnīcas. Kopdarbība dienas centru un dienas aprūpes centru sportiskajās, radošajās, ārpus dienas centra vai citās aktivitātēs ir viens no veidiem, kā bērni tiek sociāli iekļauti un atbalstīti, tiek stiprināts viņu pašvērtējums. Vienlaikus tas ir arī veids, kādā sociālie darbinieki var iegūt citādi nepieejamu informāciju par bērnu, viņa viedokli, problēmjomām un veidot savstarpēju uzticību, nepiespiesti komunicēt ar bērnu par viņam svarīgām tēmām.

2013. gadā bērni tika iesaistīti dažādos ārpus dienas centru projektos. Sadarbībā ar Latvijas Koncertiem un Deju studiju „Dzirnas”, bērni kopš 2013. gada 2. aprīļa tika iesaistīti deju projektā „Mūzika, deja, piedzīvojums”. Projekta norises laiks no 2013. gada aprīļa līdz 2014. gada jūnijam, kad Latvijas Nacionālajā operā Rīgas festivāla ietvaros notiks uzveduma pirmizrāde.

Sadarbībā ar Valsts policiju un Hokeju klubu „Dinamo Rīga” 2013. gadā turpinājās sacensības bērniem un jauniešiem „Roku rokā II”. Savukārt, 2013. gada oktobrī aizsākās sacensību trešais posms „Roku rokā III”. Sacensību mērķis bija palīdzēt bērniem un jauniešiem nojaukt barjeras, kas traucē tiem pilnveidoties un apzināties sevi, veicināt veselīga dzīvesveida attīstīšanu, iesaistīt bērnus un jauniešus sportiskās un informatīvi izglītojošās aktivitātēs, kas lietderīgi aizpildītu bērnu un jauniešu laiku, tādējādi mazinot atkarību, noziedzības un citus riskus.

RSD DC un Valsts policijas organizētās sacensības „Roku rokā III”

Sadarbībā ar mākslinieku Jāni Anmani bērni tika iesaistīti projektā „Jaunie talanti glezniecībā”. Projekta ietvaros bērni radoši izpaudās. Labākie zīmējumi tika izstādīti Rīgas Starptautiskajā autoostā.

RSD dienas centrā bērniem un jauniešiem „Skudrupūznis”, kurā mākslinieks J.Anmanis pasniedz mākslas nodarbības bērniem projekta „Jaunie talanti glezniecībā” ietvaros

RSD dienas centrs „Vecmīlgrāvis” un dienas centrs bērniem un jauniešiem „Čiekurs” sadarbībā ar bāreņu biedrību „Sauls bērni” realizēja divus projektus. Projekta „Mēs pilsētai” mērķis bija sniegt teorētiskas un praktiskas zināšanas piedzīvojumiem pilsētas vidē. Projekts „Iepazīsti Latviju no jauna Rīgas pilsētā” mērķis bija paplašināt bērnu zināšanas par Latvijas vēsturi, simboliem un kultūru.

Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem

Saskaņā ar SOPA datiem Rīgas Sociālajā dienesta redzeslokā bija **1125** bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Sociālā darba pakalpojumus 2013. gadā nodrošinājuši 10 sociālie darbinieki, kuri specializējušies darbā ar ģimenēm, kurās ir bērns ar funkcionāliem ierobežojumiem.

Sociālo darbinieku uzdevumi darbā ar ģimenēm, kurās ir bērni ar funkcionālajiem ierobežojumiem:

1. sniegt individuālās konsultācijas un psiholoģisko atbalstu;
2. informēt par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;
3. izvērtēt ģimenes vajadzības, piemērojot atbilstošāko sociālā pakalpojuma veidu;
4. organizēt ģimenei nepieciešamo sociālo pakalpojumu saņemšanu, sadarbojoties ar organizācijām; ar kurām ir noslēgti sadarbības līgumi par pašvaldības finansētajiem sociālajiem pakalpojumiem.

Rīgas bērniem ar funkcionālajiem ierobežojumiem un viņu ģimenēm nodrošina sekojošus sociālos pakalpojumus:

- ❖ īslaicīgā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā;
- ❖ sociālās aprūpes pakalpojumi personas dzīvesvietā;
- ❖ sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personas dzīvesvietā.

Lai saņemtu sociālos pakalpojumus, bērna likumiskajam pārstāvim jāvēršas dzīvesvietai tuvākajā Rīgas Sociālā dienesta teritoriālajā centrā pie sociālā darbinieka darbā ar ģimenēm, kurās aug bērns ar funkcionāliem ierobežojumiem. Klients aizpilda iesniegumu, norādot nepieciešamo pakalpojumu un funkcionālo traucējumu apstiprinošu dokumentāciju. Sociālais darbinieks apmeklē klientu dzīvesvietā, izvērtē klienta pašaprūpes spējas un vajadzības, kā arī ģimenes locekļu līdzdarbības iespējas pakalpojuma nodrošināšanā, aizpildot novērtēšanas karti. Sociālais darbinieks izvērtē pakalpojuma piešķiršanu, pamatojoties uz noteikto Labklājības departamenta 2012. gada 11.

janvāra iekšējo noteikumu Nr. DL-12-3-nts „Sociālo pakalpojumu bērniem ar funkcionēšanas ierobežojumiem saņemšanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā” kārtību.

Izvērtējot pieprasītā pakalpojuma nepieciešamību, sociālais darbinieks sadarbojas ar Rīgas Sociālā dienesta ergoterapeitu, kurš veic fiziskās vides novērtējumus klienta dzīvesvietā, atkarības pakāpi ikdienas aktivitāšu veikšanai mājās un pēc nepieciešamības izglītības iestādē un sagatavo atzinumu, iekļaujot ziņas par klienta funkcionēšanas līmeni un iespējamajiem risinājumiem fiziskās vides pielāgošanai.

Pēc pakalpojuma novērtēšanas sociālais darbinieks pieņem lēmumu par klientam atbilstošākā sociālā pakalpojuma piešķiršanu un izsniedz nosūtījumu pakalpojuma saņemšanai.

Īslaicīgā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem („Atelpas brīdis”)

„Atelpas brīža” pakalpojuma mērķis ir nodrošināt īslaicīgu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju institūcijā līdz 45 dienām gadā, kurā bērniem uztur, attīsta pašaprūpes un sociālās prasmes, nodrošina saturīgu brīvā laika pavadīšanu, vienlaicīgi uz laiku atslogojot klientu piederīgos no aprūpes pienākumu pildīšanas. 2013. gadā pakalpojumu nodrošināja Bērnu klīniskā universitātes slimnīca.

Pakalpojums ietver sociālā darbinieka, fizioterapeita, ergoterapeita, logopēda konsultācijas un sociālā aprūpētāja, medicīnas aprūpes darbinieku pakalpojumus.

2013. gadā īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēma 29 bērni, kas ir par 5 bērniem vairāk nekā 2012. gadā.

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā bērnam ar funkcionāliem ierobežojumiem un viņa ģimenei

Dienas aprūpes centri (turpmāk - DAC) nodrošina bērnam ar kustību un/vai attīstības traucējumiem vecumam, veselības un funkcionālajam stāvoklim atbilstošu aprūpi, asistēšanu pašaprūpē un citās ikdienas aktivitātēs, kā arī izzinošu brīvā laika pavadīšanu. Atbilstoši interesēm un vajadzībām organizē dažādu speciālistu - sociālā darbinieka, psihologa, rehabilitologa, speciālā pedagoga, fizioterapeita - konsultācijas; radošās un interešu nodarbības, fiziskās aktivitātes.

2013. gadā trīs dienas aprūpes centros sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus nodrošināja:

1. Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” atbalsta centrā „Asniņš” tika nodrošināta sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija pirmsskolas vecuma bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Tika organizētas nodarbības pašaprūpes iemaņu apguvei, intelektuālās un fiziskās attīstības veicināšanai. Bērniem bija iespēja saņemt logopēda un fizioterapeita konsultācijas.
2. Biedrības „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”” dienas aprūpes centrā nodrošināta bērna vecumam un veselības stāvoklim atbilstoša sociālā aprūpe, rehabilitācijas pakalpojumi – ergoterapija, logoterapija, mūzikas terapija, datora apmācība, tematiski pasākumi un brīvā laika pavadīšana, kā arī individuālās konsultācijas un sociālais darbs ar bērna ģimeni.
3. Rīgas 3. speciālās skolas dienas aprūpes centrs „Torņakalna rūķi” nodrošināja sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus bērniem un jauniešiem līdz 24 gadu vecumam ar garīgās attīstības traucējumiem. Pakalpojuma ietvaros tika organizētas sociālā darbinieka, speciālā pedagoga, sociālā pedagoga un psihologa konsultācijas, interešu izglītība, mājsaimniecības un arodprasmju apguve, smilšu terapija, atbalsta pakalpojumi ģimenes locekļiem.
4. Vasaras mēnešos ģimenēm tika piedāvāts dienas aprūpes centra pakalpojums vasaras brīvlaikā. Pakalpojums paredzēts bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem, kuriem dienas aprūpes centra pakalpojums nepieciešams skolēnu brīvlaikā. 2013. gadā pakalpojumu nodrošināja Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība” dienas aprūpes centrs „Saulsvece”. 2013. gadā dienas aprūpes centra pakalpojumu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem saņēma 63 bērni, kas, salīdzinot ar 2012. gadu, ir par 11 bērniem vairāk.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi dzīvesvietā bērnam ar funkcionāliem ierobežojumiem un viņa ģimenei

Agrīnās korekcijas programma ir paredzēta bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem no dzimšanas līdz septiņu gadu vecumam – agrīni dzimušiem bērniem, bērniem ar dzemdību traumām, Dauna sindromu, cerebrālo trieku, hidrocefāliju, autismu un citām diagnozēm, kuru dēļ bērniem ir attīstības traucējumi.

2013. gadā agrīnās izglītošanas un audzināšanas programmu, ietverot mūzikas un spēļu terapiju, sociālās uzvedības un datora nodarbības, mākslas terapiju un vecāku izglītošanu, saņēma 35 bērni ar īpašām vajadzībām un viņu ģimenes. Pakalpojumu nodrošināja Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”.

Individuālā rehabilitācijas plāna izstrādes pakalpojuma ietvaros tiek izstrādāts individuāls rehabilitācijas plāns bērnam ar funkcionāliem ierobežojumiem un viņu ģimenes locekļiem. Rehabilitācijas plāns ietver rehabilitologa, fizioterapeita, ģimenes ārsta, ergoterapeita, audiologopēda, psihologa, speciālā pedagoga, sociālā darbinieka un citu speciālistu bērna funkcionālā stāvokļa un sociālās situācijas novērtējumu, kā arī bērnam nepieciešamo konsultāciju, procedūru u.c., t.sk. vecāku atbalsta pasākumu kompleksu noteiktam laika periodam.

2013. gadā pakalpojumu nodrošināja trīs līgumorganizācijas: biedrībā „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”, Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas novietne „Gaiļezers” un Primārās veselības aprūpes centrs „Ziepniekkalns”. Pakalpojumu saņēma 31 bērns.

Individuālā sociālās rehabilitācijas programma – ģimenes tiek apmācītas bērnu aprūpē un rehabilitācijas nodrošināšanā mājas apstākļos, vecākiem tiek sniegts psiholoģiskais atbalsts, savukārt bērniem tiek nodrošināts rehabilitācijas pakalpojumu kopums (hidroterapija, fizioterapija, spēļu terapija u.c.).

2013. gadā pakalpojumu Biedrībā „Latvijas Bērniem ar Kustību Traucējumiem” saņēma 11 bērni un viņu ģimenes locekļi.

Bērnu paliatīvās aprūpes pakalpojumā ietilpst gan medicīniskā aprūpe un simptomu remdēšana, gan psiholoģisku, sociālu un garīgu vajadzību risināšana un apmierināšana, kas ļauj pacientam iespēju robežās justies maksimāli komfortabli.

2013. gadā paliatīvās aprūpes pakalpojumu saņēma 49 bērni un viņu vecāki. Kopumā 2013. gadā paliatīvās aprūpes pakalpojuma ietvaros tika sniegtas 2159 sociālā darbinieka konsultācijas un 1080 kapelāna konsultācijas.

Pakalpojumu nodrošināja Biedrība „Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība”, kas sniedza atbalstu neizārstējamiem un smagi slimiem bērniem un viņu ģimenēm, kā arī sērojošām ģimenēm pēc bērnu nāves.

Sociālās rehabilitācijas un agrīnās intervences programma – atbalsta sistēma, kas sniedz sociālo, medicīnisko un pedagoģisko atbalstu ģimenēm, kuras audzina bērnus vecumā no 2 līdz 18 gadiem ar garīgās veselības traucējumiem. Pakalpojuma ietvaros sniegtas sociālā darbinieka, sociālā pedagoga, speciālā pedagoga un psihologa individuālās konsultācijas, kā arī nodrošinātas atbalsta-izglītojošās grupas, radošās nodarbības, saturīga brīvā laika pavadīšana.

2013. gadā pakalpojumu saņēma 20 bērni un viņu ģimenes locekļi. Pakalpojumu nodrošināja Bērnu klīniskās universitātes slimnīca novietnē „Gaiļezers”.

Sociālpsiholoģiskais pakalpojumu - atbalsta grupas vecākiem, kuri audzina bērnus ar īpašām vajadzībām, priekšlaicīgi dzimušus bērnus vai vecākiem, kuri zaudējuši savus bērnus, kā arī šo vecāku ģimenes locekļiem, sniedzot atbalstu sarežģītā psihoemocionālā situācijā, veicinot personas psiholoģiskās un sociālās stabilitātes atgūšanu, palīdzot sadzīvot ar zaudējumu un veicinot cilvēkos savu spēku apzināšanos, izaugsmi un pašcieņu.

2013. gadā organizētas 20 atbalsta grupu nodarbības 11 personām. Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Apvienība ģimeņu atbalstam „Baltā zvaigzne””.

12. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši sociālos pakalpojumus bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem un pakalpojumiem izlietotais finansējums

Pakalpojums	Vietu skaits 2013. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2011	2012	2013
Dienas aprūpes centri:				
DAC „Asniņš”	6	12	7	9
DAC „Mēs esam līdzās”	20	32	29	29
DAC „Torņakalna rūķi”	10	-	14	17
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums vasaras brīvlaikā:				
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Saulsvece”	7	-	2	8
Individuālā sociālās rehabilitācijas programma Biedrība „Latvijas bērniem ar kustību traucējumiem”	8	5	11	11
Īslaicīgā sociālā aprūpe (atelpas brīdis) BKUS novietne „Gaīlezers”	5	30	24	29
Individuālās rehabilitācijas plāna izstrādes pakalpojums:				
Biedrība “Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās””	nav noteikts	10	31	20
BKUS novietne „Gaīlezers”	nav noteikts	-	2	5
PVAC „Ziepniekkalns”	nav noteikts	-	-	6
Agrīnās korekcijas programma Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”	10	30	32	35
Sociālās rehabilitācijas un agrīnās intervences programma BKUS novietne „Gaīlezers”	15	-	5	20
Paliatīvā aprūpe biedrība „Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība”	nav noteikts	80	82	49
Atbalsta grupas vecākiem Biedrība „Apvienība ģimeņu atbalstam „Baltā zvaigzne””	nav noteikts	-	12	11
Kopā	81	199	251	249
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	-	131 833	131 807	139 143

2013. gadā Labklājības departaments sadarbībā ar sabiedriskajām organizācijām, līdzfinansēja dažādus projektus, kuros tika iesaistīti bērni ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļi, tā piemēram:

2013. gada jūnijā Biedrība „Latvijas bērniem ar kustību traucējumiem” organizēja izbraukuma semināru „Kā sadzīvot ar diagnozi BCT un uzlabot dzīves kvalitāti bērniem, jauniešiem ar invaliditāti - kustību traucējumiem”. Semināra laikā bērni un jaunieši, viņu vecāki, ģimenes locekļi ieguva izsmeltošu, kvalitatīvu un saprotamu informāciju par diagnozi Bērnu cerebrālā trieka, kā arī attīstīja praktiskās iemaņas savas dzīves kvalitātes uzlabošanā.
- Laika periodā no 2013. gada februāra līdz jūlijam, Biedrība „Alisbetas sirids” pilnveidoja mājas lapu www.alisbetassirids.lv, tajā izveidojot jaunu, interaktīvu platformu, lai sērojošiem vecākiem pēc bērna zaudējuma un viņu tuviniekiem būtu pieejama daudzpusīga, kvalitatīva un praktiska rakstura informācija, tādejādi veicinot sērojošo ģimeņu integrāciju atpakaļ sabiedrībā.
- Lai uzlabotu sabiedrības izpratni par autismu, biedrība „Latvijas autismā apvienība” izveidoja četrus videoklipus par bērniem ar autiskā spektra traucējumiem. Šie video ir kā satikšanās punkti:

palīdz veicināt labās prakses ieviešanu un nostiprināšanos autisma jomā medicīnas, izglītības, sociālajās iestādēs, kuras apmeklē pieaugušie un bērni ar autiskā spektra traucējumiem, un viņu tuvinieki.

4. 2013. gadā neformālās izglītības attīstības biedrība „Soli pa solim” organizēja piecas izglītojošās darbnīcas un izstrādāja informatīvi izglītojošos materiālus vecākiem, kuri audzina bērnu ar garīgās attīstības traucējumiem un atbalsta personālam, kas strādā ar šiem bērniem.

Izvērtējot pakalpojumu nepieciešamību ģimenēm, kuras audzina bērnu ar funkcionāliem ierobežojumiem, konstatēts, ka vecākiem nepieciešams paplašināt iespējas saņemt psiholoģisku palīdzību, atbalsta un izglītojošus pasākumus, nodrošinot atbalsta izglītojošo grupu pieejamību arī Kurzemes un Zemgales rajonu iedzīvotājiem. Vienlaikus nepieciešams plānot sociālos pakalpojumus ģimenēm ar bērniem ar autiskā spektra traucējumiem, jo saskaņā ar sociālo darbinieku un pakalpojuma sniedzēju sniegto informāciju, bērnu skaits ar šādu diagnozi turpina pieaugt un bērnus ar autiskā spektra traucējumiem nav iespējams integrēt esošajos sociālajos pakalpojumos, līdz ar to nepieciešams veidot šīs mērķa grupas vajadzībām atbilstošus pakalpojumus, tā piemēram, – dienas aprūpes centrus un atbalsta – izglītojošās grupas bērnu vecākiem.

Krīzes centri

Krīzes centrs - īslaicīga sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, kurā tiek nodrošināta profesionāla psihosociālā un cita veida palīdzība krīzes situācijās nonākušām ģimenēm ar bērniem un bērniem.

2013. gadā krīzes centra pakalpojumu nodrošināja trīs organizācijās:

- ❖ RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs „Marsa gatve”” - pakalpojums bērniem no 2 līdz 18 gadiem un, sākot ar 2010. gada 8. februāri, pakalpojums ģimenēm ar bērniem, t.sk. tēviem ar bērniem (kopējais vietu skaits - 60);
- ❖ Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” krīzes centrs bērniem un sievietēm „Māras centrs”- pakalpojums bērniem no 2 līdz 18 gadiem un sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem (kopējais vietu skaits - 40);
- ❖ Nodibinājuma „Sociālo pakalpojumu aģentūra” Ģimenes krīzes centrs „Mīlgrāvis” – pakalpojums sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem un sievietēm (kopējais vietu skaits - 12).

2013. gadā turpināja pieaugt krīzes centra pakalpojumu saņēmušo personu skaits (skat.13. tabulu).

13. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas krīzes centra pakalpojumu

Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu	Gads		
	2011	2012	2013
Bērni no 2 līdz 18 gadiem	262	301	295
Pilngadīgas personas ar bērniem	247	400	489
t.sk. sievietes	101	154	171
t.sk. vīrieši	16	20	17
t.sk. bērni	130	226	301
Kopā	509	701	784
Budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi, Ls	601 707	614 501	612 697

2013. gadā Rīgas pašvaldības krīzes centros salīdzinājumā ar iepriekšējiem diviem gadiem, pieaudzis pakalpojumu saņēmušo personu skaits, salīdzinājumā ar 2011. gadu par 275 personām un salīdzinājumā ar 2012. gadu par 83 personām. Būtiski pieaudzis ģimeņu, t.i. pilngadīgu personu ar bērniem skaits, kuras izmantojušas krīzes centra pakalpojumu - 2013. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu par 242 personām un salīdzinājumā ar 2012. gadu par 89 personām. Krīzes centros nokļuvušo

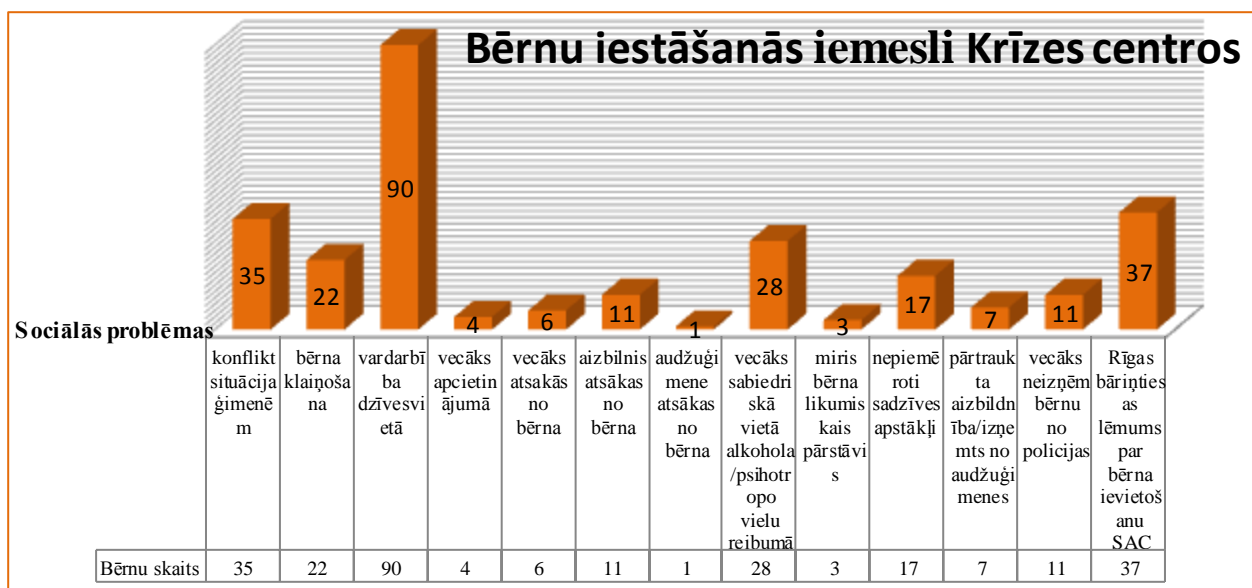
bērnu skaits salīdzinājumā ar 2012.gadu ir mazāks par 6 bērniem, bet salīdzinājumā ar 2011. gadu ir lielāks par 33 bērniem. Analizējot krīzes centros esošo bērnu problemātiku, secināts, ka galvenie ievietošanas iemesli ir sekojoši: vardarbība un konfliktsituācijas ģimenē, vecāku uzturēšanās sabiedriskās vietās alkohola vai psihotropo vielu reibumā. Attīstās jauna tendence, ka krīzes centros tiek ievietoti pusaudža vecuma bērni, kuriem ir smagas uzvedības problēmas: klaiņošana, likumpārkāpumi, psihoaktīvo vielu lietošanas pieredze un skolas kavējumi (skatīt 8. attēlu).

2013. gadā turpina strauji pieaugt nepilngadīgo likumpārkāpēju skaits, kuri ar policijas starpniecību tiek ievietoti RPBJC struktūrvienībā „Marsa gatve”. Šie bērni ir specifiska mērķa grupa, kurai raksturīga atkarību izraisošo vielu lietošanas (tai skaitā intravenozā narkotiku ievade) pieredze, likumpārkāpumi, devianta un delikventa uzvedība, agresijas un konfliktattiecības saskarsmē ar apkārtējiem. Tāpēc, lai nodrošinātu kvalitatīvu krīzes centra pakalpojumu, nepieciešams atbilstoši apmācīts personāls un telpu nodrošinājums (bērnu izolācijas telpas, videonovērošana, metāla restes, triecienizturīgi stikli utt.), ievērojot augstos riskus un drošības pasākumus.

Viena no galvenajām krīzes centra pakalpojuma saņēmēju mērķa grupām ir nepilnas ģimenes ar bērniem, galvenokārt, sievietes ar bērniem. Analizējot 2013. gada statistikas datus par krīzes centra pakalpojuma pieprasījuma iemesliem, secināts, ka galvenās ģimeņu sociālās problēmas, iestājoties krīzes centrā, ir sekojošas (skatīt 9. attēlu):

Dzīvesvietas problēmas - vidēji 70 % no visām krīzes centros uzņemto ģimeņu krīzes situācijas ir saistītas ar dzīvesvietas zaudēšanu. Lielākā daļa no šīm ģimenēm ir zaudējušas mājokli, jo nespēj dzīvot parādus par dzīvojamo telpu īri un komunālajiem pakalpojumiem. Minētajām ģimenēm trūkst pietiekamu ienākumu pamatvajadzību, tai skaitā, mājokļa nodrošināšanai. Grūtības ģimenēm sagādā arī augsta pirmā iemaksa, kas jāveic, slēdzot līgumu par dzīvojamo telpu īri.

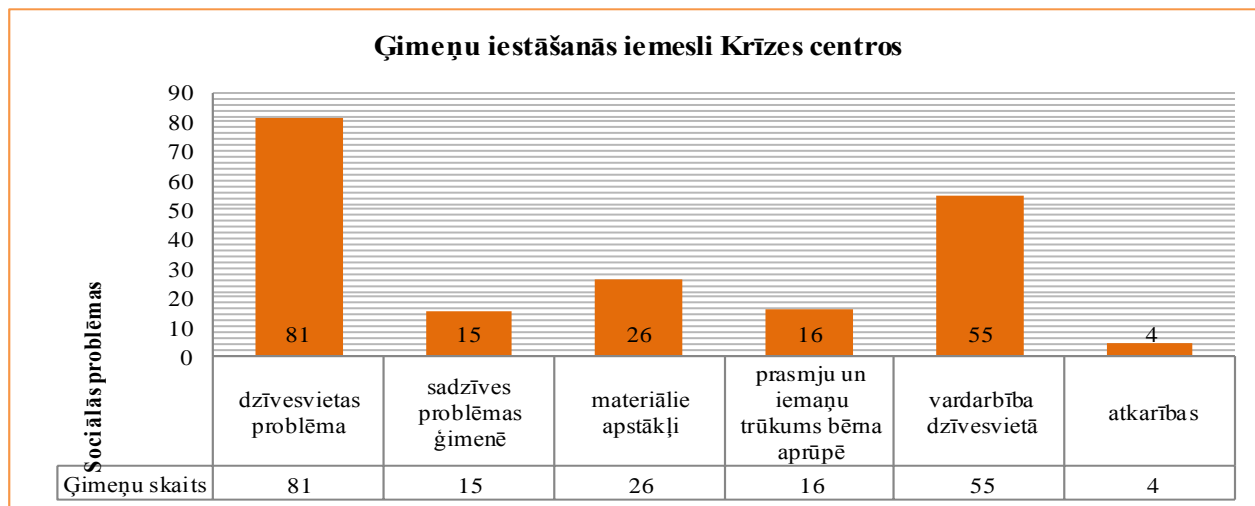
8. attēls. Bērnu iestāšanās iemesli krīzes centros

Konflikti un vardarbība ir saistīta ar saasinātām attiecībām ģimenes locekļu starpā. Visbiežāk tieši sievietes ar bērniem pamet dzīvesvietu partnera agresīvās uzvedības rezultātā.

Materiālo līdzekļu trūkums, kas saistīts ar vecāku nodarbinātības problēmām, kuri ilgstoši ir bez darba, zaudējuši darbam nepieciešamās prasmes vai kļuvuši atkarīgi no pašvaldības sociālajiem pabalstiem. Bieži vien vecāki nav motivēti meklēt algota darba iespējas, jo ienākumi no darba algas ir zemāki par ienākumiem no valsts un pašvaldības sociālajiem pabalstiem.

9. attēls. Ģimeņu iestāšanās iemesli krīzes centros

Kā liecina iepriekšējo gadu statistika, rudens un ziemas mēnešos pieaug to ģimeņu skaits, kuras zaudē pajumti, tām vienīgā alternatīva ir krīzes centra pakalpojums. 2013. gadā krīzes centri faktiski uzņēma vairāk personu dienā kā plānots, kā arī nepārtraukti ir rinda uz šo pakalpojumu. Lai risinātu radušos situāciju un pieprasījuma pieaugumu, nepieciešams plānot papildus vietu nodrošināšanu Rīgas krīzes centros.

Lai risinātu jautājumu par nepietiekamu mājokļu pieejamību ģimenēm ar bērniem, kā viens no alternatīvajiem risinājumiem 2013. gada sākumā tika attīstīts īslaicīgās mītnes pakalpojums.

Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums nodrošina īslaicīgu dzīvesvietu un sociālā darba speciālista palīdzību sociālo problēmu risināšanā ar mērķi atrast personai (ģimenei) pastāvīgu dzīvesvietu. Sociālā darba speciālista konsultācijas nodrošina RSD teritoriālo centru sociālie darbinieki darbā ar ģimenēm un bērniem. Kopš 2013. gada aprīļa mēneša minēto pakalpojumu Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošina Latvijas Sarkanais krusts. Pašreiz jaunā sociālā pakalpojuma ietvaros ar pagaidu dzīvesvietu līdz 6 mēnešiem tiek nodrošinātas līdz 52 personas dienā. Īslaicīgās mītnes pakalpojums ir ļoti aktuāls un pieprasīts Rīgas Sociālā dienesta klientu vidū un jau vairākus mēnešus visas 52 vietas ir aizpildītas. Visbiežāk Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums tiek nodrošināts ģimenēm un bērniem kā nākamais posms pēc krīzes centra pakalpojuma saņemšanas. 2013. gadā pakalpojumu saņēma 137 personas un izlietotais finansējums sastāda Ls 18 532.

Konsultatīvie krīzes centri

Konsultatīvais krīzes centra pakalpojums nodrošina konsultatīvu profesionālu psiholoģisko un sociālā darba speciālistu palīdzību krīzes situācijā nonākušai personai (pārdzīvota vardarbība, pašnāvības domas, šķiršanās, tuva cilvēka nāve, pārdzīvoti nelaiemes gadījumi). Šis pakalpojums nodrošina speciālistu atbalstu un palīdzību jebkurā diennakts laikā, līdz ar to, ikviena persona, kura vērsas pēc šāda veida palīdzības, var to saņemt nekavējoties. Diennakts krīzes tālruņa pakalpojumu sniedz Biedrība „Skalbes”. 2013. gadā kopumā sniegtas 7430 zvanu konsultācijas, t.sk. 6578 konsultācijas pieaugušiem, krīzes situācijā, 36 konsultācijas bērniem krīzes situācijā un 816 informatīvo zvanu konsultācijas. 2013. gadā sniegtas par 525 zvana konsultācijām mazāk kā 2012. gadā, bet par 1781 konsultāciju vairāk nekā 2011. gadā. 2013. gadā konsultāciju skaits ir samazinājies, jo ievērojami ir samazinājies krīzes konsultāciju skaits bērniem, par 208 konsultācijām salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, kas varētu būt izskaidrojams ar iespēju izmantot bezmaksas bērnu un jauniešu uzticības tālruni, kura pakalpojumu nodrošina Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija (skat. 14. tabulu).

14. tabula. Konsultatīvā krīzes centra pakalpojums 2011. – 2013. gadā

Pakalpojuma veids	Personu skaits		
	2011	2012	2013
Krīzes tālruņa konsultāciju skaits	4788	7223	6614
Informatīvo zvanu skaits	861	732	816
Kopējais zvanu skaits	5649	7955	7430

Aktuālākās problēmas bērniem ir attiecību problēmas un piedzīvotā vardarbība, arī pašnāvības domas. Pieaugušajiem zvanu iemesls ir vientulība, psihiskas saslimšanas, pašnāvības domas, attiecību problēmas ar partneri. Informatīvo zvanu skaits ir samazinājies, galvenie jautājumi ir informācijas nepieciešamība par sociālo dienestu, bāriņtiesu, biedrībām, kā arī citu institūciju un praktizējošo sociālās sfēras profesionāļu piedāvātajiem pakalpojumiem un to pieejamību.

Diennakts krīzes tālruņa finansēšanai plānotais finansējums 2013. gadā bija Ls 15 672, pakalpojums ir sniegts paredzētajā apjomā.

Ārpusģimenes aprūpe

Ārpusģimenes aprūpe ir aprūpe, kas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem tiek nodrošināta pie aizbildņa, audžuģimenē vai bērnu aprūpes iestādē.

Bērna tiesību un aizsardzību regulējošie normatīvie akti, kā arī Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums paredz, ka, nodrošinot bērnam ārpusģimenes aprūpi, prioritāri jāvērtē bērna iespējas augt ģimeniskā vidē un tikai tad, ja tas nav iespējams, bērnam nodrošināma institucionāla aprūpe.

Aizbildnība

Aizbildnis ir persona, kas iecelta vai apstiprināta Civillikumā noteiktajā kārtībā, lai nodrošinātu bērna tiesību un interešu aizsardzību. Aizbildnis aizvieto saviem aizbilstamajiem vecākus, kā arī pārstāv bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās.

Aizbildnība ir viens no ārpusģimenes aprūpes veidiem. Par aizbildni parasti tiek iecelts kāds no bērna tuvākajiem radniekiem. Ja starp nepilngadīgo radniekiem neatrodas tādi, kuri būtu spējīgi uzņemties aizbildnību, vai arī, ja spējīgie nevar uzņemties aizbildnību, ja viņus atlaiž no aizbildņu amata likumisku iemeslu dēļ, kā arī, ja nepilngadīgajiem nemaz nav radnieku, aizbildņus ieceļ bāriņtiesa no citu personu vidus.

Aizbildnība ir populārākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo, bērnam paliekot bez vecāku gādības, bāriņtiesa, saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, pirmkārt apzina bērna radniekus un izvērtē iespēju kādam no radnieku vidus kļūt par bērna aizbildni. Bērnam aizbildnība ir labākais un saudzējošākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo bērna turpmākā aprūpe turpinās tuvinieku ģimenē, bieži vien ierastā vidē tādēļ, ka par aizbildņiem nereti kļūst vecvecāki. Aizbildnībā nodoto bērnu skaits ir ievērojami lielāks kā audžuģimenēs vai bērnu aprūpes iestādēs ievietoto bērnu skaits (skat.15. tabulu).

Audzūģimenes

Audzūģimene ir ģimene, kas bārenim vai bez vecāku gādības palikušam bērnam nodrošina aprūpi līdz brīdim, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, tiek adoptēts vai viņam nodibināta aizbildnība.

2013. gadā Rīgas pašvaldībā no jauna audžuģimenes statuss tika piešķirts 6 ģimenēm un 2013. gada beigās Rīgā bija 58 audžuģimenes.

2013. gadā no jauna audžuģimenēs tika ievietoti 68 bez vecāku gādības palikuši bērni un kopumā Rīgā un ārpus Rīgas 121 audžuģimenē atradās 214 Rīgas bērni, kas ir par 23 bērniem vairāk nekā 2012. gadā.

15. tabula. Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits

Ārpusģimenes aprūpes veids	2011	2012	2013
Aizbildnība	1162	1136	1114
Audžuģimene	194	191	214
Bērnu aprūpes iestāde (t.sk. bērnu skaits valsts sociālās aprūpes centros)	411	494	505

Svarīgi ir veidot izpratni iedzīvotāju vidū par ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu vajadzībām attīstot un popularizējot audžuģimeņu kustību, lai pēc iespējas vairāk bērniem būtu pieejams ārpusģimenes aprūpes pakalpojums ģimeniskā vidē, ja to nav iespējams nodrošināt bērnam paliekot tuvinieku ģimenē – aizbildnībā. Aizbildņiem un audžuģimenēm Rīgas pilsētā tiek sniegts gan materiālais, gan konsultatīvi izglītojošais atbalsts.

Materiālais atbalsts aizbildņiem

Aizbildnis saņem valsts noteiktos pabalstus:

- ❖ **valsts sociālo pabalstu** par katru aizbildnībā esošo bērnu Ls 32 mēnesī. Ja par bērnu ir piešķirta pensija par apgādnieka zaudējumu, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts apgādnieka zaudējuma gadījumā, uzturlīdzekļi no Uzturlīdzekļu garantiju fonda vai ģimenes valsts pabalsts, izmaksājamo pabalstu samazina par attiecīgo summu. Ja par bērnu invalīdu piešķirta piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta, izmaksājamo pabalstu par piemaksas apmēru nesamazina;
- ❖ **atlīdzību par aizbildņa pienākumu pildīšanu** Ls 38 mēnesī. Atlīdzība nav atkarīga no aizbildnībā esošo bērnu skaita;
- ❖ **valsts sociālos pabalstus, kas paredzēti ģimenēm ar bērniem.**

Rīgas pašvaldība, līdztekus valsts noteiktajai atlīdzībai par aizbildņa pienākumu pildīšanu, par katru otro un nākamo bērnu aizbildņim maksā aizbildņa atlīdzību Ls 38, tādējādi sniedzot lielāku materiālo atbalstu, ja ārpusģimenes aprūpē nonāk vairāki vienas ģimenes bērni.

2013. gada nogalē aizbildnībā atradās 1114 Rīgas pašvaldības bērni. Rīgas pašvaldības izlietotais finansējums aizbildņiem 2013. gadā bija Ls 76 432.

Materiālais atbalsts audžuģimenēm

Valsts atbalsts audžuģimenei:

- ❖ atlīdzība par audžuģimenes pienākuma pildīšanu - Ls 80 mēnesī (neatkarīgi no bērnu skaita audžuģimenē);
- ❖ ģimenes valsts pabalsts Ls 8 (par katru bērnu).

Rīgas pašvaldība papildus valsts noteiktajai atlīdzībai sniedz materiālu atbalstu audžuģimenēm, kurās ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu ir ievietots bērns:

- ❖ Pabalsts bērna uzturam audžuģimenē – Ls 150 (par katru bērnu);
- ❖ Pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei - Ls 115 (vienu reizi gadā);

Pašvaldības piešķirtā atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu audžuģimenei, kura ir deklarēta un dzīvo Rīgā un kuras audžuģimenē ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu ievietots bērns – Ls 150 mēnesī.

Rīgas pašvaldības izlietotais finansējums audžuģimenēm 2013. gadā bija Ls 451 775.

Lai veicinātu un atbalstītu bērnu ārpusģimenes aprūpi ģimeniskā vidē sniedzot arī konsultatīvu un izglītojošu atbalstu, Rīgas pašvaldība sadarbībā ar nodibinājumu „Sociālo pakalpojumu aģentūra” 2012. gadā ieviesa un 2013. gadā turpināja realizēt sociālo pakalpojumu – „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem”.

Audzūģimene, kā arī aizbildnis vai adoptētājs, uzņemas faktiski sveša bērna, kurš ir guvis dažāda veida psihoemocionālas un nereti fiziskas traumas, aprūpi, līdz ar to ir, svarīgi ir nodrošināt atbalsta un konsultatīvās pakalpojumus šai specifiskajai mērķa grupai. Pakalpojums „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audzūģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” tiek nodrošināts Rīgā deklarētajām audzūģimenēm un audzūģimenēm ārpus Rīgas, kurās ir ievietoti Rīgas bērni, kā arī aizbildņu un adoptētāju ģimenēm, kurām RSD ir konstatējis pakalpojuma nepieciešamību.

Atbalsts audzūģimenēm nodrošina konsultācijas ar sociālo darbinieku, psihologu, patronāžas pakalpojumu (audzūģimenes apsekojums dzīvesvietā), mentoru ģimeņu pakalpojumu (pieredzējušo audzūģimeņu atbalsts, padoms, pieredzes apmaiņa), dalību atbalsta grupās, bērna tikšanos ar bioloģisko ģimeni speciālista klātbūtnē, sociālā pedagoga konsultācijas, krīzes konsultācijas pakalpojumu audzūģimenes dzīvesvietā, un psihoterapeita pakalpojumus, kā arī izglītojošo semināru audzūģimenēm un bērnu uzraudzību semināra norises laikā).

2013. gadā pakalpojumu kopumā ir saņēmušas 84 audzūģimenes (217 personas), kas ir par 31 audzūģimeni mazāk nekā 2012. gadā. Pakalpojumu saņēmušo audzūģimeņu skaita samazinājums varētu būt saistīts ar to, ka audzūģimeņu kustības attīstība šobrīd attīstās lēnām, 2013. gadā Rīgā nākušas klāt tikai 6 jaunas audzūģimenes.

Sociālā atbalsta un konsultatīvās programmas pakalpojumi aizbildņiem nodrošina sociālā darbinieka, psihologa konsultācijas, patronāžas pakalpojumu, konsultatīvā un informatīvā tālruņa pakalpojumu, psihoterapeita pakalpojumu, krīzes konsultāciju dzīvesvietā, dalību atbalsta grupās un bērnu emocionālās audzināšanas grupas. 2013. gadā pakalpojumu saņēma 57 aizbildņu ģimenes (110 personas), kas ir par 26 aizbildņu ģimenēm vairāk. Pozitīvi, ka aizbildņu vidū šī atbalsta pakalpojuma pieprasījums pieaug, jo aizbildņi nereti ir bērna bioloģiskās ģimenes radnieki un tādējādi tiek veicināta izpratne par bērna vajadzībām tieši bērna bioloģiskajā ģimenē.

Sociālā atbalsta un konsultatīvās programmas pakalpojumi adoptētājiem nodrošina psihologa pakalpojumu gan adoptētājam, gan bērnam, psihoterapeita pakalpojumu, informatīvā tālruņa pakalpojumu un apmācību semināru. Atbalsta pakalpojumi gūst arvien lielāku popularitāti adoptētāju vidū un aizvien vairāk adoptētāju šos pakalpojumus izmanto. Līdz šim Latvijā normatīvie akti paredz adopcijas noslēpumu, t.i. aizliegumu izpaust ziņas par adopciju bez adoptētāju piekrišanas, un daudzi adoptētāji izvēlas saglabāt adopcijas faktu noslēpumā. Sabiedrībā joprojām valda stereotipi, adopcijas popularitāte un arī izpratne par adopciju pieaug ļoti lēnām. Šāda attieksme kavē nepieciešamo atbalsta pakalpojumu un savlaicīgu konsultāciju saņemšanu. Tomēr 2013. gadā, salīdzinot ar 2012. gadu adoptētāju skaits, kuri ir izmantojuši atbalsta pakalpojumus, ir palielinājies gandrīz 5 reizes. 2013. gadā atbalsta pakalpojumu saņēma 9 adoptētāju ģimenes (31 persona), (sk. 16. tabulu).

16. tabula. „Sociālā atbalsta un konsultatīvās programmas audzūģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” pakalpojumu saņēmušo klientu skaits (pakalpojuma sniegšanas uzsāktas 2012. gadā)

Mērķa grupa	2012	2013
Audzūģimenes / personas	115 / 254	84 / 217
Aizbildņu ģimenes / personas	31 / 60	57 / 110
Adoptētāju ģimenes / personas	2 / 6	9 / 31

Sociālā pakalpojuma „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audzūģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” plānotais finansējums 2013. gadam bija Ls 55 912, izlietots Ls 54 977.

Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas

Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija (bērnu nams) nodrošina bērnu bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu, vispusīgu attīstību un izglītību, sociālo un medicīnisko aprūpi, atbalstot centienus būt patstāvīgam, veicinot bērnu atgriešanos ģimenē un atbalstot bērnu nodošanu adopcijā, audžuģimenē vai aizbildnībā.

2013. gadā bērnu nama pakalpojumu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem sniedza RPBJC 7 struktūrvienības (253 vietas) un 11 līgumorganizāciju iestādes (166 vietas 1. pusgadā un 241 vieta 2. pusgadā). Kopumā bērnu nama pakalpojumu 2013. gadā saņēma 592 bērni, kas ir par 1 bērnu mazāk nekā 2012. gadā.

Vietu skaita palielinājums bērnu namos saistīts ar to, ka ārpusģimenes aprūpē nonākušo bērnu skaits joprojām turpināja pieaugt un gada sākumā esošais vietu skaits bērnu namos bija nepietiekams, savukārt, bērnu ievietošana ģimenes videi pietuvinātās aprūpes formās, tādās kā audžuģimene un aizbildnība, norisinās lēnāk. Būtisks apstāklis vietu skaita pieaugumam bija saistīts arī ar to, ka 2013. gada nogalē tika pārtraukts līgums ar vienu no lielākajiem bērnu nama pakalpojuma sniedzējiem - SIA „Bērnu oāze”, tāpēc radās nepieciešamība piesaistīt citas līgumorganizācijas, lai nodrošinātu nepārtrauktu pakalpojuma pieejamību.

2013. gadā tika uzsākta sadarbība ar 5 jaunām līgumorganizācijām - Valkas novada ģimenes atbalsta centru „Saulīte”, Kokneses novada domes Ģimenes krīzes centru „Dzeguzīte”, Jelgavas novada pašvaldības sociālās aprūpes un rehabilitācijas centra Elejas filiāli, Alojās novada domes bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centru „Zīles” un Tiskādu bērnu namu.

Organizējot bērnu nama pakalpojumu, tiek izvērtētas bērna intereses, lai viņam nodrošinātu piemērotāko pakalpojuma sniedzēju. Prioritāte ir bērnu ievietošanai RPBJC struktūrvienībās, kurās tiek realizēti dažādi aprūpes modeļi, piemēram, ģimenes tipa aprūpes modelis, aprūpe bērniem ar attīstības traucējumiem, jauniešu māja, sociālās korekcijas programma bērniem ar uzvedības traucējumiem. Šādai pakalpojuma organizēšanai ir vairākas priekšrocības: atvieglota bērna un bioloģiskās ģimenes saskarsme, veicināts izvērtēšanas process bērna iespējai atgriezties ģimenē vai turpmāk piesaistīt alternatīvu ārpusģimenes aprūpes veidu – audžuģimēni, aizbildnību vai adopciju. Būtiski saglabāt piederības izjūtu pašvaldībai un tās infrastruktūrai, ņemot vērā, ka pēc pilngadības sasniegšanas un institucionālās aprūpes izbeigšanas, bērnam jāuzsāk patstāvīga dzīve Rīgā.

Kā novitāte 2013. gadā tika uzsākts darbs pie RPBJC sociālo darbinieku slodzes izvērtēšanas procesa. RPBJC 6 struktūrvienībās sociālo darbu veic 16 sociālie darbinieki un 4 sociālie pedagogi. Saskaņā ar profesijas standartā noteikto sociālā darbinieka uzdevumos ietilpst klienta izvērtēšana, sociālo problēmu identificēšana, nepieciešamo resursu piesaiste, klienta motivēšana grūtību pārvarēšanai un pārmaiņām, sociālā gadījuma vadīšana. Sociālā darbinieka ikdienu ievērojami atšķiras no sociālā darbinieka ikdienas sociālajā dienestā vai jebkurā citā institūcijā, jo klients, t.i. bērns, institūcijā atrodas ikdienu. Saskaņā ar bērnu parasti nav tikai kontaktstundas konsultāciju laikā, tā ir nepārtraukta ikdienas komunikācija, tādēļ bieži nav viegli nodalīt un klasificēt sociālā darbinieka veiktā un ieguldītā darba apjomu saskarsmē ar klientu. Sociālā darbinieka veicamie darbi tika klasificēti kā darbs ar dokumentiem, institūciju apmeklējums, darbs ar klientu, sadarbība ar speciālistiem, profesionālās kvalifikācijas celšana. Salīdzinot sociālo darbinieku veikto dažādās struktūrvienībās, tika konstatēts, ka veikto darbu apjoms ir atšķirīgs. Viens no iemesliem ir dažādie realizētie aprūpes modeļi struktūrvienībās, t.i. ģimenes modelis, jauniešu māja, uzvedības korekcijas programma. Sociālo darbinieku noslodzes mērījumu veikšanas procesa izstrāde turpinās arī 2014. gadā. 2013. gadā veikto slodžu mērījumu galvenie raksturlielumi atspoguļoti 17. tabulā.

17. tabula. RPBJC struktūrvienību sociālo darbinieku veiktais darbs ar dokumentiem, sniegto konsultāciju skaits un institūciju apmeklējuma skaits 2013. gadā

Veiktās darbības		Skaitis
Sagatavoto dokumentu skaits		6717
Ienākošo dokumentu skaits		9616
Sniegto konsultāciju skaits	klātienē	11 024
	pa tālruni	11 086
Institūciju apmeklējums		1787
Audzēkņu sapulces		1099
Pasākumu organizēšana		209
Darbinieku sapulces		5790
Darbinieku apmācība		357

2013. gadā vērojamas intensīvākas izmaiņas bērnu skaita ziņā - vairāk iestājušos bērnu, un arī izstājušos (skat. 18. tabulu).

18. tabula. Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās pakalpojumu saņēmumu bērnu skaits 2011. – 2013. gadā

	2011	2012	2013
Vietu skaits	530	427	494
No jauna institūcijā iestājušās personas	174	154	174
No institūcijas izstājušās personas	138	175	190
Pakalpojumu saņēmumu personas	579	593	592

Institucionālās aprūpes nodrošināšanā, būtiska ir iespēja bērna aprūpi nodrošināt ģimenes tipa bērnu namā. Labklājības departamentam ir izveidojusies laba sadarbība ar tādiem bērnu namiem kā Biedrība Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija, nodibinājums „Fonds „Grašu bērnu ciemats””, kā arī ar jauniem pakalpojumu sniedzējiem - Valkas novada ģimenes atbalsta centru „Saulīte”, Kokneses novada domes Ģimenes krīzes centru „Dzeguzīte”, Jelgavas novada pašvaldības sociālās aprūpes un rehabilitācijas centra Elejas filiāli.

Finanšu izlietojumu pašvaldības un līgumorganizāciju bērnu namos skat. 4. tabulā.

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2013. gadā izlietoti Ls 3 152 940.

Līgumorganizācijas, kuras sniedza ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu Rīgas bērniem 2013. gadā:

- ❖ Nodibinājums „Fonds Grašu bērnu ciemats” – Cesvainē, Cesvaines novadā (16 vietas) ;
- ❖ Ventspils novada bērnu nams „Stikli” (38 vietas);
- ❖ Irlavas bērnu nams – patversme (2 vietas);
- ❖ Alojās novada domes bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Zīles” (10 vietas);
- ❖ Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” (pakalpojums SOS bērnu ciematā Īslīcē un SOS bērnu ciematā Valmierā), (29 vietas);
- ❖ Valsts sociālās aprūpes centrs „Rīga” filiāle „Rīga” un „Pļavnieki” (23 vietas);
- ❖ Jelgavas novada Sociālās aprūpes centra Elejas filiāle (10 vietas);
- ❖ Valkas novada atbalsta centrs „Saulīte” (8 vietas);
- ❖ Kokneses novada Ģimenes atbalsta centrs „Dzeguzīte” (10 vietas);

- ❖ Tiskādu bērnu nams (10 vietas);
- ❖ Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Bērnu oāze” (40 vietas);
- ❖ Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Bērnu oāze”, ilgtermiņa korekcijas programma pusaudžiem ar uzvedības traucējumiem – pakalpojuma sniegšanas vietas Ludzas novadā Lauderu pagastā un Rēzeknes novadā Mākoņkalna pagastā (40 vietas).

19. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu un Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi

Gads	Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu		Budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi (Ls)	
	Pašvaldības bērnu namos	Līgumorganizāciju bērnu namos	Pašvaldības bērnu namos	Līgumorganizāciju bērnu namos
2011	319	260	2 077 689	884 360
2012	351	242	2 058 835	767 379
2013	357	235	2 400 141	897 816

2013. gadā pašvaldības bērnu namā ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu saņēmušo bērnu skaits ir līdzīgs kā 2012. gadā, tikai par 6 bērniem vairāk. Ārpusģimenes aprūpē nonākušie bērni prioritāri tiek ievietoti pašvaldības bērnu namā, bet, ja tas nav iespējams, tiek izvērtēta iespēja bērnus ievietot līgumorganizāciju bērnu aprūpes iestādēs. 2013. gadā līgumorganizāciju bērnu namos pakalpojumu ir saņēmuši par 7 bērniem mazāk nekā 2012. gadā.

2013. gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem diviem gadiem, ir samazinājies no bērnu namiem adoptēto bērnu skaits, adoptēti par 11 bērniem mazāk nekā 2012. gadā un par 9 bērniem mazāk kā 2011. gadā. Pozitīvi, ka vērojama tendence pieaugt aizbildnībā un audžuģimēnēs ievietoto bērnu skaitam, kā arī bioloģiskajā ģimenē atgriezušos bērnu skaitam. 2013. gadā audžuģimēnēs ir ievietoti par 15 bērniem vairāk kā 2012. gadā, aizbildnībā nonākušo un bioloģiskajā ģimenē atgriezto bērnu skaits ir nedaudz palielinājies. Pieaudzis to bērnu skaits, kuru izstāšanās iemesla norādīts „cits iemesls”, t.i. piešķirts atbilstošāks pakalpojums, vai beidzies piešķirtais bērnu nama pakalpojums. Izstāšanās iemesli ir šādi:

- ❖ 9 bērniem piešķirts valsts sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums;
- ❖ 4 jauniešiem piešķirts grupu dzīvokļa pakalpojums;
- ❖ izstājušies 16 jaunieši, kuri uz vecāku iesnieguma pamata saņēma pakalpojumu „Ilgtermiņa korekcijas programma pusaudžiem ar uzvedības traucējumiem” SIA „Bērnu oāze” un RPBJC struktūrvienībā „Ilga”;
- ❖ 2 gadījumos bērni pārvietoti uz krīzes centru.

20. tabula. Bērnu izstāšanās iemesli no bērnu namiem 2011. - 2013. gadā

	2011	2012	2013
Atgriezušies pie vecākiem	25	31	34
Adoptēti	29	31	20
Nodoti aizbildnībā	11	15	17
Nodoti audzināšanā audžuģimēnēs	23	22	37
Uzsākuši patstāvīgu dzīvi	55	53	51
Cits iemesls	3	23	31
Kopā	165	175	190

Sociālais darbs ar bērniem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās

No 2012. gada Rīgas pašvaldībā sociālais darbs ar bērniem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem (turpmāk – Bārenis), kuri ir ārpusģimenes aprūpē, 6 mēnešus pirms Bāreņa pilngadības sasniegšanas, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās un līdz pilngadīga Bāreņa 24 gadu vecumam, tiek veikts saskaņā ar Labklājības departamenta iekšējiem noteikumiem „Kārtība, kādā tiek nodrošināts sociālā darba process darbā ar bērni un bez vecāku gādības palikušu bērnu, kurš ir ārpusģimenes aprūpē un pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās”. Kārtība paredz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju (turpmāk – ārpusģimenes aprūpes institūcija) un RSD obligāti veicamās darbības darbā ar Bāreni un pilngadību sasniegušu Bāreni, kas līdz šim nebija noteiktas.

2013. gadā sociālo darbu ar pilngadīgiem Bāreņiem veica 10 RSD darbinieki (6 sociālie darbinieki strādāja tikai ar mērķa grupu pilngadīgie Bāreņi, bet, pieaugot sociālo gadījumu skaitam, kad nepieciešams aktīvs sociālais darbs ar citām mērķa grupām, 4 sociālie darbinieki veica sociālo darbu arī gadījumos ar – ģimenēm ar bērniem, ar ģimenēm, kurās ir bērns invalīds u.c. mērķa grupām).

2013. gadā sociālo darbinieku redzeslokā bija 815 pilngadīgi Bāreņi (vidēji 1 darbinieka pārraudzībā bija 82 klientu lietas). Salīdzinoši 2012. gadā sociālo darbu ar pilngadīgiem Bāreņiem veica arī 10 sociālie darbinieki, kuru redzeslokā bija 1047 pilngadīgi Bāreņi (vidēji 1 darbiniekam pārraudzībā bija 105 klientu lietas).

Viens no ārpusģimenes aprūpes galvenajiem mērķiem ir sagatavot Bāreni patstāvīgai dzīvei, t.i. Bārenim ārpusģimenes aprūpes institūcijā, aizbildņa ģimenē vai audžuģimenē jāapgūst dažādas sociālās un sadzīves prasmes, kuras nepieciešamas patstāvīgas dzīves uzsākšanai, piemēram, Irēt dzīvokli, atrast darbu, veikt pašaprūpi, veikt dažādus maksājumus, turpināt mācības utt. Ja kādu no patstāvīgas dzīves uzsākšanai nepieciešamajām sociālajām un sadzīves prasmēm Bārenis nav apguvis pietiekami, tad ir nepieciešams sociālā dienesta sociālā darbinieka atbalsts un palīdzības process jeb sociālais darbs ar individuālu gadījumu.

No minētajiem RSD redzeslokā esošajiem 815 pilngadīgajiem Bāreņiem, sociālais darbs ar gadījumu 2013. gadā veikts ar 522 jeb 64% Bāreņiem, t.sk., ar 233 Bāreņiem, kuriem pirms pilngadības sasniegšanas bijuši aizbildņi, ar 172 Bāreņiem, kuriem beigusies ārpusģimenes aprūpe institūcijā un ar 117 Bāreņiem, kuri pirms pilngadības sasniegšanas dzīvoja audžuģimenē. Salīdzinoši 2012. gadā sociālais darbs ar gadījumu tika veikts ar 240 jeb 23% pilngadīgiem Bāreņiem. Tas nozīmē, ka 2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu sociālais darbs ar gadījumu ar pilngadīgiem Bāreņiem tika veikts par 282 gadījumiem vairāk.

Visbiežāk Bāreņiem konstatētās trūkstošās prasmes un resursi ir - prasmes vai izglītība darba atrašanai, prasmes mājokļa jautājuma risināšanā, neorientēšanās daudzajos normatīvajos aktos, līdz ar to juridisko konsultāciju nepieciešamība pēc (piemēram, dzīvokļa rindas jautājumu risināšanā, īres līguma sastādīšanā u.c.), apgrūtināta saskarsme ar apkārtējiem cilvēkiem. Daļai pilngadīgo Bāreņu ir atkarības, vardarbīga uzvedība, kā arī tendence veikt likumpārkāpumus. 2013. gadā, veicot darbu ar sociālo gadījumu, 31% pilngadīgo Bāreņu sociālie darbinieki identificēja izglītības problēmas, 28% - mājokļa jautājumu risināšanas problēmas, 25% - sociālo prasmju trūkumu (bērnu audzināšana un aprūpe, sadzīves vadīšana, pašaprūpe), 10% - nodarbinātības, 6% - saskarsmes/konfliktu, 5% - veselības, 3% - atkarības, 2% - nenokārtotu dokumentu, 1% - uzvedības (likumpārkāpumi) problēmas, kā arī 3% citas (piemēram, parādsaistības) problēmas.

2013. gadā 293 jeb 36% gadījumos no kopējā Bāreņu skaita (815) pēc pilngadīgo Bāreņu sociālās situācijas izvērtēšanas tika konstatēts, ka nav nepieciešams uzsākt sociālo darbu ar gadījumu, t.sk. 184 jeb 63% gadījumos tādēļ, ka jauniešs pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās bija spējīgs dzīvot patstāvīgi bez sociālā darbinieka regulāra atbalsta vai arī jauniešs nebija motivēts sadarboties ar sociālo darbinieku, bet 109 jeb 37% gadījumu tādēļ, ka pilngadīgo Bāreņu dzīvesvieta bija ārpus Rīgas. Salīdzinoši 2012. gadā sociālais darbs ar gadījumu netika veikts 807 gadījumos, t.sk. 690 jeb 85% gadījumos sociālo darbu ar gadījumu nebija nepieciešamības uzsākt, bet 117 jeb

15% gadījumos Bāreņi dzīvoja ārpus Rīgas. Tas nozīmē, ka 2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu par 514 gadījumiem samazinājās gadījumu skaits, kad sociālais darbs ar pilngadīgiem Bāreņiem netika veikts.

Apkopojot iepriekš minēto, jāsecina, ka 2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu darbā ar RSD redzeslokā nonākušajiem pilngadīgajiem Bāreņiem pēc ārpusģimenes aprūpes:

- palielinājās sociālo darbinieku sniegtais atbalsts un palīdzība patstāvīgas dzīves uzsākšanā (sociālais darbs ar gadījumu veikts ar 522 personām, kas ir par 282 personām vairāk nekā 2012. gadā);

- un samazinājās gadījumu skaits, kad RSD pilngadīgie Bāreņi saņēma valsts noteiktās sociālās garantijas, bet ar šīm personām netika veikts sociālais darbs ar gadījumu (šādas personas 2013. gadā bija par 514 mazāk nekā 2012. gadā).

Minētās tendences varētu skaidrot ar to, ka liela daļa pilngadīgo Bāreņu pēc ārpusģimenes aprūpes ir daļēji sagatavoti patstāvīgai dzīvei, gan arī ar to, ka RSD darbinieki pirmā gada laikā pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās Bāreņim pastiprināti pievērš uzmanību un piedāvā sniegt nepieciešamo atbalstu un palīdzību veiksmīgai patstāvīgas dzīves uzsākšanai.

2013. gadā kā jauni Rīgas Sociālā dienesta klienti reģistrēti 132 pilngadīgie Bāreņi, bet 2012. gadā – 112 pilngadīgie Bāreņi (skat. 21. tabulu).

21. tabula. Darbs ar pilngadīgiem Bāreņiem Rīgas Sociālajā dienestā 2013. /2012. gadā**

Laika periods	RSD darbinieku skaits, kuri strādā ar pilngadīgiem Bāreņiem	Klientu lietu skaits, kad veikts sociālais darbs ar gadījumu								Sociālo situāciju izvērtēšanu, kad nav uzsākts sociālais darbs ar gadījumu, skaits	t.sk. pilngadīgi Bāreņi no audžuģimenes	t.sk. pilngadīgi Bāreņi no aizbildnības	t.sk. pilngadīgi Bāreņi no ārpusģimenes aprūpes institūcijas	t.sk. ārpus Rīgas dzīvošie pilngadīgie Bāreņi	Kopējais klientu (Bāreņu) skaits
		aktīvas*	neaktīvas*	noslēgtas*	Kopā	t.sk. pilngadīgi Bāreņi no audžuģimenes	t.sk. pilngadīgi Bāreņi no aizbildnības	t.sk. pilngadīgi Bāreņi no ārpusģimenes aprūpes institūcijas	no jauna reģistrētas						
2013	10	153	128	28	522	117	233	172	132	293	30	171	92	109	815
2012	10	92	87	12	240	6	138	96	112	807	9	520	278	117	1047

* Klientu lietu statuss pusgada laikā ir mainīgs, līdz ar to nevar noteikt precīzu kopējo, aktīvo, neaktīvo un noslēgto klienta lietu skaitu gadā. Tabulā norādīts vidējais klientu lietu skaits ceturksnī.

** datu apkopošana, sākot ar 2012. gadu.

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā

Sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā saņem personas, kuras dzīvo vienas, vai ar šo personu kopā dzīvojošie ģimenes locekļi vecuma, veselības stāvokļa vai nodarbinātības dēļ nevar nodrošināt tai nepieciešamo aprūpi.

Rīgas pašvaldība sniedz šādus sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā:

- ❖ aprūpe mājās;
- ❖ silto pusdienu piegāde mājās;
- ❖ pakalpojums „Drošības poga”;
- ❖ pavadona - asistenta pakalpojums.

2013. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā sniedza 8 līgumorganizācijas, ar kurām noslēgti 11 pakalpojuma līgumi, t.sk. aprūpes mājās pakalpojumu sniedza 7 līgumorganizācijas, pakalpojumu „silto pusdienu piegāde mājās” – 1, pakalpojumu „Drošības poga” – 1, pavadona - asistenta pakalpojumu – 1.

2013. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīvesvietā kopumā saņēmušas 5 748 personas. Minēto pakalpojumu nodrošināšanai, t.sk. aprūpes mājās, silto pusdienu piegādes mājās pakalpojuma, pakalpojuma „Drošības poga”, pavadona - asistenta pakalpojuma nodrošināšanai un materiālajam atbalstam aprūpes mājās nodrošināšanai, 2013. gadā kopumā izlietoti Ls 3 610 160 (skat. 22. tabulu).

Pakalpojumu saņēmēju skaits 2013. gadā (5 748) salīdzinoši ar 2012. gadu (5 203) ir par 545 personām jeb 11 % lielāks, kā arī izlietotais finansējums 2013. gadā (Ls 3 610 160) ir par Ls 316 905 jeb 10 % lielāks nekā 2012.gadā (Ls 3 293 254).

2013. gadā salīdzinoši ar 2012.gadu ir pieaudzis aprūpes mājās un pakalpojuma „Drošības poga” saņēmēju skaits. Vislielākais ir aprūpes mājās pakalpojuma un pabalsta aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai saņēmēju skaita pieaugums - kopā par 572 jeb 11% personu, kā arī šim mērķim izlietotā finansējuma pieaugums par Ls 450 038 jeb 16% . Savukārt pakalpojuma „Drošības poga” pakalpojumu 2013. gadā saņēma par 28 jeb 8% personu vairāk nekā 2012.gadā, bet finansējuma pieaugums bija Ls 2167 jeb 6%.

Saistībā ar sociālās aprūpes pakalpojumu saņēmēju regulāru vajadzību pārvērtēšanu un iespēju produktu piegādi un ēdiena pagatavošanu nodrošināt aprūpes mājās pakalpojuma ietvaros, 2013.gadā pakalpojumu „Silto pusdienu piegāde mājās” (668) saņēma par 347 personām jeb 52 % mazāk nekā 2012. gadā (1 015).

Arī pavadona - asistenta pakalpojumu 2013. gadā (94) salīdzinoši ar 2012. gadu (126) saņēma par 32 personām jeb 34% mazāk personas. Šī tendence ir skaidrojama ar to, ka saskaņā ar Invaliditātes likumu no 2011. gada 1. janvāra personām ar I grupas redzes invaliditāti ir iespēja saņemt valsts pabalstu par asistenta izmantošanu, bet no 2013. gada 1. janvāra personām ar funkcionāliem traucējumiem ir iespēja saņemt valsts finansētu asistenta pakalpojumu. Līdz ar to minētā valsts atbalsta saņēmējiem nav nepieciešamība saņemt pašvaldības palīdzība pavadona - asistenta pakalpojuma nodrošināšanā.

Tāpat vērojama tendence, ka aprūpējamo personu pašaprūpes spējas samazinās, līdz ar to aprūpes mājās pakalpojuma ietvaros personai nepieciešams nodrošināt lielāku aprūpes stundu skaitu. 2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu klientu skaits ar noteikto 1. prūpes līmeni (līdz 4 stundām nedēļā) ir samazinājies par 155 personām jeb 21%, ar 2. līmeni (līdz 6 stundām nedēļā) - samazinājies par 175 personām jeb 16%, ar 3. līmeni (līdz 12 stundām nedēļā) – palielinājies par 141 personu jeb 6% un ar 4.aprūpes līmeni (līdz 35 stundām nedēļā) – palielinājies par 432 personām jeb 26%. Aprūpē mājās nodrošināto aprūpes stundu skaits 2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu pieauga par 30%.

Minētās tendences var skaidrot ar personu ar invaliditāti/prognozējamu invaliditāti skaita palielināšanos un iedzīvotāju veselības stāvokļa pasliktināšanos (saskaņā ar VSAA datiem Rīgā uz

2014. gada 1. janvāri (48 074) bija par 2 145 personām ar invaliditāti jeb 5% vairāk nekā uz 2013. gada 1. janvāri (45 929)).

Ņemot vērā pēdējo trīs gadu tendences, prognozējams, ka arī 2014. gadā saglabāsies aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaita un apjoma pieaugums.

22. tabula. Sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2011	2012	2013
Personu skaits	4678	5203	5748
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	2 728 633	3 293 254	3 610 160

Aprūpe mājās

Aprūpe mājās nodrošina personas pamatvajadzību apmierināšanu, palīdzību mājas darbu veikšanā un personiskajā aprūpē personām, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ.

Aprūpes mājās nepieciešamības izvērtēšanu veic Rīgas Sociālā dienesta sociālā darba speciālists, aizpildot personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšanas karti, kurā tiek noteikts personai nepieciešamās aprūpes līmenis atbilstoši personas pašaprūpes spējām un aktivitātēm, kuras tā nevar veikt pati (skat. 23. tabulu).

23. tabula. Aprūpes mājās pakalpojuma apjoms

Aprūpes līmenis	Sniegtā pakalpojuma ilgums nedēļā
I	Aprūpe nepieciešama līdz 4 stundām nedēļā
II	Aprūpe nepieciešama līdz 6 stundām nedēļā
III	Aprūpe nepieciešama līdz 12 stundām nedēļā
IV	Aprūpe nepieciešama līdz 35 stundām nedēļā

2013. gadā Rīgas pašvaldība aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināja 4 080 personām, pērkot pakalpojumu no 7 līgumorganizācijām - SIA „Aprūpes birojs”, SIA „Mājas aprūpe”, biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts”, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”, SIA „Mentamed” un SIA „Pirmais patronāžas serviss” par kopējo summu Ls 2 908 794 (skat. 24. tabulu).

Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās

Rīgas pašvaldība paredz arī alternatīvu aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināšanas veidu, kad aprūpi mājās veic klienta izvēlēta privātpersona un pašvaldība sniedz materiālu atbalstu aprūpējamajai personai aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai (ja atsevišķi dzīvojoša pensijas saņēmēja ienākumi nepārsniedz Ls 165 mēnesī). 2013. gadā materiālo atbalstu aprūpes nodrošināšanai mājās saņēma 1528 personas par kopējo summu Ls 422 360 (skat. 25. tabulu).

Salīdzinot aprūpes mājās pakalpojuma un materiāla atbalsta aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai saņēmēju skaitu, var konstatēt, ka ir saglabājusies iepriekšējo gadu tendence, t.i. ievērojami vairāk aprūpējamās personas izvēlas saņemt aprūpes mājās pakalpojumu (73%) nevis materiālu atbalstu ģimenes locekļiem šāda pakalpojuma nodrošināšanai (27%).

24. tabula. Pakalpojuma „Aprūpe mājās” saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2011	2012	2013
Pakalpojums „Aprūpe mājās”	3 175	3 604	4 080
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	1 978 448	2 489 002	2 908 794
Materiālais atbalsts aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai	1 348	1 431	1 528
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	344 580	392 115	422 360
Kopā*	4 523	5 036	5 608
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	2 323 028	2 881 116	3 331 154

* *Aprūpes mājās un materiālā atbalsta aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai saņēmējiem var būt mainījies finansējuma saņemšanas veids, tādēļ personas, kuras ir uzskaitītas abās grupās, kopējā statistikā ir skaitītas vienu reizi.*

Pakalpojums „Drošības poga”

Pakalpojums „Drošības poga” nodrošina nepārtrauktas saziņas iespējas, informatīvu atbalstu un palīdzību 24 stundas diennaktī personām, kurām vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ pastāv risks nonākt bezpalīdzības stāvoklī.

2013. gadā pakalpojumu „Drošības poga” Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” Mājas neatliekamā izsaukuma dienests un pakalpojums „Drošības poga” piešķirts 400 personām par kopējo summu Ls 39 792 (skat. 25. tabulu).

25. tabula. Pakalpojuma „Drošības poga” saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2011	2012	2013
Pakalpojuma saņēmēju skaits	311	372	400
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	31 467	37 625	39 792

Pakalpojums „Siltu pusdienu piegāde mājās”

Siltu pusdienu piegādi mājās nodrošina personām, kuras fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ pašas nevar pagatavot siltu ēdienu, kā arī tām personām, kuras to nevar pagatavot sadzīves apstākļu dēļ.

2013. gadā pakalpojums „siltu pusdienu piegāde mājās” piešķirts 668 personām par kopējo summu Ls 236 406 (skat. 26. tabulu).

Minēto pakalpojumu 2013. gada pirmajā pusgadā nodrošināja SIA „Aleks un V”, bet 2013. gada otrajā pusgadā - pilnsabiedrība „COMPLEX FOOD”.

26. tabula. Pakalpojuma „Siltu pusdienu piegāde mājās” saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2011	2012	2013
Pakalpojuma saņēmēju skaits	1084	1015	668
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	366 718	369 969	236 406

Pavadoņa-asistenta pakalpojums

Pavadoņa - asistenta pakalpojums nodrošina fizisku un informatīvu atbalstu personām, kurām fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ ir apgrūtināta pārvietošanās ārpus mājokļa, apmeklējot valsts vai pašvaldības iestādes un organizācijas sadzīves jautājumu risināšanai.

2013. gadā pavadoņa - asistenta pakalpojums piešķirts 94 personām par kopējo summu Ls 2 807 (skat. 27. tabulu).

Minēto pakalpojumu 2013. gadā līdz 31.03.2013. nodrošināja SIA „Pirmais Patronāžas Serviss”, bet no 01.04.2013. - biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”.

27. tabula. Pavadoņa-asistenta pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2011	2012	2013
Pakalpojuma saņēmēju skaits	162	126	94
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	7421	4545	2807

Dienas centri pilngadīgām personām

Dienas centri (turpmāk – DC) ir pakalpojums, kas rada iespēju personai attīstīt sociālās prasmes, izglītoties un saturīgi pavadīt brīvo laiku. DC palīdz cilvēkiem veidot sociālos kontaktus, gūt atbalstu, mudina iesaistīties dažādās individuālās, grupas un kopienas aktivitātēs. Klienti lielā mērā ir paši aicināti veidot DC aktivitāšu saturu, piedalās to organizēšanā un apzina citus, kam ir nepieciešams sociāls atbalsts. Iespēja piedalīties DC aktivitātēs ir jebkurai pilngadīgai personai, bet īpaši aicināti ir tuvākajā kopienā dzīvojošie iedzīvotāji (t.sk. personas, kuras sasniegušas pensijas vecumu, personas ar invaliditāti, personas, kuras nav nodarbinātas, kā arī citas pilngadīgas personas). DC darbojas pēc brīvā apmeklējuma principa. Šo centru apmeklēšanai klientam nav nepieciešams RSD nosūtījums.

DC pakalpojuma ietvaros tiek organizētas individuālās un grupu nodarbības (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, fizisko aktivitāšu, radošās, interešu u.c. nodarbības speciālistu vadībā), informatīvi-izglītojošie pasākumi (lekcijas, ekskursijas, kultūras pasākumi u.c.). DC klientiem pieejamas sociālā darbinieka un citu speciālistu (piemēram, psihologa, fizioterapeita u.c.) konsultācijas, kā arī tiek sniegti atbalsta pakalpojumi tuviniekiem (konsultācijas, atbalsta, izglītojošās grupas u.c.). Tāpat vairākos DC tiek attīstīta sadarbība un atbalsta sniegšana kopienas nevalstiskajām organizācijām (iespēju robežās nodrošināta iespēja izmantot DC telpas u.tml.).

2013. gadā Rīgā darbojās 11 DC, t.sk. 7 RSD struktūrvienības un 4 līgumorganizāciju iestādes.

2013. gadā DC pakalpojumus pilngadīgām personām sniedza:

- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Ķengarags”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Ābeļzars”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kamene”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Ābeļzieds”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Rīdzene”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Vecmīlgrāvis”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kastanis”;
- ❖ Latvijas Neredzīgo biedrības „Strazdumuižas rehabilitācijas dienas centrs”;
- ❖ Biedrības „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācijas „Aspazija” DC „Aspazija”;
- ❖ Nodibinājuma „Latvijas Evangēliski Luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” daudzfunkcionālais DC „Paaudzes”;
- ❖ Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” DC „RASA”.

2013. gadā DC pakalpojumu saņēma 3 219 personas. DC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2013. gadā bija Ls 197 721 (skat. 28. tabulu).

2013. gadā salīdzinoši ar 2012. gadu DC klientiem nodrošināts plašāks pakalpojumu piedāvājums, veiksmīgi tiek organizēta sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām, kā arī tika atvērti divi jauni DC. Līdz ar to DC klientu skaits palielinājies par 38%, bet apmeklējumu skaits par 16%.

28. tabula. Dienas centra pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2011	2012	2013
Dienas centru skaits	9	9	11
Klientu skaits	2 082	2 333	3 219
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	122 579	154 656	197 721

Vairākos RSD DC tiek nodrošinātas un organizētas **atbalsta grupas bezdarbniekiem**, turklāt šiem cilvēkiem ir iespēja saņemt arī citus DC piedāvātos pakalpojumus. Atbalsta grupas bezdarbniekiem tiek organizētas ar mērķi atbalstīt bezdarbniekus, motivēt apgūt jaunas prasmes, piedalīties nodarbinātību veicinošos pasākumos un iekļauties darba tirgū, kā arī palīdzēt risināt dažādas sadzīves situācijas (vairāk informācijas skat. sadaļā Nodarbinātības jautājumu koordinācija).

Dienas aprūpes centri personām ar demenci

Dienas aprūpes centri personām ar demenci (turpmāk - DAC) *ir pakalpojums, kas dienas laikā nodrošina sociālo aprūpi. DAC mērķis ir iespēju robežās uzturēt un attīstīt klientu sociālās prasmes un nodrošināt saturīgu brīvā laika pavadīšanu, bet vienlaicīgi atslogot arī klientu piederīgos no aprūpes pienākumu veikšanas, radot iespēju pilnvērtīgi atgriezties darba tirgū.*

DAC pakalpojuma saņemšanai klientam nepieciešams RSD izsniegts nosūtījums.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek nodrošināta klientu uzraudzība, nepieciešamības gadījumā palīdzība pašaprūpē, organizētas nodarbības (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, mūzikas, mākslas, kustību terapijas u.c. nodarbības speciālistu vadībā), kultūras pasākumu apmeklēšana, sociālā darbinieka, ergoterapeita, fizioterapeita, psihologa u.c. speciālistu konsultācijas, kā arī atbalsta pakalpojumi (konsultācijas, atbalsta grupas u.c.) klientu tuviniekiem.

2013. gadā Rīgā darbojās 3 DAC (kopā 60 vietas), no kuriem 1 – DAC „Ozolaine” (20 vietas) – RSD struktūrvienība; 2 – SIA „Bērnu oāze” DAC „Oāze” (20 vietas) un biedrības „Dzintarkrasta serviss” DAC „Liepa” (20 vietas) – līgumorganizāciju DAC.

2013. gadā DAC pakalpojumu saņēma 84 personas, kas salīdzinājumā ar 2012.gadu nav būtiski mainīties, savukārt apmeklējumu skaits ir palielinājies par 10%, kas norāda uz DAC pakalpojuma nepieciešamību klientiem. DAC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2013. gadā bija Ls 117 256 (skat. 29. tabulu).

29. tabula. Dienas aprūpes centra personām ar demenci pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2011	2012	2013
Dienas aprūpes centru personām ar demenci skaits	3	3	3
Klientu skaits	94	86	84
Izlietotie finanšu līdzekļi Ls	121 219	119 502	117 256

Apkopojot informāciju par DC/DAC pilngadīgām personām pakalpojumiem, secināms, ka pieaug pieprasījums pēc minētajiem pakalpojumiem. Ar esošajiem resursiem DAC pakalpojumu lielākam klientu skaitam nav iespējams nodrošināt. Tāpat arī, lai nodrošinātu DC/DAC pieejamību pēc iespējas tuvāk pakalpojumu saņēmēju dzīvesvietai, būtu nepieciešams izveidot DC Rīgas Pārdaugavas rajona Zemgales priekšpilsētā un Kurzemes rajonā (DC plānots jaunbūvējamā sociālajā mājā Imantas 8. līnijā), bet DAC personām ar demenci Rīgas Latgales rajonā un Ziemeļu rajona Vidzemes priekšpilsētā.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem

Dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem (turpmāk – DAC) nodrošina uzturēšanos DAC pilnu darba dienu, ēdināšanu, kā arī organizē izglītojošas, sociālo prasmju un darba iemaņu apguves nodarbības.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek organizētās nodarbības (rokdarbi, radošās darbnīcas, konditoreja, klūgu pīšana, mūzika, dzīves mācība u.c.), brīvā laika aktivitātes (ekskursijas, izstāžu un koncertu apmeklēšana u.c.). Tāpat arī DAC speciālisti sniedz konsultācijas klientu ģimenēm par pedagoģijas, sociālajiem un tiesiskajiem jautājumiem, organizē atbalsta un izglītojošas grupas tuviniekiem un atbalsta personām.

Rīgā ir 9 DAC (245 vietas), 7 no tiem personām ar garīgās attīstības traucējumiem (200 vietas), 2 – personām ar garīgās veselības traucējumiem (45 vietas). Rīgas pilsētas pašvaldība minētos pakalpojumus pērk no 5 līgumorganizācijām (biedrības Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”, nodibinājuma „Fonds KOPĀ”, SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule””, biedrības „Atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas stars””, biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”). DAC pakalpojuma saņēmēju skaits 2013. gadā bija 287 rīdzinieki, un visas vietas bija aizpildītas. 2013. gadā DAC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietoti Ls 540 907 (skat. 30. tabulu).

30. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas DAC pakalpojumu, un DAC pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

DAC nosaukums	Vietu skaits 2013. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2011	2012	2013
DAC „Cerību ligzda”	35	40	40	41
DAC „Cerību māja”	26	37	33	31
DAC „Cerību sala”	12	17	14	14
DAC „Cerību tilts”	24	28	28	27
DAC „Mēness māja”	14	16	15	15
DAC „Saule” un DAC „Saule „Ezera filiāle””	76	89	90	85
DAC „Kopā”	13	17	16	16
DAC „Gaismas stars”	25	36	36	35
DAC „Saulesvece”	20	27	28	23
Kopā	245	307	300	287
Izlietotie finanšu līdzekļi Ls	-	537 928	542 954	540 907

Specializētās darbnīcas

Specializētās darbnīcas nodrošina speciālistu atbalstu personām ar garīga rakstura traucējumiem darba prasmju un iemaņu attīstīšanai.

2013. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībā tika nodrošinātas 3 veidu specializētās darbnīcas:

- ❖ galdniecības;
- ❖ šūšanas;
- ❖ veļas mazgāšanas.

Specializēto darbnīcu pakalpojums ietver pakalpojuma saņēmēju uzraudzību, ēdināšanu, sociālā darbinieka konsultācijas, darba prasmju un iemaņu attīstīšanu, ko nodrošina speciālisti.

Rīgas pilsētas pašvaldība specializēto darbnīcu pakalpojumu pērk no 2 līgumorganizācijām (kopā 28 vietas):

- ❖ Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” specializētajā galdniecības darbnīcā „Skaida” ir nodrošinātas 8 vietas;

- ❖ Nodibinājuma „Fonds KOPĀ” specializētajā šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcā ir nodrošinātas 20 vietas.

2013. gadā specializēto darbnīcu pakalpojumu saņēma 34 personas, t.sk. 10 personas - galdniecības darbnīcā un 24 personas – šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcās. Specializēto darbnīcu pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2013. gadā bija Ls 66 926 (skat. 31. tabulu).

Specializētās darbnīcas

31. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu, un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Specializētās darbnīcas nosaukums	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
	2011	2012	2013
Specializētās darbnīcas „Skaida” pakalpojums – galdniecības prasmju un iemaņu attīstīšana	11	12	10
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas un veļas mazgāšanas prasmju un iemaņu attīstīšana	22	23	24
Pakalpojuma saņēmēju skaits	33	35	34
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas un veļas mazgāšanas prasmju un iemaņu attīstīšana	66 860	67 586	66 926

Grupu mājas (dzīvokļi)

Grupu māja (dzīvoklis) ir pastāvīgās uzturēšanās mītne, kurā personas ar garīga rakstura traucējumiem profesionāļu vadībā attīsta savas patstāvīgas dzīves iemaņas. Grupu mājā (dzīvoklī) nodrošina mājokli un atbalstu sociālo problēmu risināšanā personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām ir objektīvas grūtības dzīvot patstāvīgi, bet nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Galvenais grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma darbības mērķis ir veicināt klienta sociālo prasmju attīstīšanu līdz līmenim, lai persona varētu uzsākt patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņem arī tādas personas ar garīga rakstura traucējumiem, kurām psihosociāla palīdzība un aprūpe būs nepieciešama pastāvīgi (tomēr ne tik lielā apmērā kā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā), tādēļ šīm personām grupu mājā (dzīvoklī) tiek nodrošināta pastāvīga dzīvesvieta.

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma sniedzēju speciālistu galvenie uzdevumi darbā ar klientiem:

- ❖ sniegt atbalstu un padomu;

- ❖ mācīt konkrētas sociālās prasmes;
- ❖ apkopot informāciju par klientu;
- ❖ sekmēt nodarbinātību un patstāvību orientēties savā sociālajā apkārtnē;
- ❖ palīdzēt plānot finanses, brīvo laiku;
- ❖ nepieciešamības gadījumā sniegt atbalstu pašaprūpē.

Vairākumā gadījumu pārceļšanās uz grupu māju (dzīvokli) palīdz klientam kļūt patstāvīgākam, stimulē vēlmi dzīvot pilnvērtīgi, attīsta spēju uzņemties atbildību par saviem lēmumiem un rīcību.

2013. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāji grupu mājās (dzīvokļa) pakalpojumu varēja saņemt 7 grupu mājās (dzīvokļos) personām ar garīga rakstura traucējumiem. Kopējais vietu skaits bija 101. Piecās grupu mājas (dzīvoklis) atradās Rīgā (87 vietas), divas - ārpus Rīgas lauku vidē (14 vietas). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu pašvaldība pērk no 5 līgumorganizācijām (Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, nodibinājuma „Fonds KOPĀ”, SIA „Bērnu oāze”, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, Camphill nodibinājuma „Rožkalni”).

2013. gadā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņēma 117 personas ar garīga rakstura traucējumiem. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumam izlietotais pašvaldības budžeta finansējums 2013. gadā bija Ls 175 932 (skat. 32. tabulu).

32. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu, un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Grupu mājas (dzīvokļa) nosaukums	Vietu skaits 2013. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2011	2012	2013
Rīgas pilsētas teritorijā				
Grupu māja (dzīvoklis) Slimnīcas ielā 2	24	25	24	26
Grupu māja (dzīvoklis) „Šūpoles” Platajā ielā 9	13	15	13	13
Grupu māja (dzīvoklis) „Mēness māja” Putnu ielā 6	14	14	14	14
Grupu māja (dzīvoklis) Biešu ielā 6	12	14	13	18
Grupu māja (dzīvoklis) Maskavas ielā 221	24	24	28	33
Ārpus Rīgas				
Grupu māja (dzīvoklis) „Rožkalni” Rencēnu pagastā, Burtnieku novadā	2	2	2	2
Grupu māja (dzīvoklis) „Oāze” Lauderu pagastā, Zilupes novadā	12	14	10	11
Kopā	101	108	104	117
Izlietotie finanšu līdzekļi Ls	-	175 802	171 511	175 932

Lai veicinātu grupu mājas (dzīvokļa) klientu motivāciju iesaistīties darba tirgū, kas ir būtisks faktors patstāvīgas dzīves uzsākšanai, RD 2012. gada 4. septembra saistošajos noteikumos Nr.184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība” (stājās spēkā 14.11.2012.) tika noteikts, ka grupu mājas (dzīvokļa) dzīvokļa pakalpojuma saņēmējiem, kuri mācās vai strādā, vai apmeklē specializēto darbnīcu personām ar garīga rakstura traucējumiem, maksa par mājokli tiek noteikta atbilstoši minēto pakalpojumu izmaksām, bet nepārsniedzot Ls 30 mēnesī. Pārējo samaksas par mājokli daļu sedz pašvaldība. Līdz ar to vairāk līdzekļu no algotā darba, t.sk. arī strādājot nepilnu darba laiku, paliek klienta rīcībā, kas viņus motivē iekļauties darba tirgū. 2013. gadā minēto pašvaldības atbalstu saņēma 40 personas (39% no kopējā klientu skaita) un konkrētajam mērķim tika izlietoti Ls 5036.

Par grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma efektivitāti personu ar garīga rakstura traucējumiem sociālās integrācijas veicināšanā liecina tas, ka 2013. gadā patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa) uzsākuši 16 grupu dzīvokļu klienti jeb 14% no visiem klientiem.

Tomēr, neskatoties uz grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma ietvaros sniegtajiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, kā rezultātā personai, apgūstot nepieciešamās sociālās prasmes, jāuzsāk patstāvīga vai ar ģimenes asistenta atbalstu dzīve ārpus grupu dzīvokļa, daļa klientu nekad nebūs spējīgi dzīvot patstāvīgi ārpus grupu dzīvokļa, jo grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņem personas ar dažādu smaguma pakāpju garīga rakstura traucējumiem. Lai varētu izvērtēt grupu dzīvokļa pakalpojuma turpmāko organizēšanas modeli, ņemot vērā grupu mājas (dzīvokļa) klientu dažādās spējas un vajadzības, Labklājības departaments sadarbībā ar pakalpojuma sniedzējiem 2013. gadā izstrādāja vienotu grupu mājas (dzīvokļa) klientu sociālās funkcionēšanas novērtēšanas instrumentu, kuru praktiski klientu novērtēšanā plānots izmantot 2014. gadā.

Ņemot vērā pieprasījumu pēc DAC pakalpojuma personām ar smagiem garīga rakstura un funkcionāliem traucējumiem, pašvaldībai būtu nepieciešams šādu DAC pakalpojumu nodrošināt. Tāpat nepieciešams izveidot grupu mājas (dzīvokli) personām ar psihiskās veselības traucējumiem (plānots jaunbūvējamā sociālajā mājā Imantas 8. līnijā), kā arī palielināt vietu skaitu specializētajās darbnīcās.

Grupi māja (dzīvoklis) Slimnīcas ielā 2: šūšanas darbnīca un šuvēju darbs-kalendārs

G

Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti

Personas ar invaliditāti ir viena no sociāli mazaizsargātākajām iedzīvotāju grupām, kuras dalībniekiem piedalīšanās dažādos sabiedrības procesos ne vienmēr ir iespējama. Būtiski ir censties novērst šķēršļus, kas rodas personām ar invaliditāti, rast viņām iespēju būt neatkarīgām un mazināt nepieciešamību pēc palīdzības pašaprūpē. Pēdējos gados Rīgas pašvaldība ir īpaši centusies apzināt un izprast cilvēku ar invaliditāti vajadzības un problēmas. Iespēju robežās tās tiek risinātas, attīstot personām ar invaliditāti nepieciešamos pakalpojumus, piemēram, nodrošinot aprūpes pakalpojumus mājās, pašvaldības finansētus transporta pakalpojumus, ierīkojot speciāli pielāgotus dzīvokļus sociālajās dzīvojamās mājās, kā arī risinot vides pieejamības jautājumus personas dzīvesvietā.

2013. gadā turpinājās 2012. gadā uzsāktais projekts sadarbībā ar nodibinājumu „Invalidu un viņu draugu apvienība „Apeirons””, lai palīdzētu cilvēkiem ar invaliditāti atrast savām interesēm, fiziskām spējām un profesionālām prasmēm piemērotu darbu.

Transporta pakalpojumu samaksa personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās

Sociālās integrēšanās iespēju veicināšanai Rīgas pilsētas pašvaldība personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu, papildus valsts pabalstam transporta izdevumu kompensēšanai piešķir līdzekļus transporta pakalpojumu samaksai (turpmāk - transporta pakalpojumu apmaksai).

Ņemot vērā personu ar invaliditāti vajadzības, tiek nodrošināta iespēja saņemt samaksu par dažādu transporta pakalpojumu izmantošanu:

- ❖ specializētais autotransports (mikroautobuss) - Ls 200 gadā;
- ❖ vieglais taksometrs - Ls 200 gadā;
- ❖ līdzekļi degvielas iegādei personiskajam autotransportam - Ls 200 gadā;
- ❖ transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuriem nepieciešama hemodialīze – līdz Ls 50 mēnesī;
- ❖ papildu transporta pakalpojuma apmaksu sociāli aktīvām personām, kuras mācās vai strādā – Ls 15 mēnesī;
- ❖ papildu transporta pakalpojumu apmaksu personām, kuras apmeklē sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumu saņemšanai – līdz Ls 50 gadā.

Transporta pakalpojumu apmaksu 2013. gadā saņēma 4987 personas un šim mērķim tika izlietoti Ls 798 121 no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta. Salīdzinājumā ar 2012. gadu transporta pakalpojumu apmaksas saņēmēju skaits 2013. gadā palielinājies par 838 personām jeb 20%, kā arī par Ls 103 422 jeb 15% palielinājies izlietotais finansējums (skat. 33. tabulu).

Šo tendenci var skaidrot ar personu ar invaliditāti skaita palielinājumu Rīgā. Saskaņā ar VSAA datiem Rīgā 2014. gada 1. janvārī (48 074) bija par 2 145 personām ar invaliditāti jeb 5% vairāk nekā 2013. gada 1. janvārī (45 929).

Ņemot vērā to, ka Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinums par medicīnisko indikāciju noteikšanu speciāli pielāgota vieglā automobiļa iegādei un valsts sociālā pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās, saņemšanai (uz kura pamata tiek piešķirta samaksa transporta pakalpojumiem Rīgā), tiek izsniegts īpaši smagas invaliditātes gadījumos, jāsecina, ka Rīgā palielinās personu skaits ar smagu invaliditāti.

33. tabula. Transporta pakalpojumu samaksu saņēmušo personu skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Transporta pakalpojumu samaksu saņēmušo personu skaits	Finansējums, Ls
2011	3930	630 802
2012	4149	694 699
2013	4987	798 121

Salīdzinot pēdējo gadu datus, var secināt, ka personas ar invaliditāti Rīgas pilsētas pašvaldībā kļūst aizvien aktīvākas. Katru gadu palielinās papildus transporta pakalpojumu apmaksas saņēmēju skaits, mācību iestādes, darbavietas un citu institūciju apmeklēšanai. 2013. gadā papildu apmaksu saņēma 615 personas jeb 12% no visiem transporta pakalpojuma samaksas saņēmējiem. No visiem papildu apmaksas saņēmējiem 172 personas jeb 28% samaksu izmantoja darbavietas apmeklēšanai (Ls 15 mēnesī), 162 personas jeb 26% - izglītības iestāžu apmeklēšanai (Ls 15 mēnesī), 425 personas jeb 69% - institūciju sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai (Ls 50 gadā). Salīdzinājumā ar 2012. gadu, sociāli aktīvo personu skaits ir palielinājies par 33 personām jeb 6% (skat. 34. tabulu). Kopā šim mērķim izlietotais finansējums 2013. gadā bija Ls 71 525.

34. tabula. Papildu transporta pakalpojumu apmaksu saņēmušās personas

Gads	Mācību iestāžu apmeklēšanai – Ls 15/ mēnesī	Darba vietas apmeklēšanai - Ls 15/ mēnesī	Citu institūciju apmeklēšanai - līdz Ls 50 / gadā	Kopā
2011	118	126	256	500
2012	148	155	405	581
2013	162	172	425	615

2013. gadā no visiem transporta pakalpojumu samaksas saņēmējiem (4987) 54% izmantoja speciālā autotransporta pakalpojumus, 34% - taksometra pakalpojumus, bet 16 % degvielas iegādei personīgajam autotransportam (skat. 35. tabulu).

35. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksu saņēmušo personu skaita sadalījums pa transporta pakalpojumu veidiem*

Gads	Speciālā autotransporta (mikroautobusa) pakalpojums	Taksometra pakalpojums	Degvielas iegāde personīgajam autotransportam	Transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuri saņem hemodialīzi**	Vienreizēji braucieni**
2011	2251	1228	536	24	1205
2012	2212	1 329	659	22	1050
2013	2668	1670	790	20***	1175

* viena persona var izmantot vairākus transporta pakalpojuma veidus

**pakalpojumu saņēmēji izmanto tabulas pirmajās trijās ailēs minētos transporta pakalpojumu veidus

***hemodialīzes saņēmēju, kuriem finansējums tiek pārskaitīts uz kontu, skaits ir iekļauts pirmajās trijās ailēs atbilstoši izmantotā pakalpojuma veidam, bet nav iekļauts ailē, kurā norādīti hemodialīzes saņēmēji (**faktiski 2013. gadā hemodialīzes apmeklēšanai transporta pakalpojums piešķirts 219 personām**)

2013. gadā no visiem transporta pakalpojumu apmaksas saņēmējiem (4987) 11% ikdienā izmanto riteņkrēslu (skat. 36. tabulu).

36. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksas saņēmēju skaits, kuri pārvietojas riteņkrēslā

Gads	Personu skaits
2011	677
2012	613
2013	549

Lai noskaidrotu vai Rīgas pašvaldības piešķirtā transporta pakalpojumu apmaksā (turpmāk – pakalpojums) sasniedz mērķi, uzlabojot pakalpojuma saņēmēju sociālās integrācijas iespējas, kā arī pakalpojuma saņēmēju viedokli par pakalpojuma nodrošināšanas kvalitāti, laika periodā no 2013. gada decembra līdz 2014. gada 31. martam Rīgas Sociālais dienests veica pakalpojuma saņēmēju aptauju.

Aptaujā piedalījās 770 personas, t.i. 21.4% no kopējā personu skaita, kuras ir saņēmušas pakalpojumu 2013. gadā. 44% respondenti saņēma speciālā autotransporta (mikroautobuss) pakalpojumu, 33% - vieglā taksometra pakalpojumu, bet 19% respondenti izmantoja degvielas apmaksas pakalpojumu personīgajam autotransportam. Savukārt 4% saņēma pakalpojumu kā personas, kurām nepieciešama hemodialīze.

Pakalpojuma saņēmēji visbiežāk izmantoja biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”, SIA „Mentamed”, SIA „Volente Deo” transporta pakalpojumu, Rīgas pilsētas vieglo taksometru pakalpojumus, kā arī radnieku, kaimiņu, paziņu sniegto transporta pakalpojumu.

Par transporta pakalpojumu nepieciešamību 10% respondentu norādīja, ka transporta pakalpojumi viņiem nepieciešami piecas reizes nedēļā, 25% - vairāk kā reizi nedēļā, bet 22% respondentu transporta pakalpojumi nepieciešami retāk kā vienu reizi nedēļā.

78% respondentu norādīja, ka piešķirto apmaksu izmanto transporta pakalpojumiem, t.i. atbilstoši mērķim, bet 22% respondentu atzina, ka dažkārt transporta pakalpojumiem piešķirto apmaksu izmanto citiem mērķiem.

85% respondentu pakalpojumu izmanto ilgāk nekā vienu gadu. No šiem respondentiem 95% norādīja, ka pakalpojuma kvalitāte ir uzlabojusies. 2010. gadā respondenti pakalpojuma nodrošināšanu 5 ballu vērtējumā novērtēja ar vidējo atzīmi 3, bet 2012. gadā novērtējums bija 4 balles, savukārt 2013. gadā pakalpojuma nodrošināšana ir novērtēta ar vidējo atzīmi 4.3.

Vides pieejamība

Pēdējos gados ir pamanāmas daudzas pārmaiņas apkārtējā vidē. Tomēr cilvēkiem ar invaliditāti joprojām eksistē šķēršļi nepielāgotas vides dēļ. Lai palīdzētu risināt šo problēmu, kas ikdienā skar cilvēkus ar kustību traucējumiem, Rīgas dome jau 11 gadus piešķir finansējumu pacēlāju ierīkošanai dzīvojamās mājās, kurās dzīvo personas ar kustību traucējumiem, kā arī personām ar invaliditāti, kuras pārvietojas riteņkrēslos, jau 7 gadus ir iespēja saņemt pabalstu mājokļa pielāgošanai.

Pabalsts mājokļa pielāgošanai

Būtisks Rīgas pilsētas pašvaldības atbalsts neatkarīgas dzīves nodrošināšanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā personām, kuras pārvietojas riteņkrēslā, ir pabalsta mājokļa pielāgošanai piešķiršana.

2013. gadā pabalstu mājokļa pielāgošanai tika plānots piešķirt 29 personām par kopējo summu Ls 43 500. Tā kā 2013. gada pirmajā pusgadā pieprasījums pēc mājokļa pielāgošanas bija lielāks nekā plānots, tad budžeta programmas „Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” ietvaros, samazinoties sociālo pabalstu saņēmēju skaitam, 2013. gada otrajā pusgadā bija iespēja finansējuma ekonomiju Ls 48 000 apmērā pārvirzīt mājokļa pielāgošanas nodrošināšanai, t.i. 2013. gadā kopā plānotais finansējums mājokļa pielāgošanai bija Ls 91 500. Līdz ar to 2013. gadā varēja veikt par 17 mājokļa pielāgošanām vairāk nekā 2012. gadā.

2013. gadā veikti pielāgošanas darbi 65 personu, kuras pārvietojas riteņkrēslos, mājokļos par kopējo summu Ls 90 501. (skat. 37.tabulu).

Maksimālā iespējamā summa viena mājokļa pielāgošanai ir Ls 1 500. 2013. gadā vidēji viena mājokļa pielāgošanai tika izlietota summai Ls 1 392 apmērā.

37. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas pabalstu mājokļa pielāgošanai un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Personu skaits, kurām pielāgoti mājokļi	Izlietotie līdzekļi, Ls
2011	33	43 473
2012	29	43 250
2013	65	90 501

Pacēlāju ierīkošana dzīvojamās mājās

Pacēlāju ierīkošanas darbus koordinē Labklājības departaments sadarbībā ar RSD strādājošajiem ergoterapeitiem un sociālajiem darbiniekiem. Izvērtējot klientu individuālās funkcionālās vajadzības, kā arī ievērojot konkrētā projekta tehnisko sarežģītību, tiek meklēts optimālākais risinājums katrai personai individuāli. Arī situācijās, kad pacēlāju ierīkot šķiet tehniski neiespējami, tiek meklēti alternatīvi risinājumi, piemēram, mobilie pacēlāji.

Kopumā Rīgā ir uzstādīti un nodoti privātpersonu lietošanā 149 stacionārie un mobilie pacēlāji.

2013. gadā par pašvaldības līdzekļiem uzstādīti 10 jauni pacelāji, 1 iepriekš uzstādīts pacelājs pārvietots no vienas adreses uz citu, piešķirti 3 mobilie pacelāji par kopējo summu Ls 68 934 (skat. 38. tabulu).

38. tabula. Ierīkoto pacelāju skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Ierīkoto pacelāju skaits	Izlietotie līdzekļi, Ls
2011	11	32 477
2012	7 un 2*	59 305
2013	10 un 1*	68 934

*esošie pacelāji pārvietoti no vienas adreses uz citu

Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums

No 2013. gada 1.janvāra saskaņā ar Invaliditātes likumu un MK 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 942 „Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu pašvaldībā” cilvēkiem ar 1. vai 2. invaliditātes grupu un bērniem no 5 līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti, kuriem ir izsniegts atbilstošs Veselības un darbspēju ārstu valsts komisijas atzinums, ir tiesības saņemt asistenta pakalpojumu pašvaldībā, kur deklarētā dzīvesvieta līdz 40 stundām nedēļā.

Asistenta pakalpojums paredzēts, lai atvieglotu cilvēku ar invaliditāti pārvietošanos ārpus mājokļa un nokļūšanu vietā, kur cilvēks strādā, mācās, saņem pakalpojumu vai veic sabiedriskās aktivitātes. Jo cilvēkam ir vairāk ārpusmājas aktivitāšu, jo vairāk stundu cilvēks var saņemt asistenta pakalpojumu.

Saskaņā ar minētajos MK noteikumos noteikto pakalpojumu nodrošina personas deklarētās dzīvesvietas pašvaldības sociālais dienests. Ņemot vērā sarežģīto pakalpojuma administrēšanas uzsākšanu, Rīgas pilsētas pašvaldībā valsts finansētā invalīdu asistenta pakalpojuma nodrošināšana tika uzsākta 2013. gada martā. Kopā 2013. gadā pakalpojumu saņēma 788 personas. No 2013. gada marta izlietotais finansējums bija Ls 450 933 (skat. 39. tabulu).

39. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas invalīdu asistenta pakalpojumu, un šim mērķim izlietotais finansējums 2013. gadā

Pakalpojums*	No 2013.gada sākuma	
	Personu skaits	Finansējums Ls
Asistenta pakalpojums kopā	788	450 932.85
Asistenta pakalpojumi bērniem ar invaliditāti	113	64 349.53
Asistenta pakalpojumi personām ar I grupas invaliditāti	405	174 917.55
Asistenta pakalpojumi personām ar II grupas invaliditāti	270	93 477.52
Administratīvie izdevumi pakalpojuma nodrošināšanai		118 188.25
* RSD asistenta pakalpojums tiek sniegts no 2013. gada marta		

Sociālais darbs veselības aprūpes iestādēs

Sociālā darba veselības aprūpes iestāžu mērķis ir sniegt sociālo darbinieku atbalstu veselības aprūpes iestādēs esošām personām, lai nodrošinātu sociālās aprūpes nepārtrauktību, izrakstoties no veselības aprūpes iestādes, kā arī palīdzību citu sociālo problēmu risināšanā.

Līdz 2013. gadam sociālie darbinieki darbam ar klientiem 8 Rīgas veselības aprūpes iestādēs strādāja RSD pakļautībā. 2013. gadā Labklājības departamentā tika izveidota darba grupa ar mērķi izvērtēt RSD sociālā darba organizēšanas modeli veselības aprūpes iestādēs un izstrādāt priekšlikumus tā uzlabošanai.

Darba grupas darbības rezultātā tika secināts, ka Rīgas pilsētas pašvaldība ir vienīgā pašvaldība Latvijas Republikā (turpmāk – LR), kura atbalsta veselības aprūpes iestādēs īstenotā sociālā darba organizēšanu, t.i. nodrošina pašvaldības sociālā dienesta sociālos darbiniekus. Darba grupa, apzinot sociālā darba organizēšanas modeļus valsts mērogā, secināja, ka, izvērtējot tendences, kā arī līdzšinējo pašvaldības pieredzi, sadarbojoties ar ārstniecības iestādēm pacientu sociālo problēmu risināšanā, nepieciešams mainīt līdz šim īstenoto modeli, ieviešot vienādu pieeju rīdzinieku apkalpošanā ārstniecības iestādēs.

Izmaiņu nepieciešamība tika pamatota ar to, ka Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā esošās ārstniecības iestādes nodrošina fizisko darba vietu ne tikai RSD sociālajiem darbiniekiem darbam ārstniecības iestādēs, bet arī paši algo sociālos darbiniekus. Līdz ar to Rīgas pašvaldības teritorijā esošās ārstniecības iestādēs darbojās dažādi sociālā darba organizēšanas modeļi – daļa ārstniecības iestāžu sociālo darbinieku bija tiešā iestādes pakļautībā, savukārt otra daļa dubultā – RSD un ārstniecības iestādes - pakļautībā, kas bija nelietderīgi no pakalpojuma administrēšanas viedokļa.

Rezultātā saskaņā ar Rīgas domes 2012. gada 18. decembra lēmumu Nr. 5615 „Par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu” tika nolemts 2013. gadā esošajām sadarbības stacionārajām ārstniecības iestādēm, izņemot VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca”, deleģēt likuma „Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 7. punktā noteiktās pašvaldības funkcijas – nodrošināt iedzīvotājiem sociālo palīdzību (sociālo aprūpi) – izrietošo pārvaldes uzdevumu – nodrošināt Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem, kuri saņem veselības aprūpes pakalpojumus, sociālā darba pakalpojumu:

- ❖ Rīgas pilsētas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām (turpmāk- RPSIA) „Rīgas 2. slimnīca”;
- ❖ RP SIA „Rīgas Dzemdību nams”;
- ❖ VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”;
- ❖ VSIA „Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca”;
- ❖ VSIA „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs”;
- ❖ VSIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” (turpmāk – Stacionārās ārstniecības iestādes).

2013. gada janvārī un februārī notika pašvaldības un Stacionāro ārstniecības iestāžu sadarbības sociālā darba pakalpojuma nodrošināšanā modeļa maiņa, t.i., Rīgas pašvaldības 15 sociālie darbinieki pārtrauca veikt savus amata pienākumus 8 stacionārajās ārstniecības iestādēs. Laika periodā no 2013. gada 31. janvāra līdz 2013. gada 19. martam notika pārvaldes uzdevuma deleģējuma līgumu slēgšana.

Atbilstoši noslēgtajiem pārvaldes uzdevuma deleģējuma līgumiem Stacionārās ārstniecības iestādes apņēmas nodrošināt sociālā darba pakalpojumu Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem, kuri minētajās iestādēs saņem veselības aprūpes pakalpojumus. Stacionārajās ārstniecības iestādēs nodrošinātā sociālā darba pakalpojuma, kas tiek finansēts no pašvaldības budžeta ietvaros tiek nodrošināta pacientu, kuriem nepieciešama sociālās aprūpes pakalpojumu pēctecība pēc veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas, vajadzību izvērtēšana, ārsta izziņu izsniegšanas sociālo pakalpojumu saņemšanai organizēšana, konsultēšana, informācijas sniegšana u.c.

2013. gadā Stacionāro ārstniecības iestāžu sociālie darbinieki saskaņā ar pārvaldes uzdevuma deleģējuma līgumiem ir snieguši atbalstu un palīdzību 6035 personām, sniegto konsultāciju skaits – 20 863. (skat. 40. tabulu).

2013. gadā salīdzinoši ar 2012. gadu personu skaits, kurām sociālie darbinieki snieguši atbalstu Stacionārajās ārstniecības iestādēs, ir par 28% mazāks. Minētais samazinājums skaidrojams ar pašvaldības finansētā sociālā darba pakalpojuma modeļa maiņu, jo deleģējuma līguma ietvaros 2013. gadā sociālā darba pakalpojumu sniedza par 2 iestādēm mazāk nekā 2012. gadā (līgums nav noslēgts ar VSIA "Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca" un RP SIA "Rīgas 1. slimnīca" sociālā darba pakalpojumu sniedz Rīgas pašvaldības apmaksātā īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojuma ietvaros). Minētā iemesla dēļ 2013. gadā par 12 % ir samazinājies arī sociālo darbinieku konsultāciju un informācijas sniegšanas gadījumu skaits.

Finanšu izlietojums sociālā darba pakalpojuma nodrošināšanai Stacionārajās ārstniecības iestādēs no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2013. gadā bija Ls 51 797.

40. tabula. Sociālā darba pakalpojums ārstniecības iestādēs

	2011	2012	2013
Ārstniecības iestāžu skaits	8	8	6
Sociālo darbinieku skaits	15	15	.*
Sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits	7132	7742	6 035
Konsultāciju skaits	25 747	23 305	20 863

*Saskaņā ar RSD un Stacionāro ārstniecības iestāžu noslēgtajiem pārvaldes uzdevuma deleģējuma līgumiem tiek veikta samaksa par stacionāro ārstniecības iestāžu nodrošināto sociālā darba pakalpojumu nevis par konkrētu sociālo darbinieku skaita nodrošināšanu stacionārajās ārstniecības iestādēs.

Īslaicīga sociālā aprūpe ārstniecības iestādē

Īslaicīga sociālā aprūpe ārstniecības iestādē nodrošina diennakts sociālo aprūpi un veselības aprūpi minimālā apjomā līdz 2 mēnešiem kalendārajā gadā pilngadīgām personām, kurām nepieciešamais pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā noteikto apjomu un kuru ģimenes locekļi nespēj nodrošināt personai nepieciešamo aprūpi nodarbinātības vai citu iemeslu dēļ, personas atveseļošanās periodā vai līdz pakalpojuma saņemšanai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Rīgas pilsētas pašvaldība no 2010. gada finansē RPSIA „Rīgas 1. slimnīca” nodrošināto īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojumu ārstniecības iestādē (turpmāk – sociālās gultas). 2013. gadā tika paredzēts finansējums 90 vietu nodrošināšanai.

Saskaņā ar RD 2012. gada 4. septembra saistošajiem noteikumiem Nr.184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un apmaksas kārtība”, 2013. gadā īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojumu institūcijā var saņemt visas personas, kurām pakalpojums ir piemērotākais sociālais pakalpojums saskaņā ar RSD veiktu personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtējumu. Sociālo gultu pakalpojuma apmaksa tiek noteikta tāpat kā par citiem sociālās aprūpes pakalpojumiem personas dzīvesvietā, t.i. tiek vērtēti personas (ar personu kopā dzīvojošo ģimenes locekļu) ienākumi, bet netiek vērtēts materiālais stāvoklis. Pēc pakalpojuma samaksas personas (ģimenes) rīcībā esošie līdzekļi nedrīkst būt mazāki par LR noteiktās minimālās algas apmēru katram ģimenes loceklim (2013. gadā Ls 200 vienai personai). Līdz ar to 2013. gadā, papildus pašvaldības piešķirtajiem finanšu līdzekļiem, arī 110 klienti ir veikuši RSD noteikto maksājumu, kas kopumā veido Ls 4 725.

2013. gadā sociālo gultu pakalpojumu RP SIA „Rīgas 1. slimnīca” ir saņēmušas 990 personas, no tām 351 vīrietis un 639 sievietes.

2013. gadā salīdzinoši ar 2012. gadu ir palielinājies sociālo gultu pakalpojuma saņēmēju skaits, jo no 2012. gada otrā pusgada tika palielināts pašvaldības finansēto vietu skaits. Tāpat jāsecina, ka nedaudz ir palielinājies (vidēji par 5 dienām) klientu vidējais uzturēšanās ilgums sociālajās gultās un par 5% ir palielinājies klientu mirstības rādītājs, jo klientu vispārējais veselības stāvoklis ar katru gadu kļūst sliktāks un nestabilāks.

Sociālo gultu pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2013. gadā izlietoti Ls 395 102 (skat. 41. tabulu).

41. tabula. Sociālo gultu pakalpojumu saņēmušās personas un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Personu skaits	Vidējais uzturēšanās ilgums (dienas)	Mirstība	Nosūtīti uz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām (pansionātiem)	Līdzekļi (Ls)
2011	711	28.2	30.5%	203	223 109
2012	925	27.09	31.7%	190	280 597
2013	990	32.35	37%	180	395 102

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā pensijas vecuma personām un personām ar I un II grupas invaliditāti nodrošina mājokli, sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju, ja personai nepieciešamais sociālās aprūpes pakalpojumu apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpei institūcijā noteikto apjomu.

Pakalpojuma ietvaros klientiem tiek nodrošināta palīdzība pašaprūpē, ēdināšana, uzraudzība, dzimumam un gadalaikam piemēroti apavi, apģērbs, gultas piederumi, gultas veļa, dvieļi un to centralizēta mazgāšana vai kopšana, personīgās higiēnas priekšmeti, sociālā darba speciālistu pakalpojumi, nodarbības un speciālistu konsultācijas saskaņā ar personas individuālās sociālās rehabilitācijas plāna ietvaros noteikto, integrācijas sabiedrībā veicināšanas pasākumi (pastaigas, ekskursijas, izbraukumi, sadraudzības, kultūras u.c. pasākumi gan institūcijā, gan ārpus tās), atbalsta pakalpojumi (konsultācijas u.c.) klientu tuviniekiem, veselības aprūpes pakalpojumi (ģimenes ārsta un citu speciālistu nozīmētā ārstēšanas plāna izpilde, tehnisko palīgīdzekļu nodrošināšana atbilstoši klientu vajadzībām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā u.c.).

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pilngadīgām personām (turpmāk - SAC) pakalpojumu 2013. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja:

3 pašvaldības iestādes:

- ❖ Rīgas SAC „Mežciems” (290 vietas*);
- ❖ Rīgas SAC „Gaiļezers” (277 vietas**);
- ❖ Rīgas SAC „Stella Maris” (116 vietas).

*Vietu skaits, sākot ar 2013. gada 1. septembri samazināts līdz 283 vietām, lai Rīgas SAC „Mežciems” klientu izmitināšana dzīvojamās istabās-guļamtelpās atbilstu Ministru kabineta 12.12.2000. noteikumos Nr. 431 „Higiēnas prasības sociālās aprūpes institūcijām” noteiktajām minimālajām prasībām pieaugušo sociālās aprūpes institūciju dzīvojamās istabas-guļamtelpas platībai 6m² vienai personai.

**2013. gada 1.janvārī vietu skaits Rīgas SAC „Gaiļezers” bija 244 vietas. Ņemot vērā to, ka Rīgas SAC „Gaiļezers” vietu skaits, ko iepērk Latvijas Republikas Labklājības ministrija saskaņā ar noslēgto līgumu par valsts finansētā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma pirkšanu, neparedz jaunu klientu nosūtīšanu, Rīgas SAC „Gaiļezers” pakāpeniski palielinās vietu skaits pašvaldības finansētā pakalpojuma nodrošināšanai. Līdz ar to vietu skaits līdz gada beigām ir palielinājies līdz 277 vietām, kam nodrošināts pašvaldības finansējums.

12 līgumorganizācijas***:

- ❖ Valsts SAC „Rīga”:
 - ✓ filiāle „Ezerkrasti” (līdz 350 vietām),
 - ✓ filiāle „Jugla” (līdz 35 vietām);
- ❖ SIA „Pansionāts Dzimtene” (līdz 116 vietām);
- ❖ Engures novada domes pensionāts „Rauda” (līdz 75 vietām);
- ❖ Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” SAC „Pārdaugava” (līdz 65 vietām);
- ❖ Biedrības „Dzintarkrasta serviss” SAC „Liepa” (līdz 95 vietām);
- ❖ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” SAC „Stūrīši” (līdz 30 vietām);
- ❖ SIA „Āgenskalna Saulriets” pensionāts „Saulriets” (līdz 14 vietām);
- ❖ Kalnciema pilsētas pārvaldes Veselības un sociālās aprūpes centrs (līdz 3 vietām);
- ❖ Alojās novada domes pensionāts „Urga” (līdz 3 vietām);
- ❖ Talsu novada pašvaldības pensionāts „Lauciene” (līdz 10 vietām);
- ❖ IK „Ārlavas pansija” (1 vieta);
- ❖ Nodibinājuma „Fonds „Cilvēks Cilvēkam” SAC „Pāvilosta” (līdz 10 vietām).

***2013. gadā SAC pakalpojums līgumorganizācijās tika iepirkts saskaņā ar Vispārīgo vienošanos, kas veicina konkurenci un ļauj klientiem izvēlēties SAC, kurā saņemt pakalpojumu.

2013. gadā kopā tika nodrošinātas 1433 pašvaldības finansētas SAC pakalpojuma vietas – Rīgas pilsētas pašvaldības iestādēs 683 vietas, līgumorganizāciju iestādēs - līdz 750 vietām. SAC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2013. gadā bija Ls 4 697 138 (skat. 42. tabulu).

42. tabula. Vietu skaits SAC un pakalpojuma finansēšanai izlietotie Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finanšu līdzekļi

	2011	2012	2013
Pašvaldības iestādes	638	648	683
Līgumorganizācijas	757	līdz 750	līdz 750
Vietu skaits kopā	1 395	1 398	1433
Izlietotie finanšu līdzekļi kopā, Ls	2 402 465	2 564 932	4 697 138

2013. gadā SAC pakalpojumu uzsākts sniegt 399 personām, bet kopumā pakalpojumu saņēmušas 1 781 persona, no tām 919 personas Rīgas pilsētas pašvaldības iestādēs un 869 personas līgumorganizāciju iestādēs. 2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu SAC pakalpojuma saņēmēju skaits ir samazinājies par 115 personām jeb 6% (skat. 43. tabulu).

43. tabula. SAC pakalpojuma saņēmēju skaits

	2011	2012	2013
Pašvaldības iestādes	863	922	919
Līgumorganizācijas	948	982	869
Kopā	1 795*	1 896*	1 781*

*Kopējais pakalpojuma saņēmēju skaits nesakrīt ar pašvaldības un līgumorganizāciju iestādēs pakalpojumu saņēmušo personu skaita summu, jo gada laikā vairākas personas saņēmušas pakalpojumu gan pašvaldības iestādē, gan arī līgumorganizācijas iestādē.

2013. gadā RSD ir izskatījis 547 klientu iesniegumus SAC pakalpojuma saņemšanai (skat. 44. tabulu). 2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu pieprasījums pēc SAC pakalpojuma ir samazinājies par 12%. Tas skaidrojams ar to, ka pēc personu vajadzību pēc aprūpes pakalpojumiem dzīvesvietā izvērtēšanas, tikai tad, ja personas vajadzībām atbilstošu sociālo aprūpi nav iespējams nodrošināt dzīvesvietā, tā tiek nodrošināta ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Kopumā Rīgas iedzīvotāji labprātāk izvēlas saņemt SAC pakalpojumu Rīgas pilsētas pašvaldības iestādēs.

Tāpat saglabājas iepriekšējo gadu tendence, ka SAC pakalpojuma saņēmēji kļūst vairāk aprūpējami un uzraugāmi, t.i. pieaug klientu ar demenci un mazkustīgo klientu skaits. Līdz ar to 2013. gadā palielinājās SAC pakalpojuma pieprasījums personām ar demenci, kā rezultātā personas, kurām piešķirts SAC pakalpojums un izvēlēta institūcija atrodas Rīgas teritorijā, uzturēšanās laiks rindā, t.i. laiks no lēmuma pieņemšanas par SAC pakalpojuma piešķiršanu un uzsākšanu rindā līdz nosūtīšanai uz SAC pakalpojuma sniedzēj institūciju, bija vidēji divi mēneši. Lai pašvaldības iedzīvotājiem nodrošinātu pakalpojuma saņemšanu pēc iespējas īsākā laika periodā, 2013. gadā RSAC „Gaiļezers” vietu skaits tika palielināts par 33 vietām.

44. tabula. SAC pakalpojuma pieprasītāju skaits

	2011	2012	2013
Izskatītie klientu iesniegumi	592	613	547

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām

Rīgas patversme un naktspatversmes

Patversme – sociālā institūcija, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām diennakti nodrošina īslaicīgas uzturēšanās iespējas, uzturu, personiskās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojumus.

Naktspatversme - sociālā institūcija, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām nodrošina naktsmītni, vakariņas un personiskās higiēnas iespējas.

Palīdzības sniegšana personām bez noteiktas dzīvesvietas un krīzes situācijā nonākušām personām (turpmāk – bezpajumtnieki) notiek atbilstoši rīcības plānam „Palīdzības sniegšana bezpajumtniekiem nelabvēlīgos laika apstākļos Rīgā” (turpmāk – Rīcības plāns), kas apstiprināts ar RD 2007. gada 30. janvāra lēmumu Nr. 2001. Lai novērstu gadījumus, kad bezpajumtnieku veselība un dzīvība tiek apdraudēta, saskaņā ar Rīcības plānu no 1 oktobra līdz 30.aprīlim Labklājības departaments realizē papildus pasākumus, lai atbilstoši pieprasījumam bezpajumtniekiem nodrošinātu īslaicīgas uzturēšanās iespējas patversmē/naktspatversmēs, kā arī uzturu, personīgās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojumus. Rīcības plāna ietvaros tiek palielināts vietu skaits naktspatversmēs, pagarināts darba laiks patversmē/naktspatversmēs, Rīgas patversmes Dienas centrs darbojas arī brīvdienās un svētku dienās, zupas virtuvēs tiek palielināts pakalpojumu apjoms, kā arī tiek izvēsta informatīvā kampaņa plašsaziņas līdzekļos par palīdzības sniegšanu bezpajumtniekiem aukstajā gada laikā.

Rīcības plānā ir noteikti palīdzības sniegšanas līmeņi no 0 līdz III, atbilstoši kuriem tiek noteikts palīdzības sniegšanas apmērs bezpajumtniekiem.

Rīcības plāns nosaka, ka naktspatversmes darbojas:

- ❖ vasaras periodā no 1. maija līdz 30. septembrim no plkst. 20.00 līdz 7.00;
- ❖ rudens periodā no 1. oktobra līdz 31. oktobrim no plkst. 18.00 līdz 8.00;
- ❖ pavasara periodā no 2. marta līdz 30. aprīlim no plkst. 18.00 līdz 8.00;
- ❖ ziemas periodā no 1. novembra līdz 1. martam no plkst. 17.00 līdz 9.00.
- ❖ naktspatversmes darbojas visu diennakti no 1. oktobra līdz 30. aprīlim, ja pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegtās informācijas plkst. 8.00 āra gaisa temperatūra ir zemāka par -10 °C vai ja āra gaisa temperatūra ir zemāka par 0 °C un vēja ātrums ir lielāks par 10 m/s.

Rīgas pašvaldības patversme pakalpojumus nodrošina no 1995. gada, savukārt 2002. gadā tika izveidota Rīgas patversme (Maskavas ielā 208 – 170 vietas, Bārdzīņu ielā 2 – 90 vietas). Palielinoties pieprasījumam pēc naktspatversmes pakalpojumiem, no 2003. gada Rīgas pašvaldība

uzsāka pirkt naktspatversmes pakalpojumus no vairākām organizācijām. 2013. gadā Rīgas pašvaldība naktspatversmes pakalpojumu pirka no četrām organizācijām, kuras sniedz pakalpojumu piecās vietās Rīgas pilsētas pašvaldībā:

- ❖ reliģiskās organizācijas „Evaņģēlisko kristiešu draudze “Zilais krusts”” naktspatversmes pakalpojums vīriešiem (Maskavas ielā 366) – līdz 170 vietām, patversmes pakalpojums 10 personām ar kustību traucējumiem;
- ❖ biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” naktspatversmes pakalpojums sievietēm un vīriešiem (Gaiziņa ielā 7) – līdz 85 vietām;
- ❖ biedrības „PINS” naktspatversmes pakalpojums sievietēm (Tvaika ielā 2/12) – līdz 40 vietām;
- ❖ SIA „V.E.L.G.” naktspatversmes pakalpojums sievietēm un vīriešiem (Esplanādes ielā 1 un Kartupeļu ielā 8) – līdz 300 vietām.

Rīgas pilsētas pašvaldība nodrošina naktspatversmes pakalpojuma apjomu atbilstoši pieprasījumam (skat. 45. tabulu).

45. tabula. Kopējais vietu skaits līgumorganizāciju naktspatversmēs

Gads	Vietu skaits
2011	515
2012	605
2013	595

Personu, kuras izmantoja patversmes/naktspatversmju pakalpojumus 2013. gadā, vidējais skaits mēnesī bija 568, kas ir par 3 personām vairāk nekā 2012. gadā. Lielākais vidējais noslogojums Rīgas patversmē/naktspatversmēs bija vērojams 2013. gada janvāra mēnesī – 884 personas. Iestājoties siltākiem laika apstākļiem, vidējais bezpajumtnieku skaits pakāpeniski samazinājās līdz 277 personām augusta mēnesī. 2013. gadā kopā minētos pakalpojumus saņēma 4 095 personas, tajā skaitā 3 396 (83%) vīrieši un 699 (17%) sievietes, kas ir par 326 personām jeb 9% vairāk nekā 2012. gadā, kad patversmes/naktspatversmes pakalpojumus saņēma 3 769 personas (skat. 46. tabulu).

46. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un kopējais skaits gadā Rīgas patversmē/naktspatversmēs

	2011	2012	2013
Janvāris	740	798	884
Februāris	793	889	870
Marts	756	811	846
Aprīlis	643	694	712
Maijs	380	417	373
Jūnijs	291	331	311
Jūlijs	284	275	297
Augusts	304	280	277
Septembris	389	357	349
Oktobris	538	503	475
Novembris	655	620	647
Decembris	743	809	774
Vidēji mēnesī	543	565	568
Klientu skaits gadā	3 289	3769	4 095

Galvenie iemesli, kāpēc bezpajumtnieki ilgstoši nevar atrisināt savu sociālo situāciju un uzturas patversmē/naktspatversmēs, ir:

- ❖ zems pašvērtējums un motivācijas trūkums iesaistīties savas situācijas uzlabošanā;
- ❖ ilgstoša alkohola atkarība un veselības problēmas.

Ilgstoša alkohola atkarība veicina personas sociālo atstumtību, jo persona būtiski pasliktina savu garīgo un fizisko veselības stāvokli, zaudē darba spējas un starppersonu komunikācijas prasmes. Bezpajumtniecības problemātikai ir daudzšķautnains raksturs, līdz ar to sociālā darba speciālistiem, risinot sociālos gadījumus, vienlaicīgi jārisina vairākas personu sociālās problēmas un to izraisītās sekas.

Apkopojot datus par patversmes/naktspatversmes klientu sociālajām problēmām, var secināt, ka lielākajai daļai klientu tiek identificētas vairākas problēmas, piemēram, nodarbinātības un saskarsmes problēmas. Līdz ar to sociālie darbinieki, lai palīdzētu klientam atrisināt galveno mājokļa problēmu, vispirms palīdz risināt problēmas, kas saistītas ar klienta sociālo funkciju atjaunošanu. Identificētās un aktuālākās problēmas klientu ir šādas:

1. Mājokļa problēma (95%). Sociālie darbinieki palīdz personām risināt dzīvesvietas jautājumu, izmantojot dzīvokļu īres tirgus piedāvājumu. Kaut arī īres dzīvokļi tiek piedāvāti par samērīgu samaksu, grūtības sagādā tas, ka dzīvokļu īpašnieki nevēlas slēgt īres līgumus, kas ir būtiski, lai persona varētu pretendēt saņemt sociālo palīdzību dzīvokļa īres apmaksai;
2. Saskarsmes problēma/konflikti (91%), kas saistīti ar šķiršanos ģimenē, dažādu paaudžu izraisītajām konfliktsituācijām, kā arī saskarsmes problēmas sociālajā vidē un sociālo kontaktu/svarīgu attiecību trūkums. Līdz ar to saskarsmes problēmas negatīvi ietekmē personas psihosociālo stāvokli un spēju pastāvīgi gādāt par savām pamatvajadzībām;
3. Nodarbinātība (76%). Lai risinātu nodarbinātības jautājumu, klienti tiek iesaistīti dalībai atbalsta grupās bezdarbniekiem, dienas centru aktivitātēs, piedāvājot attīstīt dažādas prasmes, piemēram, datorprasmes, apgūt latviešu sarunvalodas prasmes, angļu valodu. Sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru klienti tiek iesaistīti ESF projektā „Apmācība darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība”. Projekta ietvaros NVA reģistrētiem bezdarbniekiem, kuri nesaņem bezdarbnieka pabalstu, bija iespēja 6 mēnešus praktizēt pašvaldības izveidotās pagaidu darba vietās un saņemt ik mēnesi Ls 100 stipendiju.

Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus, kas izlietoti patversmes/naktspatversmes pakalpojumu finansēšanai skatīt 49. tabulā.

Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem

Sociālās rehabilitācijas centrā darbā ar klientiem tiek īstenota sociālās rehabilitācijas programma personu integrācijai sabiedrībā. Sociālajā rehabilitācijā ietilpst sociālo prasmju un darba prasmju attīstīšanas pasākumu kopums saskaņā ar katram klientam individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu.

2013. gadā Rīgas dome finansēja divu sociālās rehabilitācijas centru (turpmāk - SRC) pakalpojumus bezpajumtniekiem:

- ❖ SRC sievietēm (līdz 10 vietām). 2013. gadā pakalpojumu saņēma 19 sievietes;
- ❖ SRC vīriešiem (līdz 18 vietām). 2013. gadā pakalpojumu saņēma 47 vīrieši.

Gan sievietēm, gan vīriešiem SRC pakalpojumu sniedza biedrība „Labā cerība”.

Kopā 2013. gadā SRC pakalpojumu saņēma 66 personas, no tām 28 personas turpina saņemt SRC pakalpojumu, 12 personas ir sasniegušas sociālās rehabilitācijas mērķi, kā rezultātā ir atjaunojušas savas sociālās prasmes dzīvot pastāvīgi, irējot dzīvokli. 7 personas atgriezās ģimenē, atjaunojot attiecības ar ģimeni, 1 persona atrada darbu ar dzīvesvietu kopmītnē, 6 personas atgriezās patversmē. Salīdzinoši 2012. gadā SRC pakalpojumu saņēma 62 personas.

Maksimālais uzturēšanās termiņš SRC ir viens gads. SRC pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 49. tabulā.

Rīgas patversmes Dienas centrs

Rīgas patversmes Dienas centrs nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju attīstīšanu, atbalsta un pašpalīdzības grupu darbību u.c. pakalpojumus.

Rīgas patversmes Dienas centrs bezpajumtniekiem un maznodrošinātiem Rīgas iedzīvotājiem Katoļu ielā 57, Rīgā (turpmāk - RPDC) darbu uzsāka 2009. gadā. RPDC var saņemt šādus pakalpojumus:

- ❖ sociālā darba speciālistu pakalpojumus;
- ❖ dažādu prasmju apguves un citus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, t.sk., atbalsta un pašpalīdzības grupu nodarbības;
- ❖ ģimenes ārsta pakalpojumus;
- ❖ dušas pakalpojumus;
- ❖ dezinfekcijas pakalpojumus;
- ❖ pusdienas klientiem, kuri piedalās RPDC nodarbībās, veic līdzdarbības pienākumus;
- ❖ veļas mazgāšanas pakalpojumus.

RPDC pakalpojumus persona saņem saskaņā ar sociālā darbinieka veiktu personas individuālo vajadzību un resursu novērtējumu. RPDC pakalpojumus 2013. gadā kopā saņēma 967 personas, vidēji dienā 120 personas (skat.47. tabulu). Ģimenes ārsta pakalpojumus saņēma vidēji 11 personas dienā, dušas pakalpojumus izmantoja vidēji 13 personas dienā, veļas mazgāšanas pakalpojumus vidēji 3 personas dienā, 55 personas vidēji dienā apmeklēja bibliotēku un 68 personas vidēji dienā RPDC saņēma pusdienas. Vislielākais pieprasījums pēc RPDC pakalpojumiem bija ziemas mēnešos, piemēram, februāra un marta mēnešos klientu skaits palielinājās līdz 164 personām dienā, savukārt vasaras periodā samazinājās līdz 80 personām dienā jūnija mēnesī. RPDC pakalpojumus izmantoja 624 (65%) darbspējīgas personas un 343 (35%) pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti. 2013. gadā DC apmeklētāju skaits salīdzinoši ar 2012. gadu ir palielinājies par 67 personām jeb 7%.

RPDC pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 49. tabulā.

47. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un kopējais skaits gadā Rīgas patversmes Dienas centrā

	2011	2012	2013
Janvāris	159	164	153
Februāris	167	173	164
Marts	201	171	164
Aprīlis	154	157	140
Maijs	113	115	93
Jūnijs	79	105	80
Jūlijs	76	117	85
Augusts	79	82	81
Septembris	80	94	91
Oktobris	109	117	121
Novembris	121	131	124
Decembris	151	151	140
Vidēji mēnesī:	124	131	120
Gadā:	805	900	967

Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem

Rīgas patversmes struktūrvienība – Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem (turpmāk – Mobilā brigāde) izveidota 2007. gada novembrī. Mobilās brigādes mērķis sniegt informāciju un atbalstu bezpajumtniekiem. Mobilās brigādes galvenie uzdevumi ir izbraukt dažādus maršrutus Rīgas pilsētā, apzināt un regulāri apsekot bezpajumtnieku pulcēšanās vietas, apsekot konkrētas vietas pēc operatīvās informācijas saņemšanas, noskaidrot katra klienta situāciju, vajadzības un problēmas, informēt par iespējamo palīdzību un tās saņemšanas iespējām, motivēt klientus risināt savas sociālās problēmas un sniegt adekvātu atbalstu klientam atbilstoši katras personas situācijai un vajadzībām, iegūt un nostiprināt bezpajumtnieku uzticību Mobilās brigādes darbiniekiem un sniegtajam atbalstam.

Mobilā brigādē ir iekļauti 3 darbinieki - sociālais darbinieks, aprūpētājs un šoferis. Mobilās brigādes maršruts veidots, iekļaujot zupas virtuvju adreses un citas bezpajumtnieku pulcēšanās vietas. Mobilā brigādē bezpajumtniekiem aukstajā gada laikā izsniedz siltu tēju un apģērbu, nogādā personas uz naktspatversmēm.

Mobilās brigādes darba laiks ir darba dienās no plkst. 9.00 līdz 17.00, aukstajā gada periodā (no 1. oktobra līdz 30. aprīlim) divas dienas nedēļā uzsāk darbu vēlāk (no plkst. 11.00) un strādā līdz plkst.19.00, kā arī strādā sestdienās, ja pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegtās informācijas plkst. 8.00 āra gaisa temperatūra ir zemāka par -10 °C vai ja āra gaisa temperatūra ir zemāka par 0 °C un vēja ātrums ir lielāks par 10 m/s.

2013. gadā Mobilā brigāde ir sniegusi konsultācijas 1 119 personām, saņēmusi 1 067 tālruņa zvanus, 720 personas nogādātas naktspatversmēs vai ārstniecības iestādēs (skat. 48. tabulu).

2013. gadā salīdzinoši ar 2012. gadu par 90 zvaniem jeb 8 % ir samazinājies no iedzīvotājiem saņemto tālruņu zvanu skaits, par 525 jeb 32% ir samazinājies sniegto konsultāciju skaits, kā arī par 631 jeb 46% ir samazinājies nogādāto skaits naktspatversmē vai ārstniecības iestādē. Mobilās brigādes sniegto pakalpojumu samazinājumu 2013. gadā salīdzinoši ar 2012. gadu varētu skaidrot ar laika apstākļiem, t.i. 2013. gadā bija siltāks nekā 2012. gadā.

48. tabula. Mobilās brigādes ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem sniegtie pakalpojumi

Pakalpojumu veids	2011	2012	2013
Konsultācijas	1402	1 644	1119
Saņemtie tālruņa zvani	784	1157	1067
Personu skaits, kas nogādātas patversmē/ārstniecības iestādē	1897	1 351	720

Mobilās brigādes apkopotā informācija liecina, ka bezpajumtnieku galvenās problēmas ir mājokļa trūkums, veselības problēmas un informācijas trūkums par dažādām institūcijām, pakalpojumiem un to saņemšanas kārtību.

Mobilās brigādes pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 49. tabulā.

Zupas virtuves

Rīgas pilsētā ir vairākas zupas virtuves vietas, kurās gan bezpajumtnieki, gan arī citi trūcīgie Rīgas iedzīvotāji var saņemt siltu ēdienu. 2013. gadā tika līdzfinansēti 4 līgumorganizāciju sniegtie zupas virtuves pakalpojumi – nodibinājuma Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas „Diakonijas centrs” zupas virtuves pakalpojums, biedrības „Žēlsirdības misija “Dzīvības ēdiens”” zupas virtuves pakalpojums, Latvijas pareizticīgās baznīcas Rīgas svētās Trijādības – Sergija sieviešu klostera zupas virtuves pakalpojums un biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” zupas virtuves pakalpojums. Zupas virtuvēs 5 reizes nedēļā izsniegtas līdz 1000 porcijām dienā, 2013. gadā kopā līdzfinansētas 160 779 porcijas par kopējo summu Ls 59 772. Salīdzinoši ar 2012. gadu 2013. gadā līdzfinansētais porciju skaits ir samazinājies par 4 386 porcijām jeb 3%.

Samazinājumu var skaidrot ar iespēju siltu ēdienu saņemt arī 6 ēdiena izdales vietās, kuras pašvaldība nodrošina mazaizsargātajām iedzīvotāju grupām.

Zupas virtuves pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 49. tabulā.

49. tabula. No Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļi sociālajiem pakalpojumiem pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām, Ls

	2011	2012	2013
Rīgas patversme	416 494	463 100	426 212
Rīgas patversmes Dienas centrs	95 681	89 135	141 761
Mobilā brigāde	50 655	27 200	22 566
Līgumorganizāciju naktspatversmes	361 737	353 172	347 132
Sociālās rehabilitācijas centra pakalpojumi	43 756	52 490	53 771
Līgumorganizāciju zupas virtuves pakalpojums	59 491	58 133	59 772

Ēdiena piegāde un izdalīšana Rīgas mazaizsargātajiem iedzīvotājiem

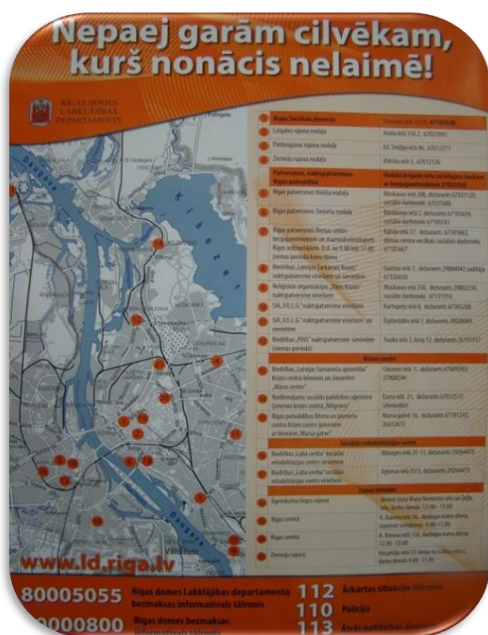
Ēdināšanas pakalpojums Rīgā mazaizsargāto personu grupām tiek nodrošināts kopš 2010. gada 27. septembra, kad darba dienās tika izdalīts līdz 1000 porcijām kopā divās vietās Rīgā. 2013. gadā tika nodrošinās 6 ēdiena izdales vietās, izdalot vidēji dienā kopā 2300 porcijas. Kopš 2013. 2. Augusta ēdināšanas pakalpojums mazaizsargāto personu grupām tiek papildus nodrošināts arī sestdienās un svētdienās, izņemot svētku dienas. Katru dienu tiek piedāvāta cita ēdienkarte: zupa, otrs ēdiens un dzēriens. Ēdienu var ieturēt uz vietas vai arī ņemt līdzi uz mājām (savos traukos).

Silto ēdienu persona var saņemt, uzrādot personalizēto elektronisko viedkarti, kurā elektroniski ir ievadīta RSD izziņa:

- ❖ par atbilstību trūcīgas ģimenes (personas) statusam;
- ❖ par atbilstību maznodrošinātās ģimenes (personas) statusam;
- ❖ par ēdināšanas pakalpojuma saņemšanu, ja ģimenes (personas) ienākumu līmenis nepārsniedz noteikto ienākumu līmeni, atbilstoši kuram tiek piešķirts maznodrošinātās ģimenes (personas) statuss.

2013. gadā kopā tika izdalītas 676 627 porcijas par kopējo summu Ls 846 352. Salīdzinoši 2012. gadā kopā tika izdalītas 759 250 porcijas par kopējo summu Ls 979 933. Izdalīto porciju skaita samazinājumu 2013. gadā salīdzinoši ar 2012 gadu var skaidrot ar trūcīgo personu samazināšanos - 2013. gadā Rīgā bija par 29% trūcīgo personu mazāk nekā 2012. gadā.

Ēdināšanas pakalpojumu 2013. gadā vidēji mēnesī saņēma 2 725 ģimenes (personas), no tām 1 935 personas jeb 71 %, kuras ģimenē dzīvo vienas, 790 ģimenes jeb 29 %, kuru māsaimniecībā ir divas vai vairākas personas, tai skaitā bērni. Šāds pašvaldības atbalsts visvairāk nepieciešams pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti, kā arī darbspējīgām personām un ģimenēm ar bērniem, kuras nonākušas grūtībās saistībā ar bezdarba problēmu.

Informācijas plakāts un informatīvais buklets cilvēkiem bez pajumtes

NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA

Viena no Labklājības departamenta funkcijām ir nodarbinātības jautājumu koordinācija Rīgas pašvaldībā.

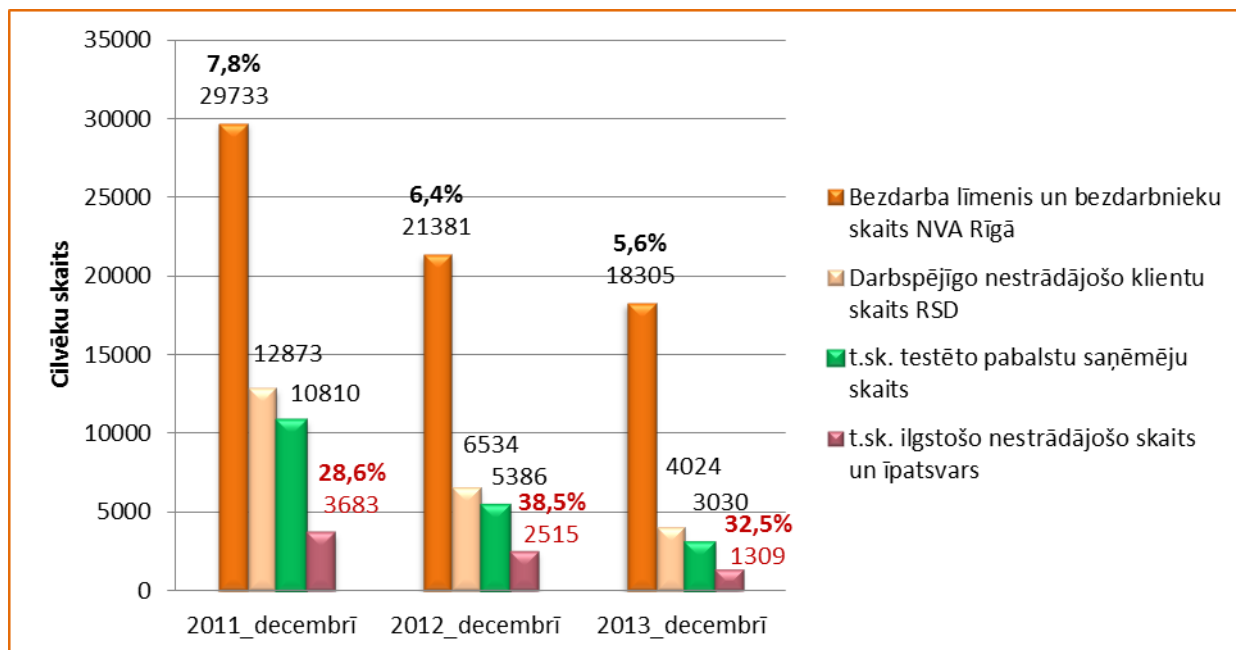
2012. gadā, pildot starp Labklājības departamentu un Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālo filiāli (turpmāk – NVA filiāle) noslēgtajā sadarbības līgumā ietvertos uzdevumus par nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānošanu un izpildi pašvaldībā, Labklājības departaments nodrošināja regulāru sadarbību un informācijas apmaiņu nodarbinātības jautājumos starp NVA filiāli un pašvaldības institūcijām.

2013. gada 26. augustā starp NVA filiāli un pašvaldību tika noslēgta papildus vienošanās „Vienošanās Nr.35.1-12/4-1 pie Nodarbinātības valsts aģentūras un Rīgas pilsētas pašvaldības sadarbības līguma Nr.35.1-12/4/pašvaldības reģistrā Nr.RD-12-934-lī „Par savstarpēju informācijas apmaiņu, sadarbību nodarbinātības veicināšanā un ar bezdarba samazināšanu saistīto uzdevumu izpildi”, kura noteica papildus sadarbību NVA filiāles un pašvaldības atbalsta sniegšanā kopējiem klientiem - ilgstošiem bezdarbniekiem, kā arī regulāru informācijas apmaiņu un aktualizēšanu par darba tirgus situāciju pašvaldības administratīvajā teritorijā, ietverot:

- ❖ piedalīšanos NVA filiāles organizētajos semināros par NVA un darba devēju sadarbību nodarbinātības veicināšanā;
- ❖ piedalīšanos NVA Rīgas reģionālās filiāles Konsultatīvās padomes sēdē;
- ❖ piedalīšanos septiņpadsmit NVA Rīgas reģionālās filiāles aktīvo pasākumu realizētāju izvēles komisijās;
- ❖ regulāru RSD speciālistu informēšanu par NVA filiāles aktualitātēm;
- ❖ sākot ar 2013. gada 30. oktobri tika realizēta RSD un NVA filiāles vienošanās par „Pasākumu plānu par savstarpēju informācijas apmaiņu un sadarbības veicināšanu darbā ar ilgstošajiem bezdarbniekiem” izpilde;
- ❖ kopīgu semināru organizēšana, lai veicinātu RSD un NVA sadarbību kopīgo klientu sociālo problēmu risināšanā, klientu aktivizēšanā un iesaistīšanā darba tirgū, kā arī darbaspējīgo nestrādājošo klientu iesaistīšanā NVA organizētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos. 2013. gadā notika divas darba tikšanās un divi sadarbības veicināšanas semināri;
- ❖ sadarbībā ar NVA filiāli un nevalstiskajām organizācijām uz nodarbinātību vērstus projektu organizēšanu, piemēram, 2013. gada 9. maijā „Darba kontaktu biržu” Rīgas Latviešu biedrībā un 2013. gada 8. jūnijā „Darba iespēju karuseli” Vērmanes dārzā;
- ❖ trīspusēju tikšanos, kuru laikā tika apzināti RSD un NVA kopīgie klienti, organizēšana, lai izvērtētu katra klienta situāciju un izstrādātu individuāls problēmu risināšanas plānu;
- ❖ pārskatu par 2012. gadā plānoto nodarbinātības veicināšanas pasākumu izpildi sagatavošana un iesniegšana NVA un informācijas sagatavošana par Rīgas pašvaldības plānotajām aktivitātēm nodarbinātības jomā 2013. gadā.

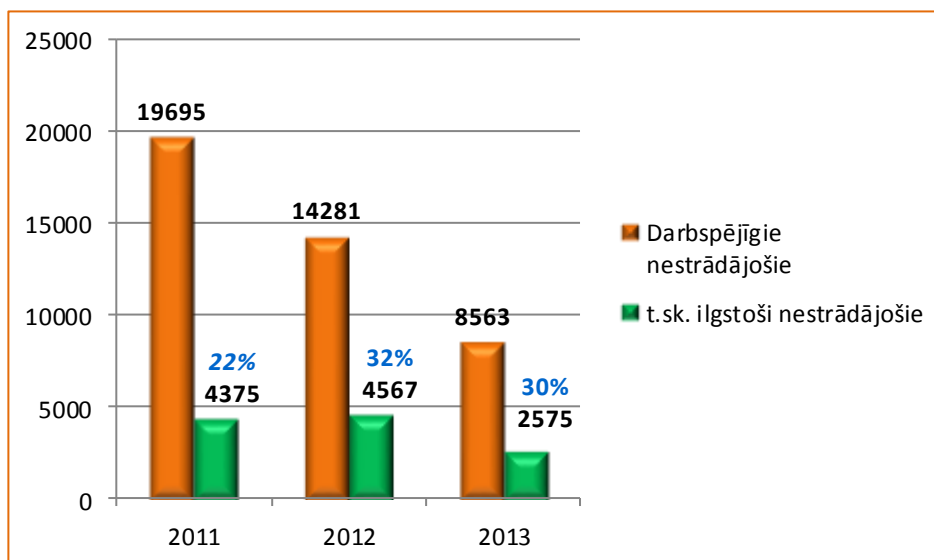
2013. gadā Rīgā turpināja saglabāties iepriekšējo gadu tendence – uzlabojoties bezdarba rādītājiem, samazinājās RSD darbaspējīgo nestrādājošo klientu skaits, tomēr saglabājoties augstam ilgstoši nestrādājošo personu īpatsvaram (skat. 10. attēlu). 2013. gada decembrī NVA reģistrētais bezdarba līmenis no 2012. gada decembrī reģistrētā 6,4% ir samazinājies līdz 5,6%. Rīgā 2013. gada beigās, salīdzinot ar 2012. gada beigām, reģistrēto bezdarbnieku skaits ir samazinājies par 14% (no 21 381 personas 2012. gada decembrī līdz 18 305 personām 2013. gada decembrī).

10. attēls. Bezdarba statistika Rīgā no 2011.-2013. gadam

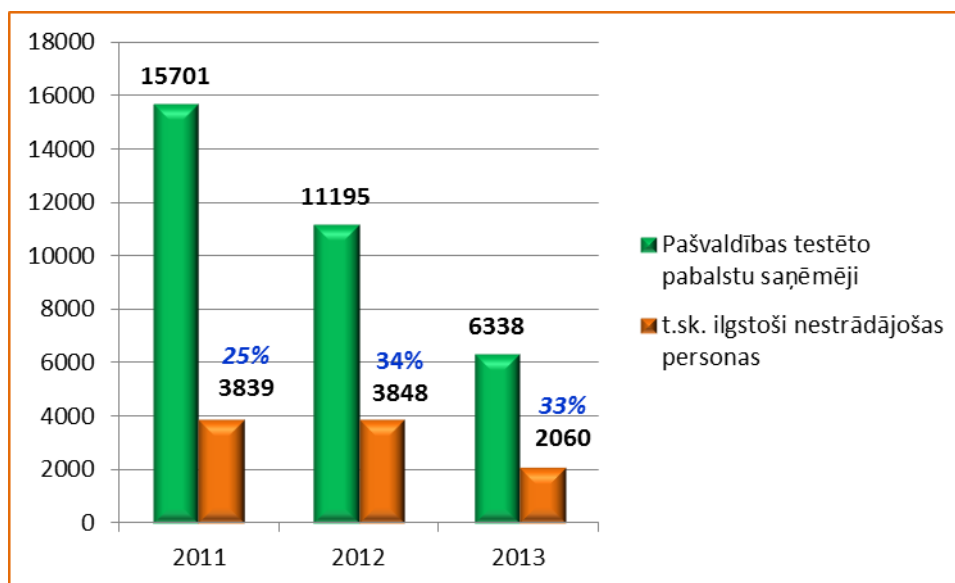
Nodarbinātību raksturojošie rādītāji ir ietekmējuši arī RSD klientu – darbspējīgu neestrādājošu personu skaitu, kas pašvaldībā vērsušies pēc sociālās palīdzības un sociālajiem pakalpojumiem. 2012. gadā kopā tās bija 14 281 darbspējīga neestrādājoša persona, savukārt 2013. gadā – 8563 personas (par 5718 personām mazāk) (skat. 11. attēlu). Arī ilgstoši neestrādājošu personu skaits ir samazinājies par 44% jeb no 4 567 personām 2012. gadā līdz 2 575 personām 2013. gadā. Tomēr RSD reģistrēto ilgstoši neestrādājošu personu īpatsvars starp visām darbspējīgām neestrādājošām personām joprojām saglabājās augsts – 32% 2012. gadā un 30% 2013. gadā.

11.attēls. RSD darbspējīgo neestrādājošo klientu skaits, t.sk. ilgstoši neestrādājošo klientu skaits un īpatsvars % 2011. - 2013. gadā

2013. gadā pašvaldības testētos pabalstus saņēma 6 338 darbspējīgi neestrādājoši rīdzinieki (skat. 12. attēlu). Lai arī 2013. gadā samazinājās reģistrētais testēto pabalstu saņēmēju skaits RSD, tāpat kā visu darbspējīgo neestrādājošu personu skaits, ilgstoši neestrādājošo testēto pabalstu saņēmēju skaits saglabājās liels un īpatsvars augsts - 34% 2012. gadā un 33% 2013. gadā.

12.attēls. RSD darbaspējīgo nestrādājošo klientu - pašvaldības testēto pabalstu saņēmēju skaits, t.sk. ilgstoši nestrādājošo testēto pabalstu saņēmēju skaits un īpatsvars % 2011. - 2013. gadā

RSD darbaspējīgo nestrādājošo klientu dzimuma un vecuma struktūra 2013.gadā (skat. 50. tabulu), salīdzinājumā ar 2012. gadu ir līdzīga, sieviešu īpatsvars ir lielāks visās vecuma grupās, izņemot vecumā virs 60 gadiem, tur vīriešu ir par 4 procentu punktiem vairāk.

50.tabula RSD reģistrētie darbaspējīgie nestrādājošie klienti 2013. gadā pēc dzimuma un vecuma

SIEVIETES 4 651 54%	KOPĀ 8 563 Vecuma grupa	VĪRIEŠI 3 912 46%
344 54% vairāk	15-24 7%	298 46%
520 63% vairāk	25-29 10%	309 37%
3 728 55% vairāk	30-49 47%	3 061 45%
2 213 52%	50-59 31%	1 884 48%
226 48%	60+ 5%	263 52%

Sociālais darbs ar bezdarbniekiem

Attīstot sociālo darbu ar ilgstošajiem bezdarbniekiem, 2013. gadā RSD visos teritoriālajos centros darbu turpināja **20 sociālie darbinieki, kuru galvenā mērķa grupa ir personas un ģimenes, kurās ir bezdarba izraisītās problēmas** un kurām nepieciešams psihosociāls atbalsts.

Salīdzinājumā ar 2012. gadu, risināto sociālo gadījumu skaits RSD 2013. gadā ir nedaudz samazinājies - par 9 procentu punktiem. 2013.gadā 20 sociālie darbinieki strādāja ar 1 038 sociālajiem gadījumiem, tostarp risinot 1 492 personu sociālās problēmas, salīdzinājumam 2012. gadā ar 1 141 sociālajiem gadījumiem, risinot 1 583 personu sociālās problēmas. Gadījumos, kad

sociālais darbs netika uzsākts, bezdarbniekiem tika nodrošinātas sociālā darba speciālista (sociālais darbinieks, sociālās palīdzības organizators) 27 126 bezmaksas konsultācijas (2012. gadā 37 965; 2011. gadā 53 406). Dati rāda, ka, samazinoties darbaspējīgo nestrādājošo klientu skaitam RSD, samazinājās kopējais sniegto konsultāciju skaits, bet attīstoties sociālā darba pakalpojumam, atbalstu sociālo problēmu risināšanā saņēmušas vairāk personas nekā 2011. gadā.

20 sociālo darbinieku klienti bija gan atsevišķi dzīvojošas personas, gan ģimenes, kurās visi ir pieaugušie, gan ģimenes ar bērniem. Analizējot sociālo darbinieku klientus pēc ģimenes tipa, redzams, ka 2013. gadā 56% jeb 580 sociālajos gadījumos sociālo darbinieku klienti bija atsevišķi dzīvojošas personas vai ģimenes, kurās visi bija pilngadīgi, bet 44% jeb 458 sociālajos gadījumos bija ģimenes ar bērniem (skat. 51. tabulu). 2013.gadā, salīdzinot ar 2011. gadu, par 6 procentu punktiem ir palielinājies lietu skaits, kurās sociālais darba pakalpojums ir sniegts atsevišķi dzīvojošām darbaspējīgām nestrādājošām personām un par 5 procentu punktiem samazinājies ģimeņu skaits, kurās visi ir pilngadīgi.

51.tabula. Sociālo darbinieku klienti pēc ģimenes tipa 2011.-2013. gadā

Nr. p.k .	Ģimenes tips	Sociālo gadījumu skaits			% no kopējā klientu skaita		
		2011 ⁶	2012	2013	2011	2012	2013
1	Persona/indivīds	310	481	445	37	42	43
2	Ģimene ar bērniem	370	493	458	45	43	44
3	Ģimene, kurā visi pilngadīgi	149	167	135	18	15	13
	Kopā klientu lietas:	829	1141	1038	100	100	100

Sociālo darbinieku un klientu sadarbības rezultātā 2013. gada beigās no visām klientu lietām tika slēgtas 553 klientu lietas jeb 53% no slēgto lietu skaita. Iepriekš 2012.gadā slēgtās lietas bija 52% un 2011. gadā 38% no visām lietām (skat. 52. tabulu). Galvenie iemesli, kāpēc lietas tika slēgtas ⁷ 2013. gadā minēti - 248 gadījumos jeb 45% klienti uzsāka algotu darbu, t.sk. 19 klienti uzsāka uzņēmējdarbību un reģistrējās kā pašnodarbinātas personas. Tai pat laikā 2013. gadā 176 gadījumos jeb 32% gadījumu klienti nelīdzdarbojās, t.sk., vairākos gadījumos klienti rakstiski atteicās no sadarbības ar sociālā darba speciālistiem. Šāda situācija rāda, ka ir klienti, kas spēj nodrošināt savas pamatvajadzības bez RSD atbalsta, iespējams tās bija arī personas, kuras neuzrādīja ienākumus, jo strādāja neregistrēti. Citi lietu slēgšanas gadījumi bija saistīti ar klienta dzīvesvietas maiņu, vecuma pensijas saņemšanu, ilgstošu ārstēšanos, nokārtotu invaliditāti, uzsāktām mācībām, u.c. iemesliem.

⁶ 2011. gadā sociālie darbinieki darbā ar klientiem ar bezdarba problēmām strādāja 10 mēnešus, jo darbu uzsāka pakāpeniski no marta mēneša.

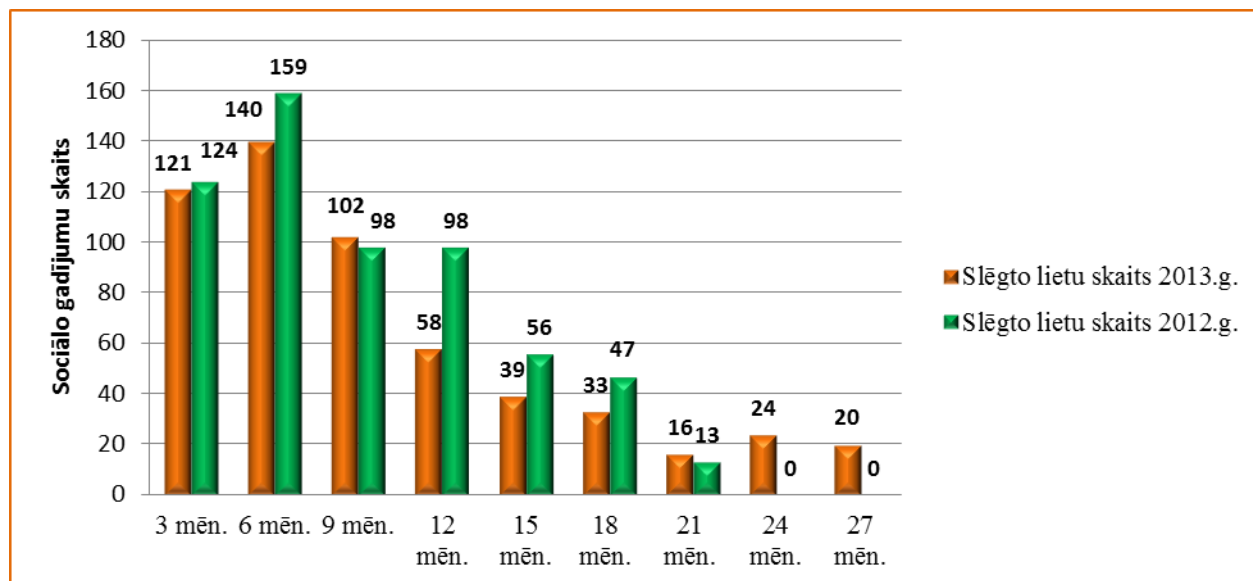
⁷ Klienta lieta tiek slēgta: 1) ja ir sasniegti sociālā darba ar gadījumu mērķi un/vai turpmāk sociālā darbinieka iejaukšanās nav nepieciešama; 2) ja klients atsakās no sadarbības; 3) ja sociālo darbu ar gadījumu pilnībā ir pārņēmusi cita institūcija un 4) ja klients ir mainījis dzīves vietu.

52.tabula. Sociālo gadījumu skaits, slēgto lietu skaits no 2011.-2013. gadam

Sociālo gadījumu skaits	2011 ⁸		2012		2013	
	Kopējais klientu lietu skaits un %	829	100%	1 141	100%	1038
Slēgto lietu skaits un % no kopējā skaita, t.skaitā:	313	38%	595	52%	553	53%
atrasts algots darbs un % no slēgto lietu skaita	143	46%	303	51%	248	45%
klients nesadarbojas un % no slēgto lietu skaita	117	37%	188	32%	176	32%
cits klientu lietu slēgšanas iemesls un % no slēgto lietu skaita	53	17%	104	17%	129	23%

Izvērtējot 2013. gadā slēgto gadījumu sociālā darba ar gadījumu vadīšanas periodu jeb sociālā darbinieka un klienta sadarbības ilgumu līdz lietas slēgšanai, secinām, ka visvairāk klientu lietas – 261 jeb 47% slēgtas sadarbības periodā līdz 3 vai līdz 6 mēnešiem. Līdz 9 mēnešiem sadarbība ilgusi 102 jeb 18% gadījumu, līdz 12 mēnešiem sadarbība ilgusi 58 jeb 11% gadījumu. Ilgāk par gadu strādāts 132 gadījumos jeb 24% no visām slēgtajām lietām (skat. 13. attēlu).

13.attēls. Sociālā gadījuma vadīšanas laika periods līdz lietas slēgšanai 2012.-2013. gadā

2013. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, vairumā gadījumu sociālā darba pakalpojuma saņēmēji bija arī sociālās palīdzības saņēmēji, jo tikai 17 gadījumos jeb 3% sociālajā darbā ar gadījumu, kuru lietas slēgtas, klienti nesaņēma pašvaldības testētos pabalstus (skat. 53. tabulu). Ilgstošie bezdarbnieki vairumā gadījumu ir arī ilgstoši sociālās palīdzība saņēmēji. 2013. gadā no visām 553 slēgtajām lietām 97 jeb 18% gadījumu bezdarbnieki testētos pabalstus saņēma kopš 2009. gada, 172 jeb 31% slēgto lietu bezdarbnieki testētos pabalstus saņēma kopš 2010. gada, 97 jeb 18%

⁸ 2011. gadā sociālie darbinieki darbā ar klientiem ar bezdarba problēmām strādāja 10 mēnešus, jo darbu uzsāka pakāpeniski no marta mēneša.

lietu kopš 2011. gada, 65 jeb 12% lietu kopš 2012. gada. Savukārt 2013. gadā 78 jeb 14% slēgto lietu gadījumos, bezdarbnieki sociālo palīdzību saņēma ilgāk kā piecus gadus.

53.tabula. Pašvaldības testēto pabalstu saņemšanas ilgums bezdarbniekiem 2012.-2013. gadā

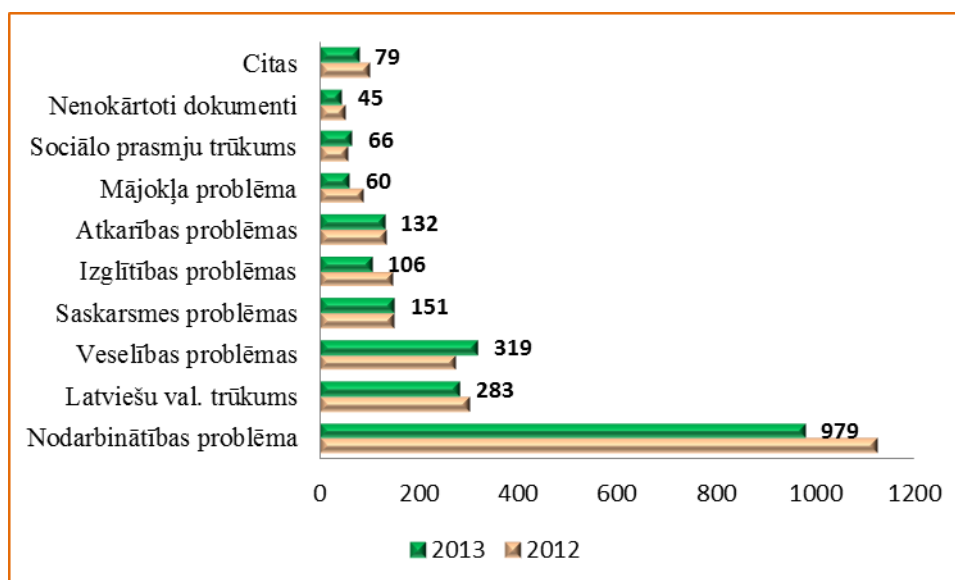
Gads, no kura klients saņēma sociālo palīdzību	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Nesaņēma sociālo palīdzību
2013.g. slēgtas 553 lietas	1	4	2	1	3	4	4	18	41	97	172	97	65	27	17
2012.g. slēgtas 595 lietas	1	1	0	1	2	1	15	21	27	125	219	122	36	-	24

Ilgstoši nestrādājošo klientu sociālais portrets, pēdējos gados kļuvis, sarežģītāks. Sociālā darba ar klientiem, kuri ilgstoši nevar rast iespēju nodrošināt sevi un ģimeni, strādājot algotu darbu, RSD specifika ir tajā, ka klienti ne vienmēr ir gatavi sākt strādāt algotu darbu, jo primāri jārisina bezdarba izraisītās problēmas. Ilgstoši esot bez darba, klientiem ir zems motivācijas līmenis mainīt savu sociālo situāciju, personīgo resursu un pozitīvas pieredzes trūkums risināt radušās problēmas, to ietekmē arī dažādas atkarības, veselības problēmas, sociālo prasmju trūkums, piemēram, pašaprūpes un dzīves prasmju trūkums, apgrūtināta sadzīve, plānojot savu laiku un resursus.

2013. gadā 20 sociālo darbinieku klientu galvenās risinātās sociālās problēmas bija līdzīgas kā iepriekšējos gados identificētajām problēmām (skat. 14. attēlu):

- ❖ veselības problēmas - 319 gadījumos;
- ❖ valsts valodas prasmju trūkums 283 gadījumos (t.sk., 113 personām nebija valsts valodas prasmi apliecinoša dokumenta un 126 personām bija zemākais valsts valodas prasmes līmenis);
- ❖ atkarības problēmas – 132 gadījumos, t.sk., 96 gadījumos alkohola atkarība;
- ❖ sociālo prasmju trūkums - 66 gadījumos;
- ❖ izglītības problēmas - 106 gadījumos;
- ❖ saskarsmes problēmas - 151, t.sk.57 gadījumā sociālo kontaktu trūkums;
- ❖ mājokļa problēma - 60 gadījumos;
- ❖ nenokārtoti dokumenti - 45 gadījumos;
- ❖ citas problēmas - 79 gadījumos (t.sk., 10 krīzes situācijas, 23 ar vardarbību saistītas problēmas, 14 personu uzvedība problēmas un likumpārkāpumi).

14.attēls. Sociālā darba ar gadījumu ietvaros risinātās sociālās problēmas un to skaits

No sociālo darbinieku uzrādītajiem datiem redzams, ka sociālo darbinieku redzeslokā 2013. gadā ir vairāk klientu ar veselības problēmām, nekā iepriekšējos divos gados.

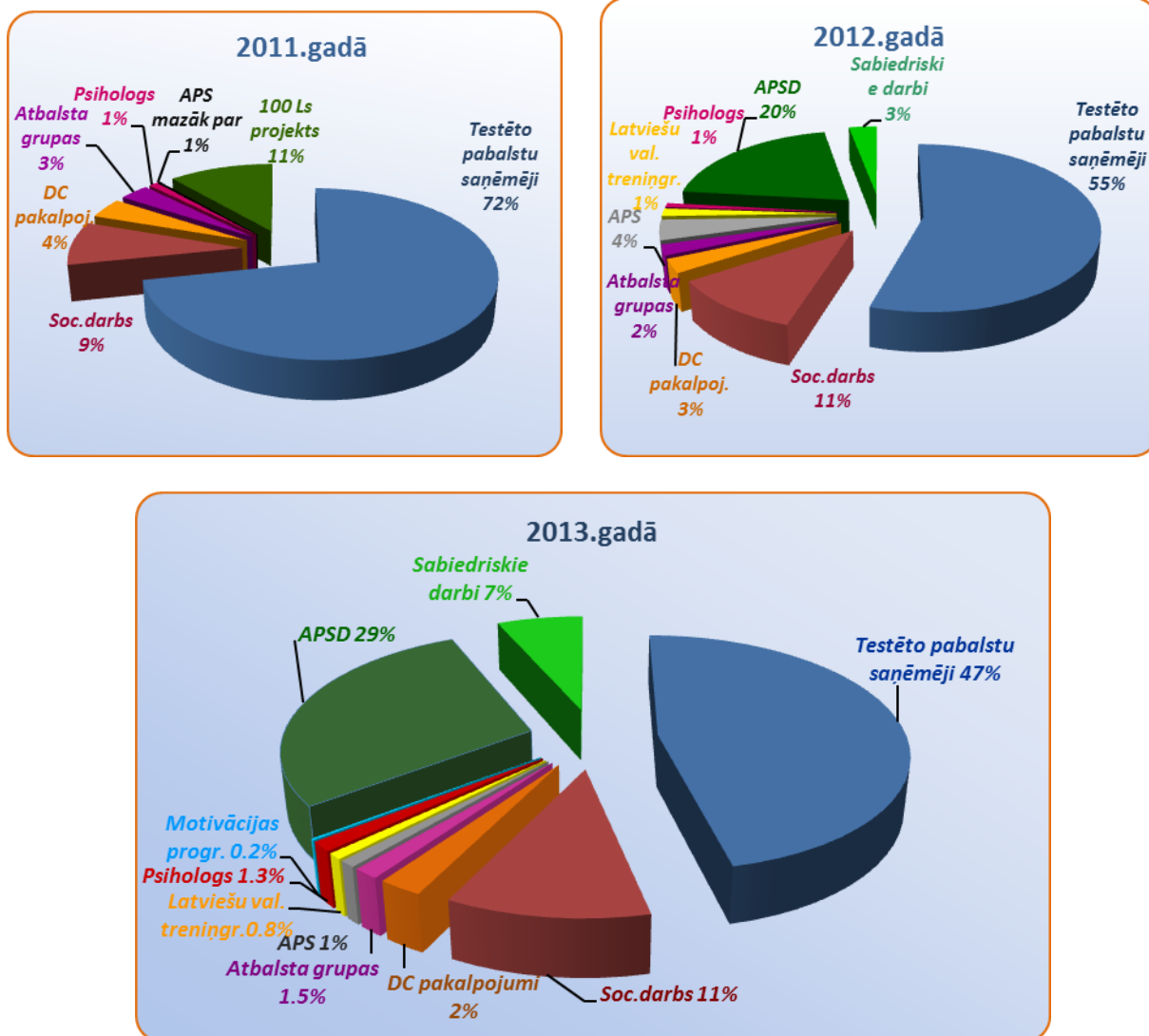
Sociālo darbinieku galvenais uzdevums sadarbībā ar klientu un citiem pakalpojumu sniedzējiem, t.sk. NVA, ir definēt visprecīzāko bezdarba problēmu cēloni un kopā ar klientu rast labākos risinājumus nodarbinātības veicināšanā.

Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem

Lai risinātu klientu komplicētās sociālās problēmas un palīdzētu ilgstoši nestrādājošām personām atkal iekļauties darba tirgū, RSD tika sniegti iepriekšējo gadu uzsāktie atbalsta pakalpojumi, kā arī ieviests jauns atbalsta pakalpojums ilgstoši nestrādājošām darbspējīgām personām.

15.attēlā redzams, kādā apjomā RSD darbspējīgās personas ir saņēmušas sociālā darba, dažādus psihosociālos atbalsta pakalpojumus un sociālo palīdzību, bija iesaistītas nodarbinātību veicinošos pasākumos. No visa atbalsta pasākumu kopuma redzams, ka 2013.gadā joprojām visvairāk saņemtais palīdzības veids bija testētie sociālās palīdzības pabalsti – 47% no visiem atbalsta pasākumiem. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, redzams, ka testēto pabalstu saņēmēju attiecība pret pārējiem saņemtajiem pakalpojumiem ir samazinājusies. Joprojām bija pieprasīti algotie pagaidu sabiedriskie darbi - 29% (gan RSD, gan NVA klienti; pieaugums pret iepriekšējo gadu par 9 procentu punktiem), sociālā darba pakalpojums darbspējīgām nestrādājošām personām – 11 % līdzīgi kā iepriekšējā gadā, atkarības profilakses speciālista konsultācijas 1 % (precīza darbspējīgu nestrādājošu personu uzskaitē tika uzsākta no 2013. gada jūnija), iesaistīšanās pašvaldības sabiedriskos darbos pieaugusi no 3% 2012. gadā līdz 7% 2013. gadā. Pārējie pakalpojumi sniegti nemainīgā apjomā pret iepriekšējo gadu: dienas centru pakalpojumi 2%, atbalsta/motivācijas grupas 1.5%, latviešu sarunvalodas treniņgrupas 0.8%, psihologa konsultācijas 1,3%, un narkologa pakalpojumi mazāk par 1%.

15.attēls. Atbalsta pakalpojumi un sniegtā sociālā palīdzība RSD darbospējīgām nestrādājošām personām no 2011. - 2013. gadam

Atbalsta grupas bezdarbniekiem

2013. gadā RSD dienas centros līdzīgi kā iepriekšējos gados tika organizētas atbalsta grupas darbospējīgām nestrādājošām personām. Kopā tika izveidotas 23 grupas 7 norises vietās un tās apmeklēja 198 darbospējīgas nestrādājošas personas, RSD rajonu centros – maksimāli tuvu apmeklētāju dzīvesvietai. Palīdzība atbalsta grupās tika sniegta ar mērķi atbalstīt darbospējīgas nestrādājošas personas, motivējot apgūt jaunas dzīves prasmes, celt pašapziņu, veidot sociālos tīklus un palīdzot risināt dažādas sadzīves situācijas, paaugstināt savu konkurētspēju darba tirgū. Grupu darbu nodrošināja sociālie darbinieki, piedāvājot daudzveidīgu pakalpojuma saturu. Statistikas dati liecina, ka samazinās pieprasījums pēc atbalsta grupu pakalpojuma. Atbalsta grupu apmeklētāju skaita samazinājums skaidrojams gan ar kopējo bezdarbnieku skaita samazinājumu, gan 2012. gadā un 2013. gadā jaunu atbalsta pasākumu ieviešanu, piemēram, algotie pagaidu sabiedriskie darbi un pašvaldības sabiedriskie darbi, 2013. gadā motivācijas programma ilgstošiem bezdarbniekiem ar ļoti zemu klientu motivāciju mainīt situāciju.

Bezdarbniekiem bija iespējas iesaistīties ne tikai atbalsta grupās, bet arī citās RSD dienas centru organizētās aktivitātēs: datorapmācībā, latviešu, angļu un vācu valodas prasmju apguvē, rokdarbu un dažādās veselību veicinošās aktivitātēs, piem. kustību nodarbībās.

Latviešu valodas sarunvalodas treniņgrupas

Sociālo darbinieku risināto klientu sociālo problēmu uzskaitē rāda, ka valsts valodas prasmju trūkums gan 2012. gadā, gan 2013. gadā ir viena no aktuālākajām problēmām, kas traucēja bezdarbniekus integrēties darba tirgū (2013. gadā – 27 % klientu ir nepietiekamas valsts valodas prasmes). Tādēļ RSD papildus Labklājības ministrijas Nodarbinātības valsts aģentūras nodrošinātajiem valsts valodas kursiem bezdarbniekiem, nodrošināja klientiem ar vājām latviešu valodas prasmēm iespēju grupās praktizēt latviešu valodu profesionāla skolotāja vadībā. Uz problēmas būtību norāda arī fakts, ka bezdarbniekiem ne vienmēr ir valsts valodas apliecība, kas nepieciešama darba meklēšanas procesā, vai arī valsts valodas prasmes ir zemākajā līmenī. Līdz ar to 2013. gadā 115 darbaspējīgām nestrādājošām personām tika nodrošināta iespēja apmeklēt latviešu sarunvalodas treniņgrupas. 2013. gadā kopā tika noorganizētas 9 latviešu valodas grupas, kurās 20 stundu garumā klienti praktizēja latviešu valodu. Šādās grupās bezdarbnieki var praktizēt ne tikai latviešu sarunvalodu, iegūstot vidi, kur to darīt, bet arī attīstot sociālos tīklus, iegūt iedrošinājumu gatavoties kārtot valsts valodas atestācijas eksāmenu, pārrunāt valstiski svarīgus notikumus, praktizēt latviešu valodu ikdienā un apgūt to pašmācības ceļā. Papildus vēl 36 personas latviešu valodas prasmi apguva ar dienas centru sociālo darbinieku atbalstu.

Latviešu sarunvalodas treniņgrupas bezdarbniekiem Dolomīta ielā 1a

Vērtējot paveikto 2013. gadā, varam secināt, ka, attīstot sociālo darbu, ir izdevies ne tikai sniegt atbalstu bezdarbnieku integrācijai darba tirgū, bet arī panākt klientu aktīvāku līdzdarbību sociālo problēmu risināšanā, kā arī samazināt negodprātīgas sociālās palīdzības saņemšanas gadījumus. Sociālā darba specializācija darbā ar bezdarbniekiem un jaunu atbalsta pakalpojumu nodrošināšana ir ļāvusi risināt virkni ar bezdarbu saistītu sociālo problēmu un uzsākt mērķtiecīgu darbību atbalsta pasākumu attīstīšanā.

Motivācijas programma ilgstošajiem bezdarbniekiem

Psihosociālās rehabilitācijas, adaptācijas un motivācijas programma tika uzsākta 2013. gada septembrī sadarbībā ar „Invalīdu un viņu draugu apvienību ”Apeironš””.

Pakalpojuma mērķis ir klienta psihosociālās funkcionēšanas stiprināšana, attīstot pietiekamu personības spēku adekvātai sociālajai funkcionēšanai, t.sk. reintegrāciju darba tirgū. Pakalpojuma primārais uzdevums nav palīdzēt atrast darbu, bet intensīvi stiprināt un attīstīt personības psihosociālos resursus, lai klients būtu spējīgs un gatavs iesaistīties darba tirgū – ir vēlēšanās strādāt, ir motivācija meklēt darbu, ir prasmes un stiprināti resursi pastāvīga darba strādāšanai. Mērķa sasniegšana tika nodrošināta ar regulāru un kompleksu psihosociālās rehabilitācijas pasākumu palīdzību 2 mēnešu garumā (aktivitātes katru darba dienu). Galvenās pakalpojuma komponentes – individuālas psihoterapeita konsultācijas, karjeras konsultācijas grupā, atbalsta/izglītojošas grupas un darba terapija, iesaistoties biedrību un nodibinājumu organizētā brīvprātīgo darbā. Pēc pakalpojuma

saņemšanas, klienti turpina sadarbību ar Rīgas sociālā dienesta sociālo darbinieku. 2013. gadā motivācijas programmas pasākumos iesaistījās 28 RSD klienti – ilgstošie bezdarbnieki.

Citi atbalsta pasākumi bezdarbniekiem

Tāpat kā iepriekšējos gados arī 2013. gadā RSD bezdarbniekiem ar psihosociālām problēmām tika nodrošinātas psihoterapeita un psihologa konsultācijas, savukārt bezdarbniekiem ar atkarības problēmām - RSD atkarības profilakses speciālistu un narkologa konsultācijas nepieciešamajā apjomā. Ar sociālā darbinieka atbalstu 2013. gadā:

- ❖ 183 bezdarbnieki saņēma **psihologa konsultācijas**; iepriekš, 2012. gadā šīs konsultācijas saņēma 210 bezdarbnieki; 2011. gadā - 168 bezdarbnieki;
- ❖ lai risinātu atkarības problēmas, 127⁹ personas saņēma **atkarības profilakses speciālistu vai narkologa konsultācijas**¹⁰; iepriekš 2012. gadā - 121 persona; 2011. gadā - 113 personas.

NVO aktivitātes nodarbinātības veicināšanā

2013. gadā sadarbībā ar nevalstiskajām organizācijām, veiksmīgi tika realizēti projekti mērķgrupas nodarbinātības veicināšanai. Sadarbībā ar Rīgas Latviešu biedrību tika realizēts projekts „Vēlēšanās. Izaugsme. Rīcība = Darbs”, kura ietvaros rīdzinieki tika iesaistīti dažādos pasākumos savas konkurētspējas paaugstināšanā, kā arī bezdarbniekiem tika sniegts atbalsts darba meklēšanā pasākumos „Darba kontaktu birža” Latviešu biedrības namā un „Darba iespēju karuselis” Vērmanes dārzā, iesaistot NVA. Šajos pasākumos piedalījās arī biedrība „Radošā apvienība jauniešiem „Trepes”” (turpmāk - biedrība „Trepes”), organizējot jauniešiem sociālo darbinieku, karjeras konsultantu un stilista konsultācijas, kā arī iesaistot jauniešus interaktīvā spēlē par nodarbinātību. Savukārt sadarbībā ar biedrību „Invalidu un viņu draugu apvienība „Apeirons”” tika organizētas diskusijas starp darba devējiem, darba ņēmējiem un atbalsta institūcijām labākai sociālā riska grupu nodarbinātības veicināšanai. Sadarbojoties ar biedrību „Trepes”, tika organizētas nodarbinātību veicinošas aktivitātes jauniešiem – specifiskām bezdarbnieku grupām.

Lai efektīvi risinātu darbspējīgu nestrādājošu klientu sociālās problēmas un veicinātu mērķgrupas nodarbinātību, jāturpina mērķtiecīga darbība jaunu atbalsta pakalpojumu attīstīšanā un esošo pilnveidošanā, kā arī jāveicina atbalstītais darbs sadarbībā ar uzņēmējiem, jāturpina sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām lai nodrošinātu bezdarbnieku brīvprātīgo darbu.

Nodarbinātības atbalsta pakalpojums invalīdiem

Lai veicinātu aizvien plašāku mērķa grupu integrēšanu darba tirgū un vienlīdzīgu tiesību principa ievērošanu, RSD sadarbībā ar „Invalidu un viņu draugu apvienību „Apeirons”” kopš 2012. gada tiek realizēts nodarbinātības atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti, strādājot gan ar konkrēto mērķgrupu, gan uzrunājot potenciālos darba devējus. Pakalpojuma mērķis ir nodrošināt Rīgas pilsētas iedzīvotājiem – cilvēkiem ar invaliditāti pakalpojumu, lai mazinātu un novērstu sociālās izolētības risku, veicinātu personu ar invaliditāti iekļaušanos sabiedrībā un integrāciju darba tirgū. No projekta sākuma 2012. gada jūnija pakalpojumu kopā saņēmušas 158 personas ar invaliditāti (skat. 54. tabulu) un darbā iekārtojušās 32 personas ar invaliditāti.

⁹ Darbspējīgu nestrādājošu personu - APS klientu precīza uzskaitē sāka 2013. gada jūnijā.

¹⁰ Skat. Veselības veicināšanas un slimību profilakses sadaļā 91. -92. lpp.

54.tabula. Nodarbinātības atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti 2012. - 2013. gadā

Saņemtais pakalpojums	2012 7 mēn. ¹¹	2013 9 mēn. ¹²	KOPĀ
Pakalpojumu saņēmušo personu skaits	89	69	158
Sniegts pakalpojums - konsultācijas (stundas)	2 080	3 014	5 094
Pakalpojuma summa Ls	5 330.03	8211.51	13 541.54
Iekārtojušies darbā (personu skaits)	10	22	32

Personas ar invaliditāti saņēma konsultācijas, izglītojošu informāciju, motivējošu atbalstu un atsevišķas praktiskas apmācību nodarbības, kuru mērķis bija saistīts ar darba atrašanu. Pozitīvi, ka divu gadu laikā 32 cilvēki iekārtojās pastāvīgā darbā, tādējādi uzlabojot savas dzīves kvalitāti, laužot sabiedrībā pastāvošos stereotipus un, apliecinot sevi kā vērtīgus darbiniekus konkrētos uzņēmumos. Cilvēki ar invaliditāti uzsāka darbu visdažādākajās profesijās, piemēram, datu operators, pavārs, sētnieks, arhīva darbinieks, iesaiņotājs, garderobists, dežurants, telefona konsultants, skolotājs u.c. 2012. gadā blakus šiem rezultātiem, 5 personas ar invaliditāti uzsāka mācības Sociālās integrācijas valsts aģentūrā.

Nodarbinātības atbalsta pakalpojuma konsultācija „Invalīdu un viņu draugu apvienībā „Apeironš””

Pašvaldības sabiedriskie darbi

Izmaiņas Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā 2012. gadā noteica, ka pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības tos darbaspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz trīs mēnešus pēc kārtas, iesaistīt **darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos 12 stundas nedēļā**. Tādējādi RSD kopš 2012. gada jūnija īsteno pašvaldības sabiedriskos darbus. 2013. gadā 89 sadarbības organizācijās bija pieejamas 367 sabiedrisko darbu vietas Rīgā, t.sk., 18 biedrībās un nodibinājumos, 137 pašvaldības iestādēs, t.sk., 66 izglītības iestādēs. 2013. gadā sabiedriskajos darbos tika iesaistīti 895 RSD sociālās palīdzības saņēmēji - darbaspējīgi nestrādājoši klienti, lai uzlabotu darba un sociālās prasmes (skat. 55. tabulu), savukārt 2012. gadā 608 klienti. Pašvaldības sabiedrisko darbu programmas ietvaros, sociālās palīdzības

¹¹ 2012. gadā pakalpojums tika uzsākts jūnija mēnesī.

¹² 2013. gadā pakalpojums tika uzsākts aprīļa mēnesī.

saņēmēji darba prasmes uzlaboja, strādājot dažādus vienkāršus darbus dienas centros, bibliotēkās un izglītības iestādēs, veicot palīgstrādnieka, virtuves strādnieka, apkopēja, dežuranta u.c. pienākumus.

Rīgas Sociālā dienesta klienti uzlabo darba prasmes pašvaldības sabiedriskajos darbos

55.tabula. Pašvaldības sabiedrisko darbu veikšanas vietas Rīgā 2013. gadā

Nr.	Sadarbības partneri	Vietu skaits	Nr.	Sadarbības partneri	Vietu skaits
1.	Nodibinājums „Baltijas Pastorālais institūts”	1	46.	Rīgas 152.pirmsskola	1
2.	Nodibinājums „Fonds Cerība”	10	47.	Rīgas Mūzikas internātvidusskola	3
3.	Latvijas Sarkanais Krusts	14	48.	Bērnu un jauniezbasketbola skola „Rīga”	4
4.	Nodibinājums „Kraukļa fonds”	11	49.	Rīgas pirmsskola „Dinamo”	4
5.	Tautas palīdzības fonds	22	50.	Rīgas 80.pirmsskola	2
6.	LELB Diakonijas centrs „Sirdsgaisma”	3	51.	Rīgas pirmsskola „Kamolītis”	3
7.	LELB Diakonijas centrs „Roku rokā”	4	52.	Rīgas 10.vidusskola	1
8.	Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija “SUSTENTO”	1	53.	Rīgas Centra humanitārā vidusskola	2
9.	Biedrība „DIA+LOGS”	1	54.	Rīgas 259.pirmsskola	2
10.	1991.gada barikāžu dalībnieku biedrība	4	55.	Pamatskola „Rīdzene”	3
11.	Biedrība „Dzintarkrasta serviss”	20	56.	Rīgas Kultūru vidusskola	2
12.	Rakstnieku muzeju biedrība „Pils”	1	57.	Rīgas pirmsskola „Dzirnaviņas”	1
13.	Biedrība „PINS”	5	58.	Rīgas 258.pirmsskola	2
14.	Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””	3	59.	Āgenskalna Valsts ģimnāzija	1
15.	Latvijas Mākslinieku savienība	5	60.	Rīgas 34.vidusskola	2
16.	Biedrība „RASA”	6	61.	Rīgas Zolitūdes ģimnāzija	2
17.	Rīgas Latviešu biedrība	8	62.	Rīgas 239.pirmsskola	3

18.	Biedrība „Žēlsirdības Misija Dzīvības Ēdiens”	5	63.	Rīgas 167.pirmsskola	2
19.	Sociālās aprūpes centrs „Stella Maris”	10	64.	Rīgas 180.pirmsskola	2
20.	Rīgas Austrumu izpilddirekcija	2	65.	Rīgas 3.speciālā pamatskola	1
21.	Rīgas domes Mājokļu un vides departaments	63	66.	Rīgas 236.pirmsskola „Eglīte”	1
22.	Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija	20	67.	Rīgas 96.vidusskola	5
23.	Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas gaisma”	3	68.	Rīgas 28.vidusskola	1
24.	Rīgas 275.pirmsskola „Austriņa”	8	69.	Rīgas 192.pirmsskola	1
25.	Rīgas 225.pirmsskola	1	70.	Rīgas pirmsskolas „Priedīte”	2
26.	Rīgas Lietuviešu vidusskola	3	71.	Rīgas Rīnūžu vidusskola	2
27.	Rīgas 92.vidusskola	2	72.	Rīgas pirmsskola „Blāzmiņa”	2
28.	Rīgas Valda Avotiņa speciālā pamatskola-attīstības centrs	2	73.	Rīgas 254.pirmsskola	2
29.	Rīgas 229.pirmsskola	2	74.	Rīgas Valsts 3.ģimnāzija	2
30.	Rīgas Avotu pamatskola	6	75.	Rīgas 5.speciālā internātpamatskola	3
31.	Rīgas pirmsskola „Sprīdītis”	2	76.	Rīgas 221.pirmsskola	2
32.	Rīgas 220.pirmsskola	2	77.	Rīgas 247.pirmsskola „Rūķītis”	2
33.	Rīgas 251.pirmsskola „Mežciems”	1	78.	Rīgas 255.pirmsskola	2
34.	Rīgas 262.pirmsskola	2	79.	Rīgas 7.pirmsskola	1
35.	Rīgas 79.pirmsskola	1	80.	Rīgas Valdorfskola	3
36.	Rīgas 197.pirmsskola	4	81.	Rīgas pirmsskola „Zvaigznīte”	2
37.	Rīgas 71.vidusskola	2	82.	Rīgas Vingrošanas skola	3
38.	Rīgas 4.pirmsskola „Avotiņš”	3	83.	Rīgas 13.pirmsskola „Ābecītis”	2
39.	Rīgas 85.vidusskola	2	84.	Rīgas 88.vidusskola	1
40.	Rīgas 68.pirmsskola	1	85.	Rīgas pirmsskola „Saulespuķe”	1
41.	Rīgas 24.pamatskola	1	86.	Rīgas pirmsskola „Pīlādītis”	3
42.	Rīgas 233.pirmsskola	2	87.	Rīgas 51.vidusskola	2
43.	Rīgas Pļavnieku pamatskola	3	88.	Rīgas pirmsskola „Rotaļa”	3
44.	Rīgas 123.pirmsskola	1	89.	Rīgas 7.pamatskola	1
45.	Friča Brīvzemnieka pamatskola	2			
Kopā					367

Ar pašvaldības sociālās palīdzība saņēmējiem noslēgti 1 544 līgumi par dalību sabiedriskajos darbos, tas ir par 752 līgumiem vairāk nekā 2012. gadā. Veiksmīgi izpildīti tikai 948 līgumi jeb 61 % no visiem noslēgtajiem līgumiem 2013. gadā. Kopā pārtraukti 607 jeb 39 % līgumu par dalību pašvaldības sabiedriskajos darbos. Attaisnoti pārtraukti 327 līgumi, no tiem 132 līgumi lauzti pamatojoties uz to, ka personas attaisnoti kavējušas vairāk nekā 12 dienas, 96 līgumi lauzti sakarā ar to, ka personas uzsākušas strādāt algotu darbu, 99 līgumi lauzti saistībā ar personas iesaistīšanos NVA pasākumos. 226 līgumi pārtraukti neattaisnotu kavējumu dēļ un saistībā ar darba vadītāja norādījumu neievērošanu. Pārējie līgumi pārtraukti citu iemeslu dēļ, piemēram, personu

dzīvesvietas maiņa, personai iestājusies invaliditāte, uzsākta vecuma pensijas saņemšana, persona devusies pirmsdzemdību atvaļinājumā u.c. iemesli.

Algotie pagaidu sabiedriskie darbi

Laikā no 2012. gada februāra līdz 2014. gada 31.decembrim sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru Rīgas pašvaldībā tiek realizēts ESF projekts „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi” (2013. gadā Rīgas pašvaldības līdzfinansējums projektā - Ls 277 336,26; 2012. gadā Ls 293 706,04). Pasākuma mērķis ir nodrošināt bezdarbniekus, kuri nesaņem bezdarbnieka pabalstu un ir reģistrēti Nodarbinātības valsts aģentūrā ilgāk par 6 mēnešiem, ar apmaksātām pagaidu darba vietām pilnu darba nedēļu pašvaldības iestādēs, biedrībās un nodibinājumos (100 latī mēnesī), prioritāri iesaistot tos bezdarbniekus, kuri saņem sociālo palīdzību. Projekta ietvaros pēc nepieciešamības tiek segtas arī sanitārās grāmatīņas izmaksas.

2013. gadā Rīgas domes struktūrvienības kopā izveidoja 1 174 pagaidu darbu vietas, no 2013. gada 1. aprīļa 1 094 pagaidu darbu vietas, kurās iesaistījās 3 931 bezdarbnieki (skat. 56. tabulu).

56.tabula. Algotu pagaidu sabiedrisko darbu vietas Rīgas pašvaldībā 2012. - 2013. gadā

Nr. p.k.	Pašvaldības struktūrvienības nosaukums	NVA ¹³ apstiprināto pagaidu darbu vietu skaits 2012.g.	NVA ¹⁴ apstiprināto pagaidu darbu vietu skaits 2013.g.	Pavisam nodarbināti 2013.gadā
1.	RD Izglītības, kultūras un sporta departaments	200	215	742
2.	RD Rīgas Austrumu izpilddirekcija	175	100	407
3.	RD Satiksmes departaments	60	60	219
4.	RD Mājokļu un vides departaments	430	254	904
5.	RD Labklājības departaments	302	298	1092
6.	RD Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija	108	85	268
7.	RD Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija	105	82	299
KOPĀ		1380	1 094¹⁵	3 931

Projekta rezultāti 2013. gadā rāda, ka no visiem iesaistītajiem, 145 klienti atrada pastāvīgu darbu (2012. gadā - 161 bezdarbnieks). Dalību projektā, laužot noslēgto līgumu, pārtrauca 1 405 personas. Biežāk minētie līguma laušanas iemesli – neattaisnoti kavējumi un iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumi (2013. gadā 571; 2012. gadā 705), veselības problēmas (2013. gadā 273; 2012. gadā 329), un citi iemesli (2013. gadā 214; 2012. gadā 210). Statistikas dati līdzīgi kā pētījumi parāda, ka bezdarbnieku veselības problēmas var būt nopietns šķērslis algota darba atrašanai.

¹³ Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālā filiāle.

¹⁴ Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālā filiāle.

¹⁵ No 2013. gada sākuma tika izveidotas 1 174 pagaidu darbu vietas, bet sakarā ar bezdarbnieku skaita samazināšanos no 2013. gada 1. aprīļa pagaidu darbu vietas tika samazinātas līdz 1 094 vietām.

Labklājības departaments, projekta ietvaros 18 biedrībās un nodibinājumos (166 pagaidu darbavietas) un 12 pašvaldības iestādēs (158 pagaidu darbavietas) izveidoja kopā 324 pagaidu darbu vietas. Pagaidu darbu vietas tika izveidotas mazkvalificētiem darbiem. Sociālās aprūpes jomā izveidotās pagaidu darbu vietas veidoja 20% no visām algotajām pagaidu darbu vietām.

57.tabula. Labklājības departamenta izveidoto algoto pagaidu darbavietu skaits

Nr.p. k.	Rīgas pašvaldības iestādes, struktūrvienības, biedrības un nodibinājumi	Vietu skaits 2012.gadā	Vietu skaits 2013.gadā
1.	Rīgas sociālais dienests	37	42
2.	RSAC „Gaiļezers”	27	27
3.	RSAC „Mežciems”	20	20
4.	RSAC „Stella Maris”	17	17
5.	Rīgas Patversme/ DC bezpajumtniekiem	9	9
6.	Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	7	7
7.	RD Labklājības departaments	4	4
8.	RD Īpašuma departaments	3	3
9.	RD Pilsētas attīstības departaments	2	2
10.	Rīgas pilsētas būvvalde	13	8
11.	Rīgas 3.bērnu un jaunatnes sporta skola	8	4
12.	Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas pieminēkļu aģentūra”	15	15
13.	Fonds „Zilais Krusts”	30	10
14.	Biedrība “Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”	18	17
15.	Latvijas Sarkanais Krusts	18	22
16.	Biedrība „Dzintarkrasta serviss”	17	30
17.	Biedrība „Žēlsirdības Misija „Dzīvības Ēdiens”	15	20
18.	Nodibinājums „Kraukļa fonds”	9	15
19.	Biedrība „Rīgas Latviešu biedrība”	9	9
20.	Biedrība „Labā cerība”	8	8
21.	Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	5	4
22.	Biedrības rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”	3	3
23.	Biedrības „Latvijas Mākslinieku savienība”	5	9
24.	Nodibinājums „Kristīgā vadības koledža”	2	2
25.	Biedrība „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācija „Aspazija””	1	1
25.	Nodibinājums „Fonds Cerība”	-	8
26.	Bērnu dienas aprūpes centrs „Sapnis”	-	3
27.	Biedrība „Izglītības un socializācijas centrs „Zīle””	-	2
28.	Biedrība „Sirdsgaisma”	-	2
29.	Biedrība „Latvijas Neredzīgo biedrība”	-	1
KOPĀ		302	324

VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBA

Veselības aprūpe 2013. gadā tika nodrošināta atbilstoši MK 2006. gada 19. decembra noteikumos Nr. 1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” (turpmāk – Noteikumi Nr. 1046) definētajiem organizēšanas un finansēšanas principiem. Veselības aprūpes finansēšana ir valsts kompetencē. Savukārt pašvaldībām autonomo funkciju nodrošināt veselības aprūpes pieejamību un veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīves veidu un sportu nosaka likuma „Par pašvaldībām” 15. pants.

2013. gadā Labklājības departamenta Veselības pārvalde īstenoja RD noteikto veselības aprūpes pieejamību un veselīga dzīvesveida veicināšanas politiku pilsētā ar konkrētiem pasākumiem, kuri tika finansēti gan no dažādiem Rīgas pilsētas pamatbudžeta programmu finanšu līdzekļu avotiem, gan piešķirot finanšu līdzekļus ar rīdzinieku veselības aprūpes pieejamību un veselības veicināšanu saistītu projektu realizēšanai (NVO projektu konkursa ietvaros).

Tā kā joprojām veselības aprūpes pieejamības jēdziena skaidrojums nav atrodams nevienā normatīvajā aktā, pārvaldes uzdevums nodrošināt pieejamību Rīgas pašvaldības izpratnē ir definēts pārvaldes uzdevuma deleģējuma līgumos ar pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām un ietver šādas funkcijas:

- ❖ nodrošināt normatīvajos aktos noteiktajām prasībām atbilstošas veselības aprūpē izmantojamās tehnoloģijas un telpu labiekārtojumu;
- ❖ nodrošināt normatīvajos aktos noteiktajām prasībām atbilstošas kvalifikācijas ārstniecības personas, lai sniegtu veselības aprūpes pakalpojumus;
- ❖ nodrošināt veselību veicinošu pasākumu organizēšanu un atbalstīšanu, kā arī informācijas pieejamību par sniegtajiem pakalpojumiem, speciālistu konsultāciju pieejamību un popularizēt veselīgu dzīvesveidu.

Sadarbība ar Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām

Atbilstoši RD 2011. gada 7. jūnija lēmumā Nr. 3277 „Par pārvaldes uzdevumu deleģēšanu veselības aprūpes jomā” noteiktajam Veselības pārvalde 2013. gadā uzraudzīja ar deviņām RPSIA noslēgto pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumu (turpmāk - Deleģēšanas līgumi) izpildi. Šīs kapitālsabiedrības bija:

- ❖ RPSIA „Torņakalna poliklīnika”
- ❖ RPSIA „Iļģuciema poliklīnika”
- ❖ RPSIA „Veselības centrs „Imanta””
- ❖ RPSIA „Bērnu veselības centrs „Ķengarags””
- ❖ RPSIA „Bolderājas poliklīnika”
- ❖ RPSIA „Primārās veselības aprūpes centrs „Ziepniekkalns””
- ❖ RPSIA „Rīgas 1. slimnīca”
- ❖ RPSIA „Rīgas 2. slimnīca”
- ❖ RPSIA „Rīgas Dzemdību nams”

Ar Rīgas domes 2012. gada 20. marta lēmumu Nr. 4403 „Par Rīgas pašvaldības sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rīgas 1. slimnīca”, Rīgas pašvaldības sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Veselības nams 5” un Rīgas pašvaldības sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Ādas un seksuāli transmisīvo slimību klīniskais centrs” reorganizācijas uzsākšanu” tika uzsākts reorganizācijas process, kura rezultātā 2012. gada 30. novembrī LR Uzņēmumu reģistrā ir ierakstīta reorganizācija - apvienošana, pievienojot RPSIA „Rīgas 1. slimnīca” RPSIA „Veselības nams 5” un RPSIA „Ādas un seksuāli transmisīvo slimību klīniskais centrs”.

Deleģētais uzdevums neietver veikto ārstniecības pakalpojumu finansēšanu, to veidu un apjomu noteikšanu, plānveida veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas pretendentu rindu veidošanu, kā arī pacientam sniegtās veselības aprūpes kvalitātes novērtēšanu. Visās ambulatorā profila ārstniecības iestādēs tiek sniegta plaša daudzprofilu ambulatorā veselības aprūpe, ir pieejams plašs speciālistu-konsultantu pakalpojumu un diagnostisko izmeklējumu klāsts. Savukārt divās stacionāra profila ārstniecības iestādēs tiek sniegta šaura profila augstas kvalifikācijas ārstnieciskie

pakalpojumi – RPSIA „Rīgas Dzemdību nams”- dzemdību palīdzība un RPSIA „Rīgas 2.slimnīca” – traumatoloģiskā palīdzība. Deleģētā uzdevuma izpildes kontrole tika veikta, ņemot vērā līgumā noteiktos kritērijus:

- 1) pieejamo pakalpojumu daudzveidību;
- 2) apkalpoto pacientu skaitu;
- 3) pakalpojumu sniegšanā iesaistīto ārstniecības personu kvalifikāciju un pakalpojumu sniegšanai izmantotās tehnoloģijas, telpu un vides sakoptību un labiekārtotību, tai skaitā pieejamību cilvēkiem ar kustību traucējumiem;
- 4) informācijas pieejamību (informācijas veidi, publicitātes pasākumi u.c.);
- 5) saņemto pamatoto sūdzību skaitu saistībā ar sniegto pakalpojumu;
- 6) izstrādāto un realizēto investīciju apjomu.

2013. gadā ārstnieciskā profila kapitālsabiedrības savu darbību veica saskaņā ar 2012. gadā izstrādātajām Stratēģijām – attīstības plāniem.

Vairums kapitālsabiedrību atbilstoši attīstības plānos iekļautajām prognozēm nodrošināja pieprasījumu pēc valsts apmaksājamiem ambulatorajiem veselības aprūpes pakalpojumiem iepriekšējā gada līmenī. Kopumā visām RPSIA izdevies sasniegt Attīstības plānos pārskata gadam plānotos rezultātus. Visas RPSIA atrodas apdzīvotos mikrorajonos, tām ir izveidotas profesionālas speciālistu komandas, laba sadarbība ar ģimenes ārstiem un citi sekmīgas attīstības priekšnoteikumi.

Vairākas RPSIA ir veikušas virkni pasākumu, lai palielinātu ieņēmumus no sniegtajiem maksas pakalpojumiem, kas ļāva tām nodrošināt neto apgrozījuma pieaugumu.

Lai uzlabotu veselības aprūpes pieejamību Rīgas iedzīvotājiem, 2013. gadā turpinājās iepriekšējos gados uzsāktais Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrību reorganizācijas process. 2013. gada 12. novembrī ar Rīgas domes lēmumu Nr.354 „Par Rīgas pašvaldības sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Bērnu veselības centrs „Ķengarags””, Rīgas pašvaldības ar ierobežotu atbildību „Bolderājas poliklīnika”, Rīgas pašvaldības ar ierobežotu atbildību „Ilģuciema poliklīnika”, Rīgas pašvaldības ar ierobežotu atbildību „Primārās veselības aprūpes centrs „Ziepniekkalns””, Rīgas pašvaldības ar ierobežotu atbildību „Torņakalna poliklīnika”, Rīgas pašvaldības ar ierobežotu atbildību „Veselības centrs „Imanta”” reorganizācijas uzsākšanu” tikai uzsākts reorganizācijas process, kura rezultātā saplūšanas ceļā ir plānots izveidot jaundibināmu kapitālsabiedrību.

Sadarbība primārās veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanā

Saskaņā ar Ministru kabineta 2006. gada 19. decembra noteikumu Nr. 1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” 23.1 un 53. punktu, sākot ar 2006. gadu, ik gadu ar Nacionālā veselības dienesta Rīgas nodaļu tiek saskaņots „Ģimenes ārstu darbības pamatteritoriju plāns Rīgas pilsētā”.

58. tabula. Primārās veselības aprūpes ārsti Rīgā

Gads	2011	2012	2013
Primārās veselības aprūpes ārsti	455	454	452

Rīgā primārās veselības aprūpes pakalpojumus nodrošina 452 primārās veselības aprūpes ārsti (turpmāk - PVAĀ), kuru prakses vietas atrodas 104 lokalizācijas vietās Rīgas pašvaldības teritorijā. Rīgā 400 PVAĀ strādā savās ārstu praksēs. Liela daļa PVAĀ savas prakses ir iekārtojuši Rīgas pašvaldībai piederošos īpašumos, nomājot telpas prakses darbībai gan no Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām, gan no lielākajiem ambulatorajiem veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem, tā saucamajām poliklīnikām un veselības centriem, kuri savukārt nomā telpas no Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas nami”. 79 PVAĀ prakses vietas izvietotas 9 pašvaldības

ārstnieciskā profila komercsabiedrībās, no tiem 4 PVAĀ strādā kā darba ņēmēji, pārējie kā pašnodarbinātas personas.

Pa vienam adresē strādā 32 PVAĀ. Pa 2 -3 savās praksēs strādā 56 ārsti un 364 PVAĀ strādā pa 4 un vairāk vienā prakses adresē.

Pie PVAĀ 2013. gadā bija reģistrēti 715 818 pacienti. Vidēji pie viena primārās aprūpes ārsta reģistrēti 1590 pacienti.

2013. gadā tika uzsākts semināru cikls ģimenes ārstiem. Tika noorganizēti 9 semināri Rīgā strādājošiem ģimenes ārstiem: par ģimenes ārstu un RSD sadarbības jautājumiem, izglītojamo atbrīvošanu no valsts pārbaudījumu kārtošanas, par ārstu izziņām sporta stundām, obligātajai peldēt apmācībai, sporta sacensībām ārpus izglītības iestādes un par saslimšanām, kuru dēļ bērni var mācīties speciālās izglītības programmās. 2013. gadā semināros piedalījušies 121 klausītāji. Lai neatrautu ārstus no ikdienas darba un taupītu ģimenes ārstu dārgo laiku, semināri šajā ciklā tika rīkoti iespējami pietuvināti ģimenes ārstu prakses vietām - pašvaldības ārstniecības iestāžu telpās.

Ambulatorās terapijas īstenošana DOTS programmas ietvaros tuberkulozes slimniekiem

Mērķis – motivēt tuberkulozes slimniekus ambulatorajai terapijai DOTS (tieši uzraugāmās ārstēšanas īsais kurss) programmas ietvaros.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, Rīgas ambulatorajiem tuberkulozes slimniekiem, kuru dzīvesvieta deklarēta Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā un kuri ierodas tuberkulozes kontrolējamās terapijas kabinetos (Rīgā, Gogoļa ielā 3 vai Nīcgales ielā 5) izdzert nozīmēto zāļu devu medicīnas darbinieka uzraudzībā, tika līdzfinansēti sabiedriskā transporta ceļa izdevumi Ls 1 vērtībā un apmaksāta dāvanu karte Ls 1 vērtībā pārtikas produktu iegādei dienā, kad iedzertas zāles. Šo pakalpojumu 2013. gadā organizēja VSIA „Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”. Kopumā 2013. gadā šim mērķim tika izlietoti 36 925.43 Ls.

59. tabula. Darba rādītāji ambulatoro tuberkulozes slimnieku motivēšanas programmā

Rādītājs	2011	2012	2013
Pirmreizējo pacientu skaits, kas vērsušies pēc ambulatorās palīdzības DOTS programmas ietvaros	225	226	192
Ambulatoro tuberkulozes slimnieku skaits, kas saņēmuši palīdzību	1484	1619	1294
Palīdzības par transporta kompensāciju sniegšanas reižu skaits	24802	26760	20099
Palīdzības par pārtikas talonu (dāvanu kartes) kompensāciju sniegšanas reižu skaits	24145	28200	18650

Kā redzams 59. tabulā, pēdējā gada laikā pēc ambulatorās palīdzības DOTS programmas ietvaros vērsušos pacientu skaits, ir samazinājies.

Latvija ietilpst to piecu Eiropas Savienības valstu grupā, kurās reģistrēti visvairāk saslimušo ar tuberkulozi (pirmreizēji un recidīvi) uz 100 000 iedzīvotājiem: Rumānija (79,4), Lietuva (53,9), Latvija (38,8), Bulgārija (29,0) un Igaunija (22,0). Baltijas valstis ietilpst PVO Eiropas reģiona 18 ar augstu tuberkulozes saslimstību valstu grupā.

Kopš 2000. gada tuberkulozes epidemioloģiskā situācija Latvijā ir uzlabojusies - mazinājusies gan saslimstība, gan reģistrēto multirezistentas tuberkulozes (MR TB) gadījumu skaits.

Donoru kustības atbalsts

Lai veicinātu asinsdonoru kustību, jau kopš 2005. gada Rīgas pilsētas pašvaldība ir radusi iespēju bezatlīdzības asins donoriem Rīgā kompensēt transporta izdevumus 1 Ls apmērā par katru asins nodošanas reizi. Šo atlīdzību 2013. gadā saņēma tie donori, kuri ziedoja asinis valsts SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”, VSIA „Paula Stradiņa klīniskā universitātes

slimnīca” asins sagatavošanas nodaļās un Valsts asinsdonoru centrā (skat. 60. tabulu). Programmu īstenoja biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”, izmaksājot kompensāciju 18 486 donoriem, izlietojot no RD 2013. gada budžeta finansējumu Ls 18318 un no 2012. gada budžeta Ls 168 apmērā.

60. tabula. Darba rādītāji asinsdonoru kustības veicināšanā trīs gadu griezumā

Rādītājs	2011*	2012	2013
Atlīdzības saņemšanas vietu skaits	3	3	3
Izsniegto atlīdzību reižu skaits	19332	19832	18486

*pakalpojums sākts no 2011. gada 1. februāra

Kaut arī arvien biežāk tiek rīkotas dažādas akcijas, un darba kolektīviem ir iespēja aicināt pie sevis Valsts asinsdonoru centra speciālistus, lai ziedotu asinis, kā arī Valsts asinsdonoru centrs piedāvā iespēju savā izbaukumu autobusā konkrētās dienās un laikos nodot asinis, asinsdonoru skaits, kuri ziedo asinis stacionārajās asins nodošanas iestādēs, nepalielinās. 2013. gadā asins nodošanas reižu skaits ir nedaudz mazāks, nekā iepriekšējos divos gados.

2013. gada rudenī darbu uzsāka Rīgas 1. slimnīcas 23. korpuss - poliklīnika „Šarlotes”

VESELĪBAS VEICINĀŠANA

Veselības veicināšanas pasākumi un īstenotās programmas

Stratēģijas logo

Pašvaldībām saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām” 15. pantu ir noteikta autonomā funkcija – nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu.

Veselības veicināšana ir pasākumu kopums, kas mudina individu un sabiedrību kopumā palielināt kontroli pār veselību ietekmējošiem faktoriem (t.sk. atkarību izraisošo vielu lietošanu) un pilnveidot veselības potenciālu. Viena no svarīgākajām veselības veicināšanas komponentēm ir veselīga dzīvesveida veicināšana.

Arī 2013. gadā veselības veicināšanas darbs Rīgā tika īstenots saskaņā ar Rīgas pilsētas pašvaldības 2012. gada 15. maijā apstiprināto Rīgas pilsētas pašvaldības Sabiedrības veselības stratēģiju „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā” 2012. – 2021. gadam. Rīgas pilsētas pašvaldības Sabiedrības veselības stratēģija ir izstrādāta, lai nodrošinātu mērķtiecīgu ilgtermiņa visas pašvaldības darbu iedzīvotāju veselības uzlabošanai. Šis dokuments iezīmē redzējumu, kā uzlabot Rīgas pilsētas iedzīvotāju veselību, identificējot galvenās sabiedrības veselības problēmas un nosakot stratēģiskos darbības virzienus. Stratēģija ir pakārtota Rīgas attīstības stratēģijai līdz 2025. gadam un Rīgas attīstības programmai 2010. - 2013. gadam un tā ietver darbības, kas ir pašvaldības kompetencē. Rīgas pilsētas pašvaldības Sabiedrības veselības stratēģijas **mērķis ir uzlabot Rīgas iedzīvotāju veselības stāvokli un mazināt priekšlaicīgas nāves gadījumu skaitu**. Lai sasniegtu šo mērķi, tiek izvirzīti šādi apakšmērķi:

1. samazināt saslimstību ar neinfekcijas slimībām, tajā skaitā atkarībām;
2. uzlabot iedzīvotāju zināšanas par veselīgu dzīvesveidu;
3. veicināt veselīgu un drošu pilsētas, mācību un darba vidi;
4. uzlabot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Rīgas pilsētā.

Sekmīgai Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģijas izvirzītā mērķa un apakšmērķu sasniegšanai izstrādāta Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģijas „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā” 2012. – 2021. gadam programma un rīcības plāns 2012. - 2016. gadam. Programma un rīcības plāns paredz attīstīt, pilnveidot un stiprināt starpsektoru sadarbību pašvaldības līmenī starp Rīgas pašvaldības nozaru departamentiem un iestādēm, pašvaldību aģentūrām u.c. institūcijām. Programmas un rīcības plāna uzdevums ir noteikt pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu Stratēģijā noteikto stratēģisko darbības virzienu īstenošanu, un regulēt minēto pasākumu īstenošanu atbildīgās institūcijas. Rīcības plāns aptver 17 stratēģiskos rīcības virzienus, tas paredzēts 4 gadiem, un katru gadu tiek aktualizēts, lai nodrošinātu Sabiedrības veselības stratēģijas īstenošanas gaitas un

izvirzīto mērķu monitoringu. Ar Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģiju un rīcības plānu iespējams iepazīties Labklājības departamenta mājas lapā www.ld.riga.lv.

Lai veicinātu starpsektoru sadarbību sabiedrības veselības jomā, sekmīgi īstenotu Sabiedrības veselības stratēģijas Programmas un rīcības plānā izvirzītās aktivitātes un nodrošinātu sabiedrības veselības politikas pamatprincipa „Veselība visās politikās” ieviešanu, arī 2013. gadā darbu turpināja Rīgas pilsētas pašvaldības Veselības padome Tās sastāvs 2013. gada 7. oktobrī ar Rīgas domes priekšsēdētāja lēmumu tika mainīts un sākot ar 2013. gadu Veselības padomes sastāvā ir ne tikai pārstāvji no visiem nozaru departamentiem Rīgas pilsētas izpilddirektors, RP SIA „Rīgas meži” valdes priekšsēdētājs, bet arī visu frakciju deleģēti deputāti, kā arī pārstāvis no RP A/S „Rīgas Centrāltirgus”. Veselības padomei ir vadošā loma Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģijas īstenošanas koordinēšanā un sabiedrības veselības politikas plānošanas dokumentu izstrādē. Veselības padome sekmē informācijas apmaiņu un saskaņotu uz sabiedrības veselību orientētu aktivitāšu plānošanu starp sektoriem un nozarēm pilsētā. Veselības padomi vada Rīgas domes Sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētāja Olga Veidiņa.

Rīgas iesaistīšanās starptautiskajās un nacionālās sadarbības organizācijās

Rīgas domes Labklājības departaments 2013. gadā turpināja aizsākto internacionālo un reģionālo sadarbību sabiedrības veselības jomā. Saskaņā ar Rīgas domes priekšsēdētāja 2013. gada 27. jūlija lēmumu tika uzsākts intensīvs darbs pie iestāšanās Pasaules Veselības organizācijas (turpmāk – PVO) Eiropas Veselīgo pilsētu tīklā. Eiropas Veselīgo pilsētu tīkls šobrīd aktīvi darbojas 90 pilsētās 30 Eiropas valstīs. Iesaistoties šajā tīklā Rīgas pilsēta sevi Eiropā pozicionē kā veselīgu un uz izaugsmi vērstu pilsētu, kurā iedzīvotāju veselība tiek novērtēta kā pilsētas ekonomiskās izaugsmes stūrakmens. Tāpat tīkls rada atpazīstamību un iespēju sadarboties dalībvalstīm uz iedzīvotāju veselību vērstu projektu īstenošanā.

2013. gadā Rīgas pilsēta saņēma uzaicinājumu iesaistīties Eiropas Sabiedrības veselības asociācijas tīklā *Eurohealthnet*, kas apvieno 43 dalībniekus 27 valstīs (institūcijas, universitātes u.c. sabiedrības veselība profila institūcijas), kuru misija ir mazināt veselības nevienlīdzību Eiropas Savienības dalībvalstīs, veicinot sabiedrības veselības un veselības veicināšanas programmu realizāciju. Iesaistoties šajā tīklā Rīgas pilsēta būs vienīgā Latvijas pārstāve šajā tīklā, kas sniedz iespēju Rīgas pašvaldībai iesaistīties starptautiskos sabiedrības veselības projektos.

2013. gadā Rīgas pašvaldība pieņēma Latvijas Republikas Veselības ministrijas Slimību profilakses un kontroles centra uzaicinājumu iesaistīties Nacionālajā Veselīgo pašvaldību tīklā. Saskaņā ar Rīgas domes priekšsēdētāja 2013. gada 18. jūnija lēmumu Rīgas pilsēta ir iesaistījies šajā tīklā, kura mērķis ir apvienot Latvijas pašvaldības kopīgā uz iedzīvotāju sabiedrības veselību vērsta darbā, kas veicinātu vietējo pašvaldību sadarbību, labās prakses un pieredzes apmaiņu. Nacionālais Veselīgo pašvaldību tīkls sniedz arī metodoloģisku atbalstu un pilda sabiedrības veselības politikas ieviešanas advokācijas lomu.

Tāpat 2013. gada nogalē tika pieņemts lēmums par Rīgas dalības atjaunošanu starptautiskajā organizācijā ECAD (*European cities against drugs*) jeb Eiropas pilsētas pret narkotikām, aktualizējot Rīgas pašvaldības izvirzītos mērķus atkarību izraisīto vielu pieejamības ierobežošanai un lietošanas samazināšanai. Šī organizācija apvieno vairāk nekā 200 Eiropas pilsētas no vairāk kā 15 valstīm, stiprinot to nostāju un spēju ierobežot apreibinošo vielu lietošanu pilsētu iedzīvotāju vidū.

Pētījumi par Rīgas pilsētas iedzīvotāju veselības paradumiem

Lai varētu novērtēt aktuālo situāciju Rīgas pilsētā sabiedrības veselības jomā un plānot izmaksu efektivitātes ziņā piemērotākos pasākumus, svarīgi veidot pierādījumus pamatotu pieeju un aktivitāšu plānošanu.

2012. gadā tika uzsākts darbs pie Rīgas veselības profila izstrādes, kurā tika apkopoti visi ar Rīgas sabiedrības veselību saistīti jautājumi un to rādītāji, tādā veidā ļaujot jebkurai organizācijai

plānot savas aktivitātes un konstatēt, kur nepieciešami papildus resursi. Ņemot vērā, ka ne visi dati ir iegūstami, izmantojot valsts un pašvaldību institūciju rīcībā esošos datus, pēc Rīgas domes Labklājības departamenta pasūtījuma 2013. gadā tika veikti divi pētījumi par būtiskiem sabiedrības veselības jautājumiem.

Viens no pētījumiem ir „Pusaudžu informācijas tehnoloģiju lietošanas paradumu saistība ar veselības stāvokli”. Veiktais pētījums dod unikālus datus, kas palīdz analizēt esošo šīs problemātikas situāciju un izvirzīt konkrētus virzienus problēmas mazināšanai un efektīvas profilakses realizēšanai. Pētījuma dati sniedza šokējošus rezultātus par to, cik daudziem pusaudžiem 13 gadu vecumā ir vērojamas vismaz 2 datoratkarības pazīmes, kopumā tādu ir vairāk nekā trešdaļa. Pētījuma rezultāti parāda ļoti skaidrus rīcības virzienus, kuros ir nepieciešams atbalsts un papildus kapacitāte bērnu un jauniešu vecākiem un speciālistiem. Viena no aktuālām problēmām šī pētījuma ietvaros ir pasīvā agresija, par kuru šobrīd tiek runāts maz, bet kuras aktualitāte pieaug arvien vairāk un kuras ietekmi izjūt gan vecāki, gan speciālisti, nodrošinot mācību procesu. Otra būtiska problēma ir neregulāra bērnu brīvā laika pavadīšana kopā ar ģimeni, norādot gan uz vecāku laika trūkumu šādām aktivitātēm, gan arī uz informācijas un zināšanu trūkumu par dažādām brīvā laika pavadīšanas iespējām un to organizēšanu. Līdztekus iepriekš minētajam pētījuma rezultāti apstiprina, ka efektīvai vecāku kontrolei ir ļoti liela nozīme bērnu spējā kontrolēt savus IT lietošanas paradumus. Līdz ar to efektīva vecāku kontrole un klātesamības stiprināšana ir vēl viens virziens, kurā realizēt un veicināt dažādu pakalpojumu pieejamību ģimenēm. Pētījumu pēc Labklājības departamenta pasūtījuma veica SIA „Latvijas fakti” par kopēju summu Ls 4198.70

Ar pētījuma rezultātiem un secinājumiem var iepazīties apmeklējot mājas lapu www.narcomania.lv

Otrs pētījums tika veikts, aptaujājot dažāda vecuma iedzīvotājus pēc 50 gadu vecuma, izmantojot Vudkoka – Džonsona testu. Pētījuma mērķis bija gūt datus par kognitīvo spēju kvalitāti vecāka gada gājuma iedzīvotājiem, tādā veidā izvērtējot kādas programmas būtu visvairāk nepieciešamas Rīgas iedzīvotājiem, sekmējot psihoemocionālās veselības saglabāšanos un nostiprināšanos iedzīvotāju grupās pēc 50 gadiem. Pētījums tika veikts ņemot vērā arvien pieaugošo novecošanās aktualitāti pasaulē un Eiropā, kas rada nepieciešamību saglabāt dzīves kvalitāti pēc iespējas ilgāk, , pagarinot veselīgi nodzīvotos dzīves gadus. Psihoemocionālā veselība ir būtisks veselības rādītājs, īpaši ņemot vērā tādu aktuālu problēmu kā demence, kurai sākoties to ir neiespējami novērst, bet to var palēnināt. Pētījuma galvenie secinājumi norāda, ka būtisks kognitīvo spēju kvalitātes kritums un līdz ar to psihoemocionālās veselības rādītāja pasliktinājums kopumā ir uzreiz pēc 64 gadu vecuma. Šajā periodā kritums ir ļoti straujš, viena no hipotēzēm ir, ka - krituma iemesls saistīts ir - pensionēšanās un ar to saistītā sociālā izolācija. Sociālās izolācijas mazināšanas un psihoemocionālās veselības veicināšanas programmas ir divi būtiskāki pakalpojumi, kuri attīstāmi Rīgas pilsētā, lai pagarinātu dzīves ilgumu veselīgos apstākļos. Pētījumu pēc Labklājības departamenta pasūtījuma veica SIA „Izglītības informācijas aģentūra” par kopējo summu Ls 6000.

Ar pētījuma datiem var iepazīties vērsties pie Labklājības departamenta Veselības pārvaldes Apmācību un informācijas sektora speciālistiem (tāl. 67037319).

Labklājības departamenta kompetencē esošās veselības veicināšanas programmas un pasākumi tiek plānoti un īstenoti, balstoties uz sabiedrības veselības stratēģijas „Vesels rīdzinieks – veselā Rīgā” īstenošanas programmas un rīcības plānā noteiktajiem darbības virzieniem:

- ❖ Radīt vidi un īstenot pasākumus, kas veicina fiziskās aktivitātes un veselīga uztura lietošanu bērnu un jauniešu vidū;
- ❖ Uzlabot bērnu, jauniešu un viņu vecāku zināšanas par veselību un to ietekmējošiem faktoriem, kā arī par drošību mājās un sabiedriskās vietās;
- ❖ Radīt vidi un īstenot pasākumus, kas veicina veselīgus paradumus darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju vidū: veselīga uztura lietošanu, fiziskās aktivitātes paaugstināšanu ikdienā, smēķēšanas pārtraukšanu, alkoholisko dzērienu lietošanas samazināšanu;
- ❖ Uzlabot iedzīvotāju zināšanas par reproduktīvo veselību, personīgās higiēnas un mutes veselības nozīmi;

- ❖ Radīt vidi un īstenot pasākumus, kas vērsti uz slimību un traumatisma profilaksi un veselības stāvokļa uzlabošanu vecāka gada gājuma iedzīvotāju vidū;
- ❖ Uzlabot senioru zināšanas un prasmes par mutes veselības uzlabošanu;
- ❖ Veikt atkarību un pašnāvību profilaksi, darbojoties gan universālās, gan selektīvās profilakses jomā, lai identificētu tos jauniešus, kuriem parādās dažādas grūtības skolā, kas var novest pie narkotiku lietošanas vai pašnāvības veikšanas;
- ❖ Veikt infekcijas slimību profilaksi, izglītojot sabiedrību un veicinot savlaicīgas ārstēšanās uzsākšanu;
- ❖ Veicināt iedzīvotāju iespējas būt izglītotai sabiedrības veselības (t.sk. veselības veicināšanas) jautājumos;
- ❖ Īstenot kaitējuma mazināšanas programmas narkotiku lietotāju vidū.

Publiskie pasākumi sabiedrības informēšanai par sabiedrības veselības jautājumiem

2013. gadā, pamatojoties uz pieņemto stratēģiju „Vesels rīdzinieks – veselā Rīgā” un no tās izrietošo starpinstitucionālo sadarbību 20. aprīlī PVO Veselības dienas ietvaros tika organizēta konference „Veselīgs rīdzinieks veselā Rīgā”. Konferences ietvaros jau otro reizi kopš 2012. gada kopā tika pulcēti dažādu nozaru pārstāvji un speciālisti, kuri, prezentējot savu darbu un mērķus tuvākajiem gadiem, iepazīstināja konferences apmeklētājus ar informāciju par veselības nozīmi dažādu nozaru attīstībā, kā arī par veselības veicināšanas un dažādu ar veselību saistītu pakalpojumu attīstīšanu un pieejamības nodrošināšanu. Konferenci apmeklēja 700 apmeklētāju – sabiedrības veselībā iesaistītie profesionāļi, citu nozaru un NVO pārstāvji, kā arī ieinteresētie Rīgas iedzīvotāji.

Paralēli konferencēi Pasaules Veselības organizācijas Veselības dienas ietvaros 2013. gada 20. aprīlī Kronvalda parkā norisinājās sabiedriska vides pasākums, kurā iedzīvotāji tikai aicināti iepazīties ar dažādu Rīgas pašvaldības organizāciju un iesaistīto partneru (piemēram, Mutes veselības centra, Dzīvnieku patversmes „Ulubele”, VUGD u.c.) ikdienas darbu iedzīvotāju veselības veicināšanai un slimību profilaksei. Pasākumu kopumā apmeklēja ~1000 iedzīvotāji. Līdzīga rakstura sabiedriskie pasākumi, kuri 2013. gadā tika nodēvēti par „Ģimenes veselības dienām” tika īstenoti sadarbībā ar 5 Veselību veicinošajām izglītības iestādēm pietuvināti Rīgas iedzīvotāju dzīves vietām 5 Rīgas pilsētas apkaimēs (Purvcīemā, Daugavgrīvā, Ilģuciemā, Teikā un Juglā). Ģimenes veselības dienu mērķis bija: motivēt rīdziniekus kopradei, balstoties uz labās prakses piemēriem iedzīvotāju iniciatīvas programmās; iepazīstināt rīdziniekus ar Rīgas pašvaldības piedāvāto pakalpojumu klāstu sociālajā, kultūras, brīvā laika pavadīšanas, veselības veicināšanas jomās, īpaši, viņu mikrorajonu teritorijās; pilnveidot rīdzinieku veselības prasmes un paradumus.

Pasākums Bērnu Klīniskajā Universitātes slimnīcā kopā ar Rīgas Pašvaldības policijas pārstāvjiem un aktīviem sportistiem, aicinot visus uz bērniem drošu un veselīgu atpūtu

61. tabula. Labklājības departamenta organizētie sabiedriskie pasākumi 2013. gadā

Pasākuma nosaukums	Mērķauditorija	Sasniegtais rezultāts (apmeklētāju skaits)
Vides akcija „Diedzētu augu un augu sēkļu popularizēšana” Rīgas Centrāltirgū	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	600
Konference „Veselīgs rīdziniņeks veselā Rīgā”	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	700
Veselības diena „Veselīgs rīdziniņeks veselā Rīgā”	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	1000
Ģimenes veselības dienas	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	2500
Pasaules sirds diena	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	300
Pasaules diena bez tabakas	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	300
Vides akcija „Garšaugu popularizēšana” Rīgas Centrāltirgū	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	600
Vides akcija „Sezonai atbilstošu un Latvijas dabā pieejamu tēju popularizēšana” Rīgas Centrāltirgū	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	600
Vides akcija „Sakņauga – topinambūra lietošanas uzturā popularizēšana” Rīgas Centrāltirgū	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	600
Pasaules garīgās veselības diena „Ģimene – atver durvis vairāku paaudžu attiecībās”	Rīgas pilsētas iedzīvotāji: vecāka gada gājuma iedzīvotāji pēc 60 gadu vecuma	200
Vides akcija „Pilngraudu produktu popularizēšana” Rīgas Centrāltirgū	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	600
Vides akcija „Veselīgu gaļas dienu popularizēšana” Rīgas Centrāltirgū	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	600
Publisko lekciju cikls personības izaugsmei un attiecību veicināšanai	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	500

Kopumā 2013. gadā tika realizēti 13 dažāda mēroga sabiedriskie pasākumi, vidēji vismaz viens pasākums mēnesī. Liela daļa pasākumu bija vērsti uz veselīga uztura paradumu veicināšanu iedzīvotāju vidū, jo tas ir viens no paradumiem, kas būtiski ietekmē saslimšanu ar kardiovaskulārajām slimībām, 2. tipa cukura diabētu, u.c.slimību rašanos un attīstību. Pasākumos galvenā informācija tika veidota ar mērķi, nodrošināt iedzīvotājiem iespēju uzzināt vairāk par veselīga un garšīga uztura lietošanu, izmantojot sezonas produktus, kā arī ņemot vērā savas finansiālās iespējas.

2013. gadā Rīgā notika vairāki jauni un līdz šim nebijuši pasākumi veselības veicināšanā.

Kā viens no pirmajiem ir jāmin publisko lekciju cikls personības attīstībai un attiecību veicināšanai. Lekcijas guva negaidīti lielu atsaucību, ar katru lekciju pieaugot pieprasījumam. Lekcijas notika vienu reizi mēnesī, sākot no februāra un līdz pat decembrim, izņemot jūliju. Kopumā tika nolasītas 10 lekcijas, kurās iedzīvotājiem bija iespēja tikties ar speciālistiem un saņemt atbildes par tādām tēmām kā atkarība un līdzatkarība, izplatītākās mācību un uzvedības problēmas, vecāku klātesamības stiprināšana, veselīga bērna attīstība, vecāku šķiršanās, ģimenes tradīcijas un rituāli, kā arī citas tēmas. Publisko lekciju ciklu īstenošanu nodrošināja Latvijas Ģimenes psihoterapeitu biedrība, kopējās izmaksas Ls 1200.

Pirmo reizi PVO atzīmējās garīgās veselības dienas ietvaros tika rīkota tematiskā nedēļa par tēmu „Ģimene – atver durvis vairāku paaudžu attiecībās”, kuras laikā uzmanība tika pievērsta ne

tikai līdz šim aktuālākajām grupām: bērniem un pusaudžiem, bet aptverot cilvēkus visas dzīves garumā un visas ģimenes paaudzes. Ģimene, kurā ir ciešas un dzīvas attiecības starp visām tās paaudzēm un psihoemocionāls atbalsts visas dzīves garumā ir būtisks resurss katram tās dalībniekam, sākot no tikko dzimuša un turpinot līdz pat vecākajiem ģimenes locekļiem, kuriem ir vairāku gadu desmitu gara dzīves pieredze. Nedēļas aktivitātes tika realizētas sadarbībā ar Latvijas Ģimenes psihoterapeitu biedrību, nodrošinot iedzīvotājiem 5 vakaru meistarklases, kurās dalībniekiem bija iespēja iejusties dažādos dzīves posmos, aktualizējot galvenos dzīves un attīstības uzdevumus, kā arī saņemt atbildes no Biedrības speciālistiem par ģimenes paaudžu savstarpējām attiecībām, to stiprināšanu un savstarpējo atbalstu visiem ģimenes locekļiem.

Uzlīmju un nozīmīšu sērija „Ko Tev nozīmē ģimene...”

Pirmo reizi Rīgā tika uzsākta iniciatīva „Veselību veicinoša izglītības iestāde”. Šai iniciatīvai atsaucās 5 Rīgas skolas dažādām Rīgas pilsētas apkaimēm. Iniciatīvas galvenais mērķis ir veidot skolu kā vidi, kurā bērns apgūst ne tikai zināšanu un prasmes, bet arī nostiprina un apgūst dažādus veselības veicināšanas paradumus. Iniciatīvas devīze ir „Vesels – gudrs – laimīgs”, iekļaujot vēstījumu, ka tikai vesels bērns var vispusīgi un motivēti iesaistīties mācību procesā un nostiprināt savu psihoemocionālo komfortu. Iniciatīva paredz sadarbības stiprināšanu un uzturēšanu starp skolu, vecākiem un bērniem, kā arī nemītīgu mācīšanās un socializēšanās procesa pilnveidošanos, pielāgot to bērniem, kuri tajā brīdī mācās skolā un ņemot vērā dažādu klašu raksturojumu un skolu izvirzītos mērķus un sasniedzamos rezultātus.

2013. gadā tika aizsākts jauns pakalpojums tiem Rīgas iedzīvotājiem, kuriem ikdienā ir sēdošs darbs vai darbs, kuram ir raksturīgs mazkustīgs dzīves veids. Nodarbību laikā apmeklētājiem bija iespēja uzzināt par veselīga un piemērota uztura plānošanu, kā arī piedalīties praktiskā sporta nodarbībā kopā ar sertificētiem speciālistiem, apgūstot vingrojumu programmas, kas ir domātas tieši sēdoša darba veicējiem, un iedrošinot tos iekļaut fiziskās aktivitātes ikdienas plānos. Plašāk šī programma tiks realizēta 2014. gadā. Veicinot fiziski aktīvu dzīves veidu, 2013. gadā sadarbībā ar biedrību „Latvijas Tautas sporta asociāciju” tika izstrādāts metodiskais materiāls ar apla treniņu vingrinājumu aprakstu un zīmējumiem, kurus var izmatot kā palīgmateriālu pie brīvdabas treniņiem, kā arī tika novadītas 5 paraugnodrābības piecās brīvdabas treniņu vietās, tādā veidā sekmējot pilnvērtīgāku pilsētā izveidotās infrastruktūras izmantošanu, izturoties atbildīgi pret savu veselību un iespējām. Lai veicinātu fiziskās aktivitātes vecāka gada gājuma iedzīvotāju vidū, 2013. gadā tika nodrošināta iespēja apmeklēt bezmaksas nūjošanas nodarbības visos RSD teritoriālajos centros. Kopumā tika novadītas 104 nodarbības, kuras apmeklēja ~ 2000 iedzīvotāju.

Labklājības departaments ir noslēdzis līgumus ar vairākām iestādēm un organizācijām par noteiktu programmu īstenošanu un nodrošināšanu visa gada garumā katru darba dienu.

- ❖ **HIV profilakses un psiho-sociālie pakalpojumi narkotisko vielu lietotājiem un to kontaktpersonām gan biedrības „DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS” (turpmāk – Biedrība) telpās, gan Rīgas pilsētas priekšpilsētās (rajonos) Biedrības mikroautobusā.**

Mērķis – mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū, sniedzot pakalpojumu gan Biedrības telpās, gan pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām (ar mikroautobusu), tādejādi mazinot risku inficēties ar HIV šo personu tuviniekiem, to kontaktpersonām, kā arī sabiedrībai kopumā.

2013. gadā ar Biedrības starpniecību injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu piederīgajiem un kontaktpersonām (pēc pašu vēlēšanās) bija iespēja veikt HIV eksprestestu, saņemt bezmaksas prezervatīvus un sterilas šļirces, apmeklēt psihologa, sociālā darbinieka un HIV konsultanta konsultācijas, kā arī iegūt informāciju par šo un citām infekcijas slimībām, kā arī ar atkarību izraisošo vielu lietošanu saistītiem jautājumiem. Biedrība pakalpojumu sniedza gan biedrības telpās Rīgas centrā, gan arī pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām (mikroautobusā).

2013. gadā Biedrība ir sniegusi kopumā 2 753 konsultācijas injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu ģimenes locekļiem un tuviniekiem gan Biedrības telpās, gan mikroautobusā (skat. 62. tabulu), kā arī izsniegusi 179 464 tīras šļirces un 60 342 prezervatīvus. Kopumā šī pakalpojuma realizācijai 2013. gadā novirzīti Ls 53 368.

62. tabula. Biedrības „DIA+LOGS” sniegtā pakalpojuma darba rādītāji HIV profilakses programmā trīs gadu griezumā

Rādītājs	2011	2012	2013
Jauno (pirmreizējo) klientu skaits	3011	2422	1851
Psihologa sniegto konsultāciju skaits	829	824	732
Sociālo darbinieku sniegto konsultāciju skaits	1017	1111	991
HIV konsultanta sniegto konsultāciju skaits	665	981	1030
Veikto HIV testu skaits	636	933	901
Izsniegto šļirču skaits	205 493	198 099	179 464
Izsniegto prezervatīvu skaits	45 518	56 345	60 342
Konsultāciju skaits kopā	2511	2916	2753

Pēdējo gadu laikā Biedrība paplašinājusi darbu ar klientiem gan Biedrības telpās, gan izmantojot ielu sociālos darbiniekus un mobilo brigādi, lai konsultētu mērķauditoriju un klientus par Biedrības piedāvātajiem pakalpojumiem. Rezultatīvie Biedrības „DIA+LOGS” rādītāji liecina, ka ieguldītie resursi tiek izmantoti lietderīgi, lai sasniegtu Biedrības un Rīgas domes Labklājības departamenta kopīgi izvirzīto mērķi – mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū un tādejādi uzlabot Rīgas iedzīvotāju drošību un veselību.

- ❖ **Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darbības nodrošināšana**

Mērķis – uzlabot Rīgas pilsētas iedzīvotāju informētību par veselību ietekmējošiem faktoriem, saslimšanas riskiem un to profilaksi, kā arī par citiem veselības veicināšanas jautājumiem.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, Rīgas iedzīvotājiem 2013. gadā bija iespēja biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sešās Veselības istabās (Brīvības ielā 237/2, Aptiekas ielā 8, Aglonas ielā 35/3, Gaiziņa ielā 7, Slokas ielā 161, Šarlotes ielā 1B) bez maksas saņemt - medicīnas darbinieka konsultācijas, noteikt savu ķermeņa masas indeksu, izmērīt arteriālo asinsspiedienu un saņemt uztura bagātinātājus (skat. 63. tabulu). Programmu īstenoja biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”, izlietojot finansējumu Ls 13 221,36 apmērā.

63. tabula. Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darba rādītāji

Rādītājs	2011	2012	2013
Veselības istabu skaits	4	5	6
„Veselības istabu” apmeklētāju skaits	6148	5866	7094

Nemot vērā pieaugošo iedzīvotāju interesi par „Veselības istabu” darbu un pieprasījumu pēc tā pakalpojumiem, 2013. gada sākumā tika atvērta sestā biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istaba Šarlotes ielā 1B. Vidēji katru mēnesi vienu Veselības istabu apmeklē 67 Rīgas iedzīvotāji. Kopā 2013. gadā Veselības istabas ir apmeklējuši 7094 iedzīvotāji, pārsniedzot gada plānoto skaitli - 4800 apmeklētāju. 2014. gadā plānots atvērt septīto biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu Rīgā.

Speciālistu izglītošana par veselības veicināšanu un slimību profilaksi

Lai nodrošinātu veselības veicināšanās un slimību profilakses darba pieejamību pēc iespējas plašākam Rīgas iedzīvotāju lokam, ikdienā Labklājības departaments ļoti lielu uzmanību pievērš speciālistu izglītošanai un informēšanai par aktuālajām tendencēm, piemērotākajām metodēm darbam ar dažādām mērķa grupām. 2013. gada desmit mēnešos (semināri netiek organizēti no jūnija vidus līdz augusta vidum) noorganizēti 22 semināri, t.i. vidēji 2,2 semināri mēnesī (skat. 65. tabulu). Semināru garums ir no 6 līdz 24 akadēmiskajām stundām, t.i. 1 – 3 dienu semināri, vidējais vienas grupas lielums 2013. gadā – 15,3 dalībnieki, kopējais dalībnieku skaits 2013. gadā ir 337 dalībnieki. Pēc katra semināra tā dalībniekiem tiek lūgts aizpildīt semināra novērtēšanas anketu. Izvērtējot anketas, var secināt, ka joprojām speciālistiem ir aktuālas tēmas darbam ar agresīviem bērniem un jauniešiem, jauniešiem, kuriem viens vai abi vecāki ir atkarību izraisošo vielu lietotāji, par bērnu attīstību, par informācijas uztveres specifiku dažādos vecumposmos, kā arī par veselīga dzīves veida veicināšanu.

2013. gadā Labklājības departaments īstenoja pilotprojektu „Veselīga uztura paradumu veicināšanai pirmsskolas vecuma bērniem”, kura ietvaros plānots 2014. gadā organizēt pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu apmācības par metodēm pirmsskolas vecuma bērnu veselīga uztura paradumu veicināšanai. Pilotprojektu pēc Labklājības departamenta pasūtījuma 2013. gadā īstenoja Latvijas diētas un uztura speciālistu asociācija, kas pilotprojekta ietvaros izstrādāja – metodisko materiālu pirmsskolas pedagogiem, vecāku informatīvo materiālu, izdales materiālus pirmsskolas vecuma bērniem (uztura piramīdas un 3 veidu magnētus). Pilotprojekta ietvaros metodiskais materiāls un materiāls vecākiem tika aprobēts 3 pirmsskolas izglītības iestādēs. Šāda veida projekts par veselīga uztura paradumu veicināšanu pirmsskolas vecuma bērniem ne pašvaldības, ne valsts mērogā līdz šim nav īstenots. Mērķauditorija izvēlēta pamatojoties uzpētījumu datiem, kas apliecina, ka šis vecums ir vispiemērotākais jaunu un patstāvīgu veselības paradumu pagūšanai bērniem, kas saglabājas visa mūža garumā.

64. tabula. Apmācīto speciālistu darbā ar atkarības profilakses programmām un izglītojošo semināru skaits

Speciālisti	Izglītoto speciālistu skaits			Izglītojošo semināru skaits		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Sociālie pedagogi, skolu psihologi, sociālie darbinieki	232	207	224	20	14	15
Vispārizglītojošo skolu pedagogi	99	121		5	7	
Vispārizglītojošo skolu administrācijas darbinieki	43	14	8	3	1	1
Rīgas skolu medicīnas darbinieki	30	20	26	2	1	2
Valsts vai Pašvaldības Policijas darbinieki	20	50	60	1	3	3
Citi	—	7	19	—	1	1
Kopā	424	412	337	31	27	22

Paralēli izglītojošo semināru organizēšanai, 2013. gadā notika informatīvas lekcijas par atsevišķām tēmām, piemēram, narkotiku atkarību un profilaksi, alkohola lietošanu un smēķēšanu jauniešu vidū, azartspēļu un citu jauno tehnoloģiju atkarību, stresu. Arī samazināto lekciju skaits speciālistiem ir saistīts ar ierobežotiem cilvēkresursiem, bet izglītības iestādēs ir saglabājusies augsta ieinteresētība par atkarības profilakses tēmām, augusi interese par ģimenes pozitīvo attiecību veicināšanu, konfliktu risināšanu.

65. tabula. Informatīvo lekciju un dalībnieku skaits

Auditorija	Lekciju dalībnieku skaits			Novadīto lekciju skaits		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Vispārizglītojošo skolu pedagogi	495	343	446	35	43	49
Izglītojošas lekcijas Rīgas skolu skolēnu vecākiem	509	152	2367	76	11	139

2013. gadā sadarbībā ar biedrību „Sabiedrības veselības fonds” pirmo reizi tika nodrošinātas izglītojošas lekcijas Rīgas izglītības iestāžu audzēkņu vecākiem par bērnu psihoemocionālo attīstību un to disciplinēšanas metodēm, par bērnu un vecāku savstarpējām attiecībām un to ietekmi uz mācību sasniegumiem, kā arī par citām aktuālām tēmām. Viena no pieprasītākajām tēmām 2013. gadā bija jautājumi, kas saistīti ar atkarībām un atkarību izraisošo vielu lietošanu, lietošanas atpazīšanu.

Veselības veicināšanas un slimību profilakses informatīvi izglītojošie materiāli

Cits nozīmīgs veselības veicināšanas aspekts ir informatīvo materiālu, un jo īpaši metodisko rokasgrāmatu, sagatavošana un speciālistu apmācība to izmantošanā. Tāpēc, lai sekmīgāk nodrošinātu speciālistu un vecāku, bērnu un jauniešu izglītošanu, arī 2013. gadā tika turpināta informatīvi izglītojošo materiālu sagatavošana un izdošana, nodrošinot informācijas pieejamību gan bērniem un jauniešiem, gan pieaugušajiem, gan speciālistiem darbā ar dažādām iedzīvotāju grupām.

Interaktīvās spēles „Atoms” izstrāde un izdošana, deva iespēju dažāda vecuma bērniem ar vai bez pieaugušo uzraudzības pārbaudīt savas zināšanas par veselības veicināšanu un papildināt

trūkstošās. Interaktīvā spēle ir pieejama katrai Rīgas skolai, izmantojot to darbā ar bērniem un jauniešiem veselības veicināšanas un slimības profilakses jautājumos. 2014. gadā plānots šo spēli sagatavot un realizēt vides spēles formātā.

66. tabula. Izdotie informatīvi un interaktīvi izglītojošie materiāli

Metodiskais, informatīvais materiāls	Izdoto eksemplāru skaits	Anotācija par materiālu
Magnēti „veselīgs uzturs” bērniem līdz 7 gadu vecumam.	2000	Viegli uzskatāma informācija par veselīga un sabalansēta uztura veidošanu.
„Mūsu bērns”	6000	Grāmata – dienasgrāmata ģimenēm, kurās ir jaundzimušie. Grāmatā apkopota galvenā informācija par veselīgu bērna attīstību pirmajā dzīves gadā un drošas vide nodrošināšanu.
Buklets „Mutes dobuma kopšana vecāka gada gājuma iedzīvotājiem”	1000	Informatīvais materiāls vecāka gada gājuma iedzīvotājiem un viņu tuviniekiem par mutes dobuma kopšanu.
Pastkartes „Psihoemocionālās veselības veicināšana: depresijas profilakse un stresa profilakse”	6000	Informatīvs materiāls par galveno aktualitāti un pieejamajiem informācijas resursiem.
Galda spēle „Atoms”	150	Interaktīvi izglītojošs materiāls par sabiedrības veselības jautājumiem.
Rīgas pilsētas veselības profils	1500	Informatīvs materiāls par Rīgas pilsētas galvenajiem sabiedrības veselības rādītājiem un situācijas novērtējumu.
„Uztura piramīdas” bērniem līdz 7 gadu vecumam	2 000	Viegli uzskatāma informācija par veselīga un sabalansēta uztura veidošanu
Metodiskā rokasgrāmata „Agresijas intervence jauniešiem”	150	Metodiskā rokasgrāmata speciālistiem darbam ar agresīviem jauniešiem.
Piepūšamās bumbas „Pieslēdz galvu!”	200	Fiziskas aktivitātes veicinošs materiāls ar norādi par papildus iegūstamo informāciju traumatisma profilaksei.
Frisbiji „Pieslēdz galvu!”	1991	Fiziskas aktivitātes veicinošs materiāls ar norādi par papildus iegūstamo informāciju traumatisma profilaksei.

Veselības veicināšanas un slimību profilakses, tai skaitā atkarības profilakses, programmas bērniem un jauniešiem, un pieaugušajiem

Veselības veicināšanas pasākumu uzdevums bērnu un jauniešu vidū līdz 18 gadu vecumam ir izglītēt tos par veselības veicināšanas iespējām ikdienā, tās nozīmi labas pašsajūtas saglabāšanā un sevis pasniegšanā, vienlaikus sniedzot informāciju par dažādiem veselību ietekmējošiem faktoriem, piemēram, uzturu, stresu, savstarpējo komunikāciju.

Slimību profilakses pasākumu ietvaros visvairāk uzmanības 2013. gadā tika pievērsta atkarības profilaksei ar mērķi izglītēt jauniešus par aizsargājošiem un riska faktoriem atkarības attīstībai. Atkarības profilakses uzdevums ir sniegt informāciju par riskiem, sekām un atbildību, kā arī attīstīt prasmes, kas palīdz nostiprināt pretestību atkarību izraisīto vielu lietošanai, saglabājot emocionālā komforta izjūtu un atbilstošu pašpietiekamību.

2013. gadā izglītojošie pasākumi bērniem un jauniešiem tika organizēti 99 izglītības iestādēs, brīvā laika centros un dienas un atbalsta centros. Labklājības departamenta darbinieki 2013. gadā ir novadījuši 572 nodarbības, kurās piedalījušies 10 044 bērni un jaunieši (skat. 67. tabulu).

67. tabula. Informatīvo diskusiju, atkarības profilakses programmu bērniem, jauniešiem un to dalībnieku skaits

Auditorija	Dalībnieku skaits			Novadīto diskusiju/ programmu nodarbību skaits		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Diskusijas par atkarības profilakses tēmām bērniem un jauniešiem	16 301	10 114	6413	953	291	337
Uzvedības intervences programmu nodarbības	122	342	162	84	79	38
Atkarības profilakses programma jaunieši „Vienaudžu izglītotāji atkarības profilaksē”	114	—	—	292	—	—
Interaktīvās nodarbības par veselības veicināšanu un psihoemocionālo veselību	—	559	1315	—	76	105
Citas tēmas, tai skaitā infekcijas slimību profilakse	—	—	2154	—	—	92
Kopā	16 773	11 916	10044	1705	601	572

* Programma sastāv no 12 – 16 nodarbībām, tēmas ir pielāgotas bērnu un jauniešu uzvedības specifikai, piemēram, smēķējošiem jauniešiem, motivējot pārtraukt smēķēšanu, bērniem un jauniešiem ar agresīvu uzvedību, utt.

Diskusijās, nodarbībās lielākā daļa uzmanības un laika tiek veltīts esošo zināšanu nostiprināšanai, izpratnes padziļināšanai par sabiedrībā notiekošiem procesiem un valdošajām attieksmēm. Jaunieši ir ļoti informēti par apreibinošo vielu lietošanas ietekmi, bet joprojām jūtas apmulsuši saistībā ar jaunatklātām vielām (piemēram, sintētiskajiem kanabinoīdiem), kā arī par marihuānas efektu, ņemot vērā neviennozīmīgās diskusijas sabiedrībā. 2. pusgadā aktuāla kļuva „legālo narkotiku” tēma, jo plašsaziņas līdzekļos pieejamā informācija izraisa ļoti daudz pretrunīgu secinājumu, kā arī nereti pats nosaukums tiek uztverts kā pamudinošs uz minēto vielu lietošanu. Sākotnēji šo narkotiku grupa pat netiek saistīta ar atkarības veidošanās risku, uztverot tās kā izklaides sastāvdaļu. Bet lietošanas sekas un radītie traucējumi šo vielu lietotājiem, apliecina šo vielu bīstamību un neprognozējamību.

Labklājības departamenta darbinieki kopā ar RSD atkarības profilakses speciālistiem (turpmāk-APS) iedzīvotājiem sniedz psiholoģisko palīdzību gan individuāli, gan grupu darbā - novadītas divas atbalsta grupas līdzatkarīgajiem – atkarīgo ģimenes locekļiem un tuviniekiem (skat. 68. tabulu). Tā kā atkarība un līdzatkarība ir psiholoģiski smaga un ilgstoša problēma, tad ļoti būtiski ir saņemt palīdzību arī dzimtajā valodā, tādēļ tiek nodrošināta viena atbalsta grupa krievu valodā, bet otra – latviešu valodā.

68. tabula. Līdzatkarīgo atbalsta grupu un to dalībnieku skaits

Auditorija	Dalībnieku skaits			Nodarbību skaits		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Atbalsta grupa līdzatkarīgajiem (krievu valodā)	20	21	22	39	44	44
Atbalsta grupa līdzatkarīgajiem (latviešu valodā)	25	27	27	37	44	44
Atbalsta grupa līdzatkarīgajiem (latviešu valodā)	—	12	—	—	44	—
Kopā	45	60	47	76	132	88

Līdzatkarīgo atbalsta grupas dalībnieki ir aktīvi apmeklējuši un piedalījušies grupas nodarbībās. Iesaistīšanās grupu aktivitātēs ir mazinājusi pašnāvības mēģinājumus un atkarības risku pašu līdzatkarīgo atbalsta grupu dalībnieču vidū (piemēram, medikamentu un/vai alkohola lietošana), veicinājusi pārmaiņas dalībnieču attiecībās ar atkarīgo tuvinieku un pārējiem ģimenes locekļiem, rosinājusi atklāsmes tām raksturīgajām līdzatkarīgas uzvedības formām. Vēl joprojām tika un tiek pārvarētas iepriekšminēto procesu izraisītās krīzes. Ir dalībnieces, kas nāk no sociāli mazturīgām ģimenēm, kā arī lielākā daļa dalībnieču ikdienā ir ļoti noslogotas, strādājot vairākos darbos, uzņemoties papildus pienākumus, lai varētu tikt galā ar finansiālajām darbībām (komunālie, īres maksājumi, ģimenes uzturēšana u.c.). Šāda veida ilgstoši dzīves apstākļi negatīvi ietekmē dalībnieču psiholoģisko, emocionālo un arī fizisko labklājību, liedz iespēju pilnvērtīgai atpūtai, psihisko, emocionālo un fizisko, darbspēju resursu atjaunošanai.

Atbalsta grupas īstenotās aktivitātes dod iespēju dalībniecēm ieplānot noteiktu laiku, lai tās varētu pievērsties savu individuālo resursu – psiholoģiskās un emocionālās stabilitātes – atjaunošanai un to labklājības veicināšanai.

Koncepcijas „Ģimenei draudzīga Rīga” īstenošana

Ar RD 2012. gada 18. decembra lēmumu Nr. 5614 tika apstiprināta koncepcija „Ģimenei draudzīga Rīga” (turpmāk – Koncepcija). 2013. gadā Koncepcijas īstenošanai tika izveidota jauna pamatbudžeta programma „Ģimeņu atbalsta pasākumu īstenošana” un piešķirts finansējums Ls 50 000.

Koncepcijas mērķis - izveidot vienotu ģimenes atbalsta politiku pašvaldībā, lai palīdzētu rīdziniekiem veidot stabilas ģimenes ar vairākiem bērniem, stiprinātu laulības institūciju un tās vērtību sabiedrībā, kā arī sabiedrībā veidotu apziņu par bērnu kā vērtību ģimenē.

Koncepcijā noteiktie stratēģiskie virzieni:

- ❖ dzīves prasmes ģimenēm un jauniešiem;
- ❖ ģimeniska vide un infrastruktūra pašvaldībā;
- ❖ vienota ģimeņu informatīvā resursa izveide.

Lai nodrošinātu Koncepcijas īstenošanu, tika izveidota darba grupa rīcības plāna koncepcijas „Ģimenei draudzīga Rīga” īstenošanai 2013.- 2016. gadam (turpmāk – Rīcības plāns) izstrādei.

Darba grupas sastāvā tika iekļauti pārstāvji no RD Finanšu departamenta, RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta (turpmāk – IKSD), RD Mājokļu un vides departamenta, RD Pilsētas attīstības departamenta un RD Satiksmes departamenta. Sadarbībā ar iesaistītajiem departamentiem, kā arī ņemot vērā nevalstisko organizāciju viedokļus un priekšlikumus, tika izstrādāts Rīcības plāns, kurš 2013. gada 2. aprīļa sēdē (protokols Nr. 111) akceptēts RD Sociālo jautājumu komitejā.

Rīcības plānā paredzētās aktivitātes plānotas, pamatojoties uz Konceptijā noteikto mērķi un stratēģiskajiem virzieniem. Finanšu līdzekļi 2013. gadā tika novirzīti šādu aktivitāšu īstenošanai:

69. tabula. Labklājības departamenta uzraudzītie projekti koncepcijas „Ģimenei draudzīga Rīga” ietvaros 2013. gadā

Mērķis	Projekts, īss tā apraksts	Dalībnieku skaits	Izlietotie pašvaldības līdzekļi (Ls)
Izglītojoši pasākumi vecākiem dažādu dzīves prasmju attīstīšanai un jauniešu neformālās izglītības jomā par ģimenes vērtībām	1. Sniegts finansiāls atbalsts Dr. T. Gordona vecāku efektivitātes apmācību programmas par bērnu audzināšanas un attīstības jautājumiem īstenošanai 8 nodarbību apjomā. Projektu īstenoja biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”	47	2 265
	2. Sniegts finansiāls atbalsts izglītojošu nodarbību-kursu par ģimenes ekoloģiju un psiholoģiskiem aspektiem īstenošanai. Projektu īstenoja biedrība „Family Ecology Institute”	104	2 950
	3. Sniegts finansiāls atbalsts izglītojošu semināru īstenošanai par pozitīvas motivācijas, attiecību un veiksmīgas sadarbības veidošanu starp bērniem, skolu un vecākiem, kopīgas sporta un radošās aktivitātes ar ģimeni Rīgas centra humanitārajā vidusskolā 5.klašu skolēniem un viņu vecākiem. Projektu īstenoja Rīgas centra humanitārā vidusskola.	78 skolēni, 16 skolotāji un 63 skolēnu vecāki	1 299,67
	4. Sniegts finansiāls atbalsts nodarbību cikla īstenošanai ģimeņu izglītīšanai savstarpējo attiecību stiprināšanā vecākiem kopā ar saviem pusaudžiem. Projektu īstenoja Rīgas sociālais dienests.	37	1 440
	5. Sniegts finansiāls atbalsts ģimeņu radošo darbnīcu īstenošanai bērniem, jauniešiem un viņu vecākiem ar mērķi veicināt izpratni par ģimenes vērtībām, uzlabot sociālās prasmes ģimenē un ārpus tās. Rīgas Jauno tehniķu centrs.	500	935
	6. Sniegts finansiāls atbalsts izglītojošas avīzes skolas vecuma bērnu vecākiem „Lielo un mazo meiteņu sarunas: meiteņu veselība” sagatavošanai un izdošanai vecāku izglītīšanai par meiteņu veselību un profilaksi. Izsniegti skolu audzēkņu vecākiem, publiskoti elektroniskajā vidē www.maminuklubs.lv . Projektu īstenoja biedrība „Māmiņu klubs”.	6000	2 950
	7. Sniegts finansiāls atbalsts izglītojošu nodarbību cikla īstenošanai laulātiem un nelaulātiem pāriem, kas balstīts uz ģimenes dzīves psiholoģijas un kristīgās ētikas pamatiem. Sagatavots video materiāls.	52	3 943,89

Projektus īstenoja Latvijas Evanģēliski luteriskās Baznīcas Rīgas Augšāmcelšanās draudze un Rīgas Vecās Svētās Ģertrūdes evaņģēliski luteriskā draudze.		
8. Sniegts finansiāls atbalsts atbalsta programmas vecākiem "Pozitīvs skolas sākums" (pilotprojekts - speciālistu asistēta vecāku atbalsta grupa par aktuāliem jautājumiem bērna pārejas posmā no pirmsskolas uz sākumskolu) īstenošanai. Izstrādāta atbalsta grupas vadītāja rokasgrāmata, apkopotas rekomendācijas vecākiem, izdots informatīvs buklets 3000 eksemplāros topošo pirmklasnieku vecākiem. Projektu īstenoja biedrība „Latvijas vecāku kustība”	15	1 931,06
9. Sniegts finansiāls atbalsts atbalsta grupas īstenošanai bērnu ar autiskā spektra traucējumiem vecāku, aprūpētāju un izglītības speciālistu izglītošanai un psiholoģiskā atbalsta sniegšanai. Notikuši informatīvi-izglītojoši semināri un atbalsta diskusijas, izstrādāta rokasgrāmata vecākiem un atbalsta personālam, sagatavoti izdales materiāli par dažādām tēmām. Projektu īstenoja biedrība „Latvijas autismu apvienība”.	500	2 935,38
10. Sniegts finansiāls atbalsts aktivitāšu īstenošanai 07.09.2013. Tēva dienas rīkoto svinību ietvaros, popularizējot tēva lomu ģimenē un bērna dzīvē. Labklājības departaments līdzfinansējis dzejoļu krājuma „Tētis” sagatavošanu un izdošanu, kurā iekļauti vairāk nekā 40 dzejoļu. Dzejoļu krājums dāvināts bibliotēkām un skolām, izveidots dzejoļu krājuma lejuplādes fails mājas lapā: www.mammamuntetiem.lv . Projektu īstenoja nodibinājums „Mammām un Tētiem”.	2000	2 720
11. Sniegts finansiāls atbalsts lekciju un diskusiju īstenošanai Rīgas 49.vidusskolā un Rīgas 2.ģimnāzijā skolēniem 3 vecuma grupās: 5.-6., 7.-9. un 10.-12.klašu skolēniem, kā arī atbalsta lekcijas skolēnu vecākiem un pedagogiem, radot izpratni par ģimenes lomu visos dzīves ciklos, t.sk., karjeras veidošanā. Projektu īstenoja biedrība „Asociācija Ģimene”.	900	1 360
12. Sniegts finansiāls atbalsts tematisko tikšanos īstenošanai audžuģimeņu atbalsta centrā „Dzeguzēns”, pilnveidojot Rīgas audžuģimenēs vai aizbildnībā esošo jauniešu izpratni par ģimeniskām vērtībām. Projektu īstenoja Latvijas audžuģimeņu biedrība.	40	1 000
13. Sniegts finansiāls atbalsts digitāla materiāla sagatavošanai un izdošanai 8.-12. klašu jauniešiem par ģimenes vērtībām „Padomi un mācību materiāli pārrunām, diskusijām un pārdomām par ģimeni mūsdienu dzīvē un kultūrā”. Elektroniskā interaktīvā vidē izveidota vietne, kur materiāls izmantojams gan skolu audzēkņu, gan pedagogu lietošanai. Projektu īstenoja biedrība „Latvijas pedagogu dome”.	5 Rīgas vispārīgglītojošās izglītības iestādes	2 000

	<p>14. Sniegts finansiāls atbalsts padziļinātu mediācijas apmācību un konfliktu risināšanas prasmju treniņa semināra īstenošanai Rīgas bāriņtiesas speciālistiem ģimeņu samierināšanas veicināšanai un mediācijas efektivitātes paaugstināšanai. Ievadlekciju (3h) apmeklēja 55 speciālisti. Sagatavots metodiskais materiāls un novērtēšanas anketas ģimenes mediācijas procesa uzsākšanai. Projektu īstenoja biedrība „Mediācija un ADR”.</p>	<p>13 Rīgas bāriņtiesas speciālisti</p>	<p>2 890</p>
--	---	---	---------------------

Ģimenes veselības dienas Rīgā 2013. gadā

SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM

Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome

Kopš 2007. gada Rīgas pilsētas pašvaldībā darbojas ar RD 2007.gada 10. septembra lēmumu Nr. 2890 „Par personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvās padomes izveidošanu Rīgas pilsētas pašvaldībā” izveidotā Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome (turpmāk - Padome), kuras mērķis ir veicināt personu ar invaliditāti pilsonisko līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī sadarbību starp personu ar invaliditāti pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām un Rīgas pilsētas pašvaldību. Padomes sastāvā ir RD, Labklājības departamenta un 27 personu ar invaliditāti NVO pārstāvji. 2013. gadā Padomē ir iestājušās vēl 4 Rīgas pilsētas nevalstiskās organizācijas, kuras pārstāv personu ar invaliditāti intereses. Padomes uzdevumi ir:

- ❖ piedalīties ilgtermiņa stratēģijas izstrādē personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanā un sekot tās īstenošanai pašvaldībā;
- ❖ sniegt atzinumus par pašvaldības institūciju un iestāžu normatīvajiem un stratēģiskajiem dokumentiem;
- ❖ izskatīt un sniegt atzinumus par RD lēmumu projektiem, kas skar pašvaldībā dzīvojošo personu ar invaliditāti tiesības;
- ❖ veicināt sabiedrības iesaistīšanos lēmumu projektu izstrādes procesā;
- ❖ izstrādāt un iesniegt priekšlikumus pašvaldības institūcijām un iestādēm veiksmīgākai personu ar invaliditāti integrāciju veicinošo pasākumu īstenošanai un pilsoniskai līdzdalībai;
- ❖ aktualizēt informāciju par personu ar invaliditāti jautājumiem, problēmām, vajadzībām un interesēm pašvaldībā.

Ik gadu notiek ne mazāk kā četras Padomes sēdes, kurās tiek izskatīti personām ar invaliditāti Rīgā aktuāli jautājumi – par sabiedrisko transportu, par vides pieejamību, par iespējamiem atvieglojumiem personām ar invaliditāti, kā arī citi jautājumi, kas saistīti ar personu ar invaliditāti dzīves kvalitātes uzlabošanu. Padomē personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju pārstāvji iepazīstina ar savu organizāciju darbību, aktuālajiem projektiem un labās prakses piemēriem RD deputātus, speciālistus un citu nevalstisko organizāciju pārstāvjus. Aktualizēto jautājumu izskatīšanā un risināšanā tiek iesaistītas atbildīgās RD struktūrvienības.

Vairāki Padomē izskatītie jautājumi bijuši aktuāli ne tikai Rīgas pašvaldībā dzīvojošām personām ar invaliditāti, bet arī personām ar invaliditāti visā valstī. Šādu jautājumu izskatīšanai tiek pieaicināti pārstāvji no atbildīgajām valsts pārvaldes iestādēm.

2013. gadā pēc Padomes ierosinājuma:

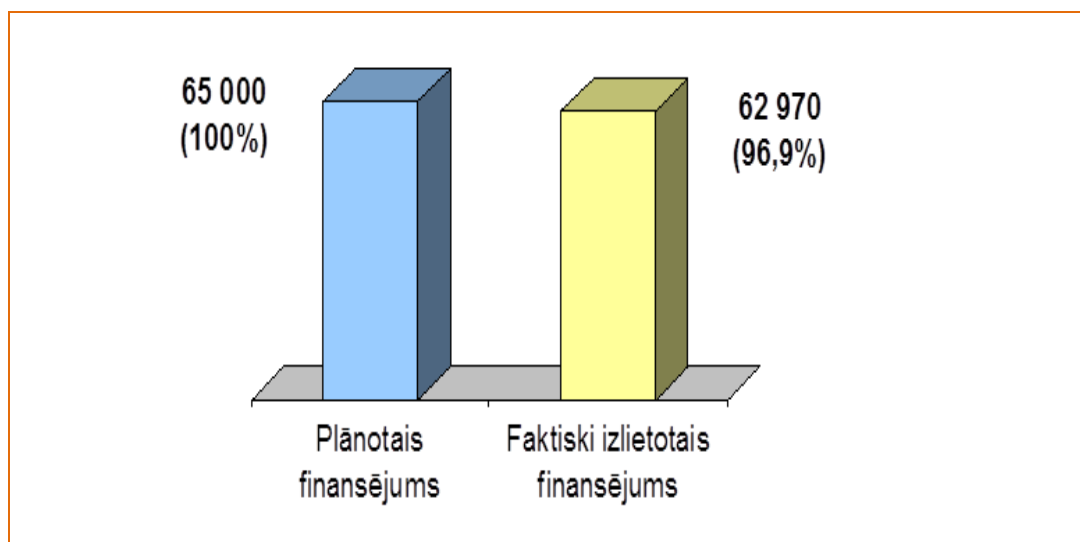
- uzsākta ielas infrastruktūras uzlabošana gājējiem pie Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas Rīgas apvienotās nodaļas Ventspils ielā 53, Rīgā;
- ierosināti grozījumi Rīgas domes 2011. gada 18. janvāra saistošajos noteikumos Nr.108 „Par kārtību, kādā tiek saskaņota un organizēta ielu tirdzniecība”, paredzot, ka pie ielu tirdzniecības vietām uz gājēju trotuāriem jābūt vismaz 85 cm brīvai taisnai joslai riteņkrēslu un bērnu ratiņu pārvietošanai;
- ierosināts izveidot autostāvvietas personām ar invaliditāti pie Rīgas Zooloģiskā dārza, Rīgas Leļļu teātra, Nodarbinātības valsts aģentūras (Jēzusbaznīcas ielā 11) un Latvijas Nacionālā teātra;
- ierosinātas un ārpus Padomes notikušas 2 diskusijas par nepieciešamajām izmaiņām samaksas transporta pakalpojumiem apjomā (par nepieciešamajiem grozījumiem Rīgas domes 2007. gada 3jūlija saistošajos noteikumos Nr. 83 „Transporta pakalpojumu apmaksas kārtība Rīgas pašvaldībā personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu”);
- notikušas divas diskusijas par sabiedriskās kārtības un sociālās vides uzlabošanas iespējām Rīgas pilsētas pašvaldības sociālajās mājās.

Informācija par Padomi pieejama internetā: www.ld.riga.lv sadaļā „Personu ar invaliditāti NVO konsultatīvā padome”.

Finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros

Lai atbalstītu nevalstisko organizāciju projektus sociālajā un veselības aprūpes jomā un veicinātu sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu attīstību Rīgā, kā arī atbalstītu NVO darbības nodrošināšanu vai pasākumus, kas paredzēti bērniem no sociālā riska ģimenēm, personām ar invaliditāti, pensijas vecuma, t.sk., politiski represētām personām u.c. mazaizsargātu personu grupām, Labklājības departamenta budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros 2013. gadā atbalstīti 70 nevalstisko organizāciju projekti par kopējo summu Ls 62 970 (skat. 16. attēlu).

16.attēls. Programma 18.13.00. “Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” (Ls)

Lai nevalstiskās organizācijas varētu saņemt finansējumu, iesniegtajiem projektiem jāatbilst kādai no šīm prioritātēm:

1. Pasākumi Rīgas pašvaldības sociāli mazaizsargāto grupu sociālās integrācijas jomā.
2. Pasākumi un informatīvi izglītojošie materiāli veselības veicināšanas un slimību profilakses jomā.
3. Veselības aprūpes profesionāļu, pacientu un sociālā darba profesionāļu biedrību un nodibinājumu īstenotie pasākumi, kas vērsti uz veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošanu.
4. Informatīvi izglītojošo materiālu izgatavošana un izstrādāšana sociālajā un veselības aprūpes jomā.
5. Sociālā atbalsta nevalstisko organizāciju darbības nodrošināšanai pensionāru, invalīdu, politiski represēto u.c. sociāli mazaizsargāto personu grupu apvienībām.

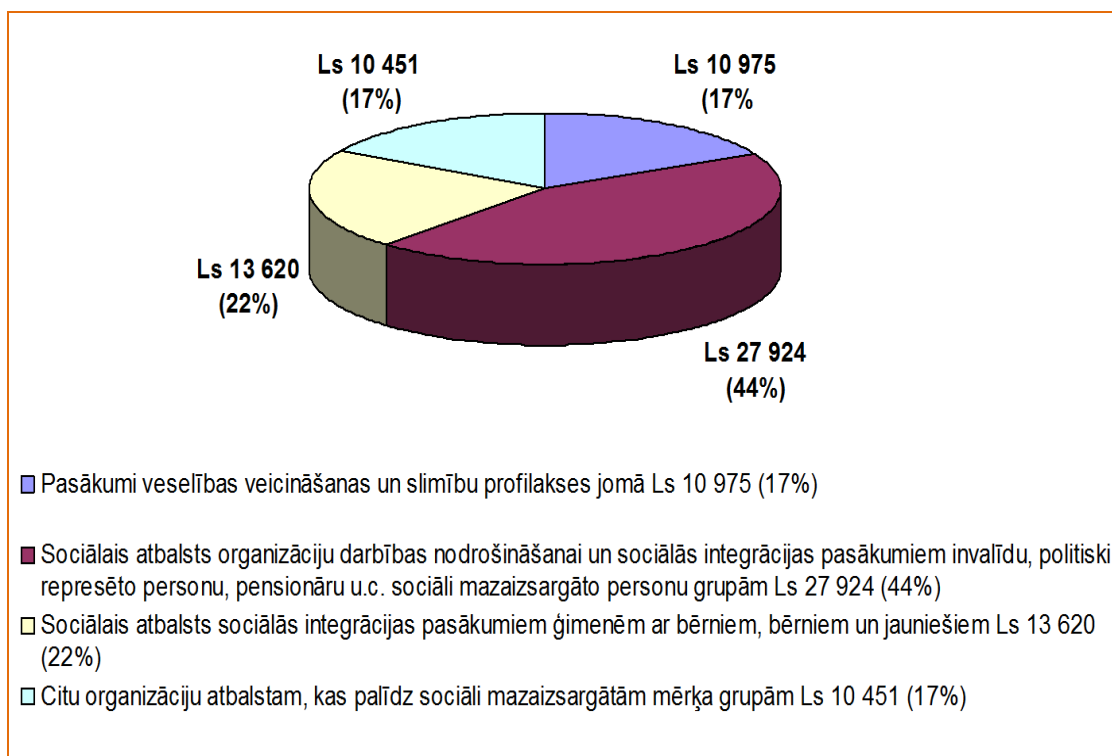
2013. gadā atbalstītās organizācijas pārstāv dažādas iedzīvotāju sociālās grupas:

- ❖ 27 % seniorus (19 organizācijas);
- ❖ 20 % ģimenes ar bērniem, bērnus un jauniešus (14 organizācijas);
- ❖ 19 % personas ar invaliditāti (13 organizācijas);
- ❖ 13 % medicīnas darbiniekus (9 organizācijas);
- ❖ 4 % reliģisko organizāciju biedrus (3 organizācijas);
- ❖ 17 % citas sociāli mazaizsargātās mērķa grupas (12 organizācijas).

No pieprasītajiem finanšu līdzekļiem visvairāk ir izlietots nevalstisko organizāciju biedru pārstāvēto grupu dažādiem pasākumiem. Pasākumu organizēšanā saviem biedriem aktīvākās ir bijušas senioru, kā arī invalīdu nevalstiskās organizācijas. Organizēti svētku pasākumi (vasaras un ziemas saulgrieži, LR proklamēšanas diena, Lieldienas u.tml.), atceres pasākumi, salidojumi, kulinārijas konkursi, sporta spēles, senioru dejas pasākums, sadziedāšanās svētki, brīvprātīgais darbs, u.c. Tāpat organizēti pieredzes apmaiņas braucieni pie citām Latvijas senioru un invalīdu biedrībām. Vienpadsmit senioru un invalīdu organizācijām piešķirts finansējums organizāciju

darbības nodrošināšanai (telpu īrei, sakariem (internetam, telefonsarunām), biroja precēm u.c.) (skat. 17. attēlu).

17.attēls. Programmas 18.13.00. „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” faktisko izdevumu struktūra

Organizācijas, kas pārstāv ģimenes ar bērniem, kā arī bērnus un jauniešus, ir bijušas aktīvas dažādu koncertu, pasākumu un svētku organizēšanā, piemēram, zīmējumu izstāde, Lieldienu pasākums bērniem, salidojumi, sabiedrības informēšanas kampaņas, Rīgas ģimenes forums, labdarības pasākumi, konferences, u.tml. Šīs organizācijas ir organizējušas arī lekcijas vecākiem par bērnu audzināšanu.

NVO kas pārstāv medicīnas darbiniekus un reliģisko organizāciju biedrus ir organizējušas profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanas mācības, izdrukāta grāmata „Planētas Celiaks noslēpums”, organizējušas kongresus, konferences (kopā 4), seminārus, izdevušas bezmaksas laikrakstu pacientiem un viņu tuviniekiem „Pacienta balsis”, uzlabots portāls www.sveiksunvesels.lv, un veselības aprūpes profesionāļu zināšanu pilnveide sirds veselībā.

Citām sociāli mazaizsargātām mērķa grupām ir organizēti semināri, svētku koncerti (par godu Mātes dienai un Latvijas neatkarības deklarācijas pasludināšanas dienai), izdota „Tautas veselības Gadagrāmata 2014”, pasākums „Pusdienas ar uzņēmējiem”, pasākums „Vēlēšanās, Izaugsme, Rīcība = Darbs” u.c. pasākumi.

„Labā zvaigzne Rīgā 2013” nominācijā „**Senioru labdaris**” Labā zvaigzne bija Anna Gražule (vidū zaļajā kostīmā) – Rīgas Sociālā dienesta Dienas centrā "Ābeļzieds" viņa vada vairākas deju grupas, ziedo savu laiku, ar personisko piemēru atraisa cilvēkos talantus un pozitīvas emocijas.

„Labā zvaigzne Rīgā 2013” nominācijā „**Atsaucīgākais brīvprātīgā darba veicējs**” Labā zvaigzne bija Dzintra Vilāne, kura Rīgas Sociālā dienesta Dienas centrā „Kastanis” bez atlīdzības četras reizes nedēļā māca angļu valodu trīs dažāda zināšanu līmeņa grupām.

Senioru dejas

ĪSTENOTIE PROJEKTI

Sociālajā jomā

„Ģimeņu stiprināšana un atbalsts Rīgas Ziemeļu rajona un Latgales priekšpilsētā”

Labklājības departaments sadarbībā ar biedrību „Latvijas SOS-bērnu ciemata asociācija” (turpmāk tekstā – Biedrība) kopš 2008. gada īsteno projektu „Ģimeņu stiprināšana un atbalsts Rīgas Ziemeļu rajona un Latgales priekšpilsētā” (turpmāk tekstā – Ģimeņu stiprināšanas projekts). Tas ilga līdz 2013. gada 31. decembrim.

Ģimeņu stiprināšanas projekta mērķis - samazināt vecāku atteikšanos no bērna un bērna novārtā pamešanas skaitu, palīdzot vecākiem uzņemties atbildību un rūpes par saviem bērniem, lai bērni nenonāktu ārpusģimenes aprūpes institūcijās, bet varētu augt tiem vispiemērotākā vidē – savā ģimenē. Projekta mērķa grupa bija RSD Ziemeļu rajona un Latgales priekšpilsētas Teritoriālo centru redzeslokā esošās sociālā riska ģimenes.

Ģimeņu stiprināšanas projekta ietvaros tika sniegti pakalpojumi ģimenēm, kurās bērniem ir risks zaudēt savas bioloģiskās ģimenes aprūpi, kur aprūpētājiem nav, vai ir zemas prasmes bērna audzināšanā un aprūpē, bērni uz laiku izņemti no ģimenes utt., kā arī sniegti pakalpojumi ģimenēm, kurās bērniem novērojamas uzvedības problēmas, nelielas attīstības, sociālās adaptācijas un atkarības problēmas. Tāpat šī projekta ietvaros tika sniegta arī materiālā palīdzība, apmaksājot medicīnas pakalpojumus, izdevumus par medikamentu iegādi, dažādu sadzīves priekšmetu un pārtikas iegādi.

Projekts ir sekmīgi īstenots un tā ietvaros pakalpojumus saņēma vidēji 212 bērni no 105 ģimenēm, gada laikā tika reģistrētas 129 jaunas ģimenes, 118 ģimeņu lietas tika slēgtas.

70. tabula. Projektā sasniegtie rezultatīvie rādītāji

Konsultācijas veids (skaits)	Ģimeņu skaits	Aprūpētājiem	Bērniem
Psihologu konsultācijas (618)	100	99	37
Narkologu konsultācijas (270)	58	61	
Speciālā pedagoga konsultācijas (150)	8		11
Ģimenes psihoterapeita konsultācijas (63)	13	18	8

25 ģimenēs tika veikts sociālo rehabilitētāju darbs, sniedzot ģimenēm daudzpusīgu, regulāru atbalstu – palīdzot vecākiem attīstīt prasmes bērnu aprūpē, apgūt ekonomiskas saimniekošanas prasmes ierobežota budžeta apstākļos, sniedzot atbalstu dažādu juridisku jautājumu kārtošanā u.c., kā arī veikta sadarbība un sniegts rehabilitētāja atbalsts nepieciešamības gadījumos vēl 78 ģimenēs.

17 ģimenēs vecākiem atjaunotas aprūpes tiesības un 31 bērns atgriezies savās bioloģiskajās ģimenēs. 9 ģimenēs vecākiem atņemtas aprūpes tiesības, taču te jāpiezīmē, ka lielākā daļa no tām projektā iestājušies, kad aprūpes tiesības jau bija atņemtas un tika veikts darbs ar vecākiem. 69 ģimenēm, kurās ir 159 bērni, tika sniegts atbalstu dažādu saimniecisku jautājumu kārtošanai – gāzes un elektrības parādu apmaksa, bērnudārza parādu apmaksa, ārpusskolas nodarbību, juridisku dokumentu apmaksu, mēbeļu iegādes, mācību līdzekļu apmaksa, apmaksa dzīvokļa remonta materiālu iegādei u.c. No iepriekšminētā apmēram 50% no ģimenēm palīdzība tikusi sniegta vairakkārt.

„Agrinās attīstības centrs bērniem ar īpašām vajadzībām”

Biedrība „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”” (Projekta īstenotājs) un Labklājības departaments (Projekta partneris) 2013. gada 13. novembrī noslēdza Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2009. - 2014. gada perioda programmas „NVO fonds” apakšprogrammas „NVO

projektu programma” projekta „Agrīnās attīstības centrs bērniem ar īpašām vajadzībām” partnerības līgumu. Projekta mērķis - veicināt sociālās atstumtības riskam pakļauto bērnu ar invaliditāti integrāciju sabiedrībā, agrīni stimulējot komunikācijas un izziņas spējas, ka arī mazināt viņu sociālo atstumtību, palīdzot sagatavoties skolai. Tiks izstrādāta inovatīva, interaktīvu spēļu – testu sistēma attīstības līmeņa un izaugsmes progresa novērtēšanai. Sistēma atradīsies interneta vidē, pieejama jebkuram datoram. To lietot būs iespējams gan ar visiem skārienjūtīgajiem moderno planšetdatoru veidiem, gan arī ar galda vai portatīvo datoru ar peli vai *trackpad*. Tādējādi tiks attīstītas bērnu intelektuālās spējas, loģiskā domāšana, akadēmiskās spējas un komunikācija, mazinot sociālās atstumšanas risku. Pakalpojums būs pieejams bez maksas, tā lietošanai tiks apmācīti pedagogi, logopēdi un vecāki no visas Latvijas. Tā kā pakalpojums būs pieejams interneta vidē, mazināsies pakalpojumu pieejamības nevienlīdzība Rīgā un lauku rajonos.

Programmatūra tiks aprobēta Biedrībā, piedaloties interdisciplinārai rehabilitācijas komandai, kuras sastāvā būs ārsts, ergoterapeits, logopēds, speciālais pedagogs, psihologs. Katrs bērns tiks individuāli novērtēts, sastādīts individuālais plāns, un īpaša vērība tiks pievērsta bērna funkcionālajām spējām, lietojot uz pierādījumiem balstītus novērtēšanas instrumentus, tiks sekots PVO rekomendācijām. Katram bērnam tiks piemeklētas īpašas adaptācijas darbam ar datoru (peles, slēdži, utt.). Projektā plānots sniegt atbalsta pasākumus, apmācot vecākus un nodrošinot viņiem psiholoģisko palīdzību bērnu apmācības procesā.

Projekta tiešā mērķa grupa - 20 Rīgas pirmskolas vecuma bērni ar invaliditāti un viņu ģimenes, kuriem būs pieejama kompleksa attīstību stimulējoša programma, kā arī inovatīvs informācijas tehnoloģiju pakalpojums izziņas un komunikācijas attīstīšanai, netiešā mērķa grupa - 500 bērni ar invaliditāti visos Latvijas reģionos. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 70 000.

Projekts „Agrīnās attīstības centrs bērniem ar īpašām vajadzībām”

„Motivācijas programmu izstrāde un ieviešana bezpajumtniekiem-bezdarbniekiem”

2013. gada 13. decembrī noslēdzās Rīgas patversmes projekta Nr. 1DP/1.4.1.2.4./11/APIA/NVA/179 „Motivācijas programmu izstrāde un ieviešana bezpajumtniekiem-bezdarbniekiem” realizācija, kura rezultātā tika izstrādāta “Alternatīvā sociālās rehabilitācijas un motivācijas programma”.

Vairāk par projekta rezultātīvajiem rādītājiem Rīgas Patversmes sadaļā un Rīgas domes Labklājības departamenta mājaslapas vietnē - <http://www.ld.riga.lv/projekti.html>.

Projekts „Motivācijas programmu izstrāde un ieviešana bezpajumtniekiem-bezdarbniekiem”

„Integrēta pieeja atkarīgo personu sociālajai iekļaušanai”

Nodibinājuma „Nova vita” sociāli karitatīvajā centrā „Betlēmes žēlsirdības māja” Rīgā, Katoļu ielā 14, 2013. gada nogalē aizsāka Eiropas Ekonomikas zonas līdzfinansētā projekta "Integrēta pieeja atkarīgo personu sociālajai iekļaušanai" īstenošanu.

Projekta partneris ir Rīgas domes Labklājības departaments, kas līdzdarbosies projekta rezultātu un labās prakses piemēru izplatīšanā, kā arī potenciālo klientu informēšanā par sociālās rehabilitācijas programmas piedāvātajām iespējām.

Projekta mērķa grupa ir atkarīgās personas no sociālās atstumtības riska grupām, tajā skaitā maznodrošinātie, bezpajumtnieki un personas, kas atbrīvotas no ieslodzījuma vietām, un šo personu ģimenes locekļi.

Projektā:

- 1) tiks sniegtas konsultācijas atkarīgo personu ģimenes locekļiem;
- 2) tiks izstrādāta un adaptēta sociālās rehabilitācijas un adaptācijas programma;
- 3) tiks īstenots sociālās uzņēmējdarbības pilotprojekts, izveidojot iestrādes daudzfunkcionālam darbnīcu kompleksam un atkarīgo cilvēku darba prasmju atjaunošanai;
- 4) Nodibinājuma brīvprātīgie tiks apmācīti darbam ar atkarīgajām personām.

Projektu administrē Sabiedrības Integrācijas Fonds un to paredzēts īstenot līdz 2015. gada 31. oktobrim.

Veselības aprūpes pieejamība

„Veselības veicināšanas labās prakses un inovatīvo metožu apmaiņa starp Latvijas un Ziemeļvalstu pašvaldībām”

2013. gadā noslēdzās Labklājības departamenta projekts „Veselības veicināšanas labās prakses un inovatīvo metožu apmaiņa starp Latvijas un Ziemeļvalstu pašvaldībām” (turpmāk – Projekts), kas tika atbalstīts Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programma „Valsts administrācija” (turpmāk – Programma) ietvaros.

Projekta mērķis bija gūt pieredzi par valsts un pašvaldības darbu sabiedrības veselības attīstīšanai un pilnveidošanai pašvaldībās, plānojot ilgtermiņa politiku, tās ieviešanu un novērtēšanu.

Projekts norisinājās no 2013. gada 1. septembra līdz 31. decembrim un šajā laika posmā Labklājības departamenta speciālisti piedalījās pieredzes apmaiņas un labās prakses piemēru pārņemšanas pasākumos sabiedrības veselības veicināšanas jomā ar Stokholmas un Kopenhāgenas pašvaldību ekspertiem. Dānija un Zviedrija ir vadošās Eiropas valstis, kuras integrē sabiedrības veselības pieeju valsts un pašvaldības politikā, vēršot lielu uzmanību veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumu realizēšanā, tādējādi ilgtermiņā iegūstot labākus veselības rādītājus iedzīvotāju vidū un efektīvu izmaksu plānojumu pašvaldības budžetā.

Projekta rezultātā Labklājības departamenta speciālisti veica pētniecības metodoloģijas izpēti un izvērtēšanu sabiedrības veselības jautājumu analīzei pašvaldības līmenī un ieguva daudzpusīgas teorētiskās zināšanas, kā arī koncentrētu praktisko ieskatu par veselības aprūpes pieejamības un veselības veicināšanas programmām pašvaldībā, ļaujot tuvākajā nākotnē gūtās rekomendācijas ieviest Rīgas pilsētā, integrējot uzkrāto pieredzi esošajās aktīvajās programmās un veidojot labās prakses programmas, tādējādi sekmējot rīdzinieku sociālo labklājību un veselību kopumā.

Pirmās darbības, kas jau tiek plānotas pamatojoties uz projektā gūtajām atziņām un kopā ar sadarbības partneriem - ar Skandināvijā inovatīvās un ļoti atzītās Kopenhāgenas pašvaldības institūcijas *U-turn* jeb centru, kas strādā ar jauniešiem un pusaudžiem līdz 18 gadu vecumam, kuri lieto kādas no atkarību izraisošām vielām, izstrādāt un aprobēt dažādās motivācijas intervences, psihosociālās atbalsta programmas kā arī ārstēšanas programmas, lai motivētu jauniešus nelietot atkarību izraisošas vielas, kas ir ļoti aktuāli.

Eiropas Reģionālā Attīstības fonda finansētie Veselības aprūpes infrastruktūras uzlabošanas projekti

Lai uzlabotu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību rīdziniekiem, 2013. gadā tika pabeigti divi no trijiem 2011. gadā uzsāktajiem ERAF projektiem veselības aprūpē:

- ❖ programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.1. prioritātes „Infrastruktūra cilvēku kapitāla nostiprināšanai” 3.1.5. pasākuma „Veselības aprūpes infrastruktūra” 3.1.5.3. aktivitātes „Stacionārās veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju attīstība” 3.1.5.3.1. apakšaktivitātes „Stacionārās veselības aprūpes attīstība” ietvaros RPSIA „Rīgas 2. slimnīca” realizētais projekts
- ❖ projekts, kas tika realizēts RPSIA „Rīgas 1. slimnīca”, darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.1. prioritātes „Infrastruktūra cilvēku kapitāla nostiprināšanai”

3.1.5.pasākuma „Veselības aprūpes infrastruktūra” 3.1.5.1. aktivitātes „Ambulatorās veselības aprūpes attīstība” 3.1.5.1.2. apakš aktivitātes „Veselības aprūpes centru attīstība” ietvaros.

❖ Tika turpināts programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.1. prioritātes „Infrastruktūra cilvēku kapitāla nostiprināšanai” 3.1.5. pasākuma „Veselības aprūpes infrastruktūra” 3.1.5.3. aktivitātes „Stacionārās veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju attīstība” 3.1.5.3.1. apakšaktivitātes „Stacionārās veselības aprūpes attīstība” ietvaros RPSIA „Rīgas Dzemdību nams” realizētais projekts, kur tika ieguldīti Ls 118332.3 ERAF līdzekļi, Ls 20791.31 Rīgas domes līdzekļi un Ls 143126.16 RPSIA „Rīgas Dzemdību nams” līdzekļi.

Paralēli 2013. gadā tika uzsākti arī jauni projekti:

❖ ERAF projekts „Ģimenes ārstu infrastruktūras attīstība Rīgas 1. slimnīcā” Nr. 3DP/3.1.5.1.1/12/APIA/CFLA/097, kura ietvaros ir paredzēts veikt datoru un biroja tehnikas piegādi (2013. gadā tika samaksāti Ls 17 207 - RPSIA „Rīgas 1. slimnīca” līdzekļi).

❖ RP SIA „Rīgas 1. slimnīca” no saviem līdzekļiem ir veikusi maksājumus par kopējo summu Ls 16 500 par tehniskā projekta izstrādi un KPFI projekta izstrādi, iesniegšanai Vides investīciju fondā KPFI projektam – „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai Rīgas pašvaldības SIA "Rīgas 1. slimnīca" ēkā, Bruņinieku ielā 5, Rīga, LV 1001” (Nr. KPFI-15.2/243).

❖ Trīs ERAF finansiāli atbalstītus projektus uzsāka RP SIA „Veselības centrs „Imanta””: „Veselības centrs „Imanta”” ģimenes ārstu prakšu attīstība Anniņmuižas bulvārī 70, Rīgā”, „Veselības centrs „Imanta”” ģimenes ārstu prakšu attīstība Kurzemes prospektā 30, Rīgā” un „Veselības centrs „Imanta”” ģimenes ārstu prakšu attīstība Ruses ielā 1, Rīgā”. Šo projektu ietvaros tiks iegādāts nepieciešamais aprīkojums un mēbeles, lai nodrošinātu obligātajām prasībām atbilstošu ģimenes ārstu darba vietu iekārtošanu. 2013. gadā veselības centrs no saviem līdzekļiem ieguldīja Ls 10 423 (Ls 1740 kvalitātes vadības sistēmas nodrošināšanai un Ls 8683 – avanss biroja tehnikas .

Rīgas 1. slimnīca

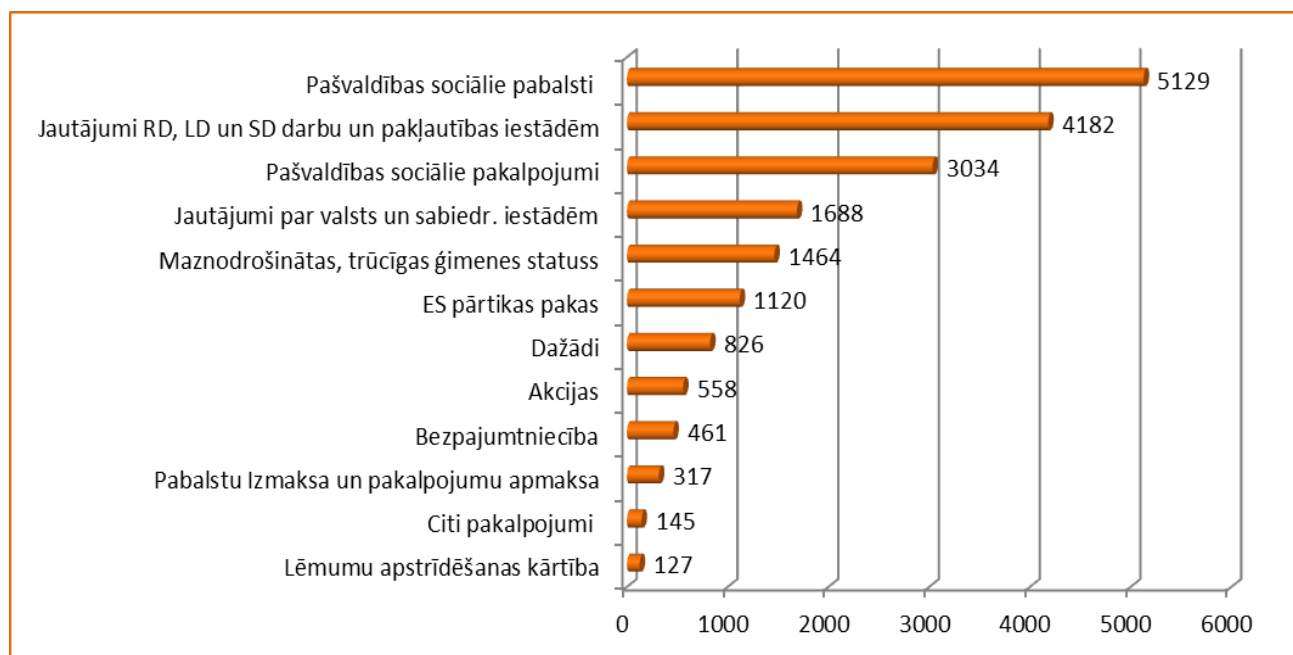

INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM

Labklājības departamenta sabiedrības informēšanas aktivitātes vērstas uz to, lai uzrunātu esošos un potenciālos klientus, iedrošinātu un radītu pārlicību par piedāvāto sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamību un efektivitāti Rīgas pilsētas pašvaldībā. Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 6. pantu klientam ir tiesības „bez maksas iegūt no sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniedzēja informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, un to saņemšanas nosacījumiem un kārtību”. Saskaņā ar Labklājības departaments saskaņā ar sava nolikuma 11.4. punktu „informē sabiedrību par Departamenta funkcijām un uzdevumiem, nodrošina informācijas pieejamību pilsētas iedzīvotājiem par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas kārtību, apjomiem un iespējām, kā arī sekmē iedzīvotāju informētību par veselības aprūpi un izpratni par veselības veicināšanas, profilakses, t.sk. atkarību profilakses, jautājumiem, veic šo jautājumu koordināciju pašvaldībā”.

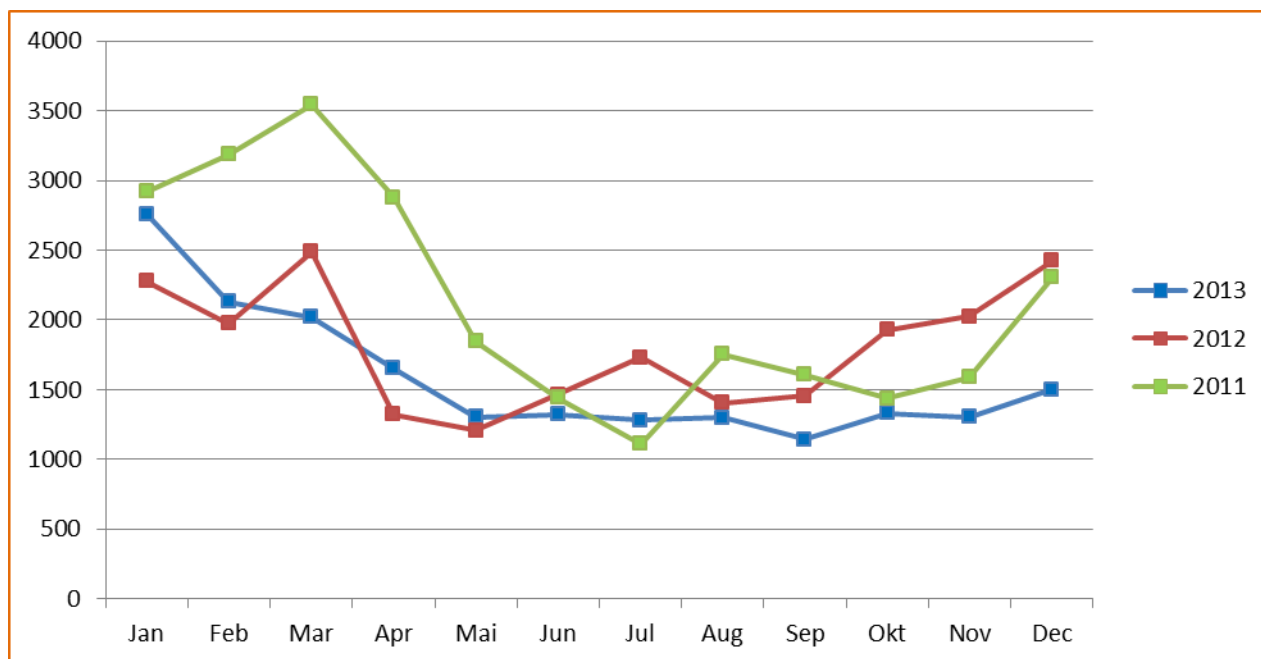
Iedzīvotāji informāciju par sociālo pakalpojumu un sociālo pabalstu saņemšanas kārtību var saņemt, zvanot pa Labklājības departamenta bezmaksas **informatīvo tālruni 80005055** ir darbdiēnās no plkst. 9.00 līdz 17.00, bet ārpus darba laika darbojas balss pastkastīte. 2013. gadā informāciju pa bezmaksas tālruni sniedza divi sociālā darba speciālisti, tika saņemti 19 501 zvani, un sniegtas atbildes uz klientu uzdotajiem jautājumiem. Bezmaksas informatīvais tālrunis darbojas kopš 1999. gada, un tas dod iespēju Rīgas iedzīvotājiem saņemt savlaicīgu un viegli pieejamu informāciju par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem. Īpaši saspringts darba laiks bija Zolitūdes traģēdija, kad Labklājības departamenta vadība pieņēma lēmumu no 2013. gada 21. novembra līdz 26. novembrim bezmaksas informatīvais tālrunis strādās diennakts režīmā. Šajā laika posmā pa bezmaksas informatīvo tālruni tika saņemti vairāk kā 700 zvani ne tikai no rīdziniekiem, bet no visas Latvijas ar palīdzības piedāvājumiem, piemēram, bērnu pieskatīšanā, transporta pakalpojumi, kopā būšanas telpas, psihologu atbalsts, aizlūgumi, juridiskā palīdzība, ēdināšanas pakalpojumi, veterināru pakalpojumi un citi. Iedzīvotāju informēšanas nodaļas darbinieces Alvīna Geida un Aina Žubeviča 2013. gada 27. decembrī tika apbalvotas ar Rīgas domes Pateicības rakstu par profesionālu, atbildīgu un intensīvu palīdzības sniegšanu 2013. gada 21. novembra Zolitūdes traģēdijā cietušajiem rīdziniekiem.

18. attēls. Bezmaksas informatīvā tālruņa galvenās jautājumu tēmas

Vislielākais zvanu skaits bija saistīts ar RD sociālajiem pabalstiem, pabalstu piešķiršanas noteikumiem un iesniedzamajiem dokumentiem – 5129 zvani, kas ir 27% no zvanu kopskaita, savukārt jautājumā par pabalstiem vispieprasītākie bija dzīvokļa pabalsts 1776 un vienreizējais pabalsts pārtikas iegādei 1145 zvani. Vismazāk ir jautāts par pabalstu aizbildņiem, aizgādņiem tikai 38 reizes. Savukārt jautājumā par pabalstiem pieprasītākie bija dzīvokļa pabalsts un vienreizējais pabalsts pārtikas iegādei. 2013. gadā visnoslogotākie no mēnešiem bija janvāris, februāris un marts, šajā periodā zvanu skaits bija 6911 tas ir 36% no zvanu kopskaita, 1653 zvani bija aprīlī un 1503 decembrī; pārējā periodā (7 mēnešos) zvanu bija stabils no 1330 līdz 1144 vidēji mēnesī 1283 zvani. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem 2013. gadā zvanu skaits ir stabilizējies pieaugot ziemas periodā un samazinoties vasarā.

19. attēls. Zvanu skaits mēnesī

Mēnesis	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2011	2920	3185	3543	2880	1846	1442	1110	1733	1605	1438	1590	2307
2012	2275	1975	2490	1321	1208	1463	1733	1406	1457	1926	2023	2424
2013	2761	2130	2020	1653	1304	1320	1283	1297	1144	1330	1306	1503

Rīdziniekiem informācijas pieejamība par sociālajiem jautājumiem nodrošināta Rīgas Sociālā dienesta teritoriālajos un dienas centros, Rīgas domes struktūrvienībās, bibliotēkās, ārstniecības iestādēs, organizētas sociālās kampaņas sabiedriskajā transportā un sabiedriskā transporta pieturvietās. 2013. gadā plašsaziņas līdzekļiem izsūtīti 173 paziņojumi presei ar aktuālo informāciju sociālajā jomā Rīgas pašvaldībā. Lielu atsaucību iedzīvotāju vidū ir ieguvušas katru pavasari rīkotās Rīgas sociālās sistēmas atvērtās durvju dienas, kuru laikā var iepazīties ar RSD teritoriālajiem centriem un dienas centriem, kā arī tikties ar darbiniekiem. Lielu interesi iedzīvotāju vidū izraisīja iespēja iepazīties ar pansionātu darbu, telpām, iemītnieku ikdienas ritmu un noskaidrot interesējošos jautājumus pie sociālā darba speciālistiem.

Visiem interesentiem ir pieejama Labklājības departamenta mājaslapa www.ld.riga.lv, kurā var iepazīties ar informāciju par sociālo palīdzību, sociālajiem pakalpojumiem, veselības veicināšanu un atkarību profilaksi, naktspatversmēm, pansionātiem, bērnu namiem, krīzes centriem Rīgas pilsētā, kā arī iegūt informāciju par iepirkumiem, projektiem un finansējuma pieprasījuma kārtību budžeta

programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros. Mājaslapā var iepazīties un izdrukāt 41 bukletu latviešu valodā, 14 bukletus krievu valodā par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem rīdziniekiem. Labklājības departamenta mājaslapu 2013. gadā ir apmeklējuši 219 290 interesenti, kas ir vidēji par 124% vairāk nekā 2012. gadā. Mājas lapa ir apskatīta 618 981 reizi, kas ir vidēji vairāk par 225%. Visvairāk skatītās lapas sadaļas ir tās, kuras sniedz informāciju par sociālo palīdzību (pabalstiem), Rīgas Sociālā dienesta tālruņiem, kā arī bezmaksas informācija un bukleti. Mājaslapā ir informācija gan latviešu, gan krievu valodā. Interesenti mājaslapu ir skatījuši ne tikai Latvijā, bet arī Lielbritānijā, Krievijā, Īrijā, un citās valstīs.

Arī 2013. gadā tika nodrošināta mājas lapas www.narcomania.lv darbība, aktualizējot tajā informāciju par atkarību izraisošām vielām, palīdzības iespējām, kā arī sniedzot atbildes uz individuāliem jautājumiem. Kopumā mājas lapu 2013. gadā ir apmeklējusi 42 326 apmeklētāji.

Papildus tam 2013. gadā tika realizētas 3 sabiedrības informēšanas kampaņas par - stresa profilaksi, traumatisma profilaksi un depresijas profilaksi.

2013. gadā Rīgas pilsēta realizēja traumatisma profilakses kampaņu jauniešiem, kas ir pirmā šāda veida kampaņa Latvijā. Kampaņa tika realizēta kā sabiedrības informēšanas kampaņa, izveidojot informatīvo sociālo kontu vietnē: www.draugiem.lv/piesledzgalvu un www.facebook.com/piesledzgalvu. Kampaņas atpazīšanas sauklis ir „Pieslēdz galvu!” un tā tika realizēta kā jauniešu traumatisma mazināšanas kampaņa vasaras un rudens mēnešos. Kampaņa tika realizēta sadarbībā ar Bērnu klīnisko universitātes slimnīcu, Rīgas pašvaldības policiju un Valsts ugunsdzēsības un drošības dienestu. Kampaņa piesaistīja plašu mediju uzmanību (preses konference tika atspoguļota vairāk nekā 70 vietējos medijos) un to plānots turpināt īstenot 2014. gadā paplašinot kampaņas mērķauditoriju un aptvertās tēmas. Šobrīd abos sociālajos kontos ir aktīvi 1200 sekotāji.

Stresa profilakses kampaņas „Pārvaldi stresu!” un depresijas profilakses kampaņas „Pieņem, runā, pārvaldi” ietvaros tika izveidots konts www.facebook.com/parvaldistresu, kura ietvaros tika regulāri aktualizēta informācija par stresa un depresijas pazīmēm, palīdzības iespējām, stresa un depresijas cēloņiem un sekām, ietekmi uz darba produktivitāti. Papildus tam tika organizētas speciālistu diskusijas un apaļo galdu diskusijas, kurās Latvijā strādājošie speciālisti, gan mediķi, gan psihologi un psihoterapeiti, uzrunāja dažādus šīs tēmas jautājumus un problemātikas. Ņemot vērā gan iedzīvotāju, gan speciālistu atsaucību un interesi, 2014. gadā ir plānots turpināt sabiedrības informēšanu šādā veidā, aktualizējot vēl tēmu par atkarībām, turpinot depresijas profilakses tēmu, kā arī izveidojot mājas slāpju, kurā tiktu apkopota visa aktuālā informācija par veselības veicināšanu un slimību profilaksi, kā arī informācija par pieejamajiem pakalpojumiem Rīgas pilsētā.

Iedzīvotāju papildu informēšana par Labklājības departamenta un sadarbības partneru pakalpojumiem notiek izmantojot sociālo kontu www.facebook.com/veseligsridzinieks.

BEZMAKSAS informatīvais tālrunis. Visi sociālo darbinieku pakalpojumi ir bez maksas un konfidenciali!

80005055

INFORMĀCIJA rīdziniekiem
par Rīgas pašvaldības sniegto sociālo palīdzību
un sociālajiem pakalpojumiem

RĪGAS DOMES
LABKLĀJĪBAS
DEPARTAMENTS
www.ld.riga.lv